

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ISSN 2286-8860

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2566

Vol.12 No.1 January – June 2023

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2566

Vol.12 No.1 January – June 2023

ISSN 2286-8860

วัตถุประสงค์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย
- เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ
- เพื่อเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ

เจ้าของ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ผศ.ดร.สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง

อธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บรรณาธิการ

รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

ศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เกษียณอายุราชการ)

ศ.ดร.สายหยุด จำปาทอง

กระทรวงศึกษาธิการ (เกษียณอายุราชการ)

รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

รศ.ดร.ภารดี อนันต์นารี

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)

ผศ.ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (เกษียณอายุราชการ)

ผศ.ดร.ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผศ.ดร.อนันต์ ธรรมชาลัย

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.สุรเดช บุญลือ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

ผลงานที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนบุคคลของผู้เขียน
ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้
และไม่มีผลต่อบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2566

Vol.12 No.1 January – June 2023

ISSN 2286-8860

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review) ประจำฉบับ

ศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รศ.ดร.ณกมล ปุณฺณเขตต์ทิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.ทิวดี มณีโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.เทียน ทองแก้ว	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
รศ.ดร.ธาวุฒิ ปลื้มสำราญ	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
รศ.ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รศ.ดร.พงศ์ หรดาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.รัตน์ชนก พรหมศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.วิภาส ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รศ.ดร.สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
รศ.ดร.สุพล บุญลือ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
รศ.ดร.อนิรุทธิ์ สติมัน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รศ.ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.กนกพิชญ์ วิษณุวรนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผศ.ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.ทรงพล ต่อณี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผศ.ดร.ประณต มีสอน	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทยเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (เกษียณอายุราชการ)
นางสาวตรี ผศ.ดร.พงศ์เทพ จิระโร	วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา
ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ฉบับนี้ เป็นวารสารปีที่ 12 ฉบับที่ 1 ยังคงมุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์ นักการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทปริทัศน์หนังสือ ซึ่งนับว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย แนวคิด ข้อมูล ข้อคิดเห็นทางวิชาการ องค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ อันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นับเป็นแหล่งการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมที่สำคัญแหล่งหนึ่ง

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อทางความคิดระหว่างท่านกับสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

1	หนังสือเสียง: สื่อการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น	ณัฐญา นาคะสันต์
ชวนัฐ นาคะสันต์
11	เทคนิคการเลือกตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	ไพฑูรย์ โพธิสาร
สุนันท์ ศลโกสม

บทความวิจัย

21	แนวทางการจัดการการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย	เกรียงไกร กลิ่นทอง
อนันต์ ธรรมชาลัย
ณัฐภัสสร ธนาบวรพาณิชัย
38	สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์	ขอบฟ้า จันทรเจริญ
พิทักษ์ พลคชา
จักรพันธ์ จันทรเจริญ
50	แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชนบทกรณีศึกษา อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ
นฤชล ธนจิตชัย
ปริญญ์ โกวิทย์วิวัฒน์
58	อิทธิพลของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย	นันทิศา ศิริการติกุล
อดิลา พงศ์ยี่หล้า
ศิริเดช คำสุพรหม
71	การพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลกจำกัด	ประจวบ จันทร
โสภณา เสวตคชกุล
ชัยวัฒน์ อุทัยเสน
80	ความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชั่น	ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ
93	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจากเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม
กรณีศึกษา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา	ปาลิดา เชษฐ์ขุนทด
สำราญ บุญเจริญ
เกษจันทร์ทา ศรีวรมย์
ศิริธร เอียบศิริเมธี
สุนันท์สินี ฉัตรชฎาธาร

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

102	ปัจจัยที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่รับรู้และการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	พงษ์ศักดิ์ จันทร์พงษ์
ณัฐพล พันธุ์ภักดี
112	ตัวแบบกิจกรรมการพัฒนาองค์กรของร้านขายยาในเมืองพัทยา	พิทยา ภิรมย์อัน
ปรีชนันท์ เจริญอารมณ์วัฒนา
ระพีณ ชูชื่น
118	การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี 2566	ระวีวรรณ ชินอ่วม
เสรี ทองแถม
จารุวัฒน์ ดิงหงะ
127	แนวทางการสืบทอดและพัฒนาการของเพลงพื้นบ้านไห่เหมินในยุคใหม่	หวั่ง หยานหรง
รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ
134	ปัจจัยอิทธิพลของการถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย	อนรรักษ์ เอกพยางค์
อนันต์ ธรรมชาลย์
145	การพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (Executive Function: EF) โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	อภิสร่า พันจันดา
อัญชลี ไสยวรรณ
พัชรภรณ์ พุทธิกุล

หนังสือเสียง : สื่อการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

Audiobooks: fundamental instructional media for children with visual impairments

ณัฐญา นาคะสันต์ (Nataya Nakasan)¹ ชวนัฐ นาคะสันต์ (Chawanat Nakasan)²

Received: May 3, 2023

Revised: May 25, 2023

Accepted: May 30, 2023

บทคัดย่อ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น (Children with visual impairments) เป็นกลุ่มของผู้ที่มีความบกพร่องประเภทหนึ่งในเก้าประเภทของผู้พิการซึ่งได้ถูกกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาพิการ พ.ศ.2551 ทั้งนี้ หากความบกพร่องดังกล่าวเกิดขึ้นในเด็กวัยเรียนจะส่งผลให้เป็นอุปสรรคต่อการรับรู้ การเรียนรู้ และการพัฒนาของผู้เรียน บทความนี้มุ่งนำเสนอสื่อเสียงซึ่งเป็นสื่อพื้นฐานที่ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นเข้าถึงความรู้อันเป็นประโยชน์ตามความต้องการของผู้เรียนด้วยการสนทนากลุ่มกับครูและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยต่อไป

คำสำคัญ: เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น, หนังสือเสียง

Abstract

Children with visual impairments is one of the nine groups of disabilities in the Announcement of the Ministry of Education regarding the Specification of Categories and Criteria of Educationally Disabled People, B.E. 2552 according to the Education Provision for Persons with Disabilities Act, B.E. 2551. In case the impairment occurs in school-aged children, their perception and learning abilities will be affected. This article discusses audiobooks which are fundamental instructional media that allows children with visual impairments to access knowledge. We discussed with teachers and students with visual impairments to create understanding for further research.

Keywords: Children with visual impairments, Audiobook

บทนำ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (Education Provision for Persons with Disabilities Act, B.E. 2551, 2008) กล่าวถึงเหตุผลของการตราพระราชบัญญัตินี้ โดยสรุปว่า การจัดการศึกษาสำหรับคนกลุ่มนี้มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องให้คณพิการมีสิทธิและโอกาสในการได้รับบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ เพื่อให้บริการและให้ความช่วยเหลือแก่คณพิการ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
Lecturer, Department of Digital Technology for Education,
Faculty of Education, Chandrakasem Rajabhat University

² อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Lecturer, Department of Computer Engineering,
Faculty of Engineering, Kasetsart University

ในด้านการศึกษายังทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับ การศึกษา โดยให้ความหมายของคนพิการไว้ในมาตรา 3 ความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการหรือผู้ที่มีความบกพร่องหรือข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันจึงเป็นความจำเป็นมิใช่เพียงเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเท่านั้น แต่เพราะพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับโอกาสในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปฏิบัติทุกด้านอย่างเท่าเทียมกันตามมาตรา 4 และ มาตรา 27 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560, 2017)

ความบกพร่องทางการเห็น (Visual Impairments)

ความบกพร่องทางการเห็น คือ การสูญเสียการเห็นหรือการไม่สามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างปกติเมื่อเทียบกับคนทั่วไป โดยนิยามจะมีทั้งในลักษณะทั่วไปและลักษณะทางกฎหมาย ซึ่งส่งผลต่อการรับสิทธิประโยชน์และการช่วยเหลือจากภาครัฐ โดยนิยามนี้มักเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า legally blind ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีประกาศเรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 โดยกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการโดยความพิการทางการเห็นนั้น ได้แก่ 1) ตาบอด การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับต่ำกว่า 3 ส่วน 60

เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า 10 องศา และ 2) สายตาเลือนราง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่า เมื่อใช้แว่นตาสายตาสธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ไปจนถึงต่ำกว่า 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2021) ได้ให้คำจำกัดความไว้เมื่อปี 2018 โดยจำแนกความบกพร่องทางสายตาดอกเป็น 2 กลุ่มคือ ระยะใกล้ และ ระยะไกล โดย แบ่งความบกพร่องทางการเห็นระยะใกล้เป็น 4 ระยะ ดังนี้ 1) ไม่รุนแรง หมายถึง การมองเห็นต่ำกว่า 6/12 (หน่วยเป็นเมตร) ถึง 6/18 2) ปานกลาง หมายถึง การมองเห็นของภาพต่ำกว่า 6/18 ถึง 6/60 3) รุนแรง หมายถึง การมองเห็นต่ำกว่า 6/60 ถึง 3/60 และ 4) ตาบอด หมายถึง การมองเห็นต่ำกว่า 3/60 โดยประสบการณ์ความบกพร่องทางการเห็นของบุคคลนั้นแตกต่างกันไปตามปัจจัยหลายประการ รวมถึงความพร้อมในการป้องกันและการรักษา การเข้าถึงการฟื้นฟูการมองเห็น โดยการใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น แว่นตาหรือไม้เท้าขาว (white canes) ตลอดจนการประสบปัญหาการไม่สามารถเข้าถึงหรือไปยังอาคารต่าง ๆ การเดินทาง และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้ยังหมายถึงสภาพทางสายตาใด ๆ ที่รบกวนความสามารถของบุคคลในการทำกิจกรรมประจำวันโดยผู้ที่ไม่ได้ตาบอดสนิทแต่มีความบกพร่องทางการมองเห็น และไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยแว่นสายตาหรือคอนแทคเลนส์ (contact lenses) ซึ่งโดยทั่วไปจะเรียกว่ามีสายตาเลือนราง ส่วนความสามารถทางการมองเห็น (functional vision) หมายถึงความสามารถในการมองเห็นที่สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันซึ่งหากบุคคลมีความบกพร่องทางการเห็นในสถานการณ์ของชีวิตจริง จะเรียกว่าตาบอด คือ ขาดการมองเห็น (Spungin & McNear, 2002, pp.7-8)

ทั้งนี้ สามารถสรุปรูปแบบของความบกพร่องได้ 2 ประเภท ดังนี้ 1) ตามอด หมายถึง การสูญเสียการเห็น 2) เห็นเลือนราง หมายถึง การสูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถมองเห็นได้ในระยะต่าง ๆ ตามระยะของความบกพร่องทางการเห็น

การคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

การระบุว่าบุคคลใดมีความบกพร่องทางการเห็นเพื่อเข้ารับการศึกษา นั้น โรงเรียนจะใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) โดยผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้และการประเมิน สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ซึ่งมีประเด็นของการประเมินลักษณะ/พฤติกรรมดังนี้ 1) มักก้มศีรษะมองสิ่งของ หนังสือ รูปภาพ หรือนำเข้ามาดูใกล้ ๆ 2) เมื่อดูป้ายข้อความ รูปภาพ วัตถุสิ่งของต่าง ๆ ตามสาธารณะ ต้องเข้าไปดูใกล้ ๆ 3) ขณะอ่านหนังสือ มักจะอ่านซ้ำบรรทัดเดิม หรืออ่านข้ามบรรทัด 4) มักใช้ประสาทสัมผัสส่วนอื่น เพื่อสำรวจ/หาสิ่งของ ควบคู่กับการใช้สายตา 5) บอกรายละเอียดของภาพ หรือสิ่งของไม่ได้ 6) เดินด้วยความระมัดระวังกว่าปกติ เดินไม่คล่องตัว มักชนและสะดุดวัตถุ 7) หรีตา กระพริบตา ขยี้ตา กดตา เมื่อใช้สายตาบ่อย ๆ 8) เคลื่อนศีรษะไปมา เพื่อหาจุดที่มองเห็นชัดที่สุด 9) มักมีอาการปวดศีรษะ ปวดตา ตาลาย คันตา มองเห็นสิ่งของเคลื่อนไหวไปมา และ 10) บอกความแตกต่างของสีที่ใกล้เคียงกัน หรือสีที่ไม่ติดกันไม่ได้ เช่น สีเขียวกับสีฟ้า สีแดงกับสีส้ม ทั้งนี้จะต้องมีการระบุลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวจำนวน 5 ข้อขึ้นไป จึงจะแสดงว่ามีแนวโน้มที่จะบกพร่องทางการมองเห็นเพื่อดำเนินการช่วยเหลือและส่งจักษุแพทย์ตรวจวินิจฉัย โดยหากพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้มีความบกพร่องก็ต้องได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองในการจัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษา

กระบวนการคัดกรองนักเรียน หากเป็นโรงเรียนทั่วไป จะเป็นการเก็บข้อมูลโดยนักจิตวิทยา ส่วนโรงเรียนคนตาบอดกรุงเทพซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับผู้มีความบกพร่องทางการเห็นแห่งนี้ จะไม่มีระบบการคัดกรองของโรงเรียนอีก แต่จะใช้แนวทางของบัตรคนพิการซึ่งผ่านกระบวนการคัดกรองจากหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 (Empowerment of Persons with Disabilities Act, B.E. 2550, 2007; Empowerment of Persons with Disabilities Act, B.E. 2550 (2nd Edition), 2013)

การศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น

การจัดการศึกษาให้พลเมืองอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ทั้งพลเมืองที่มีคุณลักษณะที่ปกติและมีความบกพร่องบางประการเป็นหน้าที่สำคัญของประเทศ ซึ่งแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา โดยผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยกำหนดเป้าหมายในระดับร้อยละของผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและมีแนวทางในการพัฒนาในประเด็นที่สอดคล้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ให้มากขึ้น 2) จัดสรรบุคคลเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้เพียงพอ 3) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Office of the Education Council, 2017, pp.119-123) ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา การดำเนินการดังกล่าวภายใต้กฎหมายของรัฐบาลกลาง ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นควรได้รับการศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในห้องเรียนการศึกษาทั่วไปตามหลักสูตรปกติ แต่ยังมีสิทธิในการได้รับการสนับสนุนและบริการที่หลากหลาย ดังนั้น ครูจึงมีส่วนในการกำหนดแนวทาง ปรับเปลี่ยนและอำนวยความสะดวกในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนบรรลุการศึกษาตามเป้าหมาย (Spungin & McNear, 2002, pp.5-6)

โรงเรียนสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นในยุโรปแห่งแรก ก่อตั้งขึ้นในกรุงปารีส เมื่อปี ค.ศ.1784 โดย Valentin Haüy ทั้งนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นก็ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนทั่วไปมาก่อนที่จะมีการจัดตั้งโรงเรียนเฉพาะทาง ซึ่งเด็กเหล่านี้หลายคนก็ประสบความสำเร็จ และหนึ่งในบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่ได้รับการยอมรับคือ Nicholas Saunderson นักวิชาการชาวอังกฤษ ซึ่งเกิดใน

ปี ค.ศ. 1682 สูญเสียการมองเห็นตั้งแต่เป็นทารก เพราะโรคฝีดาษ Saunderson ได้รับการศึกษาจาก โรงเรียนที่ Penistone ใน Yorkshire และมีความสามารถ ทางคณิตศาสตร์ หรือกรณีของ Thomas Blacklock นักบวชชาวสก็อตซึ่งสูญเสียการมองเห็นตั้งแต่ทารก เช่นกัน แต่ Blacklock มีความสามารถในการเขียน บทกวี และสามารถสอบเข้าโรงเรียนชั้นนำได้ (McCall, 2013, p.3; Willings, 2022)

เมื่อถึงยุคปฏิวัติฝรั่งเศส โรงเรียนที่กรุงปารีสของ Haüy ถูกปิดลงชั่วคราว และย้ายไปปฏิบัติงานต่อที่ Berlin และ St Petersburg ซึ่งเป็นโรงเรียนใหม่ในการ ช่วยเหลือผู้บกพร่องทางการเห็น และอีกสองทศวรรษ ต่อมาก็ได้เกิดโรงเรียนรูปแบบนี้หลายเมืองทั่วยุโรป

โรงเรียนสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็นของ ประเทศไทยแห่งแรกและแห่งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ก่อตั้งขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2482 โดย มิสเจเนวีฟ คอลฟีลด์ สตรีตาบอดชาวอเมริกัน ปัจจุบันเป็นโรงเรียนเอกชน การกุศล โดยเป็นโรงเรียนเอกชนในระบบประเภทสามัญ ศึกษา ในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน เขตการศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยมีประธาน มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรม ราชินูปถัมภ์ เป็นผู้รับใบอนุญาตในนามมูลนิธิฯ และบริหารงานตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2554 และจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พื้นฐาน พ.ศ.2551 (Foundation for the Blind in Thailand under the Royal Patronage of H.M. the Queen, n.d.)

เทคโนโลยีช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

การมองเห็นสิ่งต่าง ๆ เป็นการรับรู้ (perception) พื้นฐานของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิด เพื่อนำไปสู่ กระบวนการเรียนรู้ แปลความหมายและเชื่อมโยง การรับรู้กับประสบการณ์เดิมเพื่อสร้างประสบการณ์ ใหม่ โดยผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ โดยเฉพาะการรับรู้ สิ่งต่าง ๆ ผ่านการมองเห็น ดังนั้น หากการมองเห็นเกิด

ความบกพร่อง ก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ ซึ่งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2021) กล่าวว่า เด็กเล็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ขั้นรุนแรงในระยะเริ่มต้น อาจประสบกับพัฒนาการ ด้านการเคลื่อนไหว ภาษา อารมณ์ สังคม และความรู้ ความเข้าใจที่ล่าช้า ซึ่งส่งผลต่อไปตลอดชีวิต เด็กวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถ ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า ดังนั้น จึงมีการคิดค้นเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อช่วยเอื้ออำนวย ความสะดวกให้กับบุคคลกลุ่มนี้ให้สามารถใช้เป็น เครื่องมือในการเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติ แบบเรียนร่วม และในโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยเฉพาะ

อย่างไรก็ตาม ก่อนเริ่มนำเทคโนโลยีมาให้กับ บุคคลกลุ่มนี้ ประการแรก ควรเข้าถึงสภาพแวดล้อม รอบตัวและปัจจัยในการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคล กลุ่มนี้ ด้วยเทคโนโลยีช่วยเหลือ (assistive technology) ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ได้แก่ เครื่องมือระดับสูง และระดับล่าง (high-tech and low-tech tools) ตลอดจน ซอฟต์แวร์ (software) ที่ช่วยให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถใช้ เพื่อเข้าถึงสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ประการ ที่สอง เทคโนโลยีปฏิวัติ (revolutionize) ควรปฏิวัติการ เรียนรู้และมีส่วนร่วมในโรงเรียนของนักเรียน เช่นเดียวกับที่เทคโนโลยีได้ปฏิวัติวิถีชีวิตและการ ทำงานทั่วไป แต่อุปกรณ์เทคโนโลยีเหล่านี้จะมี ประสิทธิภาพและเหมาะสมก็ขึ้นอยู่กับความสามารถใน การมองเห็นของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งผู้เรียนบางคน สามารถอ่านได้ในขณะที่บางคนไม่สามารถอ่านได้เลย บางคนอ่านโดยใช้ประสาทสัมผัส (tactile sense) การรับ ข้อมูลจากการฟัง (obtaining information auditorily) หรือการรับข้อมูลจากทั้งสองทาง แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ ทุกคนมีความลำบากในการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ มองเห็นได้ของห้องเรียน (visual environment of the classroom) ที่แตกต่างกัน ทำให้จำเป็นต้องได้รับการ ช่วยเหลือและการสอนจากครูที่มีคุณสมบัติเฉพาะ สำหรับการสอนนักเรียนที่บกพร่องทางการมองเห็น (Presley & D'Andrea, 2008, pp. 4-5)

Presley & D'Andrea (2008, pp. 9-10) จำแนก ประเภทของเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการอ่านออก เขียนได้ (literacy) สำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง ทางการเห็น ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบสิ่งพิมพ์ แบ่งวิธีการเข้าถึงดังนี้

1.1 การเข้าถึงด้วยการมองเห็น ได้แก่ 1) อุปกรณ์ที่ไม่ใช้ชิ้นแก้ว (non-optical device) เพื่อการมองเห็น อุปกรณ์ในกลุ่มนี้คือ ตัวอักษรขนาดใหญ่ ขาตั้งสำหรับอ่านหนังสือ แผ่นใส ไฟส่องสว่าง เป็นต้น 2) อุปกรณ์ที่ใช้ชิ้นแก้วเพื่อการมองเห็น ได้แก่ แว่นขยายทั้งแบบมือถือและขาตั้ง กล้องโทรทรรศน์ (telescope) 3) ระบบการขยายภาพ (video magnification systems) ระบบกราดภาพและแปลงเอกสารจากภาพหรือลายมือเป็นข้อความในรูปแบบดิจิทัล (scanning and optical character recognition) และ 4) กระดานไวท์บอร์ดอิเล็กทรอนิกส์ (electronic whiteboard) 5) ระบบอ่านข้อความบนหน้าจอ (screen reader) และ 6) ระบบอ่านและขยายหน้าจอแบบผสม (hybrid magnifier reader) (Hersh & Johnson, 2008, p. 450)

1.2 การเข้าถึงด้วยการสัมผัส ได้แก่ การอ่านอักษรเบรลล์ การสัมผัสวัตถุกราฟิกต่าง ๆ

1.3 การเข้าถึงด้วยการได้ยิน ได้แก่ การฟังจากผู้อ่าน การฟังเสียงที่บันทึกไว้ในรูปแบบของหนังสือพูดได้ดิจิทัล (digital talking books) รวมถึงเสียงที่ถูกบันทึกไว้ในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีการใช้ระบบการกราดแบบพิเศษด้วยการใช้เครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์แบบเดี่ยว (stand-alone) เครื่องอ่านแบบใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน เครื่องอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เครื่องคิดเลขและพจนานุกรมแบบพูดได้

2) เทคโนโลยีสำหรับการเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งได้ดังนี้

2.1 การเข้าถึงด้วยการมองเห็น ได้แก่ 1) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีฮาร์ดแวร์ (hardware) ขยายหน้าจอให้มีขนาดใหญ่ แขนปรับหน้าจอแบบปรับได้ (Adjustable monitor arms) 2) ซอฟต์แวร์ (software) ที่มีระบบการจัดการปรับแต่งการแสดงผลโดยสามารถขยายเคอร์เซอร์ (cursor) ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือขยายหน้าจอ 3) ระบบกราดภาพแบบเฉพาะทาง 4) โปรแกรมประมวลผลคำแบบพกพาที่สามารถเข้าถึงได้ 5) PDAs (Personal Digital Assistant) คือ คอมพิวเตอร์แบบพกพาขนาดเล็ก 6) เครื่องอ่านอิเล็กทรอนิกส์ 7) เครื่องคำนวณออนไลน์ที่มีอักษรขนาดใหญ่ และ 8) พจนานุกรมออนไลน์

2.2 การเข้าถึงด้วยการสัมผัส ได้แก่ จอแสดงผลอักษรเบรลล์ และ คอมพิวเตอร์แบบพกพาขนาดเล็กแบบสัมผัส

2.3 การเข้าถึงด้วยการได้ยิน ได้แก่ โปรแกรมประมวลผลคำแบบมีเสียงพูด เครื่องอ่านอักษร การประยุกต์ใช้เสียงของตนเอง ซอฟต์แวร์การอ่านหน้าจอ ระบบกราดภาพแบบเฉพาะทาง เครื่องอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พจนานุกรมและเครื่องคำนวณแบบพูดได้ เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล

3) เทคโนโลยีเพื่อสร้างการสื่อสารแบบลายลักษณ์อักษร แบ่งได้ดังนี้

3.1 การเข้าถึงด้วยการมองเห็น ได้แก่ 1) เครื่องมือที่จัดการได้ด้วยตนเอง เช่น กระดาษแบบเส้นหนาหรือเส้นขนาน ปากกาเส้นสักหลาด (Felt-tip pens) และปากกาทำเครื่องหมายแบบหนา 2) เครื่องมือแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โปรแกรมประมวลผลคำโดยเฉพาะ คอมพิวเตอร์แบบพกพาขนาดเล็ก ซอฟต์แวร์จัดการภาพและวาดภาพ โปรแกรมประมวลผลคำแบบพูดได้ และซอฟต์แวร์ขยายหน้าจอ ซอฟต์แวร์คณิตศาสตร์และการคำนวณแบบสเปรดชีต (spreadsheets) คอมพิวเตอร์พกพาหรือโน้ตบุ๊ก

3.2 การเข้าถึงด้วยการสัมผัส ได้แก่ 1) อุปกรณ์การเขียนอักษรเบรลล์แผ่นเหล็ก (Slate) และก้านสัมผัส (Stylus) แบบจัดการด้วยตนเอง 2) อุปกรณ์การเขียนอักษรเบรลล์แผ่นเหล็ก และก้านสัมผัสแบบอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมประมวลผลคำ คอมพิวเตอร์แบบพกพาขนาดเล็ก ซอฟต์แวร์แปลอักษรเบรลล์ เครื่องพิมพ์เบรลล์แบบขนาน ตลอดจนเครื่องมือวัดที่ใช้อักษรเบรลล์และการบารองให้เหมาะสมกับการสัมผัส เช่น ไม้ม้วน ไม้มัด ไม้มัดปรอท และคาลิเปอร์ (Hersh & Johnson, 2008, p. 663)

3.3 การเข้าถึงด้วยการได้ยิน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมประมวลผลคำ คอมพิวเตอร์แบบพกพาขนาดเล็ก

4) เทคโนโลยีเพื่อสร้างวัสดุในรูปแบบอื่น ๆ

4.1 การเข้าถึงด้วยการมองเห็น ได้แก่ ระบบกราดภาพและแปลงเอกสารจากภาพหรือลายมือเป็นข้อความในรูปแบบดิจิทัล คอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมประมวลผลคำ และ เครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์

4.2 การเข้าถึงด้วยการสัมผัส ได้แก่ ระบบกราฟิกภาพและแปลงเอกสารจากภาพหรือลายมือเป็นข้อความในรูปแบบดิจิทัล คอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมประมวลผลคำ ซอฟต์แวร์แปลงอักษรเบรลล์ ซอฟต์แวร์กราฟิก เครื่องพิมพ์เบรลล์แบบหมุน วัสดุและอุปกรณ์สำหรับพัฒนากลไกแบบสัมผัส วัสดุสำหรับการตัดปะ (collage) อุปกรณ์แบบทำมือสำหรับงานกราฟิก

4.3 การเข้าถึงด้วยการได้ยิน ได้แก่ อุปกรณ์บันทึกเสียงแบบอนาล็อกและดิจิทัล ระบบกราฟิกภาพและแปลงเอกสารจากภาพหรือลายมือเป็นข้อความในรูปแบบดิจิทัล

เทคโนโลยีสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ 1) เทคโนโลยีสำหรับชีวิตประจำวัน เป็นวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เช่น ไม้เท้าขาว แวนดานาฬิกาเวลาด้วยการสัมผัส ฯลฯ และ 2) เทคโนโลยีสำหรับการเรียนรู้ เป็นวัสดุ อุปกรณ์รวมถึงซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ เช่น อักษรเบรลล์ (braille) เครื่องขยายขนาดตัวอักษร กล่องไฟ (light box) ฯลฯ นอกจากนี้ เทคโนโลยีใหม่ เช่น การพิมพ์สามมิติ (3D printing) สามารถทำให้ช่วยในการสื่อสารลักษณะของวัตถุต่างๆ ที่อาจไม่สะดวกในการนำของจริงมาใช้ เช่น ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องสัตว์สี่เท้า ก็สามารถพิมพ์รูปจำลองของสัตว์นั้นเพื่อประกอบการอธิบายได้ โดยมีค่าใช้จ่ายและเวลาน้อยกว่าการสั่งทำหรือซื้อแบบจำลองที่มีขายทั่วไป

เทคโนโลยีช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องในประเทศไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (Office of the Basic Education Commission, 2021) ได้จำแนกรายการสิ่งอำนวยความสะดวกของสื่อ การให้บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทั้ง 9 ประเภท โดยแบ่งระบบบัญชีออกเป็น 3 หมวด ได้แก่ 1) หมวด ก. เป็นกลุ่มอุปกรณ์ช่วยการเห็น การได้ยิน การเขียน การอ่าน เครื่องช่วยการจัดทำทาง และที่นั่ง คอมพิวเตอร์และการใช้งานคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ช่วยการสื่อสาร อุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ และสื่อการเรียนรู้ 2) หมวด ข. อุปกรณ์ช่วยการได้ยิน การเขียน การอ่าน การดำเนินชีวิตประจำวัน

คอมพิวเตอร์และการใช้งานคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ช่วยการสื่อสาร อุปกรณ์ช่วยการเคลื่อนที่ สื่อการเรียนรู้ และอุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ และ 3) หมวด ค. เป็นการให้บริการ เช่น การสอนเสริม การนำทาง การซ่อมสื่อ ภาพภาพบำบัด การแก้ไขการพูดและทักษะการสื่อสาร ลามภาษามือ ฯลฯ ทั้งนี้ ผู้มีความบกพร่องสามารถขอยืมโดยเลือกรายการจากบัญชี ก. และถ้าต้องการขอรับการอุดหนุนภายในวงเงินที่กำหนด ให้เลือกรายการจากบัญชี ข. หรือ บัญชี ค.

อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือเหล่านี้มักเป็นในลักษณะของอุปกรณ์ช่วยการรับรู้ต่าง ๆ การเขียน การใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจน "สื่อการเรียนรู้" แต่ไม่ได้มีการระบุชัดว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ทางเลือกในรูปแบบใด เช่น หนังสือเสียง แบบจำลองสามมิติ หรือสื่อสำหรับผู้ที่มีการรับรู้สัมผัส (ตาบอดสี) ซึ่งการกำหนดรูปแบบของสื่อให้มีความชัดเจน จะช่วยให้ผู้บกพร่องทางการเห็น และผู้ที่มีความจำเป็นในรูปแบบอื่นๆ สามารถเข้าถึงสื่อทางเลือกที่เหมาะสมได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือเหล่านี้มักเป็นในลักษณะของอุปกรณ์ช่วยการรับรู้ต่าง ๆ การเขียน การใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจน "สื่อการเรียนรู้" แต่ไม่ได้มีการระบุชัดว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ทางเลือกในรูปแบบใด เช่น หนังสือเสียง แบบจำลองสามมิติ หรือสื่อสำหรับผู้ที่มีการรับรู้สัมผัส (ตาบอดสี) ซึ่งการกำหนดรูปแบบของสื่อให้มีความชัดเจน จะช่วยให้ผู้บกพร่องทางการเห็น และผู้ที่มีความจำเป็นในรูปแบบอื่นๆ สามารถเข้าถึงสื่อทางเลือกที่เหมาะสมได้ง่ายขึ้น

หนังสือเสียง : สื่อการเรียนรู้สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น

สื่อการเรียนรู้ หมายถึง ตัวกลางในการนำความรู้ และเนื้อหาจากผู้สอนไปยังผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นกระบวนการที่เกิดจากการรับรู้ โดยรับรู้สิ่งต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสหลักทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง โดยประสาทสัมผัสที่รับรู้ได้มากที่สุด ได้แก่ ตา ซึ่งผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่อ่านและเห็นได้ถึง 75% (Muluk, Habiburrahim & Rechal, 2020, p. 148)

แม้ว่าการเห็นเกิดความบกพร่อง แต่ความจำเป็นในการรับรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งจำเป็นรอบตัวเพื่อให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองยังต้อง

ดำเนินไป ดังนั้น จึงมีการพัฒนาสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายรูปแบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีสื่อการเรียนรู้ที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถรับรู้ความรู้ผ่านการฟังได้ คือ หนังสือเสียง

หนังสือเสียง (Audiobook) หมายถึง การบันทึกหนังสือที่กำลังอ่านออกเสียงลงบนซีดี (CD) หรือทางอินเทอร์เน็ต (Cambridge University Press, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Merriam-Webster (2019) ว่า การบันทึกหนังสือหรือนิตยสารที่กำลังอ่านออกเสียง และ Oxford Learner's Dictionaries (Varios Autores, 2010) ที่ให้ความหมายว่า การบันทึกหนังสือ โดยเฉพาะนวนิยาย การอ่านออกเสียงมิให้ดาวน์โหลดหรือบันทึกลงซีดี กล่าวโดยสรุปการบันทึกหนังสือหรือนิตยสารที่กำลังอ่านออกเสียงลงบนวัสดุบันทึกเสียงหรือแอปพลิเคชัน (application) ซึ่งในปัจจุบันเป็นการบันทึกในรูปแบบของไฟล์เสียง แต่หนังสือเสียงเป็นเสียงอ่านหนังสือที่กลุ่มผู้ฟังเป็นบุคคลทั่วไปตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ จากการรายงานของ Best & Clark (2021) ได้สำรวจการอ่านออกเขียนได้ปี 2021 ซึ่งมีประเด็นการศึกษาบทบาทและประโยชน์ของหนังสือเสียงสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการสำรวจในช่วงของการล็อกดาวน์ (lockdown) ช่วงของการระบาดใหญ่ของโควิด-19 (มีนาคม 2020) ใน 2 ประเด็นคือ 1) พลังของเสียงจะดึงดูดใจผู้อ่านที่ยังลังเลที่จะอ่านหนังสือ และ 2) บทบาทของหนังสือเสียงในการส่งเสริมและการเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยรายงานนี้เขียนขึ้นจากข้อค้นพบจากรายงานฉบับที่ผ่านมา พบว่า หนังสือเสียงสามารถช่วยสร้างความเพลิดเพลินในการอ่านและเป็นส่วนเติมเต็มให้กับหนังสือจริงในห้องเรียน โดยเด็กและเยาวชน (ร้อยละ 43.6) และหนุ่มสาว (ร้อยละ 25.4) กล่าวว่า ชอบฟังในเวลาว่าง นอกจากนี้ เด็กและเยาวชน (ร้อยละ 21.7) กล่าวว่า การฟังหนังสือเสียงหรือพ็อดคาสต์ (podcast) ทำให้สนใจในการอ่านหนังสือ

หนังสือเสียงเป็นสื่อที่มีคุณค่าสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา จากการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หนังสือเสียงเป็นสื่อการสอนในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตา ของ Fasury, Lutfin & Arsyad (2019) พบว่า การใช้หนังสือเสียงเป็น

สื่อการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในการเรียนภาษาอังกฤษนั้น สามารถช่วยนักเรียนในกระบวนการเรียนรู้ การหาหนังสือเสียงไปใช้ยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอีกด้วยเพราะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา

ผู้เขียนต้องการทราบความต้องการที่แท้จริงเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเพื่อนำไปสู่การวิจัย จึงได้ประสานไปยังครูของโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ เพื่อสอบถามความต้องการเบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนใช้เพื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและสื่อที่นักเรียนให้ความสนใจ ผลจากการสอบถามสรุปว่า นอกจากหนังสืออักษรเบรลล์ที่นักเรียนต้องอ่าน นักเรียนสนใจฟังเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อเสียงค่อนข้างมาก ปัจจุบันครูใช้วิธีดาวน์โหลดไฟล์เสียงเรื่องราวต่าง ๆ จากเว็บไซต์ยูทูป (YouTube) มาให้นักเรียนฟังประกอบการเรียนการสอน แต่พบปัญหาว่า สื่อเสียงที่มีบนเว็บไซต์จะเป็นสื่อที่ทำขึ้นสำหรับผู้มีสายตาปกติโดยเป็นสื่อภาพประกอบเสียงซึ่งเป็นไปตามลักษณะของสื่อที่ผู้รับสารจะใช้การดูภาพและฟังเสียง มีสื่อเสียงที่ใช้สำหรับการฟังโดยเฉพาะทำให้นักเรียนไม่ทราบรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ จากไฟล์เสียงที่กำลังฟังหรือกล่าวถึง จากการพูดคุยเบื้องต้นกับครูสรุปว่า ต้องการสื่อเสียงในรูปแบบของสื่อวิทยุ ที่จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นโดยเฉพาะ ทั้งนี้ ครูต้องการสื่อประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับบุคคลสำคัญสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้เขียนจึงได้นำข้อมูลและรายละเอียดแจ้งกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาดังกล่าว เพื่อให้นักศึกษาจัดเตรียมเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญที่สอดคล้องกับระดับชั้นและกลุ่มผู้เรียน

จากนั้น ได้มีการจัดประชุมผ่านระบบออนไลน์ เนื่องจากยังคงอยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 (10 กุมภาพันธ์ 2565) โดยเชิญครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคนตาบอดกรุงเทพ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันถึงรูปแบบของสื่อเสียงที่นักเรียนต้องการ และเรื่องราวของบุคคลสำคัญที่นักเรียนต้องการฟัง สรุปว่า 1) ต้องการสื่อเสียงเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย เช่น ท้าวเทพกษัตรีและท้าวศรีสุนทร พันท้ายนรสิงห์

พระเจ้าเสือ ท้าวสุรนารี ฯลฯ 2) ต้องการสื่อเสียงที่มีชีวิตชีวา ในรูปแบบการเล่าหรือในรูปแบบของละครวิทยุ หรือเสียงอ่านที่มีความสนุกสนาน 3) ต้องการเสียงประกอบที่สมจริง เช่น เสียงฝนตก เสียงม้า เสียงพินดาบ เสียงปืน เป็นต้น 4) ต้องการฟังเรื่องราวที่ไม่ยาวมากนัก ซึ่งครูให้คำแนะนำว่าไม่ควรเกิน 10–15 นาที เพื่อให้ นักเรียนสามารถฟังจบได้ในครั้งเดียว 5) ต้องการให้อธิบายเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ กับสิ่งที่นักเรียนคุ้นชิน เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจได้ง่าย เช่น การเปรียบเทียบความยาวของสิ่งของที่กล่าวถึง กับขนาดของฝ่ามือของนักเรียน 6) ต้องการให้ใช้ภาษาที่ทำให้เข้าใจง่าย หากมีคำศัพท์เฉพาะ นักเรียนต้องการให้อธิบายหรือแปลความหมายด้วย เมื่อได้รับทราบความต้องการที่แท้จริงแล้ว จึงมีการศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ และเขียนบท (script) เพื่อบันทึกเสียง ตรวจสอบและปรับแก้ จากนั้นจึงให้ดำเนินการบันทึกเสียงตามบทที่เขียนไว้ และส่งไฟล์ต้นฉบับให้ครูและนักเรียนโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพเพื่อฟังและประเมินผล

เส้นทางการพัฒนาหนังสือเสียงสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น

หนังสือเสียง เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ทำให้ความรู้และความบันเทิงสามารถเข้าถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นโดยมีจุดเริ่มต้นจากนักพัฒนาและนักประดิษฐ์ Ray Kurzweil (Leventhal, n.d.) ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านตัวอักษรด้วยระบบ optical character recognition (OCR) และพัฒนาการอ่านอักษรที่มีตัวพิมพ์หลายรูปแบบ เครื่องสแกนภาพ และโปรแกรมอ่านออกเสียง ซึ่งล้วนเป็นนวัตกรรมที่สำคัญต่อผู้พิการทางสายตา จึงนำไปสู่ความร่วมมือกับสมาพันธ์ผู้พิการทางสายตาแห่งชาติ (National Federation of the Blind: NFB) Kurzweil ได้สร้างเครื่องอ่านหนังสือ (reading machine) เครื่องแรกเสร็จสมบูรณ์ในปลายปี ค.ศ.1975 โดยผ่านการทดสอบจากนักวิทยาศาสตร์ที่มีความบกพร่องทางการเห็นจาก National Federation of the Blind (NFB) ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของผู้ใช้งาน รวมถึงข้อแนะนำให้ติดป้ายอักษรเบรลล์บนส่วนควบคุมของผู้ใช้งาน เพื่อให้ผู้ใช้งานได้เรียนรู้การใช้งานได้อย่างรวดเร็ว หลังจากนั้น Stevie Wonder นักเปียโนผู้มีความบกพร่องทางการเห็น ได้รับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับเครื่อง

อ่านหนังสือแบบใหม่ผ่านการเผยแพร่จากข่าวในประเทศ Wonder ได้เริ่มงานกับ Kurzweil ตั้งแต่ปี ค.ศ.1982 โดยเป็นความร่วมมือในด้านการพัฒนาระบบสังเคราะห์เสียงซึ่งสังเคราะห์เสียงเครื่องดนตรีได้หลากหลาย โดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องดนตรีจริง

เครื่องอ่านหนังสือของ Kurzweil นำมาสู่การผลิตหนังสือเสียงในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการผลิตภายใต้ระบบ DAISY (Digital Accessible Information System) โดยเป็นโครงการที่เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 1988 ซึ่งมีเหตุมาจากการประสบปัญหาในการผลิตหนังสือพูดได้ในรูปแบบอะนาล็อก (analog) ที่ใช้เวลานาน จึงมีการเสนอให้ผลิตหนังสือเสียงในรูปแบบของดิจิทัลในปี ค.ศ.1991 โดยมีเป้าหมายสำคัญ 2 ประการคือ สามารถบันทึกเสียงพูดต่อเนื่องได้มากกว่า 20 ชั่วโมงในซีดีรอม 1 แผ่น และสามารถให้ผู้อ่านเข้าถึงหนังสือเสียงนี้ได้โดยสมบูรณ์ (The DAISY Consortium, 2023) ต้นแบบของ DAISY เริ่มในปี 1994 และนำเสนอในการประชุม International College of Clinical Hypnotherapy Practitioners (ICCHP) กรุงเวียนนา โดยมีจุดเริ่มต้นคือการแสดงให้เห็นว่าระบบหนังสือพูดได้แบบดิจิทัลช่วยให้มหาวิทยาลัยและนักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลที่บันทึกไว้ในเอกสารต่าง ๆ ของหลักสูตรง่ายขึ้น แต่การนำเสนอดังกล่าวกลับได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นจากทั่วโลกในรูปแบบ (format) ของหนังสือพูดได้

บทสรุปแนวทางการพัฒนาสื่อเสียงสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น

แม้ว่าการบันทึกเสียงอ่านประวัติบุคคลสำคัญในครั้งนี้ จะไม่สามารถพัฒนาได้ตามระบบ DAISY เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้นักศึกษาต้องบันทึกเสียงจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชันตามความสะดวก แต่จากข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยกลุ่มผู้ฟังได้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา อายุเฉลี่ย 7 – 12 ขวบ สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาได้ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ในการพัฒนาหนังสือเสียง คือ เพื่อประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือ เพื่อความรู้รอบตัวหรือความเพลิดเพลิน หากพัฒนาเพื่อประกอบการเรียนการสอนควรมีการวิเคราะห์

หลักสูตรสถานศึกษา ระดับชั้น ตลอดจนตัวชี้วัดระดับชั้นปี

2. วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน โดยสอบถามความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน

3. พิจารณาลักษณะผู้บกพร่องทางการเห็นมี 2 กลุ่มใหญ่ คือ ตามอดและตาบอดเลือนลาง ดังนั้น การพัฒนาหนังสือเสียงควรคำนึงว่า ผู้ฟังอาจไม่เคยเห็นสิ่งที่กำลังกล่าวถึงมาก่อน และทั้งสองกลุ่มนี้มีความต้องการที่แตกต่างกัน การสื่อสารบางวิธีการอาจไม่เหมาะที่จะใช้กับทั้งสองกลุ่มพร้อมกัน

4. ควรนำเนื้อหาหรือหนังสือมาเขียนบทเฉพาะ (script) สำหรับผู้ฟัง เนื่องจากการบรรยายของหนังสือเป็นการบรรยายสำหรับผู้อ่านที่มีประสบการณ์จากการเห็น ดังนั้น ควรมีการขยายความและเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย

ดังนั้น เทคนิคการเขียนบทบรรยาย การเล่าเรื่องหรือจัดรายการที่ใช้กับ podcast หรือ streaming หรือแม้แต่ audiobook สำหรับคนสายตาปกติ อาจไม่สามารถใช้ได้กับการทำ audiobook เพื่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น

5. ระยะเวลาของเนื้อหาไม่ควรเกิน 15 นาที เพื่อให้ผู้ฟังสามารถฟังจบได้ในครั้งเดียว พิจารณาลักษณะผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาอาจไม่สะดวกในการหยุดเวลาในการฟัง และมาฟังต่อในครั้งต่อไป

6. ควรมีการใช้เสียงประกอบ ได้แก่ เสียงเพลง เสียงเอฟเฟกต์ (effect) ต่าง ๆ เช่น เสียงฝน เสียงฟ้าร้อง เสียงรถยนต์ ฯลฯ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหา และไม่ใช่บดบังจนเป็นการรบกวนเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร

7. ผู้เล่าเรื่องควรฝึกการออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ใช้น้ำเสียงที่มีชีวิตชีวา สามารถใช้รูปแบบการเล่าเรื่องเพื่อสร้างบรรยากาศไม่เคร่งเครียดในการฟัง

แม้ว่าแนวทางข้างต้น จะเป็นการสรุปจากการศึกษาความต้องการที่แท้จริงในรายวิชาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหัวข้อวิจัย แต่จากการศึกษาข้อมูลและรวบรวมเอกสารเบื้องต้น ภาครัฐควรสนับสนุนการจัดหาและการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ สื่อทางเลือกอื่นๆ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง

ทางการเห็นและความบกพร่องทุกประเภท เพราะการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นสิ่งสำคัญในการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนเอง ตลอดจนการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข โดยมีต้องพึ่งพิงผู้อื่นหรือพึ่งพิงผู้อื่นน้อยที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์และวิธีการการรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ. http://www.kkzone1.go.th/administrator-control/data/003/19-12-2016-9-21-22_751624909.pdf

Announcement of the Ministry of Education regarding the Specification of Categories and Criteria of Educationally Disabled People, B.E. 2552. *The Royal Gazette*. 126(80), 45-47.

Best, E. & Clark, C. (2021). *The role of audiobooks to engage reluctant readers and underrepresented children and young people. A National Literacy Trust Research Report*. National Literacy Trust.

Cambridge University Press. (2007). *Cambridge Dictionary of American English*. (2nd ed.). Cambridge University Press.

Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560. (2017, April 6). *The Royal Gazette*. 134(40), 1-90.

DAISY Consortium. (2023, February 23). History of the DAISY Consortium. <https://daisy.org/about-us/history/>

Education Provision for Persons with Disabilities Act, B.E. 2551. (2008, February 5). *The Royal Gazette*. 125(28), 1-13.

Empowerment of Persons with Disabilities Act, B.E. 2550. (2007, September 27). *The Royal Gazette*. 125(61), 8-24.

- Empowerment of Persons with Disabilities Act, B.E. 2550 (2nd ed). (2013, March 29). *The Royal Gazette*. 130(30), 6-12.
- Fansury, A. H., Lutfin, N., & Arsyad, S. N. (2019). Audio Books as Teaching Media to Blind Students in Learning EFL. *Klasikal: Journal of Education, Language Teaching and Science*, 1(1), 1-9.
- Foundation for the Blind in Thailand under the Royal Patronage of H.M. the Queen. (2022, July 15) . *The Bangkok School for the Blind*. https://www.blind.or.th/centre/about_show/1.
- Hersh, M. A. & Johnson, M. A. (2008). *Assistive Technology for Visually Impaired and Blind People*. Glasgow: Springer.
- Leventhal, Jay. (n.d.). The Man and the Machine: An Interview with Ray Kurzweil. Retrieved February 25, 2023 from <https://www.afb.org/aw/5/5/14692>.
- McCall, S. (2013). Historical Perspectives. In Mason, H. & McCall, S. (Eds.). *Visual Impairment: Access to Education for Children and Young People*. David Fulton.
- Meriam-Webster. (2019). *The Meriam-Webster Dictionary, Trade Paperback, Newest Edition*. Meriam-Webster, Inc.
- Muluk, S., Habiburrahim & Rechal, S. (2020). Students' Awareness And Perception Towards Learning Styles. *Jurnal Ilmiah DIDAKTIKA*, 20(2), 143-164.
- Office of the Basic Education Commission. (2021). Catalogue of Equipment, Media, Services, and Other Educational Assistance. [in Thai]
- Office of the Education Council. (2017). National Education Plan B.E. 2560-2579. Bangkok: Prikwam Graphic. [in Thai]
- Presley, I., & D'Andrea, M. F. (2008). *Assistive Technology for Students Who Are Blind or Visually Impaired: A Guide to Assignment*. AFB Press.
- Spungin, S., & McNear, D. (2002). When You Have a Visually Impaired Student in Your Classroom: A Guide for Teachers. AFB Press.
- Underrepresented children and young people. (2022, July 20) *A National Literacy Trust research report*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED614814.pdf>.
- Varios Autores. (2010). *Oxford American Dictionary for learners of English*. Oxford University Press.
- Willings, C. (2022). *Timeline of Visual Impairments*. <https://www.teachingvisuallyimpaired.com/timeline-of-vi.html>.
- World Health Organization. (2021). *Blindness and vision impairment*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/blindness-and-visual-impairment>.

เทคนิคการเลือกตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

Samples selecting techniques and calculating the sample size in research

ไพฑูรย์ โพธิ์สาร (Paitoon Pothisan)¹ และ สุนันท์ สลโกสม (Sunan Solgosoom)²

Received: April 30, 2023

Revised: May 28, 2023

Accepted: June 01, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเสนอแนะแนวทางทำให้การวิจัยเกิดความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) มีผลการวิจัยที่สามารถสรุปอ้างอิง (generalized) ไปยังประชากรสมมติฐาน (hypothetic population) ได้โดยทวนสอบ ทฤษฎีประชากร ตัวอย่าง และเทคนิคการเลือกตัวอย่างทั้งในการทำวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive/survey research) และการทำวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) มีวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก 1) เกณฑ์จำนวนตัวแปรที่ศึกษา 2) เกณฑ์ค่าจำนวนตัวอย่างที่มีการแจกแจงค่าสถิติ t คล้ายคลึงกัน และ 3) ค่าระดับความมั่นใจ (confident level) และ 4) ค่าระดับความมั่นใจ (confident level) ร่วมกับเทคนิคการเลือกตัวอย่างแบบ random sampling technique และ/หรือ nonrandom sampling technique

คำสำคัญ: ความเที่ยงตรงภายนอก, ประชากรและตัวอย่าง, เทคนิคการเลือกตัวอย่าง, ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Abstract

This article aimed to provide the effective enhancing external validity procedure in both the descriptive research and experimental research. Through the population and sample theory, sampling technique reviewing; and provide

choosing the sample size in 4 criterion calculating procedures: 1) Variable amount, 2) n samples at similar distribution of t statistics, 3) confident level, and 4) confident level plus a random sampling technique or nonrandom sampling technique.

Keywords: External validity, population and sample, sampling technique, sample size

บทนำ

การวิจัยเป็นกระบวนการศึกษาสืบเสาะ ค้นคว้า ทดลอง เพื่อสร้างความรู้/ความจริง/สิ่งใหม่ ๆ โดยใช้เครื่องมือ/วิธีการทดลองใหม่ วิธีการรวบรวมข้อมูล (ค่าตัวแปร) จากแหล่งข้อมูล(ประชากร) โดยนัยนี้ มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ 1) ตัวแทนประชากรที่ให้ข้อมูลมีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรเพียงใด มีจำนวนตัวแทนเพียงพอจะเป็นตัวแทนประชากรหรือไม่ 2) ชนิดของเครื่องมือรวบรวมข้อมูลค่าตัวแปร มีความครอบคลุมโครงสร้างตัวแปรที่ศึกษาเพียงใด วิธีการรวบรวมข้อมูลเหมาะสมถูกต้องเพียงใด และ/หรือเครื่องมือทดลองมีอิทธิพลและวิธีดำเนินการทดลองมีความเหมาะสมในการให้ค่าตัวแปรที่ศึกษาเพียงใดด้วย ประเด็นสำคัญ 2 ประการนี้มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการเหมาะสม ครอบคลุมแม่นยำของการอ้างอิง การแปลผล หรือการปฏิบัติจากเครื่องมือในการศึกษา เรียกว่า ความเที่ยงตรง (validity) ของการวิจัย ที่แบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) ความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) อันเป็นความสามารถนำผลการวิจัยไปขยาย/อ้างอิงสรุป (generalized) ในประชากรสมมติฐาน (กลุ่มสมาชิก

^{1,2} อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{1,2} Lecturer, Faculty of Education in North Bangkok University

ทั้งหมดของประชากร) (Johnson & Christensen, 2012) นั่นคือ ผลการวิจัยที่ได้เป็นของ/มาจาก ประชากรสมมติฐาน แนวทางทำให้เกิดความเที่ยงตรง ภายนอกเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้เทคนิคการเลือก ตัวอย่างการวิจัยที่เหมาะสมกับการแจกแจงคุณสมบัติ ของสมาชิกในประชากร และการมีจำนวนที่เพียงพอ ของสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาเป็นแหล่งข้อมูล ให้ค่าตัวแปรที่ศึกษา และ 2) ความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) อันเป็นความสามารถของตัวแปร อิสระ/เงื่อนไขการทดลองที่กำหนดไว้มีอิทธิพลต่อตัว แปรตามได้จริง สามารถนำไปขยายผล/อ้างอิงด้วย ความมั่นใจได้ (Johnson & Christensen, 2012) แนว ทำให้เกิดความเที่ยงตรงภายในเกี่ยวกับการใช้ชนิด เครื่องมือรวบรวมค่าตัวแปรที่ศึกษาที่เหมาะสมกับ คุณสมบัติของตัวแปรมีคุณภาพสามารถเก็บค่าตัวแปร ได้ครอบคลุมตามโครงสร้างของตัวแปร รวมถึงวิธีการ รวบรวมข้อมูลค่าตัวแปรที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของ การวิจัย

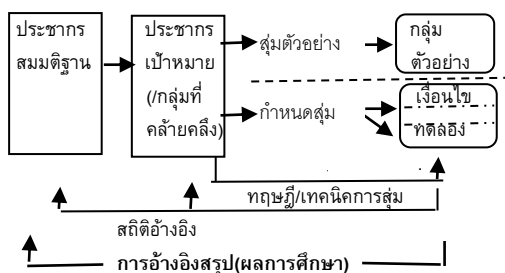
การทำวิจัยมีความจำเป็นต้องตัดสินใจเลือก ขนาดกลุ่มตัวอย่างให้พอเหมาะทั้งในการทำวิจัยเชิง สสำรวจ (survey research design) หรือการทำวิจัยเชิง ทดลอง (experimental research design) เนื่องจากใน การทำวิจัยเชิงสำรวจนั้น หากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดโต มากจะทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย เวลา กำลังงานใน การรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผล แต่หากกลุ่ม ตัวอย่างมีขนาดเล็กก็จะทำให้ขาดรายละเอียดที่ควรได้ ค้นพบ และ/หรือเกิดประโยชน์ต่อการนำผลวิจัยไป ใช้ได้น้อยลง ส่วนในการทำวิจัยทดลองนั้น บาง เงื่อนไขของการทดลองต้องการกลุ่มตัวอย่างขนาดโต แต่บางเงื่อนไขการทดลองไม่จำเป็นต้องใช้ตัวอย่างมาก ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพอเหมาะจะช่วยให้ลด ค่าใช้จ่ายและได้ผลการทดลองที่ดี

บทความนี้มุ่งเน้นแนะนำแนวทางการสร้าง ความเที่ยงตรงภายนอกของการวิจัย โดยทวนสอบจาก 1) ทฤษฎีประชากร และกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงเทคนิค การเลือกตัวอย่างแบบต่างๆ และ 2) การคำนวณขนาด กลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับเทคนิคการเลือกตัวอย่าง โดยนำเสนอสูตรคำนวณ และตัวอย่างการคำนวณ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ทฤษฎีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (population) เป็นกลุ่มของสมาชิก ทั้งหมดที่จะให้ค่าตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัย ส่วน ตัวอย่าง (sample) เป็นกลุ่มของสมาชิกบางส่วน ของ ประชากรที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรได้ ค่าตัวแปร ที่รวบรวมได้จากตัวอย่าง เรียกว่า ค่าสถิติ (statistic) และค่าตัวแปรของประชากร เรียกว่า ค่าประชากร (parameter) (Wiersma & Jurs, 2009)

ประชากร แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ประชากรสมมติฐาน (Hypothetic population) ที่ ระบุเพียงคุณสมบัติของสมาชิกเท่านั้น ซึ่งจะมีจำนวน สมาชิกมากมายไม่จำกัด (infinite) เช่น นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประชากรแบบนี้เป็นกลุ่มที่ผล การศึกษาจากการวิจัยที่ดำเนินการกับตัวอย่างที่เลือก มาแบบสุ่มตัวอย่าง (Random sampling) ต้องการ อ้างอิงสรุปไปถึง และ 2) ประชากรเป้าหมาย (infinite) และ/หรือมีจำนวนจำกัด/สามารถนับได้จริง (finite) และมีตัวตนอยู่จริงขณะนั้น เช่น นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียน ... (ซึ่งอาจมี 1 ห้องเรียน หรือมากกว่า) การทำวิจัย จะดำเนินการกับตัวอย่างที่เลือกจากประชากรแบบนี้ โดยในการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) อาจใช้สมาชิกทั้งหมดของประชากรเป้าหมายนี้ หรือ เลือกสมาชิกของประชากรเป้าหมายนี้มาจำนวนหนึ่ง แบบสุ่มตัวอย่าง (random sampling) เป็นกลุ่มตัวอย่าง/ ตัวแทนของประชากรสมมติฐาน ที่ผลการศึกษาจาก การวิจัยสามารถอ้างอิงสรุปไปยังประชากรสมมติฐาน ได้ (Johnson & Christensen, 2004) ส่วนการเลือก ตัวอย่างในการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) จะเป็นการเลือกแบบกำหนดสุ่ม (Random assignment) โดยสุ่มสมาชิกจากประชากรเป้าหมาย (ที่สมาชิกมีลักษณะ/คุณสมบัติคล้ายคลึง (Intact group/target population/accessible population) กับ ลักษณะ/คุณสมบัติของสมาชิกประชากรสมมติฐาน ไปเป็นกลุ่มควบคุม (control) และ/หรือไปเข้าเงื่อนไข ทดลอง (experimental treatment condition) เป็นกลุ่ม ทดลอง (experimental group) ที่อาจมีเพียง 1 กลุ่ม หรือหลายกลุ่มทดลอง (Wiersma & Jurs, 2009; Johnson & Christensen, 2004) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 การสุ่มตัวอย่าง/การกำหนดกลุ่ม และการอ้างอิงสรุปไปยังประชากรสมมติฐาน

ในเชิงสถิติความหมายของประชากรและตัวอย่างจะต่างจากความหมายประชากรและตัวอย่างในการวิจัยที่ประชากรจะหมายถึง บุคคล สัตว์ สิ่งต่างๆ แต่ในเชิงสถิติจะหมายถึงเฉพาะค่าสังเกต/ค่าวัด (observations /measures) ตัวแปรที่ศึกษาจากบุคคล สัตว์ สิ่งต่าง ๆ เช่น ต้องการศึกษาศาสนา ความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัด ... ในเชิงสถิติจะเกี่ยวข้องกับประชากรคะแนน (ที่เป็นค่าวัดความสามารถในการอ่าน) ไม่ได้เป็นตัวนักเรียน นั่นคือ ทุกค่าคะแนนค่าวัดความสามารถในการอ่านขณะนั้นจะเป็นประชากรคะแนน ซึ่งมีความยากและเป็นไปไม่ได้ที่จะรวบรวมได้ครบหมด นักวิจัยจึงทำการศึกษากับตัวอย่างคะแนนที่เลือกมาจากประชากรคะแนนความสามารถในการอ่านโดยวิธีการเลือกแบบสุ่ม (Random sampling) แล้วใช้สถิติอ้างอิงเพื่อประมาณค่าคุณสมบัติของประชากรคะแนนความสามารถในการอ่าน (Wynne, 1982; Johnson & Christensen, 2004)

จากความหมายเชิงสถิติของประชากรจึงเป็นแนวทางในการเขียนสมมติฐานการวิจัยที่เป็นข้อความคาดคะเนค่าประชากร (เชิงสถิติ/ตัวแปรที่ศึกษา) ว่าจะมีทิศทางอย่างไร เช่น 1) ความสามารถในการอ่านเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการสอนโดยวิธี ... ที่อยู่ในระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คิดเป็นร้อยละ 80 ของ นักเรียนทั้งหมด 2) ความสามารถในการอ่านเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการสอนโดยวิธี ... สูงขึ้น สมมติฐานการวิจัยเหล่านี้จะถูกแปลงเป็นสมมติฐานทางสถิติเพื่อการทดสอบในกระบวนการของสถิติอ้างอิงต่อไป

วิธีการ/เทคนิคการเลือกตัวอย่าง

วิธีการเลือกตัวอย่างมี 2 แบบได้แก่ 1) Random sampling technique เป็นแบบที่ทุก ๆ สมาชิกในประชากรมีโอกาสถูกเลือกมารวมกันเป็นกลุ่มตัวอย่าง และ 2) Nonrandom sampling technique เป็นแบบที่สมาชิกในประชากรมีโอกาสถูกเลือกไม่เท่ากันมารวมกันเป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ละแบบจะมีเทคนิคการเลือกมาต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. Random sampling technique (แบบสุ่มตัวอย่าง) ประกอบด้วย 5 เทคนิค (Johnson & Christensen, 2012) ดังนี้

1.1 Simple random sampling (สุ่มแบบง่าย) เลือกมาโดยวิธีการที่ทุกสมาชิกของประชากรเป้าหมายมีโอกาสเท่า ๆ กันในการถูกเลือก (equal probability of selection method) มารวมกันเป็นกลุ่มตัวแทน

1.2 Systematic sampling (สุ่มแบบระบบ) สมาชิกจะถูกจัดเรียงลำดับไว้และให้หมายกำกับไว้เป็นบัญชีชื่อ แล้วเลือกสมาชิกจำนวนที่ต้องการมาโดยการกำหนดช่วงของการเลือก เริ่มจาก 1-k ทำการ simple random sampling หมายเลขช่วง 1-k มา 1 หมายเลขเป็นหมายเลขเริ่มต้นสมาชิกที่ถูกเลือก นับเว้นไป k หมายเลขเลือกสมาชิกคนถัดไปในบัญชี ทำเช่นนี้ไปจนหมดสมาชิกในบัญชี แล้วนำสมาชิกที่เลือกได้มารวมกันเป็นตัวแทน

1.3 Stratified random sampling (สุ่มแบบแบ่งชั้น/ชั้นภูมิ) มีการแบ่งสมาชิกที่คล้ายคลึงกันเป็นกลุ่ม ๆ ลักษณะสมาชิกของต่างกลุ่มจะต่างกัน แล้วทำการเลือกสมาชิกมาจากทุกกลุ่มโดย Simple random sampling มารวมกันเป็นตัวแทน

1.4 Cluster/Area sampling (สุ่มแบบกลุ่ม) สมาชิกถูกจัดเป็นกลุ่มใหญ่หลาย ๆ กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มสมาชิกที่มีลักษณะเหมือนกันจะถูกจัดเป็นกลุ่มย่อย โดยแต่ละกลุ่มย่อยจะแตกต่างกัน กลุ่มย่อยเหล่านี้ถูกจัดแยกไปรวมกันในกลุ่มใหญ่ ทำซ้ำทุกกลุ่มใหญ่ แต่ละกลุ่มจะคล้ายกัน เนื่องจากต่างก็ประกอบด้วยกลุ่มย่อยเหมือนกัน ทำการเลือกกลุ่มใหญ่มาเป็นตัวแทน

1.5 Multi-stage sampling (สุ่มแบบผสมผสาน) เป็นการนำวิธีการเลือกตัวอย่างหลายวิธีมาใช้ผสมผสานกัน

2. Nonrandom sampling technique (แบบไม่สุ่มตัวอย่าง) ประกอบด้วย 3 เทคนิค (Johnson & Christensen, 2012) ดังนี้

2.1 Convenience sampling (แบบสะดวก) เลือกสมาชิกที่อาสาสมัคร หรือสมัครใจให้เข้าร่วมมือในการวิจัย ซึ่งง่าย/สะดวกต่อการรวบรวมข้อมูล

2.2 Purposive sampling (แบบเจาะจง) ทำการกำหนดคุณสมบัติ/คุณลักษณะสมาชิกที่ต้องการแล้วเลือกมาเฉพาะที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด

2.3 Snowball sampling (แบบเชื่อมโยง) จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลคนแรก และผู้ให้ข้อมูลคนแรกจะแนะนำผู้ให้ข้อมูลถัดไปจนหมดการแนะนำของสมาชิกถัดไป

การตัดสินใจเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กรณีตัวอย่าง นักมานุษยวิทยาได้เตรียมทำการศึกษาเกี่ยวกับประชากรของเกาะแห่งหนึ่ง สิ่งที่นักมานุษยวิทยาค้นพบนี้สนใจ คือ ต้องการทราบว่าประชากรเกาะแห่งนั้นเป็นผู้มีเลือดกลุ่มโอเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ โดยเขาได้ตัดสินใจไว้ก่อนว่าจำนวนเปอร์เซ็นต์ของผู้มีเลือดกลุ่มโอจะผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ไม่เกิน ± 5 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือ หากพบจากกลุ่มตัวอย่างว่า มีผู้ที่มีเลือดกลุ่มโอจำนวน 43 เปอร์เซ็นต์แล้ว จะยอมรับว่าชาวเกาะแห่งนี้จะเป็นผู้มีเลือดกลุ่มโอ อยู่ระหว่าง 38 ถึง 48 เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด การที่พบว่า จำนวนชาวเกาะที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีเลือดกลุ่มโอเป็นจำนวน 43 เปอร์เซ็นต์ และผิดพลาดไปไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์นั้น จำเป็นต้องทำการตรวจสอบเลือกกลุ่มตัวอย่างทุกคน และอาจโชคไม่ดีนักที่พบว่ามีความผิดพลาดไปมากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ แล้วนักมานุษยวิทยาจะสรุปผลการศึกษาดังอย่างใด ซึ่งนักมานุษยวิทยาได้บอกว่าไม่เป็นไรเพราะได้คิดไว้ก่อนแล้วว่า จะมีโอกาสไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ 5 เปอร์เซ็นต์

จากเหตุการณ์ข้างต้น การกล่าวถึงผลที่ได้จากการวิจัยจะเกี่ยวข้องกับค่า 2 ค่า คือ การกำหนดขอบเขตความผิดพลาด (Desired limits of error) ของผลที่วัดมาได้จากกลุ่มตัวอย่างว่า ผิดพลาดไปจากของจริงเท่าไร กับ การกำหนดความเชื่อมั่น (Desired precision) ว่า ผลที่เกิดขึ้นนั้นมีโอกาสไม่เป็นไปดังที่

คาดไว้ตามกำหนดขอบเขตความผิดพลาดเท่าไร ทั้งสองสิ่งนี้มีความผันแปรไปตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (ไพฑูรย์ โพธิ์สาร และ สุนันท์ ศลโกสม, 2535)

1. ความผิดพลาด (Error)

การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้แรงงานในเมือง York ประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1941 เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายการเช่าที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนพวกนี้ 5 กลุ่ม ได้แก่กลุ่ม A, B, C, D และ E จากการสัมภาษณ์ทุกคน พบว่า กลุ่ม A ได้ใช้จ่ายเงินถึง 26.5 เปอร์เซ็นต์ของรายได้เพื่อเช่าที่อยู่อาศัย ในขณะที่กลุ่ม E ใช้จ่ายเพียง 11.3 เปอร์เซ็นต์ของรายได้เท่านั้น เพื่อตรวจสอบผลการศึกษานี้กับกลุ่มตัวอย่าง จึงได้ทำการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาศึกษาโดยวิธีเป็นระบบ (Systematic sampling) ในช่วง 1 ใน 10 จนถึง 1 ใน 50 ครั้วเรือน ผลการศึกษาดังตาราง 1

ตาราง 1 เปอร์เซ็นต์ค่าเช่าที่อยู่อาศัยต่อรายได้ของครอบครัว

รายได้ของกลุ่ม	จำนวนครอบครัว	เปอร์เซ็นต์ค่าเช่าต่อรายได้ครอบครัว (ที่ได้จากการสัมภาษณ์)				
		ทุกครัวเรือน	ทุก 1 ใน 10	ทุก 1 ใน 20	ทุก 1 ใน 30	ทุก 1 ใน 50
A	1748	26.5	26.6	25.9	28.3	27.1
B	2477	22.7	22.9	23.9	22.3	22.6
C	2514	19.8	18.1	17.2	17.2	18.0
D	1676	15.8	16.0	14.4	17.1	16.9
E	3740	11.3	11.0	10.1	11.2	11.5

จากตาราง 1 แสดงว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของผลที่ได้ต่างไปจากค่าจริง นั่นคือความคลาดเคลื่อนนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. ความเชื่อมั่น (Precision)

กรณีตัวอย่างในการสำรวจความตั้งใจที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน นักวิจัยได้ตั้งความคาดหวังไว้ว่าจะมีประชาชนไปลงคะแนนเสียงจำนวน 15 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น และนักวิจัยกำหนดไว้ว่าจะมีโอกาสเพียง 5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างนี้จะทำให้ค่า 15 เปอร์เซ็นต์นี้ผิดพลาดไปไม่เกิน ± 1 เปอร์เซ็นต์ นักวิจัยจึงได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 4,900 คน แต่หากนักวิจัยกำหนดว่าค่า

15 เปอร์เซนต์นี้จะยอมให้ผิดพลาดได้ ± 10 เปอร์เซนต์ นักวิจัยก็คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 49 คน และเมื่อนักวิจัยกำหนดว่าจะมีโอกาสถึง 10 เปอร์เซนต์ที่กลุ่มตัวอย่างจะทำให้ค่า 15 เปอร์เซนต์ผิดพลาดไป ± 10 เปอร์เซนต์ นักวิจัยก็คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 35 คน

3. ความเป็นเอกพันธ์ของประชากร (Homogeneity of the population)

หากสิ่งที่นักวิจัยประสงค์จะศึกษาจากประชากรมีความเป็นเอกพันธ์มาก ขนาดกลุ่มตัวอย่างเล็ก ๆ ที่เลือกมาจากประชากรก็พอเพียงที่จะใช้ในการศึกษา เช่น การตรวจสอบคุณสมบัติของน้ำในเหยือกแก้วจำนวนของน้ำเพียง 2-3 หยด ก็เพียงพอที่จะใช้เป็นตัวอย่าง แต่การเลือกนักเรียนมา 2-3 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรนักเรียนทั้งโรงเรียนไม่เป็นการเพียงพอ

4. การแบ่งแยกเป็นพวกย่อย ๆ ของประชากร (Subdivision of population)

เมื่อจะทำการศึกษากับประชากรที่แบ่งกันย่อยแตกต่างกันออกเป็นกลุ่ม ๆ เช่น แบ่งประชากรที่จะศึกษาออกเป็นกลุ่มอายุ จำเป็นต้องกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของผลที่จะได้จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มด้วย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างก็ต้องแยกคำนวณเป็นกลุ่มย่อย ๆ แล้วนำมารวมกันทุกกลุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในการศึกษา

5. ค่าใช้จ่าย (Cost)

ในบางครั้งเมื่อคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ ข้อ 1 - 4 แล้วก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากค่าใช้จ่าย เวลา และกำลังแรงงานในการรวบรวมข้อมูลแล้ว อาจมีความจำเป็นต้องปรับลดขนาดกลุ่มตัวอย่างลงซึ่งจะเป็นผลทำให้ลดค่าความเชื่อมั่นลงไปด้วย

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Calculating the sample size)

การวิจัยเชิงพรรณนาและการวิจัยเชิงสำรวจ (descriptive/ survey research) และ การวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) เน้นการใช้จำนวนตัวอย่าง ได้แก่ 1) ระดับความมั่นใจ (confident level) ที่ 95 – 99 เปอร์เซนต์ มีสูตรคำนวณที่ใช้จำนวนค่าสัดส่วนที่ต้องการ และ/หรือจำนวนประชากร

เป้าหมาย (target population) ซึ่งนับได้จริงครบถ้วน (finite population) หรืออาจไม่สามารถนับได้ครบถ้วน (infinite population) เป็นเกณฑ์ในการคำนวณ ซึ่งเป็นที่มาของสูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จัดทำเสนอเป็นตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Yamane, Krejcie and Morgan (Johnson & Christensen, 2012), ของ Bartlett et al. (Gill & Johnson, 2010) 2) สูตรของ Thorndike (1997) ที่คำนวณจากจำนวนตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยนั้น 3) เกณฑ์ค่าจำนวนตัวอย่างที่มีการแจกแจงค่าสถิติ t คล้ายคลึงกัน (ไพฑูริย์ โพธิ์สาร และ สุนันท์ สลโกสุม, 2562: 7) และ 4) ค่าระดับความมั่นใจ (confident level) ร่วมกับเทคนิคการเลือกตัวอย่าง

1. การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเมื่อไม่ทราบขนาดประชากร (Infinite population)

1.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ Thorndike (1997)

$$\text{สูตร } N \geq 10K + 50$$

เมื่อ N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

K แทน จำนวนตัวแปรที่ศึกษา

1.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ค่าจำนวนตัวอย่างที่มีการแจกแจงค่าสถิติ t คล้ายคลึงกันเป็นเกณฑ์ (ไพฑูริย์ โพธิ์สาร และ สุนันท์ สลโกสุม, 2562) โดยพิจารณาการเปลี่ยนแปลงการแจกแจงค่าสถิติ t ที่ชัดเจนว่ามีเมื่อใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่าไร ใช้กำหนดเป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นขนาดจิ๋ว (Quite small samples: น้อยกว่า 15 ตัวอย่าง) ซึ่งอาจมีการแจกแจงไม่ปกติจะใช้สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric statistics) และกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (small samples: 15 – 29 ตัวอย่าง) กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ (large samples: 30 ตัวอย่างขึ้นไป) ซึ่งจัดว่ามีการแจกแจงปกติจะใช้สถิติพาราเมตริก (parametric statistics)

1.3 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้ได้จำนวนตัวอย่าง ที่ระดับความมั่นใจ (Confident level) ที่ 95 – 99 เปอร์เซนต์ มีขั้นตอนในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Cochran, 1977) ดังนี้

ให้ θ (theta) แทน ค่าประชากรที่จะประมาณค่า

σ_θ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าประชากรที่ประมาณค่ามาได้

ขั้นตอนในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะเป็นดังนี้

1) เลือก(กำหนด)ค่าขอบเขตความคลาดเคลื่อนของค่าที่ประมาณ(e) และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ($1 - \alpha$)

2) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n)

จาก สูตร $Z_{\alpha/2} \sigma_\theta = e$

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเมื่อไม่ทราบค่าประชากร(Infinite population) มีวิธีการดังนี้ (Mendenhall & Sincich, 1984)

สูตร (1) เมื่อมาตรวัดเป็นค่าไม่ต่อเนื่อง (discrete measurements)

$$\text{สูตร } n = \left(\frac{Z}{e} \right)^2 p(1-p)$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Z แทน คะแนนมาตรฐาน Z ณ ระดับที่ α

e แทน ขอบเขตความคลาดเคลื่อน

p แทน สัดส่วนที่ตัวอย่างแสดงออกถึงสิ่งที่ต้องการจะศึกษา

ตัวอย่าง ต้องการศึกษาคำตอบที่ใจที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน กลุ่มตัวอย่างเลือกมาโดยการสุ่มอย่างง่ายจำนวนหนึ่ง โดยคาดหวังไว้ว่าจะมีผู้มาลงคะแนนเพียง 50 เปอร์เซ็นต์ และหากมากกว่าก็จะไม่เกิน 55 เปอร์เซ็นต์ จึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เมื่อกำหนดให้การยอมรับผลการศึกษาค้นครั้งนี้เป็น 90 เปอร์เซ็นต์

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \left(\frac{1.64}{0.05} \right)^2 (0.5)(0.5) \\ &= \frac{2.6869}{.0025} (.25) \\ &= 268.96 \text{ หรือ } 269 \end{aligned}$$

สูตร (2) เมื่อมาตรวัดเป็นค่าต่อเนื่อง (continuous measurements)

$$\text{สูตร } n = \left(\frac{Z\sigma}{e} \right)^2$$

เมื่อ σ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสิ่งที่ต้องการศึกษา

ตัวอย่าง ต้องการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวิธีการฝึกอบรม 2 แบบในการประกอบชิ้นส่วนผลิตภัณฑ์ที่จัดให้แก่พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างพนักงานถูกเลือกมาและแบ่งเป็น 2 กลุ่มเท่าๆ กัน กลุ่มที่หนึ่งได้รับการฝึกอบรมวิธีที่ 1 กลุ่มที่สองได้รับการฝึกอบรมวิธีที่ 2 ภายหลังการฝึกอบรมได้ให้พนักงานทั้งสองกลุ่มทำการประกอบผลิตภัณฑ์ โดยกำหนดไว้ว่าทั้งพนักงานสองกลุ่มจะใช้ช่วงระยะเวลาประมาณ 8 นาที และคาดไว้ว่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ของพนักงานทั้งสองกลุ่มไม่เกิน 1 นาที โดยผลการทดลองนี้ต้องเชื่อมั่นได้ 95 เปอร์เซ็นต์ จึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างพนักงานที่จะเข้ารับการฝึกอบรมประกอบชิ้นส่วนผลิตภัณฑ์ในแต่ละกลุ่ม

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{(1.96)^2}{1} ((2)^2 + (2)^2) \\ &= 30.7328 \text{ หรือ } 31 \end{aligned}$$

2. การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเมื่อทราบค่าประชากร(Finite population) ซึ่งทราบคุณสมบัติ/คุณลักษณะ(characteristics and setting)สมาชิกของประชากร มีวิธีการ (Mendenhall & Reinmuth, 1982) ดังนี้

2.1 Simple random sampling

สูตร (1) กรณีจำนวนสมาชิกในประชากรมีไม่มาก

$$\text{สูตร } n = \frac{N\sigma^2}{[(N-1)e^2/4] + \sigma^2}$$

เมื่อ σ^2 แทน ค่าความแปรปรวนของประชากร

N แทน จำนวนสมาชิกของประชากร

e แทน ขอบเขตของความคลาดเคลื่อน

ในกรณีทราบค่าพิสัย(Range)ของการวัดจะได้

$$\hat{\sigma}^2 = (1/16)(range)^2$$

ตัวอย่าง ผู้จัดการฝ่ายเครดิตของธนาคารพาณิชย์ประสงค์จะทราบจำนวนเฉลี่ยเงินกู้ที่บันทึกไว้ในบัตรรายการผู้กู้ของธนาคารในแต่ละเดือน ปรากฏว่ามีบัตรรายการผู้กู้จำนวน 20,000 บัตร ผู้จัดการประสงค์จะเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่ายจากบัตรรายการผู้กู้เหล่านี้ เพื่อนำมาคำนวณเงินกู้เฉลี่ยจริงของแต่ละเดือน(μ) โดยคาดว่าค่าที่คำนวณได้จะ

ผิดพลาดไปไม่เกิน 100.00 บาท เนื่องจากการศึกษาครั้งก่อน ๆ ทราบว่าค่าความแปรปรวนของเงินกู้ยืมในช่วง 500 บาท ถึง 4,500 บาท จึงคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned}\text{แทนค่า } \hat{\sigma}^2 &= (1/16)(4500-500)^2 \\ &= 1,000,000 \\ n &= \frac{(20,000)(1,000,000)}{((19,999)(10,000)/4) + 1,000,000} \\ &= 392.176 \text{ หรือ } 393\end{aligned}$$

สูตร (2) กรณีจำนวนสมาชิกในประชากรมีมาก

$$\begin{aligned}\text{สูตร } n &= \frac{4\sigma^2}{e^2} \\ \text{จากโจทย์ข้างต้น แทนค่าได้} \\ n &= \frac{4 \times 1,000,000}{10,000} \\ &= 400\end{aligned}$$

2.2 Stratified random sampling

จะต้องคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละชั้นภูมิ(strata) แล้วนำมาบวกกันเป็นตัวอย่างในการวิจัย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างย่อย ๆ (แต่ละชั้นภูมิ) นี้ปกติจะใช้วิธีการกำหนดสัดส่วน หนึ่งในกรณคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบนี้จะต้องเข้าใจว่า ความแปรปรวน(variance) ของแต่ละชั้นภูมิจะไม่เท่ากัน การประมาณค่าความแปรปรวนของแต่ละชั้นภูมิอาจใช้ผลการศึกษาที่มีมาก่อน หรือโดยการประมาณจากค่าพิสัยของค่าการวัดของแต่ละชั้นภูมิ ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{สูตร (1) } \hat{\sigma}^2 &= (1/16)(\text{range})^2 \\ n &= \frac{\sum_{i=1}^L N_i \sigma_i^2}{(e^2 / 4N) + (1/N) \sum_{i=1}^L N_i \sigma_i^2}\end{aligned}$$

เมื่อ $\sum_{i=1}^L$ แทน ผลรวมจากชั้นภูมิที่ $i = 1$ ถึง L

ตัวอย่าง ผู้อำนวยการโรงเรียนพณิชยการแห่งหนึ่งประสงค์จะรวบรวมเงินบริจาคจากสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าเพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนพัฒนาโรงเรียน ปรากฏว่าสมาคมศิษย์เก่ามีสมาชิกจำนวน 3,500 คน โดยเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,100 คน ส่วนที่เหลืออาศัยอยู่ต่างจังหวัด ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ตัดสินใจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิเลือกสมาชิกสมาคมศิษย์เก่ามาเป็นผู้

บริจาคเงิน โดยคาดว่าจะได้รับเงินบริจาคคลาดเคลื่อนไปจากที่กำหนดไว้จำนวน 100,000 บาท ขนาดของกลุ่มตัวอย่างควรจะเป็นเท่าใด โดยครั้งก่อนนั้นมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเงินบริจาคจากสมาชิกในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดเป็น 300 บาท และ 200 บาท ตามลำดับ

แทนค่า

$$\begin{aligned}\sigma^2 \text{ ของกลุ่มศิษย์เก่าในกรุงเทพมหานคร} &= (300)^2 = 90,000 \\ \sigma^2 \text{ ของกลุ่มศิษย์เก่าในต่างจังหวัด} &= (200)^2 = 40,000 \\ \sum_{i=1}^L N_i \sigma_i^2 &= (2,100)(90,000) + (1,400)(40,000) \\ &= 245,000,000 \\ e^2 / 4N &= (10,000,000,000)/(4 \times 3,500) \\ &= 714,285,714 \\ n &= \frac{245,000,000}{(714,285,714) + (1/3,500)(245,000,000)} \\ &= 312.386 \\ &= 312\end{aligned}$$

นั่นคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องเลือกกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสมาคมศิษย์เก่ามาจำนวน 312 คน และจากสัดส่วนของสมาชิกในกรุงเทพมหานครกับต่างจังหวัดจะต้องแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มย่อย เพื่อทำการสุ่มตัวอย่างสมาชิกมาจากแต่ละกลุ่มต่อไปเป็นจำนวน ดังนี้

$$\text{สูตร (2) } n_i = n \left(\frac{N_i}{N} \right)$$

เมื่อ N แทน จำนวนประชากร

n_1, N_1 แทน จำนวนตัวอย่างและประชากรกลุ่มในกรุงเทพมหานคร

n_2, N_2 แทน จำนวนตัวอย่างและประชากรกลุ่มในต่างจังหวัด

แทนค่า

$$\begin{aligned}n_1 &= \frac{312 \times 2,100}{3,500} = 187.2 = 187 \\ n_2 &= \frac{312 \times 1,400}{3,500} = 124.8 = 126\end{aligned}$$

2.3 Cluster sampling

ในการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random

sampling) นั้น sampling units เป็นสมาชิกแต่ละตัวของประชากร แต่การสุ่มแบบพื้นที่หรือแบบกลุ่ม (cluster sampling) นั้น sampling units เป็นกลุ่มของสมาชิก

ขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากวิธีสุ่มแบบ cluster นั้นอยู่ที่การจัด cluster ของสมาชิกในประชากร โดยจะต้องพยายามให้ cluster มีขนาดเล็กเท่าที่จะทำได้ แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน m clusters แล้วใช้สมาชิกทุกตัวใน cluster ทั้ง m clusters นั้น จากนั้นก็ประมาณค่าประชากรของสิ่งที่ตรวจวัดและค่าความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่าดังนี้

สูตร (1) ค่าประมาณของสิ่งที่ศึกษา

$$\hat{\mu} = \bar{Y}_{cl} = \frac{\sum t_i}{\sum n_i}$$

เมื่อ t_i แทน ค่าที่วัดได้จากตัวอย่าง n_i

สูตร (2) ความแปรปรวนของค่าที่ประมาณได้

$$\hat{\sigma}_{\bar{Y}_{cl}}^2 = \left(\frac{M-m}{Mmn^2} \right) \left[\sum \frac{(t_i - \bar{Y}_{cl}n_i)^2}{m-1} \right]$$

สูตร (3) ขอบเขตของความคลาดเคลื่อน

$$e = \pm 2\sigma_{\bar{Y}_{cl}} \\ \bar{n} = \frac{1}{m} \sum n_i \quad \text{และ} \quad \bar{t} = \frac{1}{m} \sum t_i$$

ในกรณีค่าการวัดเป็น discrete measurements ให้ใช้ $\hat{p}_{cl}$ และ a_i แทน $\bar{Y}_{cl}$ และ t_i ในสูตร

ตัวอย่าง องค์กรที่ทำหน้าที่โฆษณาสินค้าแห่งหนึ่งประสงค์จะประมาณค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือวารสารและหนังสือพิมพ์จากครอบครัวที่อยู่อาศัยในเขตเมืองแห่งหนึ่ง เพื่อนำผลการศึกษาไปประกอบการตัดสินใจที่จะใช้สื่อสองชนิดนี้โฆษณาสินค้า แต่เนื่องจากไม่มีบัญชีรายชื่อบ้าน และค่าใช้จ่ายในการสัมภาษณ์ค่อนข้างจำกัด จึงได้เลือกใช้วิธีการเลือกตัวอย่างครอบครัวแบบสุ่มกลุ่ม โดยทำการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนแขวงทั้งหมด 50 แขวง มาจำนวน 10 แขวง แล้วทำการสัมภาษณ์ครัวเรือนทั้งหมดจาก 10 แขวงนี้เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ในการซื้อหนังสือพิมพ์และวารสารในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ผลการสัมภาษณ์เป็นตาราง 2

ตาราง 2 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการซื้อหนังสือพิมพ์และวารสารในช่วง 1 เดือน

แขวงที่	จำนวนครัวเรือน	ค่าใช้จ่ายรวม ต่อเดือน (บาท)	แขวงที่	จำนวนครัวเรือน	ค่าใช้จ่ายรวม ต่อเดือน (บาท)
i	n_i	t_i	i	n_i	t_i
1	62	380	6	69	403
2	55	517	7	58	555
3	49	480	8	74	486
4	71	613	9	57	450
5	70	540	10	65	395

$$\text{แทนค่า} \quad \sum_{i=1}^{10} n_i = 630; \sum_{i=1}^{10} t_i = 4,819$$

$$\bar{Y}_{cl} = \frac{4,819}{630} = 7.65$$

$$\hat{\sigma}_{\bar{Y}_{cl}}^2 = .1773$$

$$\bar{Y}_{cl} \pm 2\sigma_{\bar{Y}_{cl}} = 7.65 \pm 2\sqrt{.1773} \\ = 7.65 \pm .84$$

สรุป

การวิจัยเป็นกระบวนการศึกษาสืบเสาะ ค้นคว้า ทดลอง เพื่อสร้างความรู้/ความจริง/สิ่งใหม่ๆ โดยใช้เครื่องมือ/วิธีการทดลองใหม่ วิธีการรวบรวมข้อมูล (ค่าตัวแปร) จากแหล่งข้อมูล (ประชากร) งานวิจัยที่ดีต้องมี validity คือ มีความถูกต้อง เหมาะสม ครบคลุม แม่นยำของการอ้างอิง การแปลผล หรือการปฏิบัติจากเครื่องมือในการศึกษา เรียกว่าความเที่ยงตรง (validity) ของการวิจัย ที่แบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) ความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) อันเป็นความสามารถนำผลการวิจัยไปขยาย/อ้างอิงสรุปได้ในประชากรสมมติฐาน (กลุ่มสมาชิกทั้งหมดของประชากร) นั่นคือผลการวิจัยที่ได้เป็นของ/มาจากประชากรสมมติฐานแนวทางทำให้เกิดความเที่ยงตรงภายนอกเกี่ยวข้องกับการการเลือกใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างการวิจัยที่เหมาะสมกับการแจกแจงคุณสมบัติของสมาชิกในประชากร และการมีจำนวนที่เพียงพอของสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาเป็นแหล่งข้อมูลให้ค่าตัวแปรที่ศึกษา และ 2) ความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) อันเป็นความสามารถของตัวแปรอิสระ/เงื่อนไขการทดลองที่กำหนดไว้ มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้จริง สามารถนำไปขยายผล/อ้างอิงด้วยความ

มั่นใจได้ แนวทางทำให้เกิดความเที่ยงตรงภายในเกี่ยวกับการใช้ชนิดเครื่องมือรวบรวมค่าตัวแปรที่ศึกษาที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตัวแปร มีคุณภาพสามารถเก็บค่าตัวแปรได้ครอบคลุมตามโครงสร้างของตัวแปร รวมถึงวิธีการรวบรวมข้อมูลค่าตัวแปรที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความนี้มุ่งเน้นแนะนำแนวทางการสร้างความเที่ยงตรงภายนอกของการวิจัย โดยทวนสอบ (1) ทฤษฎีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยที่ประชากร (population) เป็นกลุ่มของสมาชิกทั้งหมดที่จะให้ค่าตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย ส่วนตัวอย่าง (sample) เป็นกลุ่มของสมาชิกบางส่วนของประชากรที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรได้ ค่าวัดตัวแปรที่รวบรวมได้จากตัวอย่าง เรียกว่า ค่าสถิติ (statistic) และค่าวัดตัวแปรของประชากร เรียกว่า ค่าประชากร (parameter)

ประชากร แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่ 1) ประชากรสมมติฐาน (hypothetic population) จะมีจำนวนสมาชิกมากไม่จำกัด (infinite) ประชากรแบบนี้เป็นกลุ่มที่ผลการศึกษาจากการวิจัยที่ดำเนินการกับตัวอย่างที่เลือกมาแบบ สุ่ม ตัวอย่าง (random sampling) ต้องการอ้างอิงสรุปไปถึง และ 2) ประชากรเป้าหมาย (target/accessible population) อาจมีจำนวนสมาชิกไม่จำกัด หรือมีจำนวนจำกัดสามารถนับได้และมีตัวตนอยู่จริงขณะนั้น การทำวิจัยจะดำเนินการกับตัวอย่างที่เลือกจากประชากรแบบนี้ โดยในการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) อาจใช้สมาชิกทั้งหมดของประชากรเป้าหมายนี้ หรือเลือกสมาชิกของประชากรเป้าหมายนี้มาจำนวนหนึ่งแบบสุ่มตัวอย่าง (Random sampling) เป็น ตัวอย่าง/ตัวแทนของประชากรสมมติฐาน ที่ผลการศึกษาจากการวิจัยสามารถอ้างอิงสรุปไปยังประชากรสมมติฐานได้ ส่วนการเลือกตัวอย่างในการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) จะเป็นการเลือกแบบกำหนดสุ่ม (Random assignment) โดยสุ่มสมาชิกไปจากประชากรเป้าหมาย (ที่สมาชิกมีคุณสมบัติคล้ายคลึง (Intact group/target population/accessible population) กับคุณสมบัติของสมาชิกประชากรสมมติฐานไปเป็นกลุ่มควบคุม และหรือไปเข้าเงื่อนไขทดลอง (Experimental treatment condition) เป็นกลุ่มทดลอง เทคนิคการเลือกตัวอย่าง มี 2 แบบ ได้แก่ 1) Random sampling technique

เป็นแบบการเลือกที่ทุกๆสมาชิกในประชากรเป้าหมายมีโอกาสถูกเลือกมารวมกันเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ simple random sampling, systematic sampling, stratified random sampling, cluster/ area sampling, multi-stage sampling และ 2) Nonrandom sampling technique เป็นแบบที่สมาชิกในประชากรมีโอกาสไม่เท่ากันในการถูกเลือกมารวมกันเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ Convenience sampling, Purposive sampling, Snowball sampling และตัวอย่างการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับเทคนิคการเลือกตัวอย่าง โดยนำเสนอตามเกณฑ์ สูตรคำนวณ ได้แก่ 1) เกณฑ์จำนวนตัวแปรที่ศึกษา 2) เกณฑ์ค่าจำนวนตัวอย่างที่มีการแจกแจงค่าสถิติ t คล้ายคลึงกัน 3) เกณฑ์ค่าระดับความมั่นใจ (confident level) และ 4) เกณฑ์ค่าระดับความมั่นใจ (confident level) ร่วมกับเทคนิคการเลือกตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

- ไพฑูรย์ โพธิ์สาร และ สุนันท์ สลโกสุม. (2535). การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Choosing the Sample Size), [จุลสาร]. เอกสารประกอบการบรรยายใน การฝึกอบรมทางวิชาการ เรื่อง การสุ่มตัวอย่างในการวิจัย ของ สมาคมสังคมศาสตร์ ณ สภาวิจัยแห่งชาติ. วันที่ 6 นักวิจัยประยุกต์ทางมีนาคม พ.ศ. 2535. สภาวิจัยแห่งชาติ.
- ไพฑูรย์ โพธิ์สาร และ สุนันท์ สลโกสุม. (2562) การใช้สถิติอ้างอิงทดสอบสมมติฐานในการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอนของครู, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 8(2), 6-13.
- Cochran, William G. (1977). *Sampling Techniques*. (3rd ed.). John Willey and Sons.
- Gill, John & Johnson, Phil. (2010). *Research Methods for Manager*. (4th ed.). SAGE Publication, Inc.
- Johnson, Burke, & Christensen, Larry. (2004). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches*. (2nd ed.). Pearson Education, Inc.

- Johnson, Burke, & Christensen, Larry. (2012). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches*. (4th ed.). SAGE Publication, Inc.
- Mendenhall, William, & Reinmuth, Jame E. (1982). *Statistics for Management and Economics*. (4th ed.). Duxbury Press.
- Mendenhall, William, & Sincich, Terry. (1984). *Statistics for Engineering and Computer Sciences*. Collier Macmillan Publishers. Publishing Co., Inc.
- Thorndike, R. M. (1997). *Measurement and Evaluation in Psychology and Education*. (6th Ed.). Macmillan.
- Wiersma, William, & Jurs, Stephen G. (2009). *Research methods in education: an introduction*. (9th ed.). Pearson Education, Inc.
- Wynne, James D. (1982). *Learning Statistics: A common-sense approach*. Macmillan.

แนวทางการจัดการการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย

Guidelines for the management of bedridden elderly services in Thailand

เกรียงไกร กลิ่นทอง (Kriangkrai Klinthong) ¹ อนันต์ ธรรมชาลัย (Anan Thamchalai) ²

ณัฐภัสสร ธนาบวรพาณิชย์ (Nutpatsorn Tanaborworpanid) ³

Received: March 26, 2023

Revised: May 5, 2023

Accepted: May 15, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย ซึ่งศึกษาทั้งปัจจัยคุณลักษณะขององค์กร ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ในการให้บริการจากหน่วยงานภาครัฐสำหรับการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศไทย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 หน่วยงาน และสัมภาษณ์เชิงลึก ในกลุ่มผู้บริหารระบบการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง โดยเน้นสัมภาษณ์เชิงลึกจากปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ในการจัดการองค์การในการบริการผู้สูงอายุติดเตียง และ ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ บทความวิจัย บทความวิชาการและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริการผู้สูงอายุและผู้สูงอายุติดเตียง โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร และทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติและเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า การบริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย มีความเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันในการบริการปัจจัยภายนอกทั้งทางตรง ทางอ้อม และมีความสอดคล้องกัน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายการจัดการจากภาครัฐ ด้านเศรษฐกิจ งบประมาณ ด้านสังคมและชุมชน ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย และในด้านปัจจัยภายใน ผลวิเคราะห์ความแตกต่างของ

ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงแยกตามคุณลักษณะองค์กร พบว่า สถานที่ดูแลผู้สูงอายุ จำนวนผู้ดูแล จำนวนผู้จัดการระบบ ส่งผลต่อด้านความพร้อมของประสิทธิภาพการบริการ ได้แก่ ด้านการเข้าถึงการบริการ คุณภาพการบริการ ด้านการบรรลุผลตามตัวชี้วัด ด้านความพึงพอใจในการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, ผู้สูงอายุติดเตียง, การให้บริการผู้บริหารระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purpose of this research article is to study the current situation in bedridden elderly service in Thailand. A study of external and internal factors of providing services from government agencies for caring for the bedridden elderly by studying a sample group of executives at the level of local administrative organizations throughout Thailand. The data were collected by questionnaires from 400 agencies and in-depth interviews among administrators of the bedridden elderly care system emphasizing in-depth interviews from external factors and internal factors in organizational management of bedridden elderly care services, apply management concepts and theories, research papers, academic papers and documents related to service for the elderly and bedridden elderly and analyze the data and present statistical and descriptive data.

¹ นักศึกษา, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Ph.D. Student in Management, Faculty of Political Science, North Bangkok University

^{2, 3} อาจารย์ที่ปรึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Advisor, North Bangkok University

The results of the research showed that the service of bed-ridden elderly in Thailand was directly related to the current conditions in external factors services, both directly and indirectly, and there were 6 aspects of coherence, namely 1) Management policy from the government sector, 2) Economic and budget, 3) Society and community, 4) Technology, 5) Environmental, and 6) Legal. In terms of the internal factors, the results of the analysis of differences in service efficiency for the bedridden elderly separated by organizational characteristics showed that the organizational attributes factors were elderly care facility number of care givers, number of care managers that affects the availability of service efficiency, including: 1) Service accessibility, 2) Service quality, 3) Assessment according to indicators, and 4) Service satisfaction of local government organizations with statistical significance at .01 level

Keywords: Elderly, Bedridden elderly, Service management, Local government executives

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ได้ทำให้โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาการคิดเชิงบริหารเป็นหนึ่งในกระบวนการที่สร้างโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ฝึกฝนทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะทักษะด้านภาษา สติปัญญา อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ การที่เราจะสร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และมีความสุขเป็น พร้อมทั้งจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงบุคคลผู้นั้นควรได้รับการฝึกฝนการคิดเชิงบริหาร (Executive Function: EF) เป็นการบริหารจัดการพัฒนาของกระบวนการทางความคิดการทำงานของสมองส่วนหน้าที่เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ เป็นความสามารถของสมองที่ใช้บริหารจัดการชีวิตในเรื่องต่าง ๆ ช่วยให้สามารถตั้งเป้าหมายในชีวิต รู้จักการวางแผน มีความมุ่งมั่นจดจำสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถยังคิดไตร่ตรอง ควบคุมอารมณ์ได้ ยืดหยุ่นความคิดเป็น สามารถจัดลำดับความสำคัญ

ในชีวิต รวมทั้งรู้จักริเริ่มและลงมือทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนจนบรรลุความสำเร็จ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ: สสส., 2563) เมื่อมีความสุข ความเครียดก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเด็กปฐมวัยที่ว่า “งานของเด็ก คือ การเล่น” การเรียนรู้ผ่านการเล่นเป็นกิจกรรมที่สนุก น่าสนใจ ทำให้เด็กเกิดความสุข เกิดทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการสื่อสาร ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะทางสมองเพื่อจัดการชีวิตให้สำเร็จที่มนุษย์เราทุกคนต้องใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ สุภาวดี หาญเมธี (2559) กล่าวว่า การคิดเชิงบริหารไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนต่อเนื่อง เป็นขั้นตอน เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงที่หลากหลาย มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ได้ลงมือกระทำ มีการบูรณาการผ่านการเล่นและสอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก ถ้าพัฒนาได้ดีเต็มศักยภาพก็จะทำให้เด็กเป็นคนที่ “คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และมีความสุขเป็น” ซึ่งช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เติบโตอย่างเข้มแข็งสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมไม่ยอมแพ้ ต่ออุปสรรคเห็นนอกเห็นใจผู้อื่น กำกับตนเองในการดำเนินชีวิต ดังนั้นผู้ทำงานกับเด็กปฐมวัยควรพัฒนาการคิดเชิงบริหารตั้งแต่ปฐมวัยเพราะเป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้และพัฒนาอย่างรวดเร็วเพื่อก้าวทันสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สภาพปัญหาการพัฒนาการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ลดลง ปรากฏผลจากการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลทั้งภาครัฐและเอกชนของ นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ (2560) ซึ่งเสนอในบทสรุปผู้บริหาร ว่า พฤติกรรมการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยอายุ 2 - 6 ปี มีประมาณเกือบ 30% ของเด็กในแต่ละช่วงอายุแยกตามเพศ เด็กแสดงพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารลดน้อยลงเรื่อย ๆ ตามวัยที่โตขึ้น เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการการคิดเชิงบริหารล่าช้ากว่าวัย หรือมีปัญหาพฤติกรรมที่เป็นความบกพร่องของการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีปัญหาในการกำกับตนเอง หุนหันพลันแล่น ทำโดยไม่คิด ใจร้อน รอคอยไม่เป็น สมาธิสั้น วอกแวกง่าย ในระยะยาว

มีแนวโน้มส่งผลเสียต่อการเรียน การทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สอดคล้องกับเพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์ (2560) ที่กล่าวว่า มีเด็กเกือบร้อยละ 30 มีปัญหาพฤติกรรมในการกำกับตนเอง ทำโดยไม่คิด ใจร้อนรอคอยไม่เป็น วอกแวกง่าย ไม่สามารถทำงาน ยากให้สำเร็จ “เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมในระยะยาว จะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในด้านการเรียน การทำงาน การดำรงชีวิตอยู่ ผู้วิจัยได้ทำ การสังเกต พฤติกรรมผู้เรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาทั้ง 4 ห้อง พบว่า เด็กปฐมวัยไม่มีความอดทน ทำงานที่ได้รับ มอบหมายไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งใช้ของ แล้วไม่เก็บเข้าที่ แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีปัญหา ด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง ด้านการยืดหยุ่นความคิด ด้านการ ควบคุมอารมณ์ ด้านการวางแผนการจัดการ และจาก การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนให้ความเห็นว่า การ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไม่ใช่เพียงแค่พัฒนา ด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ต้องอาศัยการ เรียนรู้ในด้านอื่นร่วมด้วย เช่น การวางแผนในการ ทำงาน การเริ่มลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง การทำงาน ให้สำเร็จ ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พึงตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และควรให้ความสนใจ เป็นพิเศษและควรส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมความคิด เชิงบริหารโดยเร่งด่วน

สาเหตุของปัญหาการพัฒนาการคิดเชิงบริหาร ของเด็กปฐมวัยเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ มีนักการศึกษา แสดงความคิดเห็น อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถาบัน อาร์ แอล จี รักลูกเลิร์นนิ่ง กรุ๊ป (2561) กล่าวว่า การดูแลและการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านมามีข้อผิดพลาด บางประการและถูกปฏิบัติมายาวนานคือ การจัดการ ศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กด้าน IQ เป็นสำคัญเน้น การท่องจำเนื้อหา แข่งขันด้วยการสอนตั้งแต่อนุบาล ขาดการเอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ การกำกับตนเอง สอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน โดยวิเคราะห์จากแผนการจัดประสบการณ์ของ ปีที่ผ่านมา พบว่า ให้ความสำคัญกับวิชาการเน้นใน การเขียนการอ่าน การท่องจำเป็นส่วนใหญ่ และ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2580) ได้กล่าวไว้ว่า คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้ง

กาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุข ภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การจัดการเรียนการ สอนที่มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงความเหมาะสม ความต้องการของแต่ละวัย จัดตามความสนใจ หรือให้ เด็กได้แสดงออกตามความคิดเห็น กระตุ้นให้เด็กเกิด ความสงสัยอยากรู้ พยายามสืบค้นข้อมูล วางแผนการ จัดการ วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปหาข้อมูล ควรเปิด โอกาสให้เด็กได้คิด และได้ปฏิบัติ โดยการให้เด็กได้ลง มือปฏิบัติทำในสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการทำให้ เด็กเกิดการคิดแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และผู้วิจัยได้ ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม ความคิดเชิงบริหารมีหลากหลาย อาทิ การจัดกิจกรรม ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะ การจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการเรียนการสอน ทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็น รูปแบบที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก และช่วยให้เด็ก เรียนอย่างมีความสุข

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหา ความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดสภาพการเรียนการ สอนที่เน้นให้เด็กเรียนรู้ โดยใช้ทักษะการคิดเป็น เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ตามระดับพัฒนาการ ของเด็ก ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเริ่มต้นคิด ขั้นที่ 2 การสร้างความคิด ขั้นที่ 3 การประมวลความคิด และขั้นที่ 4 การขยายความคิด สร้างขึ้นโดย อัญชลี ไสยวรรณ ในปี พ.ศ. 2548 รูปแบบ การเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีแนวคิดที่เชื่อว่า การแสวงหาความรู้เริ่มต้น ที่ความอยากรู้อยากเห็น การคิดเกิดจากกระบวนการ ทำงานของสัมผัสทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ และทฤษฎีพื้นฐานประกอบด้วย ทฤษฎีพัฒนาการทาง สติปัญญาของปียาเจท์ (Piaget's Theory of Intellectual Development) ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการ ประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) คลอส เมียร์ (Klausmeier) ทฤษฎีประวัติศาสตร์ทางสังคมของ ไวโกตสกี (Vygotsky's Sociocultural Theory) ทฤษฎี การเรียนการสอนของบรูเนอร์ (Bruner's Theory of Instruction) รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีลักษณะที่ สนองความต้องการของเด็กปฐมวัย เพราะธรรมชาติของ เด็ก มีความอยากรู้อยากเห็น สนใจค้นหาสิ่งที่ตนอยากรู้

เด็กต้องการโอกาสในการเรียนรู้ด้วยการวางแผนลงมือกระทำเพื่อสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง เด็กต้องแสดงความอดทนยับยั้งชั่งใจในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น เด็กต้องการโอกาสในการตรวจสอบความคิดของตนเอง เมื่อเด็กมีปัญหาเด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่เพื่อจะช่วยให้เด็กแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เด็กต้องการโอกาสในการคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ นอกจากนี้ ธนพร มะยมหิน (2556) ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมการสื่อสารของเด็กปฐมวัยระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการทดลอง และระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสื่อสารสูงขึ้น

จากแนวคิด และเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการคิดเชิงบริหารด้านการยังคิดไตร่ตรอง ด้านการยืดหยุ่นความคิด ด้านการควบคุมอารมณ์ และด้านการวางแผนการจัดการ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งผลการศึกษาคงจะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้นำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการให้บริการของผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะขององค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

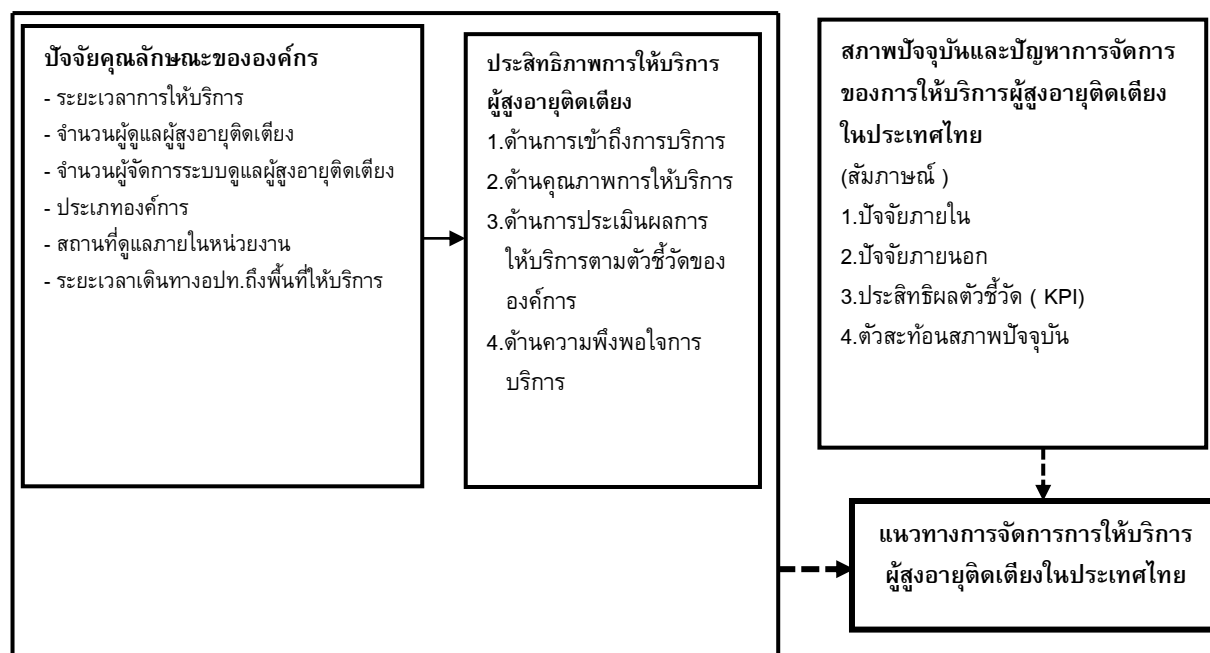
1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศไทยซึ่งดูแลรับผิดชอบประชาชนในพื้นที่ทั้งด้านสังคม สุขาภิบาล และสุขภาพ ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น 7,850 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 400 หน่วยงาน และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหน่วยงานสาธารณสุขผู้กำหนดภาพรวมในประเทศไทย และกำหนดนโยบายในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง จำนวน 23 คน

2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึง วันที่ 31 มกราคม 2566 เป็นระยะเวลา 4 เดือน

3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศไทย จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์ เชิงลึกผู้บริหารหน่วยงานสาธารณสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีการจัดการ ในด้านปัจจัยคุณลักษณะขององค์กร ปัจจัยการจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ทฤษฎี POSDCoRB แนวคิดของ Gulick & Urwick (1937) วิเคราะห์ปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการใช้แนวคิด PESTLE ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ของ Aguilar (1967) ในด้านประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง ได้แก่ การเข้าถึงบริการ การมีคุณภาพการบริการการประเมินผลตามตัวชี้วัด และความพึงพอใจของบริการ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประกอบด้วย 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 7 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งงาน ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะองค์กร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 6 ข้อคำถาม ได้แก่ ประเภทองค์กร สถานที่ดูแลผู้สูงอายุ ระยะเวลาในการให้บริการ จำนวนผู้ดูแล จำนวนผู้จัดการระบบ ระยะเวลาเข้าถึงพื้นที่บริการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert's scale โดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ส่วนที่ 4 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างมี 13 คำถามเกี่ยวกับการจัดการปัจจัยภายนอกและภายใน ตามแนวคิด PESTEL และ POSDCoRB

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้สูงอายุและผู้สูงอายุติดเตียง แนวคิดการวิเคราะห์ ความสามารถขององค์กรจากปัจจัยภายในองค์กร และการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และข้อคำถามในการสอบถามให้มีความชัดเจนตามผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย โดยกำหนดให้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม กำหนดความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์

4. นำแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาแนบกับแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและดำเนินการทำ IOC ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อปรับปรุงและแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.95 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และดำเนินการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่าง 23 คน พร้อมกับการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม ทำการบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องมือสื่อสาร พร้อมกับการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาและสรุปผลการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณลักษณะองค์การ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงแยกตามคุณลักษณะองค์การ โดยการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t และ F

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการตามวัตถุประสงค์ที่ 1 จากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในขององค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย

1.1. ปัจจัยภายนอก

ด้านนโยบายของประเทศไทย (Policy Perspective) หลักของการจัดการการบริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย ควรประกอบด้วย นโยบายด้านผู้สูงอายุที่ชัดเจน เน้นการเข้าถึงการบริการและระบบการดูแลรักษาโดยนโยบาย LTC มีผู้ดูแลด้านงบประมาณได้แก่ สำนักงานหลักประกันสุขภาพ

แห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ปัจจุบันทางรัฐเน้นที่ปลายทาง คือ เน้นด้านสาธารณสุข การรักษาพยาบาลเป็นหลัก ที่เหมาะสมควรสนับสนุนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคเตรียมความพร้อมด้านการเงิน พิจารณาจากการดูแลแบบมีคุณภาพมากกว่าปริมาณและการดูแลแบบ Holistic ผู้ดูแล สถานที่ดูแล ระบบการดูแล ผู้สูงอายุติดเตียงจะได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงความสำเร็จของวัตถุประสงค์นั้นให้มีความชัดเจนและมุ่งมั่นของรัฐในการใช้นโยบาย โดยเน้นการมีส่วนร่วม ระหว่างภาครัฐ กระทรวงกับกระทรวง ภาครัฐและภาคเอกชน ภาครัฐกับท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว และประชาชน มีทีมงานที่ดูแลและชุมชนที่เข้มแข็งควรมีการร่วมมือ การทำงานประสานกันระหว่างหน่วยงานอย่างบูรณาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริราณี ศรีหาภาค และ วิบูลย์ วัฒนนามกุล (2564) ที่ศึกษากระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน พบว่า 1) การพัฒนานโยบายสาธารณะ เป็นการเรียนรู้ต้นทุนการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน และสะท้อนปัญหาการขับเคลื่อนนโยบายการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน 2) กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน อาศัยการสร้างการมีส่วนร่วมและการพัฒนาองค์ความรู้การดูแลในชุมชนทำงานร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ และ 3) การประเมินผลการพัฒนานโยบายสาธารณะการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชนเป็นการประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนและผลลัพธ์ของนโยบายสาธารณะการใช้นโยบายเชิงบูรณาการทั้งเชิงรุกและรับ สิ่งสำคัญคือการยอมรับกับนโยบาย LTC ทุกภาคส่วน เน้นให้หน่วยงานท้องถิ่นดูแลให้มากขึ้น เพราะสามารถดูแลผู้สูงอายุติดเตียงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และให้มีการลดขั้นตอน กฎระเบียบต่างๆ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการจัดการการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง

ด้านเศรษฐกิจในประเทศไทยมีผลต่อการกำหนดแนวทางการดูแลผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย ซึ่งมีผล ทั้งในภาคครัวเรือน ชุมชน สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงบประมาณแต่ละกระทรวงในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียงจากรัฐบาล การใช้งบประมาณนั้นมีผลต่อการดูแลเมื่องบประมาณ

ไม่เพียงพอ การกระจายไม่ทั่วถึง ส่งผลต่อการกำหนดโครงสร้างระบบการดูแล การดูแลผู้สูงอายุที่ติดเตียงนั้นมีความท้าทายที่สูง ซึ่งกำหนดเป็นตัวเลขคาดการณ์ได้ยากขึ้น อยู่กับผู้สูงอายุติดเตียงแต่ละบุคคล ระบบประมาณที่ได้รับและการประมาณการในอนาคตใช้ตัวแปรทาง ด้านโครงสร้างประชากร ผลการประมาณการ พบว่า ในปี พ.ศ. 2575 ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพประมาณ 483 พันล้านบาท โดยมีอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 2.14 ต่อปี ขณะที่แบบจำลองกรณีสังคมสูงวัยมีความท้าทาย ด้านสุขภาพประมาณ 1,407 พันล้านบาท หากเศรษฐกิจประเทศดีก็มีศักยภาพในการจ้างผู้ดูแลหรือใช้ศูนย์ดูแลได้ จะสามารถทำให้การดูแลผู้สูงอายุติดเตียงทำได้ดีขึ้น ส่วนอีกประเด็นปัญหาที่มีผลต่อเศรษฐกิจ คือ ปัจจุบันผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม เวลาเกิดปัญหาสุขภาพไม่สามารถนำเงินที่สะสมมาดูแลตนเองได้ ต้องอาศัยครอบครัวและภาครัฐช่วยเหลือเป็นหลัก รัฐควรจัดทำโครงสร้างและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น มีการบริหารจัดการงบประมาณให้ผู้ดูแลที่เพียงพอ เน้นให้พัฒนาระบบ ใช้เทคโนโลยีมีส่วนในการดูแล พัฒนาด้าน Active aging ให้เพิ่มมากขึ้น ให้ประชาชน สังคม ชุมชน ทราบปัญหาของตนและสร้างแนวทางพัฒนาให้มีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว

ด้านสังคมและครอบครัว มีความสำคัญอย่างมากในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง โดยเฉพาะ อสม. อสม.และหมอประจำบ้าน ที่จะช่วยดูแลผู้สูงอายุที่พึ่งพิงในชุมชนได้เป็นอย่างดี แต่ปัจจุบันโครงสร้างประชากรเปลี่ยนไป สังคมมีความแตกต่างจากเดิม โดยเปลี่ยนจากครอบครัวเชิงซ้อนเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น มีผลกระทบต่อการสร้างแนวทางการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง การพัฒนาควรเน้นให้คนในครอบครัวดูแลในครอบครัวและใช้ศักยภาพชุมชนรวมกลุ่มกัน เน้น CG เป็นคนในชุมชน มีการวางแผนการจัดระบบการดูแลระยะยาว การดูแลร่วมกับใช้เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า สร้างระบบ CMBS

ด้านเทคโนโลยี ปัจจุบันเทคโนโลยีนั้นสามารถช่วยดูแลผู้สูงอายุติดเตียงได้ดีขึ้น เทคโนโลยีในปัจจุบันมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาด้านสุขภาพ แต่เข้าถึงได้ไม่ทั่วถึง เช่น 1) ระบบ Medical technology ช่วยในการวินิจฉัยและการรักษาได้ดีขึ้น 2) Assets

care อุปกรณ์ต่างๆที่ทันสมัย เพื่อช่วยดูแลผู้สูงอายุและผู้สูงอายุติดเตียง 3) Digital technology DATA and Telemedicine ช่วยในการนำข้อมูลต่าง ๆ ในการรักษาพยาบาล ส่งถึงผู้ดูแลอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ใช้กันเกือบทุกหน่วยงาน คือ ติดต่อกันผ่าน Line App ซึ่งมีส่วนสำคัญในการให้คำปรึกษา มีระบบ Smart อสม. ระหว่าง ญาติ CG CM และ รพ.สต. ในการสื่อสาร การดูแลรักษา การส่งภาพ หรือ VDO เพื่อช่วยประเมินอาการต่างๆ ของผู้สูงอายุติดเตียงที่บ้าน ลดการเดินทางไป รพ. ในกรณีฉุกเฉินสามารถมีจุดประสานงานโดยตรงผ่านระบบ แต่ภาครัฐมีข้อจำกัดที่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยผู้ใช้ต้องมีความรู้และความพร้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเหมาะสม มีความแตกต่างกันมากของสิ่งแวดล้อม ในที่อยู่อาศัยระหว่างสังคมเมืองและสังคมต่างจังหวัด สภาพบ้านคนต่างจังหวัดเป็นบ้านไทย พื้นสูง ห้องน้ำอยู่นอกบ้าน สิ่งแวดล้อมในบ้านไม่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย ในแต่ละกลุ่มโรคมีความแตกต่างกัน ยังขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อการออกแบบพื้นที่ในบ้านให้เหมาะสม สอดคล้องกับ นอร์รี ตะหวา และปวีตร ชัยวิสิทธิ์ (2560) การจัดการสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ผลการศึกษาผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุหกล้มภายในบ้าน ร้อยละ 17.8 สำหรับสภาพแวดล้อมของบ้านที่อยู่ปัจจุบันมีปัญหา

ด้านกฎหมายข้อกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ในปัจจุบันไม่ครอบคลุมในการบริการผู้สูงอายุติดเตียง เพราะยังไม่มียกกฎหมายเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุและผู้สูงอายุติดเตียง กฎหมายที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมและยังไม่ชัดเจนในบทลงโทษ ทั้งเรื่องการดูแล/การทอดทิ้งของบุตร ภาครัฐควรใช้กฎหมายด้านภาษีมาช่วย ซึ่งปัจจุบันมี แต่ยังไม่มีความจริงจังมากนัก และควรมีการเสนอกฎหมายทอดทิ้งผู้สูงอายุให้ชัดเจน ด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐควรให้กฎหมายมีการกำหนดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุและผู้สูงอายุติดเตียง

1.2 ปัจจัยภายใน (POSDCoRB)

ด้านการวางแผน ปัจจุบันมีการจัดการวางแผนการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง ยังไม่ครอบคลุมใน

ด้านการช่วยเหลือของแต่ละหน่วยงาน การวางแผนเข้าถึงระบบ LTC ยังมีข้อจำกัดทั้งงบประมาณผู้ดูแลและอุปกรณ์ช่วยผู้สูงอายุติดเตียง ควรพัฒนาระบบบริการที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว ทั้งจำนวนและระบบ ระเบียบการเข้าถึงการวางแผน เปลี่ยนถ่ายรพ.สต. แต่ยังไม่มีความพร้อมเท่ากันทั่วประเทศ เท่ากับกระทรวงสาธารณสุข และแผนรองรับไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ชัดเจน

ด้านโครงสร้างจัดการองค์กรการ ปัจจุบันมีการจัดโครงสร้างการดูแล โดยผ่านกองทุน UC และ LTC เป็นโครงสร้างการบริหารงานแบบ 3 ก ได้แก่ กรรมการ กองทุนและกิจกรรม โครงสร้างการดูแล ปัจจุบันของผู้สูงอายุติดเตียงเป็นแบบปฐมภูมิ อาศัยพยาบาลชุมชนและกองสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นผู้ดูแลหลัก เมื่อท้องถิ่นเข้าดูแลจะเป็นการกระจายอำนาจและเป็นการลดขั้นตอนในโครงสร้างการบริหารทำให้ผู้สูงอายุติดเตียงได้รับการบริการที่ดีขึ้น ปัจจุบันมีกรมการ คพอ. เป็นกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนหลายหน่วยงานในการพัฒนาระบบ เน้นสร้างคนในระบบโครงสร้างที่ดูแลผู้สูงอายุติดเตียงให้เข้มแข็งมีการวางแผนทางด้านสุขภาพที่ดี

ด้านผู้ดูแล ปัจจุบันการดูแลผู้สูงอายุติดเตียงส่วนใหญ่ได้รับการดูแลจาก 2 ภาคส่วน ได้แก่ 1) ญาติและครอบครัวจะเป็นผู้ดูแลหลักเป็นส่วนใหญ่ 2) ผู้จัดการระบบ (Care manager) และผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care giver) จากหน่วยงานท้องถิ่นและผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียง จาก อสม. อสส. หมอประจำบ้าน ผู้ดูแลจะมีตัวชี้วัดในการเข้าไปดูแลผู้สูงอายุติดเตียง ทั้งจำนวนครั้งที่เข้าดูแลและการประเมินโดยใช้แบบ Barthel ADL Index ของ Mahoney, & Barthel (1965) ปัจจุบันจำนวนผู้ดูแลและผู้จัดการระบบการดูแลไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ ภาครัฐมีการสร้างผู้ดูแลทั้งผู้จัดการระบบ และผู้ดูแลสามารถส่งเข้าอบรมหลักสูตรการดูแลการผลิตหลักจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยให้ความสำคัญกับนโยบายการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง ภาครัฐให้ความสำคัญเชิงนโยบายด้านสุขภาพเป็นหลัก ส่วนด้านผู้สูงอายุติดเตียงยังให้ความสำคัญน้อยกว่านโยบายอื่นๆ ส่วนผู้บริหาร

หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยให้ความสำคัญกับนโยบายการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง โดยผู้บริหารส่วนใหญ่นั้นจะให้ความสำคัญ แต่บางหน่วยงานยังให้ความสำคัญน้อย เพราะยังขาดองค์ความรู้ ขาดความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง มีงบประมาณน้อยโดยพิจารณาจากการใช้งบประมาณของ LTC

ด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ปัจจุบันมีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง กระทรวงสาธารณสุข สปสช. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ขาดการสนับสนุน บุคลากร ทรัพยากรต่าง ๆ ที่พอเพียงในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง และมีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลของผู้สูงอายุติดเตียงไม่เชื่อมโยงกัน ถ้าทุกหน่วยทำงานประสานกันอย่างบูรณาการจะส่งผลดีต่อการดูแลอย่างมาก และผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ด้านการปฏิบัติงาน ปัจจุบันการเข้าถึงการได้รับบริการของผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย เน้นการเจ็บป่วยหลัก แต่การเข้าให้บริการยังไม่ทั่วถึง ขึ้นกับพื้นที่ที่บริการ ระยะทาง การจัดระบบรองรับการจัดระบบเข้าดูแล ทางผู้ดูแลจะมีตัวชี้วัดการเข้าเยี่ยมผู้สูงอายุติดเตียง เพราะจะเป็นเกณฑ์แสดงให้เห็นการ เข้าปฏิบัติงานมีผลต่อการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงต่าง ๆ การย้าย รพ.สต. ไปขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าหน่วยบริการใดใช้ระบบ Careplan ร่วมกับ สปสช. ก็จะดูแลและเข้าถึงผู้สูงอายุติดเตียงได้ดีขึ้น เพราะทาง สปสช.มีการประชุมติดตามงานการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

ด้านงบประมาณ ปัจจุบันไม่เพียงพอสำหรับการบริการผู้สูงอายุติดเตียง งบประมาณ LTC ควรมีการปรับเปลี่ยน เพราะการดูแลปัจจุบันไม่ครอบคลุมครบทุกส่วน เน้นสุขภาพการรักษายาบาลเป็นหลัก ส่วนสนับสนุนการดูแลความเป็นอยู่ยังค่อนข้างน้อย มีงบประมาณ LTC ค้างท่อนไม่สามารถใช้ได้ทั้งหมด เนื่องจากส่วนหนึ่งมีข้อจำกัดด้านระเบียบการเบิกจ่าย ควรมีการวางแผนการใช้งบประมาณที่เป็นระบบที่ชัดเจน และถูกต้อง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของปัจจัยคุณลักษณะ องค์การตามวัตถุประสงค์ที่ 2

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลของปัจจัยคุณลักษณะ
องค์การ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 400 คน
ได้แก่ ประเภทองค์การ สถานที่ดูแลผู้สูงอายุ
ระยะเวลาในการให้บริการ จำนวนผู้ดูแล จำนวน
ผู้จัดการระบบ ระยะเวลาเข้าถึงพื้นที่บริการ มี
รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตาม
ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยคุณลักษณะองค์การ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุ		
ในเวลาราชการ	147	36.75
ทั้งในเวลาและนอกเวลา ราชการ	253	63.25
รวม	400	100
2.จำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียงใน อปท.		
ไม่มี	34	8.50
1-3 คน	103	25.75
มากกว่า 3 คนขึ้นไป	263	65.75
รวม	400	100
3.จำนวนผู้จัดการระบบดูแลผู้สูงอายุติดเตียงใน อปท.		
ไม่มี	46	11.50
1-2 คน	178	44.50
มากกว่า 2 คนขึ้นไป	176	44.00
รวม	400	100
4.ประเภทขององค์การ		
อบจ.	40	10.00
เทศบาล	206	51.50
อบต.	154	38.50
รวม	400	100
5.สถานที่ดูแลผู้สูงอายุภายในหน่วยงาน		
มีความพร้อมครบวงจร	66	16.50
มีความพร้อมแต่ไม่ครบวงจร	235	58.75
ไม่มีความพร้อม	99	24.75
รวม	400	100

6.ระยะเวลาเดินทางของ จนท.อปท. ถึงพื้นที่ให้บริการ

ภายใน 1 ชม.	355	88.75
มากกว่า 1 ชม.	45	11.25
รวม	400	100

จากตาราง 1 พบว่า ข้อมูลปัจจัยคุณลักษณะ
องค์การ โดยร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามข้อมูล
ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระยะเวลา
ในการให้บริการผู้สูงอายุ จำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุ
ติดเตียงใน อปท. จำนวนผู้จัดการระบบดูแลผู้สูงอายุ
ติดเตียงใน อปท. ประเภทขององค์การ สถานที่ดูแล
ผู้สูงอายุภายในหน่วยงาน และระยะเวลาเดินทางของ
จนท.อปท. ถึงพื้นที่ให้บริการในด้านระยะเวลาในการ
ให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
ส่วนใหญ่จะให้บริการทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ
คิดเป็นร้อยละ 63.25 และการให้บริการในเวลาราชการ
อย่างเดียว ร้อยละ 36.75 ในด้านจำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุ
ติดเตียงใน อปท. ส่วนใหญ่ จะมีมากกว่า 3 คน
คิดเป็นร้อยละ 65.75 และรองลงมา มีจำนวน 1-3 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.75 ส่วนอปท.ที่ไม่มีจำนวนผู้ดูแล
คิดเป็นร้อยละ 8.5 ในด้านจำนวนผู้จัดการระบบดูแล
ผู้สูงอายุติดเตียงใน อปท. ส่วนใหญ่จะมีจำนวน
1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 ส่วนที่มีจำนวนมากกว่า
2 คน คิดเป็นร้อยละ 44 และอปท. ที่ไม่มีผู้จัดการ
ระบบดูแลผู้สูงอายุติดเตียง ร้อยละ 11.5 จำนวน
ประเภทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบ
แบบสอบถาม เรียงตามลำดับ ได้แก่ เทศบาล อบต.
และ อบจ. คิดเป็นร้อยละ 51.5, 38.5 และ
10 ตามลำดับ ในด้านสถานที่ดูแลผู้สูงอายุภายใน
หน่วยงานส่วนใหญ่จะมีความพร้อมแต่ไม่ครบวงจร
คิดเป็นร้อยละ 58.75 รองลงมา คือ ไม่มีความพร้อม
คิดเป็นร้อยละ 24.75 ส่วนที่มีความพร้อมครบวงจร
มีเพียงร้อยละ 16.5 ในด้านระยะเวลาเดินทางของ
จนท.อปท. ถึงพื้นที่ให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงโดยส่วน
ใหญ่จะเข้าไปในพื้นที่ภายใน 1 ชม. คิดเป็นร้อยละ
88.75 มีเพียงร้อยละ 11.25 ที่ต้องใช้เวลาเข้าพื้นที่
บริการมากกว่า 1 ชั่วโมง

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจาก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง

ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการเข้าถึงการบริการ	4.04	0.70	มาก
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	4.04	0.69	มาก
3. ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด	4.02	0.67	มาก
4. ด้านความพึงพอใจในการบริการ	3.78	0.76	มาก
รวม	3.97	0.65	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุ

ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุ ติดเตียง	ระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุ						t	p-value
	ในเวลาราชการ			ทั้งในเวลาและนอกเวลา ราชการ				
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ		
1. ด้านการเข้าถึงการบริการ	4.03	.574	มาก	4.05	.764	มาก	-.175	.861
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	3.97	.579	มาก	4.08	.748	มาก	-.1621	.106
3. ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด	3.95	.576	มาก	4.07	.718	มาก	-1.823	.069
2. ด้านความพึงพอใจในการบริการ	3.64	.672	มาก	3.86	.804	มาก	-2.741**	.006
ผลรวม	3.90	.529	มาก	4.01	.706	มาก	-1.830	.068

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุ พบว่า ระยะเวลาในการ

การให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงการบริการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด และด้านความพึงพอใจในการบริการ ภาพรวมระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.97 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง พบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ด้านการเข้าถึงการบริการ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ด้านคุณภาพการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ย 4.02 และด้านความพึงพอใจในการบริการ มีค่าเฉลี่ย 3.78 ตามลำดับ

2.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะองค์กรกระทำโดยการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t และ F

ให้บริการผู้สูงอายุ กลุ่มในเวลาราชการ กลุ่มทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ เทียบกับประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุ กับด้านความพึงพอใจในการบริการมีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ได้แก่ ด้านการเข้าถึงการบริการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด เมื่อ

เปรียบเทียบกับระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามจำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care giver)

ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง	ที่มาของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการเข้าถึงการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	7.223	2	3.612	7.621**	.001
	ภายในกลุ่ม	188.128	397	.474		
	ทั้งหมด	195.351	399			
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	8.567	2	4.283	9.323**	.000
	ภายในกลุ่ม	182.385	397	.459		
	ทั้งหมด	190.951	399			
3. ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด	ระหว่างกลุ่ม	9.866	2	4.933	11.532**	.000
	ภายในกลุ่ม	169.812	397	.428		
	ทั้งหมด	179.677	399			
4. ด้านความพึงพอใจในการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	8.789	2	4.395	7.776**	.000
	ภายในกลุ่ม	224.346	397	.565		
	ทั้งหมด	233.135	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.582	2	4.291	10.714**	.000
	ภายในกลุ่ม	159.002	397	.401		
	ทั้งหมด	167.584	399			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามจำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care giver) พบว่า ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า จำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care giver) เปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง ด้านการเข้าถึงการบริการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด และด้านความพึงพอใจในการบริการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามจำนวนผู้จัดการระบบดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care Manager)

ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย	ที่มาของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการเข้าถึงการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	6.914	2	3.457	7.283**	.001
	ภายในกลุ่ม	188.437	397	.475		
	ทั้งหมด	195.351	399			
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	7.259	2	3.630	7.845**	.000
	ภายในกลุ่ม	183.692	397	.463		
	ทั้งหมด	190.951	399			
3. ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด	ระหว่างกลุ่ม	6.731	2	3.366	7.726**	.001
	ภายในกลุ่ม	172.946	397	.436		
	ทั้งหมด	179.677	399			
4. ด้านความพึงพอใจในการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	10.352	2	5.176	9.224**	.000
	ภายในกลุ่ม	222.783	397	.561		
	ทั้งหมด	233.135	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.546	2	3.773	9.360**	.000
	ภายในกลุ่ม	160.038	397	.403		
	ทั้งหมด	167.584	399			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามจำนวนผู้จัดการระบบดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care Manager) พบว่า ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า จำนวนผู้จัดการระบบดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care

Manager) เปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง ด้านการเข้าถึงการบริการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด และด้านความพึงพอใจในการบริการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามประเภทองค์กร

ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง	ที่มาของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการเข้าถึงการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	.408	2	.204	.415	.660
	ภายในกลุ่ม	194.943	397	.491		
	ทั้งหมด	195.351	399			
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	.007	2	.004	.008	.992
	ภายในกลุ่ม	190.944	397	.481		
	ทั้งหมด	190.951	399			
3. ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด	ระหว่างกลุ่ม	.628	2	.314	.697	.499
	ภายในกลุ่ม	179.049	397	.451		
	ทั้งหมด	179.677	399			
4. ด้านความพึงพอใจในการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	.458	2	.229	.391	.677
	ภายในกลุ่ม	232.677	397	.586		
	ทั้งหมด	233.135	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.173	2	.086	.205	.815
	ภายในกลุ่ม	167.411	397	.422		
	ทั้งหมด	167.584	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ รายคู่ของประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามประเภทองค์กร พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง ตามแต่ประเภทองค์กร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประเภทองค์กร เปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุ ติดเตียง ด้านการเข้าถึงการบริการ ด้านคุณภาพการ ให้บริการ ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด และด้านความ พึงพอใจในการบริการ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามสถานที่ดูแล ผู้สูงอายุภายในหน่วยงาน

ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุ ติดเตียง	ที่มาของความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการเข้าถึงการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	11.215	2	5.608	12.090**	.000
	ภายในกลุ่ม	184.136	397	.464		
	ทั้งหมด	195.351	399			
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	12.370	2	6.185	13.749**	.000
	ภายในกลุ่ม	178.581	397	.450		
	ทั้งหมด	190.951	399			
3. ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด	ระหว่างกลุ่ม	8.549	2	4.274	9.916**	.000
	ภายในกลุ่ม	171.129	397	.431		
	ทั้งหมด	179.678	399			
4. ด้านความพึงพอใจในการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	27.707	2	13.853	26.772**	.000
	ภายในกลุ่ม	205.428	397	.517		
	ทั้งหมด	233.135	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	13.754	2	6.877	17.748**	.000
	ภายในกลุ่ม	153.830	397	.387		
	ทั้งหมด	167.584	399			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ รายคู่ของประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามสถานที่ดูแลผู้สูงอายุภายในหน่วยงาน พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างตามสถานที่ดูแลผู้สูงอายุภายใน หน่วยงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการ ให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สถานที่ดูแล ผู้สูงอายุภายในหน่วยงาน เปรียบเทียบกับประสิทธิภาพ การให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง ในด้านการเข้าถึงการ บริการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการประเมินผล ตามตัวชี้วัด และด้านความพึงพอใจในการบริการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามระยะเวลาเดินทางของเจ้าหน้าที่.อปท.ถึงพื้นที่ให้บริการ

ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุ ติดเตียง	ระยะเวลาเดินทางของเจ้าหน้าที่.อปท. ถึงพื้นที่ให้บริการ						t	p-value
	ภายใน 1 ชม.			มากกว่า 1 ชม.				
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ		
1. ด้านการเข้าถึงการบริการ	4.07	.666	มาก	3.84	.910	มาก	2.059*	.040
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	4.06	.682	มาก	3.87	.752	มาก	1.805	.072
3. ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด	4.04	.657	มาก	3.88	.766	มาก	1.467	.143
2. ด้านความพึงพอใจในการบริการ	3.78	.769	มาก	3.77	.735	มาก	.089	.929
ผลรวม	3.99	.632	มาก	3.84	.757	มาก	1.441	.150

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง จำแนกตามระยะเวลาเดินทางของเจ้าหน้าที่ อปท. ถึงพื้นที่ให้บริการ (กลุ่ม 1: ภายใน 1 ชั่วโมง กลุ่ม 2: มากกว่า 1 ชั่วโมง) พบว่า ภาพกลุ่มตัวอย่างตัวแทนองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีระยะเวลาเดินทางของเจ้าหน้าที่ อปท. ถึงพื้นที่ให้บริการภายใน 1 ชั่วโมงและมากกว่า 1 ชั่วโมง มีความคิดเห็นประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระยะเวลาเดินทางของเจ้าหน้าที่ อปท. ถึงพื้นที่ให้บริการภายใน 1 ชั่วโมงและมากกว่า 1 ชั่วโมงมีความคิดเห็นด้านการเข้าถึงการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นเปรียบเทียบกับระยะเวลาเดินทางของเจ้าหน้าที่ อปท. ถึงพื้นที่ให้บริการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด และด้านความพึงพอใจในการบริการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการเข้าถึงการบริการนั้นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการบริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและครอบครัว ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมาย ปัจจัยภายใน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจذبบุคลากรปฏิบัติงาน การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน งบประมาณ มีผลต่อการบริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย โดยทุกปัจจัยนั้นมีปัญหาเฉพาะและมีความสอดคล้องกัน การแก้ไขควรไปในทิศทางเดียวกัน

2. การจัดการการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย จากแบบสอบถามองค์กรปกครองท้องถิ่น 400 หน่วย เมื่อวิเคราะห์ผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงการบริการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการประเมินผลตามตัวชี้วัด และด้านความพึงพอใจในภาพรวมระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญมูณี อุทโน, จำลองโพธิ์บุญ และ วิสาขา ภูจินดา (2558)

ซึ่งใช้ I-P-O Model ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสุขมูลฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสุขมูลฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า ประสิทธิภาพด้านผลการดำเนินงาน (Outputs) อยู่ในระดับดี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจจากประชาชน และได้ประสบความสำเร็จในด้านสาธารณสุขมูลฐาน ทั้ง 4 ด้าน น่าจะสามารถผลักดันให้พัฒนาได้ดียิ่งขึ้น

3. ปัจจัยคุณลักษณะองค์กร ได้แก่ ประเภทองค์กร สถานที่ดูแลผู้สูงอายุ ระยะเวลาในการให้บริการ จำนวนผู้ดูแล จำนวนผู้จัดการระบบ ระยะเวลาเข้าถึงพื้นที่บริการ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุ ติดเตียงในประเทศไทย พบว่า เมื่อจำแนกตามจำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care giver) จำนวนผู้จัดการระบบดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care Manager) และสถานที่ดูแลผู้สูงอายุภายในหน่วยงาน พบว่า ภาพรวมทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุ กลุ่มในเวลาราชการ กลุ่มทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ เทียบกับประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทยโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุกับด้านความพึงพอใจในการบริการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยคุณลักษณะองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทยโดยตรง ได้แก่ 1) จำนวนผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care giver) 2) จำนวนผู้จัดการระบบดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (Care Manager) ควรมีจำนวนที่เพียงพอของแต่ละพื้นที่ และ 3) สถานที่ดูแลผู้สูงอายุภายในหน่วยงาน ควรมีความพร้อมครบวงจรและมีจำนวนที่เพียงพอ ส่วนปัจจัยคุณลักษณะองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการด้านความพึงพอใจด้านเดียว ได้แก่ ระยะเวลาในการให้บริการผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ณัฐฐา เสวกวิหรี (2560) ซึ่งศึกษาปัจจัยส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการโรงพยาบาลรามาธิบดี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลด้านความพึงพอใจในการใช้บริการของโรงพยาบาลรามาธิบดี โดยเรียงลำดับตามอิทธิพลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และความชำนาญของบุคลากร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ และปัจจัยด้านบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสังคมเสนอให้พัฒนาการใช้ Data driven organization เพื่อมีฐานข้อมูลผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย ที่ถูกต้อง ตั้งแต่ระดับปฐมภูมิจนถึงทุติยภูมิ จัดระบบการดูแลในท้องถิ่น ข้อมูลต่างๆ ก่อนการถ่ายโอน ระหว่างการถ่ายโอน และหลังถ่ายโอนทุกมิติของผู้สูงอายุติดเตียง

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง ให้ได้รับการดูแลรักษาและเฝ้าระวังป้องกันความเสี่ยงต่างๆ เพื่อเพิ่มสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้ผู้ดูแล ควรให้มีการลงทะเบียนผู้สูงอายุติดเตียงแล้วได้รับเงินเพื่อดูแลเป็นรายเดือน

1.3 รัฐบาลควรสร้างกองทุนผู้สูงอายุ เพื่อให้มีระบบสวัสดิการในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียงระยะยาว ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการสนับสนุนเบี้ยประกันผู้สูงอายุ ในการเก็บสะสมไว้ในกรณีเจ็บป่วยหรือไม่สามารถดูแลตนเองได้

1.4 ภาครัฐควรมีนโยบาย การทำแผนการดูแลผู้สูงอายุล่วงหน้า โดยมีแผนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว มี Timeline และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง เสนอให้มีการร่วมมือประสานงานกับกลุ่มภาคเอกชน ภาคประชาสังคมในการช่วยดูแลผู้สูงอายุติดเตียง ช่วยสนับสนุนการบริการ อาทิ ด้านบุคลากรดูแล ด้านงบประมาณ อุปกรณ์ และองค์ความรู้

1.5 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
เสนอแนวทางเสนอแก้ไขกฎหมายให้ท้องถิ่นในการ
นำไปปฏิบัติจริงให้เกิดเป็นรูปธรรมเพื่อสนับสนุนการ
ดูแลให้ดียิ่งขึ้น

1.6 ภาครัฐควรจัดให้มีชมรมผู้สูงอายุและ
โรงเรียนผู้สูงอายุในชุมชน เข้ามาจัดการดูแลด้าน
สุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้ดีขึ้น เพื่อลดจำนวน
ผู้สูงอายุติดเตียง

1.7 รัฐบาลควรสร้างสถานที่ดูแลสำหรับผู้
สูงอายุโดยให้ อปท. เป็นเจ้าภาพสร้าง Model
การดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่นให้ออกมาเป็นรูปธรรม
หน่วยงานรับส่ง มีระบบฝากดูแลทั้งที่บ้านและที่ศูนย์
ดูแล

1.8 รัฐบาลควรสร้างระบบที่สามารถยกระดับ
นโยบายการดูแลผู้สูงอายุติดเตียงระยะยาว (LTC)
ให้มีความสมดุลและเหมาะสม โดยให้ท้องถิ่น
เป็นผู้ดำเนินงานออกแบบการจัดการให้ครบทุกมิติ
และเสนอจัดตั้งสำนักงานเพื่อการดูแลผู้สูงอายุใน
ท้องถิ่นเพื่อตอบสนองการดูแลตามความต้องการของ
ผู้สูงอายุ ควรมีการร่วมมือกันผลิตรายหว่างหน่วยงาน
ภายในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ท้องถิ่น และชุมชน ควรมี
การส่งเสริมให้คนในครอบครัวผู้สูงอายุติดเตียงมี
ความสามารถในการดูแลและเพิ่มการสนับสนุนให้มี
การดูแลผู้สูงอายุติดเตียงท่านอื่นในชุมชนต่อ เสนอให้
ภาคเอกชนมาช่วยผลิตผู้ดูแลแล้ว

1.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเสนอ
แนวทางการจัดการบริการผู้สูงอายุติดเตียงใน
ประเทศไทย โครงการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการดูแล
ผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทยโดยเสนอแนวทางหนึ่ง
ตำบลหนึ่งศูนย์ผู้สูงอายุและผู้สูงอายุติดเตียง เพื่อลด
ช่องว่างและปัญหาในการดูแลผู้สูงอายุติดเตียงของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด
ทุกพื้นที่ สร้างระบบรองรับการดูแลผู้สูงอายุติดเตียงที่
มีมาตรฐานเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการระบบการดูแล
ผู้สูงอายุติดเตียง ผลดีและผลกระทบระยะยาว
หลังจากหน่วยงาน รพ.สต.ย้ายเข้ามาสังกัดกับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรศึกษาการจัดการระบบการดูแลด้าน
การเลี้ยงชีพสำหรับผู้สูงอายุ

2.3 ควรศึกษาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มี
ส่วนช่วยการดูแลผู้สูงอายุผู้พิการ

2.4 ควรศึกษาประสิทธิผลจากคุณภาพ
ตัวชี้วัดการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมวุฒิ อุทโน; จำลอง โพธิ์บุญ; และวิสาขา ภูจินดา.
(2558). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงาน
สาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
ประเทศไทย. *วารสารร่วมแพทย์*. 33(3), 9-30.
- ณัฐฐา เสวกวิหारी. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความ
พึงพอใจในการใช้บริการโรงพยาบาลรามาธิบดี.
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนพร มะยมหิน. (2556). *การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร
โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหา
ความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านคลองบัว
(เอี่ยมแสงโรจน์)*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ. (2560). *การพัฒนา
และหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิด
เชิงบริหารในเด็กปฐมวัย*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์. (2560). เด็กไทยร่วม 30%
มี ปัญ ห ก า ร ค ิ ด เช ิ ง บ ริ ห า ร .
<https://www.dailynews.co.th/education/612594>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
(2563). *รายงานประจำปี 2563 กองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)*. กองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
และสถาบัน RLG (รักลูก เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป). (2561).
*คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive functions ใน
เด็กวัย 7-12 ปี สำหรับพ่อแม่และครู*. บริษัท มติชน
จำกัด (มหาชน).

สุภาวดี หาญเมธี. (2559). *ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ*

Executive Functions = EF. สถาบันอาร์แอลจี

(รักลูก เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป).

Aguilar, F. (1967). *Scanning the Business Environment*.

Macmillan.

Gulick, Luther., & Urwick, Lindon.. (1937). *Paper on*

the Science of Administration. Augustus M. Kelley.

**สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา
ของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์**

**The competencies of basic educational school administrator
in accordance with educational goal of Thailand 4.0
for world-class standard schools in Roi-Kean-Sala-Sin Group.**

ขอบฟ้า จันทร์เจริญ (Khobfa Chanchaen)¹ พัทธ์ พลคชา (Pitak Polkacha)²

จักรพันธ์ จันทร์เจริญ (Chakkapan Chanchaen)³

Received: September 10, 2022

Revised: September 29, 2022

Accepted: October 2, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักวิชาการศึกษาคู และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 214 คน จากนั้นเทียบบัญญัติไตรยางค์หาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบาย

ไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้การพัฒนานตนเอง การทำงานเป็นทีม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการบริการที่ดี

2. ประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมคนไทยตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ ปรับกระบวนทัศน์และทักษะครูไทย การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน และการวางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้

3. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า เป็นไปในทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า ด้านที่มีอำนาจพยากรณ์เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนานตนเอง และการบริการที่ดี

^{1, 2} อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Lecturer of Education Program in Computer

Educational, Roi-Et Rajabhat University

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Lecturer of Master of Education Program in Educational

Administration, Sripatum University - Khon Kaen

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา, ไทยแลนด์ 4.0, โรงเรียนมาตรฐานสากล, กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

Abstract

This research aimed to identify the competency of administrators of basic education institutions in accordance with the educational goals of the Thailand 4.0 policy of international standard schools at Roi-Kaen-Salasin Group. The sample groups used in this research were educators, teachers, and administrators of basic education institutions in the Roi-Kaen Salasin group by random sampling to determine the sample size using the table of Krejcie and Morgan (1970, p.608), a total of 214 samples were obtained, proportional samples by province. The data were analyzed by mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research results revealed as follows;

1. Overall, the competence of administrators of basic education institutions that are consistent with the educational goals of the Thailand 4.0 policy of international standard schools. Roi-Kaen-Salasin Group is at a high level: self-improvement, team working, achievement oriented, and good service, respectively.

2. Performance level of preparation of Thai people according to the Thailand 4.0 policy of international standard schools Roi-Kaen-Sala-Sin Group in an overall was at a high level. As follower adjusting the paradigm and skills of Thai teachers, to develop a learning management service system, curriculum development and teaching and learning process, and laying-out landscapes to support learning, respectively.

3. The competence of school administrators and the efficiency of preparing Thailand 4.0 of the international standard schools in the Roi-Kaen-Salasin Group had positive relationship at .01 level.

4. The competences of the educational institute administrators affecting the efficiency of preparing Thailand 4.0 of the Roi-Kaen-Salasin Group were that

team-working, achievement oriented, self-development, and good service, respectively.

Keywords: Administrator competencies, Thailand

4.0, World-class standard schools, Roi-Kaen-Salasin Group

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โมเดลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2504 ได้เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก ซึ่งก็คือยุค Thailand 1.0 ที่เน้นการเกษตรเป็นหลัก ประชากรประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 2.0 ซึ่งมุ่งเน้นด้านอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ไม่ซับซ้อนมาก เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องหนัง เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 3.0 จะมุ่งเน้นด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อน และการส่งออก โดยมีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน แต่ประเทศไทยเป็นเพียงผู้รับจ้างในการผลิตเท่านั้น เช่น อุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์ อุตสาหกรรมไฟฟ้า และอุตสาหกรรมพลาสติก เป็นต้น (สุนิดา พินิจการ, 2550) สมรรถนะผู้บริหารการเข้าสู่ Thailand 4.0 ประเทศไทยต้องมีการสร้างนวัตกรรมเป็นของตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติเหมือนแต่ก่อน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของ Thailand 4.0 คือ การขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ “มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน” กล่าวคือ การทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง โดยเฉพาะคนหรือทรัพยากรมนุษย์นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีความจำเป็นมากที่สุด เพราะเป็นแหล่งความรู้และกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ โดยการเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ได้นั้น ระบบการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและก้าวสู่ “การศึกษา 4.0” ด้วยเช่นกัน เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของบุคคล

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำที่มีสมรรถนะ (competency) สูง คือ มีและใช้ความรู้

ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำต้องได้รับการพัฒนาและการเสริมสร้างสมรรถนะครอบคลุมองค์ประกอบสมรรถนะ 3 กลุ่ม คือ

- 1) ความรู้ (knowledge): ข้อมูล สิ่งที่ถูกสั่งสม หรือความรู้เฉพาะด้านของผู้บริหาร
- 2) ทักษะ (skills): สิ่งที่ผู้บริหารกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะทักษะที่สำคัญสำหรับการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 และ
- 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (personal characteristics or attributes): บุคลิกลักษณะประจำตัวที่ติดตัวมาองค์ประกอบสมรรถนะทั้งสามกลุ่มเป็นคุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารมีผลการบริหารงานโรงเรียนที่ดีกว่าหรือสูงกว่ามาตรฐาน (เรชา ชูสุวรรณ, 2550) โรงเรียนมาตรฐานสากลกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ (กลุ่ม “ร้อยแก่นสารสินธุ์” เป็นชื่อเรียกกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ซึ่งร้อย มาจากร้อยเอ็ด, แก่น มาจาก ขอนแก่น, สาร มาจาก มหาสารคาม, สินธุ์ มาจาก กาฬสินธุ์) มีบริบทที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และพบว่าผลการประเมินโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษากลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ด้านการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควรตามมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ครูในโรงเรียนยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล
- 2) ด้านระบบบริหารจัดการของผู้บริหารจัดการยังไม่บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ตั้งไว้ และ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน ครูยังจัดกระบวนการเรียนการสอนได้ไม่ดีพอ เนื่องจากการขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติมของโครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังนั้น เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์สำหรับโรงเรียนมาตรฐานสากลที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับสภาพปัญหา และบริบทของโรงเรียนมาตรฐานสากลกลุ่มร้อย

แก่นสารสินธุ์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และนำไปสู่การยกระดับการบริหารจัดการตามเจตนารมณ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล ตลอดจนให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดมรรคผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบกับทีมผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ด้านการจัดการศึกษาและหลักสูตรที่มีพันธกิจให้ความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องนี้ให้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาองค์กรการศึกษาเพื่อการเตรียมคนไทย 4.0 อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการขยายองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้มีศักยภาพในการพัฒนาคนไทยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาประเทศและมีศักยภาพในการแข่งขันได้ในระดับสากล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์
4. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักวิชาการศึกษา ครู และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน

มาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยละ 2,114 คน
ในการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 2,114 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักวิชาการศึกษาคู และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยละ 2,114 คน ในการศึกษา 2563 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน จากนั้นเทียบบัญญัติไตรยางค์หาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ยึดตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง และ 4) การทำงานเป็นทีม

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 โดยยึดกรอบของ กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา (2559) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ 3) ปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย 4) วางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้

ด้านเนื้อหา

1. สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา 4 สมรรถนะ คือ

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 1.2 การบริการที่ดี
- 1.3 การพัฒนาตนเอง
- 1.4 การทำงานเป็นทีม

2. ประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 2.1 พัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน
- 2.2 พัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้
- 2.3 ปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย
- 2.4 วางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย โดยศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยละ 2,114 คน

2. ประมวลผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา ความสำคัญเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

3. สร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยได้เป็นแบบสอบถามสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยละ 2,114 คน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในกลุ่มร้อยละ 2,114 คน โดยระบุผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนแบบสอบถาม

5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งที่ปฏิบัติงานทางการศึกษา โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหา ค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยละ 2,114 คน สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ยึดตามกรอบแนวคิดของสำนักงาน

คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2548) ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง และ 4) การทำงานเป็นทีม แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวมและรายด้าน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล มี 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 โดยยึดกรอบของ กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา (2559) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ 3) ปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย 4) วางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวมและรายด้าน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล 5 ระดับ

4. วิเคราะห์สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 214 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 58.88 รองลงมาการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 35.51 และระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.61 ด้านอายุโดยส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 35.05 รองลงมา มีอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 71 คน อายุระหว่าง 30-35 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 19.63 และอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.15 ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานทางการศึกษาส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถาม ปฏิบัติงานหน้าที่ครู จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 61.21 รองลงมาคือตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 21.96 ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 9.81 และมีตำแหน่งอื่น ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.01

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 โดยยึดกรอบของ กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา (2559) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ 3) ปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย 4) วางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้

ตาราง 1 แสดงระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์	ระดับสมรรถนะหลัก		
			ระดับ
			การประเมิน
1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์	3.86	0.82	มาก
2) การบริการที่ดี	3.77	0.79	มาก
3) การพัฒนาตนเอง	3.83	0.78	มาก
4) การทำงานเป็นทีม	3.79	0.8	มาก
รวมทั้ง 4 ด้าน	3.79	0.75	มาก

จาก ตาราง 1 พบว่า ระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สมรรถนะหลักที่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.82), สมรรถนะหลักที่ 3) การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.78), สมรรถนะหลักที่ 4) การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.80 และ สมรรถนะหลักที่ 2) การบริการที่ดี ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.79)

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 โดยยึดกรอบของกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 2) พัฒนาระบบบริการจัดการการเรียนรู้ 3) ปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย 4) วางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ ปรากฏผล ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 โดยยึดกรอบของกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 โดยยึดกรอบของกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับสมรรถนะ		
			ระดับการประเมิน
ด้านที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	3.80	0.80	มาก
ด้านที่ 2 พัฒนาระบบบริการจัดการการเรียนรู้	3.79	0.81	มาก
ด้านที่ 3 ปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย	3.67	0.72	มาก
ด้านที่ 4 วางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้	3.74	0.79	มาก
รวมทั้ง 4 ด้าน	3.75	0.78	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 โดยยึดกรอบของกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.80), ด้านที่ 2 พัฒนาระบบบริการจัดการการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.81), ด้านที่ 4 วางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.79), และ ด้านที่ 3 ปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.72)

4. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ในภาพรวมสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตาม

นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 สมรรถนะหลัก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์, การบริการที่ดี, การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม และความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน, ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้, ด้านปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย และด้านวางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ แล้วคัดเลือกตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด เพื่อพยากรณ์สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ จากทุกแบบ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่า Tolerance มีค่าไม่น้อยกว่า .10 ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน VIF

ตัวแปร	Tolerance	VIF
สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา (X1)		
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X10)	.958	1.044
การบริการที่ดี (X11)	.869	1.151
การทำงานเป็นทีม (X12)	.846	1.182
ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X13)	.898	1.114
ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 (X2)		
ด้านพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (X20)	.925	1.081
ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (X21)	.874	1.145
ด้านปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย (X22)	.959	1.042
ด้านวางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ (X23)	.896	1.116

จากตาราง 3 พบว่า ค่า Tolerance มีค่าไม่น้อยกว่า .10 ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน VIF มีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงไม่มีปัญหา Multicollinearity จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย

ตาราง 4 แสดงค่าสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

ตัวแปร	R	R2	ร้อยละ
สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา (X1)	.776	.602	60.22
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X10)	.779	.607	60.68
การบริการที่ดี (X11)	.912	.831	83.10
การทำงานเป็นทีม (X12)	.699	.489	48.86
ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X13)	.935	.874	87.42
ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 (X2)	.851	.724	72.42
ด้านพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (X20)	.112	.013	1.25
ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (X21)	.779	.607	60.68
ด้านปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย (X22)	.766	.587	58.68
ด้านวางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ (X23)	.917	.841	84.09
รวม	.765	.630	63.20

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 แสดงค่าอำนาจการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาหลักที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

อันดับที่	ตัวพยากรณ์	R	R2	ร้อยละ
1	X13	.935	.874	87.42
2	X13 , X21	.967	.935	93.51
3	X13 , X21, X11	.974	.949	94.87
4	X13 , X21, X11, X10	.978	.956	95.65

จากตาราง 5 อำนาจการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาหลักที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เรียงอันดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

โดยมีสัมประสิทธิ์พหุคูณสะสมทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X13) , ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (X21) , การบริการที่ดี (X11) และ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X10) ร่วมกันเท่ากับ .978 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 95.65

ตาราง 6 แสดงค่าตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันทำนายผลของตัวแปรสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาหลักที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0	b	S.E.b	β	t	p
ด้านพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	.099	.073	.090	1.349	.179
ด้านพัฒนาระบบบริการจัดการการเรียนรู้	.413	.171	.368	2.411 [*]	.017
ด้านปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย	.165	.165	.152	1.002	.318
ด้านวางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้	.322	.065	.311	4.924 [*]	.000
ค่าคงที่	1.420	.401		3.537 [*]	.000
R = .768, R ² = .632, S.E.est = .401, F = 53.114					

* p < .05

จากตาราง 6 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันทำนายผลของตัวแปรสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาหลักที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์พบว่า ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร, ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้, การบริการที่ดี และ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ร่วมกันเท่ากับ .978 ได้ร้อยละ 95.65 สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ มีข้อสรุปตามลำดับผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ โพยม จันทรน้อย (2560) ที่กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ว่าการวางแผนกลยุทธ์การบริหารและพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมระบบข้อมูลเพื่อการติดตามผลการปฏิบัติงาน บรรยายภาพแห่งการเรียนรู้ในองค์กร การสร้างแรงจูงใจ การสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอก การจัดการครูและภาวะผู้นำ มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการบริหารโรงเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Smith and Tomlinson (1989) ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่สำคัญของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำและการผู้บริหาร 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู (หลักสูตร วิธีการ การจัดการ การบริหาร ทรัพยากร และนโยบายของโรงเรียน) 3) มีบรรยากาศของการยอมรับซึ่งกันและกัน (ครูกับครู นักเรียนกับนักเรียน ครูกับนักเรียน ครูกับผู้ปกครอง) 4) มีการสอนและมีข้อมูลย้อนกลับในทางบวกต่อนักเรียน อีกทั้ง จักรพันธ์ จันทรเจริญ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 2) ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ

ครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับทรงพล เทพคำ (2557) ที่กล่าวไว้ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนือตอนบน ตามกรอบแนวคิดแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านสมรรถนะความเป็นผู้บริหาร ด้านทักษะ/ความสามารถ ได้แก่ การมุ่งเน้นด้านคุณภาพของคนและงาน โดยมีปัจจัยและองค์ประกอบด้านอื่นๆ เป็นปัจจัยเสริมให้การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นด้านแนวคิดและวิธีการ และนวัตกรรมการนำองค์กรไปสู่การบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์และพันธกิจที่กำหนดไว้ และด้านความรู้ ได้แก่ การมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการ โดยมีการเรียนรู้และพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีความหลากหลายในวิธีการที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

2. ผลการวิจัยประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับที่ พิพัฒน์พันธ์ จันทรมณี (2559) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัย สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 ว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษาเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ สอง ภาษา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร (A: Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร (D: Development) ขั้นตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (L: Learning Activity Management) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรเพื่อทบทวน ER: Evaluation for Revision) รองลงมาคือ ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ บุญชอบ พรรณนิกร (2558) ที่ศึกษาสมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 พบว่า ระบบบริหารจัดการการปฏิบัติราชการของบุคลากรสามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการ การลา ของบุคลากรภายในสำนักคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และจากผลการประเมินประสิทธิภาพของซอฟต์แวร์จากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการดำเนินการทางด้านการออกแบบระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ และการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.35) 3 อันดับแรกคือ (1) ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการใช้งาน ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.99) (2) ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการทำงาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.54) (3) ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นสามารถทำหน้าที่ตามที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.30) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กนกรัตน์ มณีเนตร และวุฒิชัย เนียมเทศ (2562) ที่ศึกษากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเครือข่ายเอเชีย โดยผลการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลและองค์ความรู้มีเป้าหมาย คือ การรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์และสื่อสารข้อมูลทั้งองค์กรและกับภายนอกให้เป็นระบบปลอดภัย เชื่อถือได้ ระบบบริหารจัดการข้อมูลที่สามารถดำเนินการได้เป็นส่วนต่อจากแพลตฟอร์มเทคโนโลยีในด้านสอง โดยเฉพาะการเสริมด้านการรายงานและการวิเคราะห์การทำงานและผลการดำเนินการ การสื่อสารข้อมูลแบบออนไลน์บริการตนเอง และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจโดยนักเรียน ครู เจ้าหน้าที่ และผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) ระบบรวบรวมข้อมูลนอกแพลตฟอร์มเทคโนโลยี (ได้แก่ระบบประกันคุณภาพ ระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) 2) รายงานข้อมูลแบบ self service และ 3) ระบบวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ scorecard และการวิเคราะห์ข้อมูลหลายมิติ ตามด้วยด้านวางระบบภูมิทัศน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขาดการวางระบบหรือปรับ

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนของครู หรือการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากภายนอก สถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ดี ขาดการสร้างเครือข่าย/ความเป็นภาคี กับองค์กรอื่น ถึงแม้จะอำนวยความสะดวกให้กับครู อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ เรียนการสอน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กนกรัตน์ มณีเนตร และ วุฒิชัย เนียมเทศ (2562) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า สิ่งแวดล้อมในการ เรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้เด็กสนใจและเรียนรู้ได้มากขึ้น และด้านปรับกระบวนการทัศน์และทักษะครูไทย ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษิต สุทธิพงษ์ (2560) ซึ่งได้ศึกษากระบวนการทัศน์ใหม่ ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล ได้สรุปไว้ในกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการ พัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัลว่าการจัดการศึกษาไทยใน ศตวรรษที่ 21 จะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัย การเปลี่ยนแปลงแนวคิด รูปแบบความคิด ทฤษฎีและ วิธีการ มาตรฐานในการปฏิบัติงานของครู โดยเริ่มจาก การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์เก่าไปสู่กระบวนการ ทัศน์ใหม่ มุ่งพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งเป็นความท้าทายของครูในศตวรรษที่ 21 ด้วย เช่นกัน และการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ใหม่นี้ ประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลกับ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่งผลให้ครูไทยจะต้องเปลี่ยน บทบาทจากการเป็นผู้กระจายความรู้ไปเป็นผู้ประพันธ์ การเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยน สารสนเทศเป็นความรู้ และเปลี่ยนความรู้เป็น ภูมิปัญญาได้ ดังนั้น การผลิตและพัฒนาครูยุคใหม่ จะต้องปฏิรูปแนวคิด หรือกระบวนการทัศน์ใหม่ ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับ ลักษณะของผู้เรียน ในยุคดิจิทัล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการทัศน์ใหม่ ทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมนวัตกรรม (innovation society) ที่มุ่งเน้นให้คนมีความสามารถ ในการผลิตความรู้และสร้างนวัตกรรมมาใช้เพื่อ แก้ปัญหาของตนเองและพัฒนาประเทศได้ ซึ่งจะเห็น ได้ว่ากระบวนการทัศน์เก่าและกระบวนการทัศน์ใหม่มีความ แตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย ของ วิชิต แสงสว่าง และคณะ (2563) ได้ศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 มีความสัมพันธ์กันทางบวกใน ระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้ง ฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร และ คณะ (2564) ที่ศึกษาวิจัย คุณลักษณะของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่มีอิทธิพล ต่อความทุ่มเทในการทำงานของบุคลากรทาง การศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และความทุ่มเทในการทำงานของบุคลากรทาง การศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง

4. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียน มาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า ด้านที่ มีอำนาจพยากรณ์เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร, ด้านพัฒนา ระบบบริการจัดการการเรียนรู้, การบริการที่ดี และ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ร่วมกันเท่ากับ .978 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 95.65

ข้อเสนอแนะ

สถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และ ประชาสัมพันธ์เพื่อแสวงหาความร่วมมือกับชุมชน ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ในทุกด้านโดยเฉพาะด้านวางระบบภูมิทัศน์เพื่อการ สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ที่สำคัญที่สุด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่แท้จริงสำคัญที่สุด

ในสถานศึกษา คือ “ผู้บริหาร” เพราะผู้บริหารเป็นผู้แปลงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาต่อไปนั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่สนับสนุนงานศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ มณีเนตร และ วุฒิชัย เนียมเทศ. (2562). นวัตกรรมกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 30(2), 196-208.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่งมีและยั่งยืน. กองฯ.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย. สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- จักรพันธ์ จันท์เจริญ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 10(2), 45-61.
- ทรงพล เทพคำ. (2557). การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนือตอนบน. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 7(1), 1-12.
- บุญชอบ พรหมนิกร. (2558). สมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. [ปริญาณิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

พิพัฒน์พันธ์ จันท์มณี. (2559). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง.

โพยม จันทรน้อย. (2560). การศึกษา 4.0. <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9600000025195>.

รักษิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับพัฒนาครูไทยในยุค ดิจิตอล. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. 19(2), 344-355.

เรชา ชูสุวรรณ. (2550). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วิชิต แสงสว่าง และคณะ. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. http://dr-wichit.com/index_files/researchwchit/r10.pdf

สุนิดา พินิจการ. (2550). เอกสารประกอบการบรรยาย กระบวนวิชาหลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา: สมรรถนะผู้บริหาร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). สมรรถนะหลักของผู้บริหาร. สำนักงานฯ.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

Smith, D.T. & S, Tomlinson. (1989). *The School Effect:
A Study of Multi-Racial Comprehensive. Policy*
Studies Institute.

แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชนบท กรณีศึกษา อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

Guidelines for development of factors affecting the life quality of elderly in rural areas, case study: Wang Pong District, Phetchabun Province

ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ (Chawarit Yosrikun)¹ นฤชล ธนจิตชัย (Naruchon Thanajitchai)²

ปริญญ์ โกวิทวิวัฒน์ (Parinya Kowitwivat)³

Received: January 20, 2023

Revised: May 25, 2023

Accepted: May 31, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 คนเครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพอารมณ์ที่ดีด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการรวมกลุ่มทางสังคมตามลำดับ

2. ผู้สูงอายุในอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านการรวมกลุ่มทางสังคมด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเองตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี 2) ด้านสภาพร่างกายที่ดี 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 4) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม 5) ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และ 6) ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต, การพัฒนาคุณภาพชีวิต

Abstract

This research aimed to 1) study the factors affecting the life quality of elderly in Wang Pong District, Phetchabun Province; 2) study the needs to develop the life quality of elderly in Wang Pong District, Phetchabun Province; and 3) prepare

^{1,2,3} อาจารย์ประจำ, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ
และเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยนครราชสีมา
Instructor, Nakhonratchasima College

recommendations for development of factors affecting the life quality of the elderly in Wang Pong District Phetchabun Province. The target population was the elderly who receive the elderly allowance in Wang Pong District, Phetchabun Province; the sample group was the 211 elderly. The research instruments were a questionnaire, a structured interview form, and focus group. The data analysis statistics were percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were:

1. The factors affecting the life quality of elderly in Wang Pong District, Phetchabun Province found at a high level in all specter as follows: the good physical condition aspect, the good living conditions aspect, the good emotional state aspect, the self-decision making aspect, the interpersonal relationship aspect, and the social integration aspect, respectively.

2. The elderly in Wang Pong District, Phetchabun Province needs the life quality development at a high level in every aspect, as follow: the good living conditions aspect, the good physical condition aspect, the interpersonal relationship aspect, the social integration aspect, the good emotional state aspect, and the self-decision making aspect, respectively.

3. The recommendations for development of factors affecting the life quality of elderly in Wang Pong District, Phetchabun Province consisted of 1) the good living conditions aspect, 2) the good physical condition aspect, 3) the interpersonal relationship aspect, 4) the social integration aspect, 5) the good emotional state aspect, and 6) the self-decision making aspect.

Keywords: Elderly, Factors affecting the life quality, Life quality development

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุถือว่าเป็นผู้มีอาวุโสที่สังคมไทยให้ความเคารพนับถือมาอย่างช้านาน ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ทั้งในด้านชีวิตความเป็นอยู่ องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามตลอดจนประสบการณ์ชีวิตที่ได้สั่งสมไว้ให้กับสังคมจากรุ่นสู่รุ่นมาจนกระทั่งปัจจุบัน ดังนั้นผู้สูงอายุจึงเป็นเหมือนปูชนียบุคคลอย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะเป็นดังปูชนียบุคคลที่สังคมไทยให้ความเคารพนับถือ แต่ผู้สูงอายุก็มีข้อจำกัดหรือปัญหาทั่วไปดังเช่น ผู้สูงอายุจะมีแรงจูงใจและความกระตือรือร้นลดลงมีการมองปัญหาแตกต่างไปจากกลุ่มคนหนุ่มสาวเพราะมีปัญหามากกว่าทำให้มีความสุขรอบคอบกว่า การที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดต่างๆ ได้ยากจะมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมส่วนตัวที่รวดเร็วเป็นช้าลงในทุกๆ ด้านทั้งการใช้จ่าย การพักผ่อนหย่อนใจ กีฬาและกิจกรรมทางเพศ เป็นต้น

ความสามารถทางสติปัญญาของผู้สูงอายุโดยทั่วไปจะลดลงเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางสรีระร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และจิตใจ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยชราของแต่ละบุคคลนั้นจะแตกต่างกันไปตามพันธุกรรม ผู้สูงอายุแต่ละบุคคลจะมีความสามารถในการปรับตัวทั้งทางด้านจิตใจสังคมและอารมณ์แตกต่างกันตามระดับการศึกษาภาวะทางเศรษฐกิจการเตรียมตัวรับสภาพเข้าสู่วัยสูงอายุรวมทั้งค่านิยมและสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ ว่าจะเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมากน้อยเพียงไร ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัญหาด้านสังคมผู้สูงอายุไม่มีญาติพี่น้องลูกหลานดูแล ก็อาจจะมีส่วนน้อยส่วนใหญ่จะอยู่เป็นครอบครัวใหญ่แต่ไม่มีผู้ดูแลอย่างชัดเจนเนื่องจากการดูแลผู้สูงอายุเป็นภาระที่เครียดมีความกดดันมากระหว่างผู้ดูแลและผู้ถูกดูแล ซึ่งสืบเนื่องมาจากความเสื่อมของสังขารและเกิดจากความไม่เข้าใจกันก่อให้เกิดความเครียดกดดัน ทำให้การดูแลผู้สูงอายุค่อนข้างท้งเหิน นอกจากนี้ผู้ดูแลยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ พอขาดความเข้าใจก็เกิดปัญหาอีกประการหนึ่งลูกหลานที่รับดูแลผู้สูงอายุใครดูแลก็ต้องดูแลต่อไป

ไม่มีใครมาเปลี่ยนอาจเป็นเพราะผู้สูงอายุ ดิดที่ด้วย ไม่อยากอยู่ที่อื่นจะทำให้กดดันเครียดเป็นปัญหาสังคม และสุขภาพตามมา ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ ในตนเองอาจขาดความรู้โดยทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้น ปัญหาด้านเศรษฐกิจการดูแลผู้สูงอายุต้องมีค่าใช้จ่าย จำนวนมากซึ่งเป็นภาระให้กับลูกหลานบางท่าน มีสวัสดิการมีบำนาญบำเหน็จประกันสังคมประกันชีวิต ฯลฯ แต่ไม่ได้มีทุกคนผู้สูงอายุในครอบครัวธรรมดา มีรายได้พอใช้ไปวันๆหนึ่งหรืออาจไม่มีเลยถ้าเกิดเจ็บ ไข้ได้ป่วยก็ไม่มีเงินไปหาหมอเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย ได้จึงเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจปัญหาด้านกายภาพ ของที่อยู่อาศัยและชุมชนที่อยู่อาศัยไม่ได้เตรียมรองรับ ผู้สูงอายุบ้านที่ซื้อจากหมู่บ้าน ไม่มีราวจับ สำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีทางเดินทางลาดสำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีที่ว่างสำหรับทำกิจกรรมขาดการวางแผนเส้นทาง เดินทางเข้าถึงที่สะดวกระหว่างบ้านพักกับสถาน บริการสาธารณสุข ที่ผู้สูงอายุใช้เป็นประจำชุมชน ขาดจิตสำนึกที่ดีกับผู้สูงอายุผู้บริหารควรให้นโยบายที่ เป็นรูปธรรมในระดับชุมชนจัดหาพื้นที่ทำกิจกรรม ร่วมกันออกกำลังกายถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้ เหมาะสมกับผู้สูงอายุในชุมชนนั้นๆ

ประเทศที่มีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นและมีอายุ ยืนยาวขึ้น จะส่งผลให้โครงการสร้างประชากรของ ประเทศเปลี่ยนแปลงไป คืออัตราส่วนผู้สูงอายุที่เป็น ภาระเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่อัตราส่วนและจำนวน ประชากรวัยแรงงานเริ่มลดลง ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อ เศรษฐกิจส่วนรวมต่อการออมและการลงทุนทำให้ ผู้สูงอายุต้องเสี่ยงต่อการถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง มากขึ้น เพราะประชากรวัยแรงงานส่วนหนึ่งต้องย้าย ถิ่นเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ บุตรหลานมีเวลาเอาใจใส่ผู้สูงอายุน้อยลง ผู้สูงอายุ จึงต้องรับผิดชอบตนเองมากขึ้น เพื่อให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ

ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากระบบสาธารณสุขได้รับการ พัฒนามากขึ้น การตระหนักถึงคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญส่งผลให้ภาครัฐกำหนด มาตรการเตรียมการรองรับให้การดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้ ผู้สูงอายุเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยกำหนด ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อม “สังคมไทยสูงวัย

ผู้สูงอายุ” เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ด้วยการมีแผน ผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 -2564) เพื่อกำหนดทิศทางการนโยบายยุทธศาสตร์และมาตรการ ต่างๆ ที่ใช้ดำเนินการด้านผู้สูงอายุให้ชัดเจน (บรรลุ ศิริพานิช. 2553) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเตรียมความพร้อม เกี่ยวกับระบบการดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่นการให้บริการด้านสุขภาพ การจัดสวัสดิการทาง สังคม การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี โดยที่สิ่งเหล่านี้ จะต้องมีการได้รับรู้ถึงข้อมูลที่เป็นต่อการวางแผน และดำเนินการบนฐานของการลงทุนและใช้จ่ายอย่าง คุ่มค่า

จึงกล่าวได้ว่าประชากรผู้สูงอายุนับเป็นกลุ่ม ประชากรที่มีความสำคัญและมีคุณค่ายิ่งต่อสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ มากมายในชีวิตและมีความรู้ความสามารถในด้านใด ด้านหนึ่งเป็นอย่างดีทำให้ผู้สูงอายุมองเห็นการณ์ไกล สามารถคาดการณ์ได้ใกล้เคียงความจริง ตลอดจนมี การตัดสินใจที่สุขุม รอบคอบ และมีการตัดสินใจที่ดี ผู้สูงอายุที่ยังมีสุขภาพแข็งแรงมีความพร้อมทางด้าน ร่างกายและกำลังใจที่จะกระทำประโยชน์เพื่อสังคม จึงนับได้ว่าผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความ สำคัญยิ่งดังนั้นรัฐบาลจึงได้จัดทำแผนผู้สูงอายุ ระยะยาวขึ้นโดยมีแนวคิดพื้นฐานในการวางแผน สำหรับผู้สูงอายุดังนี้ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถพลังทางความคิดโดยเฉพาะ ประสบการณ์ที่ควรนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้อีกมากมายและการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สูงอายุยังคง บุกเบิกการมีส่วนร่วมในสังคมนั้นนอกจากจะทำให้ ผู้สูงอายุไม่รู้สึกเหงาโดดเดี่ยวเห็นชีวิตมีคุณค่าแล้วยัง จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวให้เข้ากับการ เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้ดีอีกด้วย (คณะกรรมการ ผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2552).

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดี ของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทาง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
3. จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์และศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ จากผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้สูงอายุจากทุกตำบล ๆ 3 คน รวม 15 คน ผู้บริหารสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน รวม 21 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปหลอมรวมประเด็น

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาโดยผู้แทนผู้สูงอายุ ผู้บริหารสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนจำนวน 15 คน โดยประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) และวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระหว่างวันที่ 1 กันยายน ถึง วันที่ 25 ธันวาคม 2564

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ด้านการตัดสินใจด้วยตนเองด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ตามลำดับ

2. ผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกตามความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนี้ 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี คือการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึงพาลูกหลานให้น้อยที่สุด 2) ด้านสภาพร่างกายที่ดี คือ การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือ การที่ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน 4) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม คือ ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน 5) ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี คือ การที่ผู้สูงอายุมีความสุขสบายใจและไม่รู้สึกท้อแท้ อ้างว้างเดียวดาย 6) ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง คือ การที่ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดเห็นให้คนในครอบครัวหรือคนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผล

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎานกน้อย และ วรรณภรณ์ บริพนธ์ (2560: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา มีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสุขภาพอยู่ในระดับสูงและผู้วิจัยอภิปรายผลในแต่ละด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดีปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเองปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคมดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพร คูหา (2552) ที่ได้ศึกษาแนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ที่สะท้อนว่า ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสภาพร่างกายที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านการใส่ใจเรื่องสุขภาพและปัจจัยด้านการบริโภคที่ดี

1.2 ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี จากการวิจัย พบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับ มีอาชีพเพื่อเสริมรายได้

และการดำรงชีพ โดยพึ่งพาลูกหลานให้น้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงนา ศรีเจริญ (2544) ที่ผลการวิจัยสะท้อนว่า ควรให้ความสำคัญในการจัดการรายได้กับผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ควรเน้นให้ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุ แบ่งเวลา หรือใช้เวลาว่างในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ให้ปลอดภัย

1.3 ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดีจากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากโดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการมีความสุขกายสบายใจและไม่รู้สึกเหงา อ้างอิงเดียวตาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพร คูหา (2552) ที่ศึกษาแนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรีที่สะท้อนว่า ควรมีการเสริมสร้างความมั่นคงทางใจให้กับผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสภาพอารมณ์ที่ดีมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านความหวาด อังว้าง

1.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเองจากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากโดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการมีอิสระทางความคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือคนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผลต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัยพบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนในกิจกรรมของครอบครัว หรือการไปพบปะสังสรรค์กับญาติมิตร จะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า อย่างไรก็ตามการตัดสินใจด้วยตนเองของผู้สูงอายุในบางเรื่องที่ถูกดูแลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นลูกหลาน ก็จะต้องสร้างความเข้าใจโดยใช้หลักการมีเหตุผลที่จะแสดงให้เห็น

ผู้สูงอายุเห็นผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำให้สิ่งต่างๆ เหล่านั้น

1.5 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากโดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้านสอดคล้องกับ บังอร ธรรมศิริ (2549: 47-48) ที่ได้กล่าวว่าผู้สูงอายุยังมีความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม กล่าวคือต้องการความรัก การเอาใจใส่พูดคุยอย่างสม่ำเสมอจากครอบครัว ซึ่งเป็นการดูแลผู้สูงอายุขั้นพื้นฐานเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุขและมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัยพบว่าควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีบทบาทและเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว กิจกรรมพบปะเพื่อน มิตรสหาย กิจกรรมการท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนๆ รวมถึงกิจกรรมของชุมชน

1.6 ปัจจัยด้านปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคมจากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากโดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการได้แสดงความรู้ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ พจนา ศรีเจริญ (2544) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกประจำการในจังหวัดเลย ที่สะท้อนว่าการให้ผู้สูงอายุเป็นวิทยากรให้ความรู้ ประสบการณ์ตามความถนัดจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนยอมรับนับถือ เกิดเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุกับชุมชน ที่สำคัญเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีต่อไป

2. ผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก

ไปหาน้อยดังนี้ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการรวมกลุ่มทางสังคมด้านสภาพอารมณ์ที่ดีและด้านการตัดสินใจด้วยตนเองตามลำดับสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทนา อยู่สบาย (2557) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีระจะระเข้ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีระจะระเข้ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการในด้านต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับการศึกษาของ สุมิตรา จุตโน และ ประชัน คะเนวัน (2556) ที่ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมาใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผลการวิจัยพบว่าความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับการศึกษาของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2554) ที่ได้ศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพของผู้สูงอายุ และศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับการศึกษาของ จันทรเพ็ญ ลอยแก้ว (2555) ที่ได้ศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการวิจัย

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองโอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความต้องการของผู้สูงอายุ ในการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองโอโยธยา มีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในเขตอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกตามความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนี้ 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีคือการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึงพาลูกหลานให้น้อยที่สุด 2) ด้านสภาพร่างกายที่ดี คือการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือการที่ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน 4) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม คือผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน 5) ด้านสภาพอารมณ์ที่ดีคือการที่ผู้สูงอายุมีความสุขกาย สบายใจและไม่รู้สึกท้อแท้ อังว้างเดียวดาย 6) ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง คือ การที่ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัวหรือคนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดีควรให้ความสำคัญในเรื่องการบริโภคอาหารที่เหมาะสมกับวัย

และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย

1.2 ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ มีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ

1.3 ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดีควรให้ความสนใจและจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุขกาย สบายใจและไม่รู้สึกท้อแท้ อังว้างเดียวดาย

1.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเองควรให้ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือคนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผล

1.5 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลควรให้ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน

1.6 ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคมควรให้ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการนำศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2552). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564), ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1*. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว. (2555). ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองโอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

- เจษฎา นกน้อย และ วรณภรณ์ บริพนธ์. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นันทนา อยู่สบาย. (2557). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีระจรเข้ น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2553). *ผู้สูงอายุไทย*. สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- บังอร ธรรมศิริ. (2549). *ครอบครัวกับการดูแลผู้สูงอายุ*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2434). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). สุวีริยาสาส์น
- พจนา ศรีเจริญ. (2544). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกประจำการในจังหวัดเลย*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วันชัย ชูประดิษฐ์. (2554). *การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2554). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุพร คูหา. (2552). *แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมิตรา จุติโน และ ประชัน คะเนวัน. (2556). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 5(2), 105-119.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Harper & Row.

**อิทธิพลของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาด
ที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม
ของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย**

**Influences of motivation, logistics management and marketing innovations
affecting brand loyalty of beauty dietary supplements of online consumer
groups in Thailand**

นันทิดา ศิริการติกุล (Nuntida Sirikarntikul)¹ อติลล้า พงศ์ยี่หล้า (Adilla Pongyeela)²

ศิริเดช คำสุพรหม (Siridej Khamsuprom)³

Received: December 14, 2022

Revised: May 24, 2023

Accepted: May 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
ระดับของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ นวัตกรรม
การตลาด และความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์
เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์
ในประเทศไทย 2) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืน
ของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรม
การตลาดที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้า
ของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามที่พัฒนาขึ้น
กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) ศึกษาอิทธิพลของ
แรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรม
การตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าผลิตภัณฑ์
เสริมอาหารเพื่อความงาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภค
ที่เคยสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม
ในประเทศไทยผ่านช่องทางออนไลน์ จำนวน 385 คน
ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิหลายชั้น เก็บ

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย
ใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์
สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริโภคมีแรงจูงใจ
ในระดับมาก มีความคิดเห็นด้านการจัดการโลจิสติกส์
และด้านนวัตกรรมการตลาดในระดับมาก และมีความ
ภักดีในตราสินค้าในระดับมาก 2) ตัวแบบสมการ
โครงสร้างของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และ
นวัตกรรมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในตรา
สินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของ
กลุ่มผู้บริโภคที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิง
ประจักษ์และ 3) แรงจูงใจ และการจัดการโลจิสติกส์มี
อิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาด และมีอิทธิพล
ทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้าผ่านนวัตกรรม
การตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
นวัตกรรมการตลาดมีอิทธิพลต่อความภักดีในตรา
สินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของ
กลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Doctoral student, Doctor of Business Administration,
Dhurakij Pundit University

^{2,3} อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการ
บัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Lecturer, College of Innovative Business and
Accountancy, Dhurakij Pundit University

คำสำคัญ: แรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ นวัตกรรม
การตลาด ความภักดีในตราสินค้า ผลิตภัณฑ์เสริม
อาหารเพื่อความงาม

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the level of motivation, logistic management, marketing innovation and brand loyalty of beauty dietary supplements of online consumer groups in Thailand; 2) check the harmonization of motivation, logistics management, and marketing innovations that influence brand loyalty of beauty dietary supplements among consumers in Thailand which developed with empirical data; and 3) study the influence of motivation, logistics management and marketing innovations that affect the brand loyalty of beauty dietary supplements of online consumer groups in Thailand. The samples were 385 online consumers, using a multi-stage stratified random sampling to collect data with a questionnaire. Data were analyzed by mean, standard deviation, and structural equation model.

The results were as follows; 1) Motivation levels of online consumers were high, opinion levels of logistics management, marketing innovation, and brand loyalty were high. 2) The structural equation model of motivation, logistics management and marketing innovations that influence brand loyalty of supplements for beauty among consumers in Thailand developed in convergent validity, and 3) Motivation and logistics management directly influenced marketing innovation and indirectly influence brand loyalty through marketing innovation at .05 level of significance, and marketing innovations influenced brand loyalty of beauty dietary supplements of online consumers in Thailand at .05 level of significance.

Keywords: Motivation, Logistics management, Marketing innovations, Brand loyalty, Beauty dietary supplements

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่หลีกเลี่ยงการเดินทางออกนอกบ้าน เพื่อลดความเสี่ยงในการสัมผัสเชื้อโรค ประกอบกับการสั่งสินค้าออนไลน์ในปัจจุบันมีองค์ประกอบเงื่อนไขที่ช่วยให้การซื้อสินค้ามีความสะดวกสบายมากขึ้น อาทิ การจ่ายเงินผ่านระบบ e-Payment ผู้ให้บริการขนส่งมีให้เลือกหลากหลาย ผู้ประกอบการในตลาดมีเป็นจำนวนมากทำให้เกิดการแข่งขันด้านคุณภาพและราคา ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบและเลือกซื้อสินค้าหรือบริการจากผู้ขายที่มีคุณสมบัติเหมือนกันแต่ราคาย่อมเยาerkกว่า และเข้าถึงผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้ ประกอบกับการขายผลิตภัณฑ์เสริมทางออนไลน์ให้ได้รับผลกำไร และอยู่ในธุรกิจระยะยาว ต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่ดี เนื่องจากปัจจุบันตลาดออนไลน์มีคู่แข่งจำนวนมาก มีช่องทางการขายที่หลากหลายทั้งบนเว็บไซต์เฉพาะ แพลตฟอร์มอี-มาร์เก็ตเพลส หรือช่องทางโซเชียลมีเดีย ซึ่งทุกช่องทางล้วนแล้วแต่มีกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกัน แต่ก็มีโอกาสที่กลุ่มลูกค้าจากช่องทางหนึ่งจะไปเปรียบเทียบราคาหรือคุณภาพสินค้ากับอีกช่องทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและราคาที่พึงพอใจมากที่สุด (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2564) รวมถึงความพึงพอใจที่ได้รับจากผู้ประกอบการ เช่น ความน่าเชื่อถือ บรรลุภัณฑ์ การขนส่งที่รวดเร็ว และการสื่อสารกับลูกค้าแบบทันทีทันใด (Real time) ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งหรือเหนือกว่าคู่แข่งได้นั้นต้องทำให้เกิดความรวดเร็วของการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการอย่างรวดเร็ว ไม่ติดขัด (Logistics flow) โดยสร้างกลยุทธ์เพื่อให้การส่งผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้อง 7 ประเภทในงานโลจิสติกส์ (7R Logistics) ได้แก่ ส่งผลิตภัณฑ์ถูกต้อง (Right product) ส่งผลิตภัณฑ์ในจำนวนที่ถูกต้อง (Right quantity) ผลิตภัณฑ์ที่ไม่เสียหาย (Right condition) ส่งลูกค้าได้ถูกต้อง (Right customer) ส่งสถานที่ได้ถูกต้อง (Right place) ส่งสินค้าทันเวลา (Right time) และมีต้นทุนที่ถูกต้อง (Right cost) เข้ามาบูรณาการเชื่อมโยงกับนวัตกรรมการตลาด เนื่องจากเป็นปัจจัย

สำคัญในการทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ เกิดการซื้อซ้ำ และบอกต่อคนอื่นๆ ในระยะยาวก่อให้เกิดความภักดีในตราสินค้า ดังนั้นผู้ประกอบการต้องปรับตัวและประยุกต์นวัตกรรมการตลาดอยู่เสมอ เพื่อนำเสนอและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

ปัจจุบันผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมธุรกิจกลุ่มยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมีจำนวนมาก ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการของคนไทยและต่างชาติ รวมถึงยาราคาถูกที่นำเข้าจากจีนและอินเดีย ประกอบกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้มีการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องยา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์เพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้การแข่งขันในอุตสาหกรรมนี้ยิ่งทวีความรุนแรง แต่มีการคาดการณ์ว่าความต้องการซื้อ (demand) มีมากพอที่จะรองรับผู้ประกอบการจำนวนมากได้ โดยปัจจัยสนับสนุนมาจากจำนวนผู้สูงอายุและความเจ็บป่วยที่เพิ่มขึ้น การเข้าถึงช่องทางการรักษาที่ดีขึ้น การขยายตัวของกาท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ และพฤติกรรมที่หันมาใส่ใจดูแลสุขภาพมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคในประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาในมุมมองของผู้บริโภคเกี่ยวกับแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้า เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง และสามารถใช้เป็นแนวทางแก่ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามนำไปปรับใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจอย่างเหมาะสมในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ นวัตกรรมการตลาด และความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรม

การตลาดที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคในประเทศไทย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นการนำเอาปัจจัยต่างๆ มาเป็นแรงกระตุ้นเป็นสิ่งจูงใจเหตุผลที่ก่อให้เกิดการกระทำ แนวทิศทางเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยองค์กรหรือบริษัทจะต้องทราบว่าผู้บริโภคมีความหวังและตอบสนองอย่างไรรวบรวมสิ่งจูงใจที่ปรารถนาเหล่านั้น เพื่อให้ผู้บริโภคแสดงพฤติกรรมออกมา แรงจูงใจเป็นส่วนหนึ่งของหลักการของตัวแปรทางจิตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักช้อป (Kotler and Keller, 2009) โฆษณาที่เห็นบ่อยมากจะยึดติดกับจิตใจของผู้ซื้อและทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการซื้อซ้ำอีกครั้ง เลียนแบบรูปแบบของวาทกรรม และปฏิบัติตามข้อเสนอหรือคำแนะนำในการส่งเสริมการขาย สุดท้ายนี้จะส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าของเขา (Bahari and Baasalamah, 2020) การศึกษาในปัจจุบันแสดงให้เห็นว่าทัศนคติ บรรทัดฐานส่วนตัว และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมมีผลต่อความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ความกลัวของ COVID-19 นั้นเกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่เพิ่มขึ้น ทัศนคติ บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัย และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกลางความสัมพันธ์ระหว่างความกลัวของ COVID-19 กับความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (Liu et al., 2021) โดยในงานวิจัยนี้แรงจูงใจของผู้บริโภค หมายความว่ารวมถึง สิ่งจูงใจที่เป็นเหตุผลที่ก่อให้เกิดการกระทำ เป็นแนวทิศทางเพื่อบรรลุเป้าหมายตามความคาดหวัง และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคแสดงพฤติกรรมในการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามโดยเกิดจากแรงจูงใจ 2 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก หมายถึงสถานะของบุคคลที่ได้รับแรงกระตุ้นมาจากภายนอกให้

มองเห็นจุดหมายปลายทางและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคล โดยแรงจูงใจเหล่านี้ ได้แก่ เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคล บุคลิกภาพความประทับใจ และเครื่องล่อใจอื่นที่อาจจะก่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมขึ้น และแรงจูงใจภายใน หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้หรือแสวงหาบางสิ่งบางอย่าง โดยมีต้องมีสิ่งภายนอกหรือบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ความต้องการ ทศนคติ ความอยากและความสนใจพิเศษ

การจัดการโลจิสติกส์

ระบบการตลาดและโลจิสติกส์เป็นระบบบูรณาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการเคลื่อนไหวของสินค้าผ่านช่องทางที่เลือกเส้นทางจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคปลายทางเพื่อให้ครบถ้วนทันเวลาและคุณภาพ ตอบสนองความต้องการที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้การลดต้นทุนในห่วงโซ่การขนส่งและการกระจายสินค้า ต้นทุนรวมในการสร้างระบบการตลาดและโลจิสติกส์ขององค์กรควรรวมถึงโครงสร้างโดยละเอียดของต้นทุนปัจจุบันและต้นทุนที่เป็นไปได้ ซึ่งจำเป็นต่อการดำเนินการตามกระบวนการทางเทคโนโลยีของการตลาดและโลจิสติกส์โดยสัมพันธ์กับสถานการณ์เฉพาะและสภาวะของสภาพแวดล้อมทางการตลาด (Sharko, 2020) จากงานวิจัยของ Suresh and Vasantha (2018) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับ อิทธิพลของ 7Rs ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าโดยผลการวิจัย พบว่า ในการบริหารอุตสาหกรรมโลจิสติกส์เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจะต้องให้ความสำคัญกับ 7Rs ซึ่งทำให้การขนส่งและคลังสินค้ามีประสิทธิภาพ และยังเป็นสิ่งสำคัญของกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ที่ส่งผลให้ลูกค้ามีความพึงพอใจมากที่สุด

นวัตกรรมการตลาด

นวัตกรรมการตลาด (Marketing Innovation) เป็นกระบวนการทางการตลาดที่กำหนดขึ้นเพื่อทำการปรับปรุงส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ช่วยให้ธุรกิจสามารถแข่งขันและอยู่รอดภายใต้ความท้าทายทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน นวัตกรรมการตลาดเข้ามาช่วยในการพัฒนาและสร้างความเปรียบในการ

แข่งขันแบบยั่งยืนบนพื้นฐานของความแตกต่างและกลยุทธ์ผู้นำด้านต้นทุน (Naidoo, 2010) และเป็นแนวคิดที่ใช้หลักการทางการตลาดเชิงบูรณาการเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี เพื่อเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันและยังเป็นการหากลยุทธ์กำหนดโปรโมชั่น ราคา หรือสิทธิประโยชน์ (Incentives) เพื่อสร้างแรงจูงใจของผู้บริโภคให้หันมาใช้บริการ (พิสิฐ กมลวาทนิตา และอรพรรณ คงมาลัย, 2563) ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำมาพัฒนากรอบแนวคิดในการทำตลาดเชิงนวัตกรรม ตามผลการวิจัยของ Michele, Audrey, and David (2009) ประกอบไปด้วย การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (Integrated Marketing Communication) การมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า (Customer Focus) คุณค่าเฉพาะตัว (Unique Proposition) การมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม (Market Focus) และความหลากหลายทางผลิตภัณฑ์ (Product Variety)

ความภักดีในตราสินค้า

ความภักดีในตราสินค้า หมายถึง ความพึงพอใจที่สม่ำเสมอ จนกระทั่งอาจมีการซื้อตราสินค้าเดิมในผลิตภัณฑ์ของบริษัทใด บริษัทหนึ่ง สิ่งที่สำคัญของความภักดีในตราสินค้า ก็คือ เมื่อลูกค้ามีความภักดีในตราสินค้าจะทำให้เกิดส่วนครองตลาดที่คงที่ และเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ที่สะท้อนถึงราคาผลิตภัณฑ์ของบริษัท (Schiffman & Kanuk, 2004) โดยความภักดีเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสำเร็จทางการตลาด และความสำเร็จทางการตลาด คือ การกำหนดกิจกรรมทางการตลาดสำหรับบริษัท โดยในทางธุรกิจต้องมี การตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง (Hurley & Hult, 1998) และผลของกิจกรรมทางการตลาดที่บริษัทได้ทำนั้น จะทำให้มีผลต่อทัศนคติลูกค้าในด้านพฤติกรรมการซื้อ ความภักดีต่อแบรนด์ การทดลองใช้ ซื้อผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม จดจำตราสินค้าได้ มีการแนะนำบอกต่อผู้อื่น และมีลูกค้าใหม่อย่างต่อเนื่อง (Lages, Silva, and Styles, 2009)

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม (Beauty Dietary Supplements) อยู่ในรูปแบบเจลลี่ รูปแบบขง รูปแบบผงกรอกปากและเม็ดฟู ที่กินเพื่อบำรุงผิวพรรณให้ขาวใส ผิวดูมีออร่า รูปร่างดี รวมถึง

ช่วยการชะลอวัย เช่น ลดริ้วรอย ความหย่อนคล้อยของใบหน้าและร่างกาย สำหรับผลิตภัณฑ์เพื่อการชะลอวัย (Anti-aging) หมายถึง การป้องกันไม่ให้เกิดชราหรือลดความแก่ชราลง (Anandan et al., 2013) ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม อาทิเช่น บำรุงผิวพรรณ เล็บ ผม ลดน้ำหนัก กระชับสัดส่วน ลดเซลลูไลท์ เป็นต้น ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับการรับประทานเพื่อต้องการผลลัพธ์ด้านผิวพรรณ และรูปลักษณ์ภายนอก ทั้งบริเวณร่างกายโดยรวมหรือบริเวณใบหน้า ช่วยทำให้ผิวพรรณสดใส ขาวกระจ่างใส เปล่งปลั่ง ดูมีน้ำมีนวล สุขภาพผิวดี ช่วยลดปัญหาของสิว ฝ้า หรือช่วยให้เส้นผมดูเงางาม

จากการศึกษาจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ นวัตกรรมการตลาด ความภักดีในตราสินค้า และข้อมูลผลิตภัณฑ์เสริม

อาหารเพื่อความงาม รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์และกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยดังภาพประกอบ 1 และกำหนดสมมติฐานงานวิจัย ดังนี้

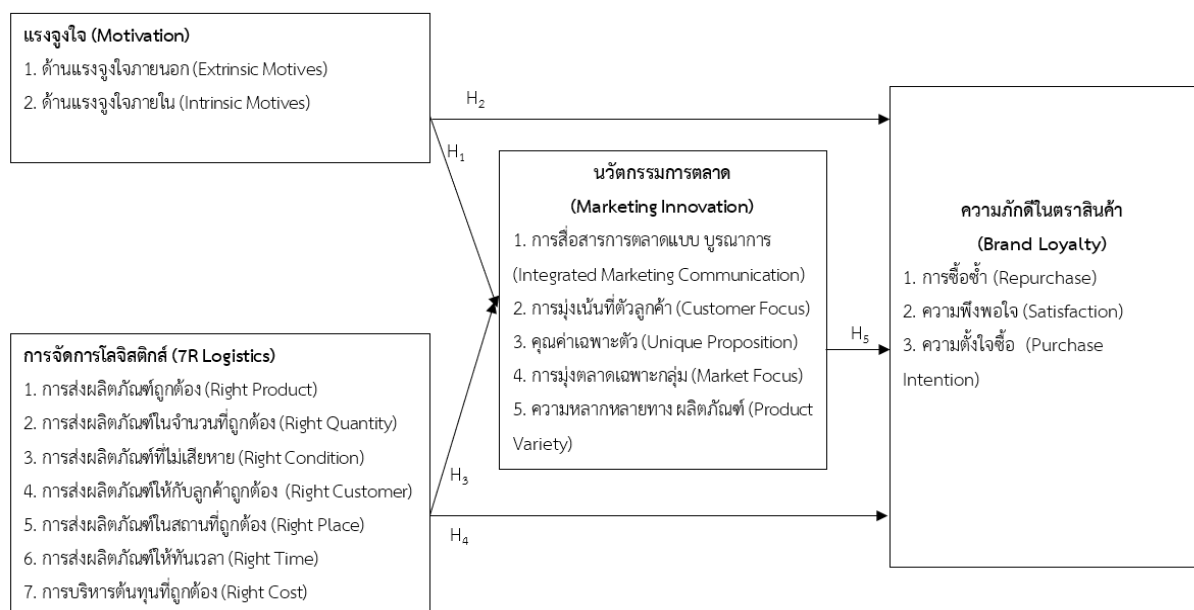
สมมติฐานที่ 1 แรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาด

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้า

สมมติฐานที่ 3 การจัดการโลจิสติกส์ตามแนวคิด 7R Logistics มีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาด

สมมติฐานที่ 4 การจัดการโลจิสติกส์ตามแนวคิด 7R Logistics มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้า

สมมติฐานที่ 5 นวัตกรรมการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อความภักดีในตราสินค้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคที่เคยสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามในประเทศไทยผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่เคยสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามในประเทศไทยผ่านช่องทางออนไลน์ที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างประเภทที่ไม่

ทราบจำนวนประชากร โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% และกำหนดให้ความคลาดเคลื่อน (E) เป็น 1 ส่วนใน 10 ส่วนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (O) จึงคำนวณขนาดตัวอย่างได้ 385 ราย โดยใช้สูตรของ Khazanie (1996, p.403) ละเอียด ศิลา น้อย (2560, หน้า 53) และเพื่อให้ตัวอย่างผู้บริโภคที่เคยสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามในประเทศไทย

ไทยที่ผ่านช่องทางออนไลน์ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องใช้แผนการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยให้ภูมิภาคเป็นชั้นภูมิ (Stratum) นั่นคือ ในแต่ละภูมิภาคจะสุ่มผู้บริโภคที่เคยสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามในประเทศไทยผ่านช่องทางออนไลน์ออกมาตามจำนวนที่กำหนด และดำเนินการดังกล่าวทุกภูมิภาค โดยได้พิจารณาเกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม ได้แก่ ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural equation model - SEM)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะเป็นคำถามปลายปิด เพื่อจำกัดประเด็นคำตอบให้อยู่ในขอบเขตของการศึกษา โดยใช้ระดับคะแนน (Rating scale) 1-5 (น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด) โดยผลการตรวจสอบความตรงมีค่าระหว่าง 0.67-1 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านแรงจูงใจ ด้านการจัดการโลจิสติกส์ตามแนวคิด 7S Logistics ด้านนวัตกรรมการตลาด และด้านความภักดีในตราสินค้า เท่ากับ .820 .895 .900 และ .828 ตามลำดับ ทั้งนี้ ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ถือว่ายอมรับได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Lee & Hsieh, 2010, p.114)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งการวิจัยนี้ได้ใช้ทั้งสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และสถิติอนุมาน (Inferential statistics) โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) การศึกษาระดับแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ นวัตกรรมการตลาด และความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทยที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) และ 2) การศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง โดยการสร้างเป็นแผนภาพเส้นทางหรือตัวแบบเส้นทางเพื่อแสดง

อิทธิพลระหว่างตัวแปรนั้น ๆ (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010)

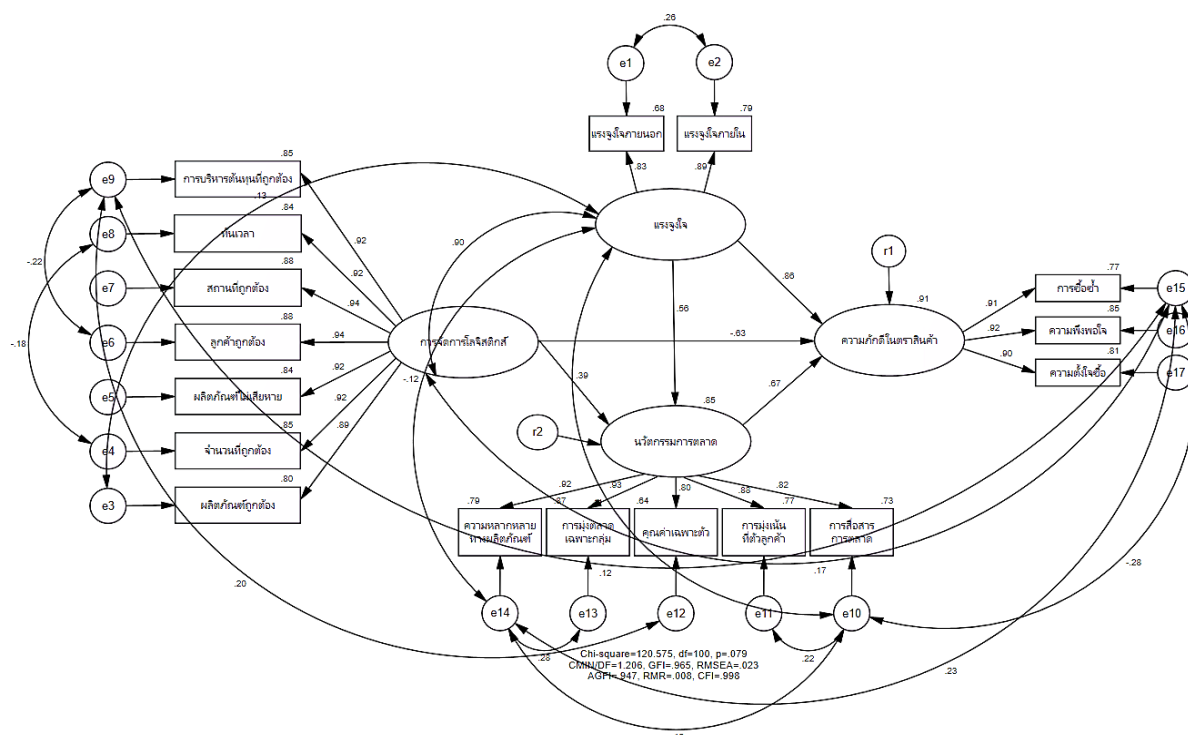
ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย ด้านแรงจูงใจ พบว่า ผู้บริโภคออนไลน์มีแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความต้องการด้านความงามมักเกิดจากแรงขับภายในตัวบุคคลให้ส่งผลต่อการบริโภคสินค้าที่ตนเชื่อว่าช่วยสร้างเสริมความงามได้ ด้านการจัดการโลจิสติกส์ พบว่า ผู้บริโภคออนไลน์เห็นด้วยในด้านการส่งผลิตภัณฑ์ที่ไม่เสียหายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งผลิตภัณฑ์ถูกต้อง ด้านการส่งผลิตภัณฑ์ในสถานที่ถูกต้อง ด้านการบริหารต้นทุนที่ถูกต้อง ด้านการส่งผลิตภัณฑ์ให้ทันเวลา ด้านการส่งผลิตภัณฑ์ในจำนวนที่ถูกต้อง และด้านการส่งผลิตภัณฑ์ให้กับลูกค้าถูกต้อง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงมาซื้อสินค้าทางช่องทางออนไลน์มากขึ้น จึงให้ความสำคัญกับระบบโลจิสติกส์ในระดับมาก ด้านนวัตกรรมการตลาด พบว่า ผู้บริโภคออนไลน์เห็นด้วยกับด้านการมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม และด้านความหลากหลายทางผลิตภัณฑ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า ด้านคุณค่าเฉพาะตัว และด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลูกค้าปัจจุบันเน้นการตอบสนองความต้องการเฉพาะตนมากขึ้น เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น และด้านความภักดีในตราสินค้า พบว่า ผู้บริโภคออนไลน์เห็นด้วยกับด้านการซื้อซ้ำมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความตั้งใจซื้อ และด้านความพึงพอใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสินค้าความงามแต่ละตราห้อมักใช้ได้เหมาะกับแต่ละบุคคล เมื่อใครใช้เหมาะกับตราห้อมักใจจึงมักซื้อซ้ำและติดกับตราห้อมันนั้นๆ

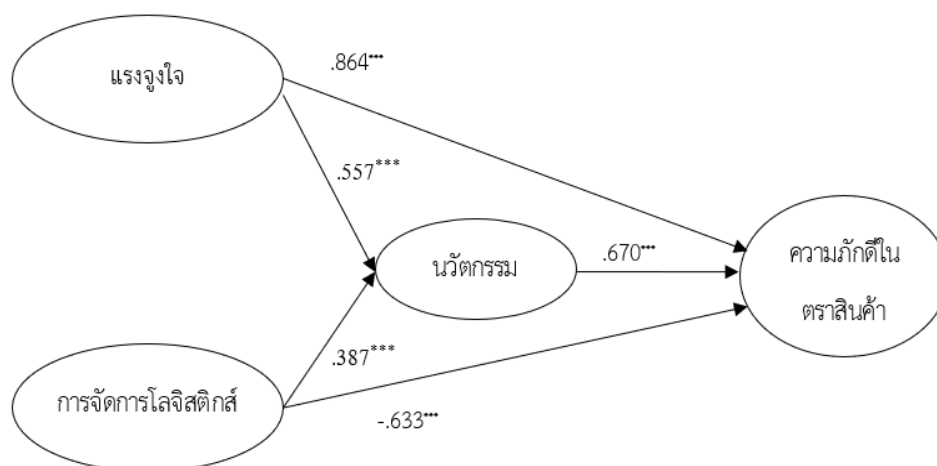
2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น พบว่า กรอบแนวคิดที่สร้างตามสมมติฐานการวิจัยไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า ตัวแบบ

AGFI เท่ากับ .793 และ RMSEA เท่ากับ .125 ดังนั้น
จึงต้องมีการปรับตัวแบบของกรอบแนวคิดการวิจัย
เพื่อให้ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
แสดงรายละเอียดดังภาพประกอบ 2

.023 ดังนั้นตัวแบบตามกรอบแนวคิดการวิจัย จึงมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้หลังจากปรับตัวแบบแล้ว ตัวแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีขึ้น เมื่อพิจารณาจากน้ำหนักองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในตัวแบบมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนความแปรปรวนระหว่าง ตัวแปรสังเกตได้กับ องค์ประกอบรวม ปรากฏถึงภาพประกอบ 3

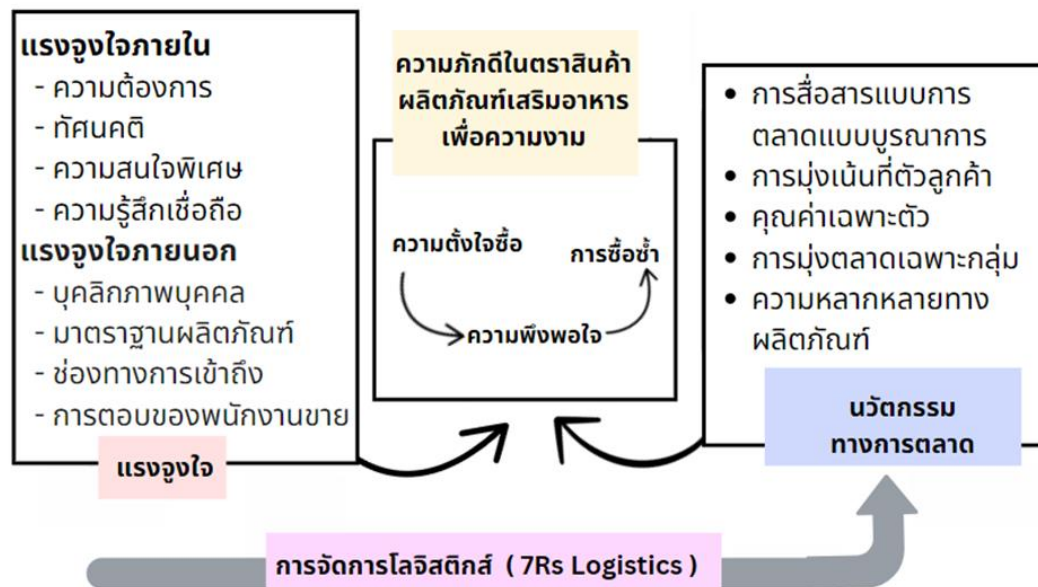
ภาพประกอบ 3 สรุปผลการวิเคราะห์อิทธิพลของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และภาวะการตัดสินใจ ที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแบบแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และภาวะการตัดสินใจ และความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย โดยภาพรวมเมื่อพิจารณาจากน้ำหนักองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในตัวแบบมีค่าสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งเป็นค่าที่บ่งชี้ส่วนความแปรปรวนระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับองค์ประกอบร่วม ปรากฏว่าแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และภาวะการตัดสินใจ และความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย โดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสรุปผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) โดยรวม พบว่าตัวแบบองค์ประกอบเชิงยืนยันแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และภาวะการตัดสินใจ และความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทยมีความเหมาะสม และสามารถวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง

อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวม ทั้งนี้การเปรียบเทียบระดับอิทธิพล จะพบว่า ตัวทำนายของภาวะการตัดสินใจอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 84.5 และตัวทำนายความภักดีในตราสินค้า อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 91

3. ผลการศึกษาอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และภาวะการตัดสินใจ ที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย

โดยผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบปัจจัยแรงจูงใจ และภาวะการตัดสินใจที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 รูปแบบปัจจัยแรงจูงใจ และนวัตกรรมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม

ตัวแปร	นวัตกรรมการตลาด			ความภักดีในตราสินค้า		
	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม
แรงจูงใจ	.557***	.000	.557***	.864***	.373***	1.237***
การจัดการโลจิสติกส์	.387***	.000	.387***	-.633***	.259***	-.374***
นวัตกรรมการตลาด	.000	.000	.000	.670***	.000	.670***

หมายเหตุ: *** p -value < .05

จากตาราง 1 พบว่า จากการศึกษาค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ภายในตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย อธิบายผลได้ดังนี้ 1) แรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเท่ากับ .557 โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ .557 นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .864 อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .373 และอิทธิพลรวม เท่ากับ 1.237 2) การจัดการโลจิสติกส์มีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเท่ากับ .387 โดยอิทธิพลรวมมีค่าเท่ากับ .387 นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -.633 อิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ .259 และอิทธิพลรวม เท่ากับ -.374 และ 3) นวัตกรรมการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อความภักดีในตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .670 โดยอิทธิพลรวมเท่ากับ .670

การตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีค่าเท่ากับ .387 โดยอิทธิพลรวมมีค่าเท่ากับ .387 นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -.633 อิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ .259 และอิทธิพลรวม เท่ากับ -.374 และ 3) นวัตกรรมการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อความภักดีในตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .670 โดยอิทธิพลรวมเท่ากับ .670

จากข้อค้นพบสรุปได้ว่า แรงจูงใจ และการจัดการโลจิสติกส์มีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาด และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้าผ่านนวัตกรรมการตลาด อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ .05 และนวัตกรรมการตลาดมีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยจึงยอมรับสมมติฐานทั้ง 5 ข้อข้างต้น

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า แรงจูงใจ และการจัดการโลจิสติกส์มีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาด และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้าผ่านนวัตกรรมการตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะแรงจูงใจสามารถช่วยอธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมและพยากรณ์พฤติกรรมของบุคคลได้แรงจูงใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เข้าใจว่าทำไมคนถึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น อะไรเป็นสิ่งที่จูงใจทำให้คนมุ่งมั่นที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น (จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และสุรศักดิ์ อุดเมืองเพีย, 2020) เป็นการนำเอาปัจจัยต่าง ๆ มาเป็นแรงกระตุ้นเป็นสิ่งที่จูงใจเหตุผลที่ก่อให้เกิดการกระทำ แนวทิศทางเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยองค์กรหรือบริษัทจะต้องทราบว่าคุณสมบัติมีความหวังและตอบสนองอย่างไร รวบรวมสิ่งที่จูงใจที่ปรารถนาเหล่านั้น เพื่อให้ผู้บริโภคแสดงพฤติกรรมออกมา โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ายอดขายที่ลดลงในช่วงวิกฤตและการรับรู้ของผู้จัดการเกี่ยวกับวิกฤตนั้นมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำนวัตกรรมทางการตลาดในบริษัทขนาดเล็ก นอกจากนี้ ยังพบว่ายอดขายที่ลดลงยังส่งผลต่อการรับรู้ของผู้จัดการ และแรงจูงใจของบริษัทมีผลกระทบต่อประเภทของนวัตกรรมการตลาดที่ดำเนินการ (Claudia & Rebecca, 2021) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sari (2000) ซึ่งระบุว่าแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องจะส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้า ในขณะที่การจัดการโลจิสติกส์เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสำหรับบริษัทในการส่งมอบผลิตภัณฑ์ไปยังลูกค้า ณ ที่ที่ต้องการในเวลาที่เหมาะสมด้วยต้นทุนที่เหมาะสม การจัดการโลจิสติกส์ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ และการควบคุมการไหลของวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปจากซัพพลายเออร์ไปยังลูกค้า (Kanagavalli & Azeez, 2019) และนวัตกรรมการตลาดมีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของ

กลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะนวัตกรรมการตลาดแสดงถึงความสามารถของบริษัทในการตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาแนวคิดการตลาดใหม่หรือกลยุทธ์ทางการตลาดใหม่เพื่อให้ประสบความสำเร็จในตลาด โดยบริษัทสามารถตัดสินใจที่จะสร้างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่และ/หรือเพียงแค่เพิ่มเนื้อหาใหม่ที่จะมาพร้อมกับผลิตภัณฑ์ (บรรจุภัณฑ์ใหม่ การกำหนดราคา การจัดวาง หรือการส่งเสริมการขาย) ตามทรัพยากรและความสามารถ สิ่งนี้ทำให้เกิดแนวคิดในการอธิบายนวัตกรรมทางการตลาดของบริษัทโดยพิจารณาจากแหล่งข้อมูลภายในที่บริษัทมีอยู่ และนวัตกรรมการตลาดสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เนื่องจากสามารถช่วยบริษัทให้ลูกค้าที่ลูกค้ารับรู้ได้ดีกว่าคู่แข่ง (Thanh et al., 2020) นอกจากนี้ คุณค่าเฉพาะตัวเป็นหนึ่งในปัจจัยนวัตกรรมการตลาด เนื่องจากคุณค่าเฉพาะตัวนี้เป็นการสร้าง มูลค่าเพิ่มทางการตลาดที่จะช่วยให้บรรลุความได้เปรียบทางการแข่งขัน กิจกรรมทางการตลาด สามารถสร้างนวัตกรรมขั้นสูงได้ (Michele, Audrey and David, 2009)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่มีประเด็นน่าสนใจในเชิงวิชาการ เชิงปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และหน่วยงานที่กำกับดูแลผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ จากผลการวิจัย ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการนวัตกรรมการตลาดเพื่อสร้างความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย โดยพบว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาด และมีอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้า ในขณะที่การจัดการ โลจิสติกส์มีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมการตลาด และมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อความภักดีในตราสินค้า และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้าเมื่อผ่านนวัตกรรมการตลาด

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงาม จากการศึกษาพบว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงต่อความภักดีในตราสินค้า ในขณะที่การจัดการโลจิสติกส์ควรดำเนินการผ่านนวัตกรรมการตลาด ดังนั้น ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามจึงควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในตราสินค้า ได้แก่ แรงจูงใจ ทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก และนวัตกรรมการตลาด ประกอบด้วย การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ การมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า คุณค่าเฉพาะตัว การมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม และความหลากหลายทางผลิตภัณฑ์ เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการสร้างความภักดีของลูกค้าที่มีต่อตราสินค้า ในขณะเดียวกัน ความภักดีของลูกค้าต่อตราสินค้าถือว่าเป็นความต้องการสูงสุดของทุกธุรกิจ เพราะนำมาซึ่งรายได้ โดยผู้ประกอบการอาจดำเนินการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิธีการทางการตลาดรูปแบบใหม่ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงตลาดใหม่ การออกแบบผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ รูปแบบการกำหนดราคาใหม่ และการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย สำหรับด้านแรงจูงใจ ผู้ประกอบการอาจเผยแพร่โฆษณาที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าหรือทำให้ผู้บริโภคแชร์โฆษณานี้ให้บุคคลอื่นดู เป็นโฆษณาที่เล่นกับอารมณ์ของคนดู (Emotional advertising) และทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการซื้อซ้ำอีกครั้ง โดยเฉพาะการโฆษณาบนโซเชียลมีเดีย (Social media ads) เนื่องจากผู้บริโภคทราบ/รับรู้ข้อมูลผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามผ่าน เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) และเว็บไซต์ (Website) มากที่สุดตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงประเด็นของการจัดการโลจิสติกส์ เพราะปัจจุบันผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามมีการแข่งขันที่ทวีความเข้มข้นยิ่งขึ้นทุกที การสร้างมาตรฐานให้กระบวนการบริการในเรื่องของโลจิสติกส์จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการโซ่อุปทานให้กับผู้ประกอบการ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

3.1 ควรมีการศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจการจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าประเภทอื่นที่ผู้บริโภคนิยมสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ อาทิ ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทย อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ประกอบการและธุรกิจเกี่ยวเนื่องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง และสามารถใช้เป็นแนวทาง และปรับใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจอย่างเหมาะสม

3.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรม เนื่องจากแรงจูงใจมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความภักดีในตราสินค้า ในขณะที่การจัดการโลจิสติกส์มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อความภักดีในตราสินค้า โดยอาจเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่น่าสนใจ หรือทำให้ผลการวิจัยเชิงปริมาณมีความน่าสนใจ หรือนำเชื่อถือเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2564). *การมอบรางวัล DBD - Logistics Management Award. ประจำปี 2562*. กองส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.
- การเคหะแห่งชาติ. (2565). *รายงานข้อมูลประชากร และบ้าน 2564*. กรุงเทพฯ: กองยุทธศาสตร์และสารสนเทศที่อยู่อาศัย.
- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และสุรศักดิ์ อุดมเมืองเพีย. (2020). แรงจูงใจในการทำงาน: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. *วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์*, 5(1), 424-436.
- พิสิฐ กมลวาทนินดา และอรพรรณ คงมาลัย. (2563). การยอมรับหลักสูตรปริญญาโทออนไลน์ของกลุ่ม Gen Y ในยุคดิจิทัล. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2020"*, วันที่ 27 มีนาคม 2563 ณ ห้องประชุม

- ช่อแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร, หน้า 385-395.
- ละเอียด ศิลาน้อย. (2560). การใช้สูตรทางสถิติ (ที่ถูกต้อง) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณในทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 12(2), 50-61.
- Anandan R, et al. (2013). Antiaging effect of dietary chitosan supplementation on glutathione-dependent antioxidant system in young and aged rats. *Cell Stress Chaperones*. DOI 10.1007/s12192-012-0354-2, pp.121-124.
- Bahari, A. F., & Baasalamah, J. (2020). Attributes and characteristics of Ad Spots: An Analysis of Motivation and Brand Loyalty. *Jurnal Manajemen Bisnis*, 7(2), 91-101.
- Claudia, M. & Rebecca, R. (2021). *Motivation to Innovate: A multiple-case study of marketing innovation in small firms during a crisis*. Independent thesis Basic level, Bachelor Programme in Business and Economics, Uppsala University.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis a global perspective*. 5th ed., USA: Pearson Education.
- Hurley, R. & Hult, T.M. (1998). Innovation, Market Orientation, and Organizational Learning: An Integration and Empirical Examination. *Journal of Marketing*. 62(3), 42-54.
- Kanagavalli, G., & Azeez, R. (2019). Logistics and E- Logistics Management: Benefits and Challenges. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8(4), 12804-12809.
- Khazanie, R. (1996). *Statistics in a World of Applications*. 4th ed., New York, USA. HarperCollins College Publishers.
- Kotler, P. & Keller, K.L. (2009). *Marketing Management*, 4th ed., Published by Pearson Education, Inc.
- Lages, L.F., Silva, G., & Styles, C. (2009). Relationship Capabilities, Quality, and Innovation as Determinants of Export Performance. *Journal of International Marketing*, 17(4), 47-70.
- Lee, J. S. & Hsieh, C. J. (2010, September). A research in relating entrepreneurship, marketing capability, innovative capability and sustained competitive advantage. *Journal of Business & Economics Research*, 8(9), 109-119.
- Liu, C. et al. (2021). The Impact of the Fear of COVID-19 on Purchase Behavior of Dietary Supplements: Integration of the Theory of Planned Behavior and the Protection Motivation Theory. *Sustainability*, 13, 12900, <https://doi.org/10.3390/su132212900>.
- Michele, O., Audrey, G., & David, C. (2009). Innovative marketing in SMEs: an empirical study. *Taylor & Francis*, 7(5), 383–396.
- Naidoo, V. (2010). Firm survival through a crisis: The influence of market orientation, marketing innovation and business strategy. *Industrial Marketing Management*, 10.
- Sari, D. (2000). *The Impact of Pepsodent Product Series Ads on Consumer Purchasing Decisions*. Thesis. Petra Christian University.
- Schiffman, L.G. & Kanuk, L.L. (2004). *Consumer Behavior*. 8th ed., New Jersey: Prentice Hall.
- Sharko, V. (2020). Logistics and marketing support of innovative development of the enterprise. In: *Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale*. 30-31 octombrie 2020, Chișinău. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2020, pp. 170-175.

- Suresh, S. & Vasantha, S. (2018). Influence of 7R in Logistics Industry towards Customer Satisfaction. *International Journal of Engineering & Technology*, 7(4), 49-58.
- Thanh, T. T. et al. (2020). Determinants of marketing innovation among SMEs in Vietnam: a resource based and stakeholder perspective. *Journal of Innovative Marketing*, 16(4), 74-90.

การพัฒนาแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

A development model of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited

ประจวบ จันทร (Prachaub Juntorn) ¹ โสภณา เสวตคชกุล (Sopana Sawetkochakul) ²

ชัยวัฒน์ อุทัยเสน (Chaiwat Uthaisan) ³

Received: December 14, 2022

Revised: December 25, 2022

Accepted: December 29, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด 2) สร้างรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 76 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานในสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด มีข้อคำถาม จำนวน 35 ข้อ ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในลักษณะที่เป็นการปฏิสัมพันธ์

(Interactive interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมและละเอียดที่สุด จำนวน 9 คน โดยใช้ข้อคำถาม จำนวน 12 ข้อ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ โดยให้นำหลักธรรมาภิบาล มาใช้บริหารสนับสนุนประกอบด้วย 1) หลักความเป็นธรรม 2) หลักความคุ้มค่า 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความรับผิดชอบ 5) หลักการมีส่วนร่วม และปัจจัยส่งเสริมประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) การทำงานเป็นทีม 3) การบริการที่ดี และเพื่อการตรวจสอบและพัฒนารูปแบบ ขั้นที่ 3 ประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด โดยอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน และใช้ข้อคำถามแบบเช็ครายการ แบบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็น เพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25- 44 ปี และมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท ระดับการปฏิบัติการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด โดยภาพรวมทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับด้านเงินฝาก ด้านสินเชื่อเงินกู้และหุ้น และมีการดำเนินการด้านการบริหารอย่างมีคุณภาพ ส่วนปัญหา ในภาพรวมแต่ละด้านมีปัญหอยู่ในระดับน้อย เช่น ด้านสินเชื่อเงินกู้และหุ้น มีปัญหายู้ง่ายอาจเป็นเพราะวาระเบียบ และข้อจำกัดในวงเงินกู้ ทำให้กระทบด้านการเงินของผู้

¹ รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผนฯ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
Vice President for Policy and Planning,
Phitsanulok University

² ผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติดาเนียล
Director of Daniel International School

³ ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
Director of the Master of Education Program
(Education Administration), Western University

ข้อกฏที่มีความต้องการ และจะมีปัญหาด้านธุรการเล็กน้อย เช่น การกำกับติดตามและแจ้งผลการพิจารณาเงินกู้ การพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด พบว่าได้วิเคราะห์บทสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและได้ให้ข้อเสนอแนะเห็นชอบให้น้องค์ประกอบในการดำเนินงานสหกรณ์ทุกส่วนองค์ประกอบ โดยให้น้าหลักธรรมาภิบาล มาใช้บริหารสนับสนุน พร้อมกับปัจจัยส่งเสริม ส่วนการประเมินและตรวจสอบรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ทุกประเด็นและทุกข้อ

คำสำคัญ: การพัฒนา, รูปแบบการบริหาร, สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current conditions and problems of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited, 2) to develop a management model of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited, 3) to evaluate the model of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited. The researchers conducted by process of research and develop into 3 steps as follows: Step 1: To study the current conditions and problems of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited. It created a research tool by using a questionnaire for collecting general condition data of 76 respondents that related to their performances and problems occurring from Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited, it consisted of 35 questions. Step 2: Development a management model of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management,

Limited, using a connoisseurship by 9 experts with interview on 12 questions, collecting data on composition. For investigation and development of patterns. Step 3: Evaluate the quality of management model of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited by referring to 9 experts and using the checklist question, form of agree and disagree. The statistics were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation also content analysis

The results of the study on current conditions and problems of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited, found that most of respondents are female, aged 25-44 and have master's degree. The operational level of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited, overall, in all aspects, the practice was at a high level. Due to the public relation on deposits, credits, loans and stocks and there is a quality management operation. For problem in overall in each area, it was at a low level, such as credits with loans and stocks. There are some problems, probably because of regulations and restrictions on the loan amount. It will affect the financial needs of the borrower and it will have some administrative problems, such as monitoring and reporting of loan consideration results. Development model of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited, the conclusions were analyzed by experts on interview, they considered and made recommendation and provided appropriately suggestions for taking these components in savings and credit cooperative management run, by applying the principles of good governance supports administration and factors. The evaluation and examination of the cooperative management model of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited, it was suitability and accuracy. On the feasibility and usefulness found that

the experts agreed with all issues and items for the management model of Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative Management, Limited.

Keywords: Development, Management Model, Phitsanulok University's Savings and Credit Cooperative, Limited

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาเศรษฐกิจนับเป็นปัญหาที่สำคัญของคนในชาติ ที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และนับวันปัญหานี้จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป นำมาซึ่งความผันผวนในระบบการเงินและมีแนวโน้มในการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย ทำให้ประชาชนในประเทศที่มีรายได้น้อยได้รับความเดือดร้อนจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น เศรษฐกิจฝืดเคือง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการกู้ยืมเงินจากนายทุนทั้งในและนอกระบบที่คิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูง จึงก่อให้เกิดภาระหนี้สิน นำความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและครอบครัว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาเศรษฐกิจไม่เพียงนำมาซึ่งปัญหาความยากจนความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศ แต่ยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อปัญหาสังคมและปัญหาอื่นๆ ติดตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ชัยยุทธ วัชรานนท์. 2550: 25-26)

สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยได้เริ่มก่อตั้งเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2492 และได้รับการส่งเสริมจากทางราชการเสมอมา ทำให้เกิดการพัฒนามาโดยลำดับ อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานของสหกรณ์ในปัจจุบันยังมีสหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งยังประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการและเกิดความสับสนในการปฏิบัติ ตลอดจนปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจ ถึงบทบาทและหน้าที่ในฐานะเป็นผู้บริหารจัดการสหกรณ์ฝ่ายบริหารจัดการและคณะกรรมการของสหกรณ์ อยู่ในฐานะที่ไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของสมาชิก เนื่องจากสมาชิกเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่คอยหล่อเลี้ยงสหกรณ์ ให้สามารถยืนหยัดและตั้งอยู่ได้ตลอดไป โดยสมาชิกเป็นผู้ใช้บริการและสหกรณ์เป็นผู้สนองการบริการ และอีกด้านหนึ่งของสหกรณ์คือการให้บริการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้การที่สหกรณ์จะประสบ

ความสำเร็จได้ จะต้องขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการและการให้ความร่วมมือของทุกๆ ฝ่าย ความน่าเชื่อถือในคณะกรรมการ ด้านความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทของตนเองและในการดำเนินธุรกิจด้วย (ปรีณภา จิตราภรณ์. 2553: 2) สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรธุรกิจประเภทสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่ธนาคาร สหกรณ์ออมทรัพย์จึงมีบทบาทเป็นสองสถานะ คือ สหกรณ์และสถาบันการเงิน โดยเกิดขึ้นเนื่องจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันเพื่อการทำประโยชน์แก่ตนเองเป็นที่ตั้ง โดยมีหลักการ คือ ส่งเสริมประโยชน์ของสมาชิก ที่ช่วยกันจัดตั้งขึ้นมาโดยยึดหลักความสมัครใจ หลักความยุติธรรม แต่สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่สามารถเจริญเติบโตได้ หากปราศจากความร่วมมือของสมาชิกในฐานะเป็นเจ้าของร่วมกันซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดในระบบและวิธีการดำเนินการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อประโยชน์ของสมาชิก (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด. 2549)

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดสวัสดิการ ให้แก่สมาชิก ซึ่งเป็นอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด โดยจัดตั้งขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของสมาชิกทุกคน และเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านการสะสมเงินค่าหุ้น การรับฝากเงิน ตลอดจนให้กู้เงินไปใช้ ตามความต้องการของสมาชิกเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิก อันส่งผลให้การปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากร มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ซึ่งเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ มีฐานะ มีมาตรฐานการครองชีพมีเสถียรภาพและความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายมากขึ้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2546: 38) การบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ในปัจจุบันยังมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่มากทั้งด้านการบริการ การดำเนินธุรกิจ และการให้บริการแก่สมาชิก ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งหมด และนับวันจะมีปัญหาใหม่เพิ่มขึ้นมาอีกด้วย เนื่องจากสภาวะปัจจุบันนี้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจมีความผันผวนตลอดเวลา ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของสหกรณ์ ประกอบกับการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ในปัจจุบันมุ่งเน้นการประเมินผลการดำเนินงานในด้านการเงินเป็นหลัก คือ ยึดตัวเลขกำไรขาดทุนของกิจการ หรืออัตราส่วน

ทางการเงิน ซึ่งก่อให้เกิดจุดอ่อนในการบริหารงานหลายประการ

จากสภาพความจำเป็น ความสำคัญและปัญหาของการบริหารการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์เพื่อปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา เรื่องการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด มีขอบเขตการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

ประชากร ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด จำนวน 95 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด จำนวน 76 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาตามขั้นที่ 1 ใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ระดับสภาพการปฏิบัติ 2) ระดับปัญหาในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยส่งเสริมการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด มีจำนวน 35 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด 2) ยกร่างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหา องค์ประกอบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย ข้อดี ข้อเสีย สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด 3) นำร่าง แบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและนำมาปรับปรุงแก้ไขวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ 1) นำแบบสอบถาม ที่สร้างเสนอที่ปรึกษางานวิจัยและให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ด้านการวิจัยและ การวัดผลประเมินผล จำนวน 3 คน ได้พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item objective congruence) เป็นรายข้อและใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปจึงสามารถนำมาใช้เป็นข้อคำถามได้ 2) วิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน 3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามความคิดเห็นไปทดลองใช้ (Try-out) กับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพิษณุโลก จำนวน 30 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 44) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วย

วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach, 1970, p.160)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพิษณุโลกจำกัดถึงสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลกจำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาข้อมูลและการตอบแบบสอบถาม 2) นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ด้วยตนเอง การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้าน 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม 2) วิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป 3) ให้ระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์การแปลความหมายสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1) ร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ยกร่างรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด โดยการนำผลการศึกษาจากการวิจัย ขั้นที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับทฤษฎี และแนวคิดจากนักวิชาการที่รวบรวมไว้ แล้ว 2) นำเสนอร่างรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม โดยการนำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในลักษณะที่เป็นการปฏิสัมพันธ์ (Interactive interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมและละเอียดที่สุด 3) ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ให้มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive method) ได้แก่ 1) สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำนวน 5 คน 2) ผู้อำนวยการสำนักงานสหกรณ์ จังหวัด หรือตัวแทน จำนวน 1 คน 3) คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 1 คน 4) ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 1 คน

และ 5) เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ห้วงงานฝ่ายต่างๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 1 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 2.1 ยกร่างแบบสัมภาษณ์ 2.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอข้อเสนอแนะและปรับปรุง 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อยกร่างรูปแบบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ประเมิน ได้สรุปข้อคิดเห็นข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะของผู้ประเมินที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ผลลัพธ์ที่ต้องการในขั้นตอนนี้ คือ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 2 จำนวน 9 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 ยกร่างแบบประเมินรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

2.2 นำร่างแบบประเมินรูปแบบเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำแบบประเมินด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จำนวน 3 คน หาค่า IOC (Index of item objective congruence)

ประกอบด้วย 1) ดร.ประวัติ ยงบุตร 2) ดร.มานพ เกตุเมฆ และ 3) ดร.ศิรัชย์ ศรีอุดม

2.4 นำแบบประเมินไปเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และทำการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย 1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติ และปัญหาในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการปฏิบัติ และปัญหา การบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ในปัจจุบันในภาพรวม

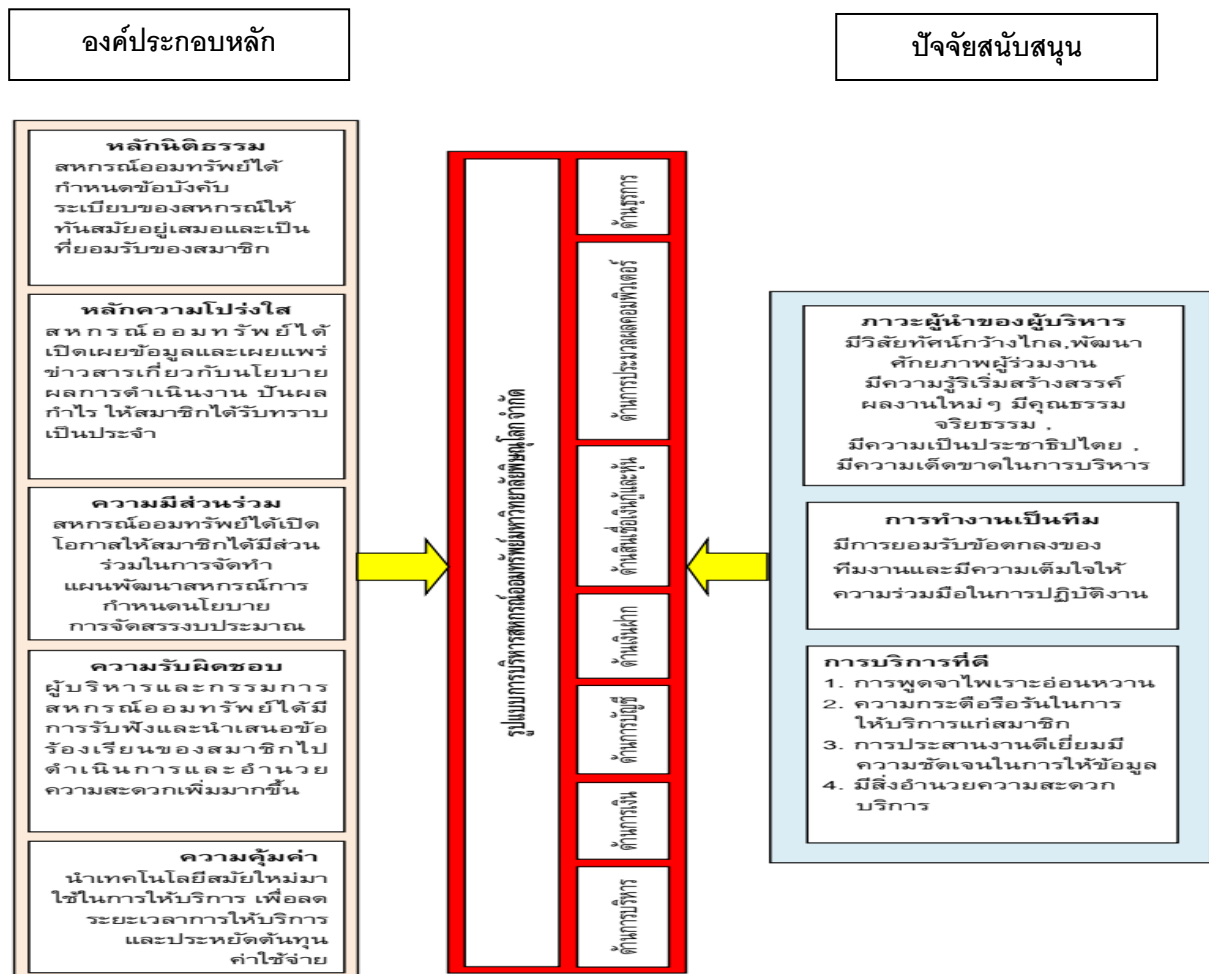
(n=75)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ระดับปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหาร	4.13	0.50	มาก	1.73	0.39	น้อย
2. ด้านการเงิน	4.14	0.47	มาก	1.76	0.43	น้อย
3. ด้านการบัญชี	4.17	0.42	มาก	1.73	0.39	น้อย
4. ด้านเงินฝาก	4.22	0.38	มาก	1.72	0.40	น้อย
5. ด้านสินเชื่อเงินกู้และหุ้น	4.21	0.43	มาก	1.88	0.57	น้อย
6. ด้านการประมวลผลคอมพิวเตอร์	4.15	0.40	มาก	1.73	0.36	น้อย
7. ด้านธุรการ	4.16	0.34	มาก	1.72	0.35	น้อย
รวมเฉลี่ย	4.17	0.13	มาก	1.75	0.15	น้อย

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ในปัจจุบัน โดยภาพรวมทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านเงินฝาก มีค่าสูงสุด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.38) รองลงมาได้แก่ ด้านสินเชื่อ เงินกู้และหุ้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.43) และด้านการบริหาร มีการปฏิบัติต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.50)

ส่วนปัญหา การบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ในภาพรวมแต่ละด้านมีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.75$, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านสินเชื่อเงินกู้และหุ้น มีปัญหามากที่สุด มีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.89$, S.D. = 0.57) รองลงมาได้แก่ ด้านการเงิน มีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.76$, S.D. = 0.15) และปัญหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านธุรการมีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.72$, S.D. = 0.35)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ครบถ้วน ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เห็นด้วยกับ รูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ทุกข้อ

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็น เพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 25-44 ปี และมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท ระดับการปฏิบัติการบริหารสหกรณ์

ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ในปัจจุบัน โดยภาพรวมทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับด้านเงินฝาก ด้านสินเชื่อ เงินกู้และหุ้น และมีการดำเนินการด้านการบริหารอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเฉลิม เมืองโพธิ์ และนงลักษณ์ สิงห์ท่าไม้ (2553) ที่วิจัยเรื่องระบบบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านวังจัน อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น (Management Savings Group System for Wangjan Village, Phon District Khonkean Province) เป็นการวิเคราะห์ออกแบบระบบบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านวังจัน อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านที่ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2540 มีทุนเรือนหุ้นแรก จำนวน 31,650 บาท โดยครั้งแรกมีสมาชิกเข้า

ร่วมหุ้นประมาณ 121 คน สามารถมีหุ้นได้คนละ 1 หุ้น โดยสมาชิกมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ การออมทรัพย์เงินของประชาชนในหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือด้านการเงินแก่สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ โดยให้มีการกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์ที่หมู่บ้านจัดตั้งขึ้นได้ ดังนั้นจึงได้จัดทำระบบบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านวังจวนขึ้น เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและสารสนเทศแก่สมาชิกทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อความถูกต้องและรวดเร็วของข้อมูล พร้อมทั้งยังจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียข้อมูลและช่วยในการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปด้วยความถูกต้อง ส่วนปัญหา ในภาพรวมแต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เช่น ด้านสินเชื่อเงินกู้และหุ้นมีปัญหาอยู่บ้างอาจเป็นเพราะระเบียบและข้อจำกัดในวงเงินกู้ ทำให้กระทบด้านการเงินของผู้กู้ที่มีความต้องการ และจะมีปัญหาด้านธุรการเล็กน้อย เช่น การกำกับติดตามและแจ้งผลการพิจารณาเงินกู้

การพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด พบว่าการวิเคราะห์บทสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และได้ให้ข้อเสนอแนะและเห็นชอบ ให้นำองค์ประกอบในการดำเนินงานสหกรณ์ทุกส่วนองค์ประกอบ โดยให้นำหลักธรรมาภิบาล มาใช้บริหารสนับสนุนประกอบด้วย 1) หลักความเป็นธรรม 2) หลักความคุ้มค่า 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความรับผิดชอบ 5) หลักการมีส่วนร่วม และปัจจัยส่งเสริมประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) การทำงานเป็นทีม 3) การบริการที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธินันท์ จันทน์เอียด (2556: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ และการธกษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยภาพรวมมีการนำมาใช้ในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใสมีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย ทุกฝ่ายยึดมั่นในความถูกต้อง ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน อย่างเต็มความสามารถด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสมอภาค

ประพฤติปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณ และมีคุณธรรม โปร่งใสเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การกำหนดขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกและผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สมาชิก และผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบการบริหารงานได้ สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อสหกรณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉราพร คำพุ่ม (2555: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณภาพการบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกำแพงเพชร จำกัด: วิเคราะห์เชิงเหตุและผล พบว่า การสำรวจปัญหาคุณภาพการบริการจากผู้รับบริการ ได้ประเด็นปัญหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร และด้านหลักฐานทางกายภาพ เมื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุแห่งการบริการในการหาแนวทางอย่างมีส่วนร่วมโดยบุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูแล้วจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่ตรงประเด็นและทำให้องค์กรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การประเมินและตรวจสอบรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ทุกประเด็นและทุกข้อ สอดคล้องกับสำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2553, หน้า 40 – 53) ที่ได้สรุปถึงความเสี่ยงด้านการลงทุนไว้ว่า ธุรกรรมการลงทุนเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญของสหกรณ์ทุกประเภท นอกเหนือจากธุรกรรมสินเชื่อ เนื่องจากมีการประกอบธุรกรรมการระดมเงินทุนเงินกู้ และเงินฝากประเภทต่างๆ อย่างต่อเนื่องสหกรณ์จึงมีหน้าที่นำเงินนี้ไปทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อนำผลประโยชน์ที่ได้ไปกระจายแก่สมาชิก และนำไปใช้ในการสนับสนุนสมาชิกตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของแต่ละสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ไปใช้ควรมีการศึกษารายละเอียดวิธีการ คู่มือการใช้งาน และ

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เข้าใจก่อน เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 ประชุมอบรมเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจก่อนนำรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ไปใช้

1.3 หน่วยงานอื่นสามารถนำรูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด สู่ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ให้เป็นปัจจุบัน และต่อเนื่อง เพื่อหาปัจจัยและองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนารูปแบบให้เกิดความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

2.2 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด ควรนำไปทดลองใช้ในสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น หรือมีลักษณะการบริหารที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานและอาจพัฒนารูปแบบการบริหารงานขึ้นใหม่ให้ตรงกับความต้องการของสมาชิก

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2546). สถิติการสหกรณ์ในประเทศไทย พ.ศ. 2546. กรมฯ.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2554). สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์ จำกัด. <http://www.cpd.go.th>.
- ชัยยุทธ วัชรานนท์. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. บัณฑิตอักษร.
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2549). คู่มือการออมและสหกรณ์เครดิต. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย.

นิรันดร์ จันทรเอียด. (2556). หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์และการธนาภิบาลมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำกัด กับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด. [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.

ปรีธิตา จิตราภรณ์. (2553). นโยบายภาษีที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วันเฉลิม เมืองโพธิ์ และนางลักษณ์ สิงห์ท่าไม้. (2553). ระบบบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ บ้านวังจวน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์. (2553). แนวทางการดำเนินงานบริหารความเสี่ยง. กรมส่งเสริมสหกรณ์

อัจฉราพร คำพุ่ม (2553). คุณภาพการบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกำแพงเพชร จำกัด: วิเคราะห์เชิงเหตุและผล. [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test*. (5th ed.). Harper Collins.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

ความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน

The survival of coffee stand style coffee shops in the digital disruption era

ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ (Panyawat Chutamas) *

Received: April 29, 2023

Revised: May 15, 2023

Accepted: May 19, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ตามลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการ และศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand โดยศึกษาจากผู้ประกอบการธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand จำนวน 385 ตัวอย่าง ด้วยการสุ่มตัวอย่างตามสะดวกผ่านแบบสอบถามออนไลน์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาค้นคุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน พบว่าความมุ่งมั่นในความสำเร็จ ภาวะผู้นำ กล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ ความรับผิดชอบ สร้างสรรค์นวัตกรรม การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และจริยธรรมทางธุรกิจมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน โดยภาวะผู้นำส่งผลทางบวก

ต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันมากที่สุด รองลงมาคือการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และความรับผิดชอบ ความกล้าเสี่ยง และกล้าตัดสินใจ ส่งผลทางลบต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันมากที่สุด รองลงมา คือ สร้างสรรค์นวัตกรรม ความมุ่งมั่นในความสำเร็จ และจริยธรรมทางธุรกิจ ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน พบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ ส่งผลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน โดยปัจจัยด้านบุคลากรส่งผลบวกต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันมากที่สุด รองลงมาคือด้านราคา ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานที่ตั้ง ตามลำดับ

คำสำคัญ : ธุรกิจร้านกาแฟ, ความอยู่รอดของธุรกิจ, ส่วนประสมทางการตลาด

* อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

* Lecturer, Faculty of Business Administration.
North Bangkok University

Abstract

This research aimed to compare the survival of Coffee Stand coffee shops according to general characteristics of operators, and to study the characteristics of entrepreneurs and marketing mix that influenced the survival of coffee stand shops. The study was conducted from 385 coffee stand entrepreneurs by random sampling using online questionnaires. Statistics using for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and analyzing hypothesis testing by stepwise multiple regression.

The results of the study of characteristics of Coffee Stand coffee shop operators on the survival of Coffee Stand coffee shops in the digital disruption era, revealed that determination in success, leadership, risk taking and decision-making, responsibility, innovation, learning and self-development, and business ethics influence the survival of Coffee Stand coffee shops in the age of digital disruption. Leadership had the most positive effect on the survival of coffee stands in the age of digital disruption, followed by learning and self-development, and responsibility. Courage to take risks and dare to make decisions, this negatively affected the survival of Coffee Stand coffee shops in the era of digital disruption the most, followed by innovation, determination in success, and business ethics, respectively. The marketing mix that affect the survival of Coffee Stand coffee shops in the era of digital disruption, it was found that the factors of product, price, distribution channels and location, marketing promotion, personnel, service process, and physical characteristics affect the survival of Coffee Stand coffee shops in the era of digital disruption. The personnel factor had the most positive effect on the survival of Coffee Stand coffee shops in the digital disruption era, followed by the price, service process, marketing promotion, product side, physical aspect, and distribution channels and locations, respectively.

Keywords: Coffee shop business, Business survival business, Marketing mix

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กาแฟเป็นเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน สำหรับคนในช่วงวัยทำงาน และรวมไปถึงผู้สูงอายุ ที่หลงรักในการบริโภคกาแฟ จากกลิ่นกาแฟที่หอมกรุ่นเป็นสิ่งบ่งบอดจิตใจของผู้ดื่มกาแฟ และสรรพคุณส่วนตัวของเมล็ดกาแฟที่มีคาเฟอีนเป็นส่วนประกอบสำคัญ ช่วยลดความเหนื่อยล้าเพิ่มความตื่นตัวและลดเวลาที่ใช้ในการตอบสนอง นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่พบว่า คาเฟอีนสามารถลดความเจ็บปวดได้อีกด้วยอีกทั้งลดความอยากอาหารเพิ่มอัตราการใช้พลังงานและการสร้างความร้อนจากอาหาร ช่วยลดอัตราการเกิดโรคเมตาบอลิกด้วยลดการเสื่อมสภาพของตับ และการเกิดนิ่วในไต (Van Dam et al., 2020) การดื่มกาแฟยังทำให้จิตสงบและที่สำคัญทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานเกิดสมาธิในการทำงานด้วย (คอฟฟีเพรส, 2563) และด้วยกลิ่นอายทางวัฒนธรรมตั้งแต่สมัยปฏิวัติอุตสาหกรรม เกิดเครื่องคั่วเมล็ดกาแฟในนิวยอร์ก เกิดเครื่องชงกาแฟในอิตาลี ทำให้เกิดการพัฒนาสถูกรากกาแฟในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาเป็นรูปแบบกาแฟของสำเร็จรูป ที่ขงดื่มกันในปัจจุบัน และการอุดมไปด้วยประโยชน์เพื่อสุขภาพของกาแฟที่มาพร้อมกับรสชาติขมแต่กลมกล่อมและอร่อยนุ่มนวลในแบบที่หาไม่ได้ในรสชาติของเครื่องดื่มชนิดอื่นๆ รสชาติอันเป็นเอกลักษณ์ กาแฟยังมีประโยชน์ที่โดดเด่นและหาไม่ได้ง่าย ๆ ในเครื่องดื่มชนิดอื่นๆ ยิ่งเป็นสิ่งสนับสนุนให้คนหันมาดื่มกาแฟมากขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้เมล็ดกาแฟเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีการซื้อขายกันมากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก ในปี พ.ศ. 2564 (International Coffee Organization, n.d.)

ร้านกาแฟเริ่มเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 16 ในแคว้นเปอร์เซีย เป็นสถานที่ซึ่งชาวบ้านมารวมตัวกันเพื่อดื่มกาแฟหรือชา ฟังเพลงและเล่นหมากรุก จากนั้น ร้านกาแฟจึงเริ่มเป็นที่นิยมในทวีปยุโรป หลังจากชาวยุโรปเริ่มรู้จักดื่มกาแฟ โดยร้านกาแฟแรกของลอนดอนเปิดขึ้นในปี ค.ศ. 1652

เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนข่าวสารและเป็นที่พบปะของ หมู่อ่านนักธุรกิจ และกลายเป็นแหล่งนัดพบของคน ในวงกว้างขึ้น ตั้งแต่พ่อค้า นักปราชญ์ ทนายความ และนักประพันธ์ โดยร้านกาแฟเก่าแก่ที่ยังคงเปิดมาถึง ปัจจุบัน ได้แก่ ร้าน Caffè Florian เมืองเวนิส ประเทศ อิตาลี ถือเป็นร้านกาแฟที่เก่าแก่ที่สุดในโลก เปิด ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1720 หรือยุคที่กาแฟเพิ่ง พูในยุโรป (ร้านกาแฟ, 2566) ร้านกาแฟได้เริ่ม ดำเนินการอย่างจริงจังขึ้นโดยสตาร์บัคส์สาขาแรกสร้าง ขึ้นในปี ค.ศ.1971 ในเมืองซีแอตเทิล เป็นร้านคั่วเมล็ด กาแฟ ขายให้คนซื้อไปชงกินเอง และสตาร์บัคส์ได้ ดำเนินการทำร้านกาแฟแบบจริงจัง จนกลายเป็นร้านที่ ชงกาแฟพร้อมดื่มที่มีการตอบรับดีเกินคาด ทำกำไรจน เปิดสาขาทั้งหมด 6 สาขาในซีแอตเทิล ซึ่งถือว่าเป็น ร้านกาแฟที่ประสบความสำเร็จสูงมากในซีแอตเทิล ซึ่ง สตาร์บัคส์พยายามปรับให้บริโภครู้สึกเหมือนเป็นบ้าน หลังที่สาม หรือ Thrid Place จึงมีการเน้นบริการมาก ขึ้น ทำให้สตาร์บัคส์ทำกำไรได้และขยายสาขาออกไป นอกซีแอตเทิล จนกลายเป็น 48 สาขา กระจายทั่วฝั่ง ตะวันตกของสหรัฐอเมริกา ในปีค.ศ.1989 และเข้า ตลาดหลักทรัพย์ NASDAQ แล้วนำเงินทุนมาขยาย สาขาจนมี 140 สาขาทั่วประเทศ แปรณต์ของสตาร์ บัคส์เริ่มมีความนิยมติดตลาดทั้งเรื่องรสชาติกาแฟและ การบริการ ทำให้ร้านกาแฟในแบบสตาร์บัคส์ที่เป็นทั้ง สถานที่ทำงาน พักผ่อน และพูดคุยกัน กลายเป็น โมเดลธุรกิจที่ร้านกาแฟแบรนด์อื่น ๆ ต้องทำตามใน เวลาต่อมา วัฒนธรรมการดื่มกาแฟเลยยิ่งได้รับความนิยมมากขึ้นเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21

การบริโภคกาแฟมีการขยายตัวในทุกภูมิภาค ทั่วโลก โดยมีบราซิลเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ และมี สหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ (International Coffee Organization, n.d.) สำหรับ มูลค่าตลาดในไทยในปีพ.ศ.2564 มีมูลค่าประมาณ 32,134.9 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.3 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน (ศูนย์ข้อมูลอัจฉริยะ อุตสาหกรรมอาหาร, 2565) โดยธุรกิจร้านกาแฟที่มี รายได้มากที่สุดของไทยคือ คาเฟ่แอมะซอน (Café Amazon) โดยมีส่วนแบ่งตลาด ร้อยละ 40 ของตลาดร้านกาแฟทั่วประเทศ มีทั้งหมด 3,432 สาขา

ในประเทศไทย รวมถึงมีสาขาต่างประเทศในอีก 10 ประเทศ ซึ่งถือเป็นแบรนด์กาแฟที่ใหญ่ระดับ Top 10 ของโลก ในปัจจุบันกาแฟเป็นเครื่องดื่มยอดนิยม ของโลกเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และเป็นส่วนสำคัญในชีวิต ของใครหลาย ๆ คน รวมถึงในประเทศไทย ตลาดของกาแฟก็มีการเติบโตขึ้นทุกปี แม้จะพบกับ วิกฤตโควิด-19 ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจร้านกาแฟอยู่ บ้าง แต่สัดส่วนการบริโภคกาแฟของไทยนั้นกลับไม่ได้ ลดลงเลย แต่ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามดี ร้านกาแฟที่ตอบสนองความต้องการบริโภคนอกบ้าน (On Trade) ได้มีการหดตัวจากการที่ผู้บริโภค เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไป การทำงานที่บ้าน การอยู่ บ้านมากขึ้น ทำให้เกิดการบริโภคกาแฟภายในบ้านพัก อาศัยที่มากขึ้น แม้การดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัล- ดิสรัปชัน ที่มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นถึงจุดที่สร้าง นวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปได้ทั้งผลิตภัณฑ์ แพลตฟอร์ม หรือโมเดล และเกิดผลกระทบต่อมูลค่า ของสินค้า บริการ หรือผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในตลาด การสร้างความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ประโยชน์ และการจัดการการใช้เทคโนโลยี และโมเดลธุรกิจแบบ ใหม่ จะทำให้ธุรกิจมีประสิทธิภาพ (ชุตินา เซยซุ่ม และคณะ, 2565) และพฤติกรรมการบริโภคที่ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งธุรกิจร้านกาแฟมีทั้งใน รูปแบบที่อยู่ในพื้นที่ส่วนตัว (Stand Alone) มีลักษณะ โดดเด่น ตั้งอยู่ในพื้นที่มากกว่า 50 ตารางเมตร ขึ้นไป ซึ่งร้านกาแฟเหล่านี้จะมีลักษณะเฉพาะอยู่แล้ว ส่วน ร้านที่เป็นมุมกาแฟ (Corner/Kiosk) หรืออาจเรียกได้ ว่า ร้านกาแฟ Coffee Stand ซึ่งเป็นร้านกาแฟขนาดเล็ก กลาง มีพื้นที่ 6 ตารางเมตรขึ้นไป อาจอยู่ในมุมของ อาคาร ศูนย์การค้า สถาบันการศึกษา ซึ่งไม่เน้นที่นั่ง ภายในร้านมากนัก แต่อาจมีการใช้จุดแสดงความโดดเด่น เพื่อจูงใจลูกค้าเข้าร้าน ซึ่งร้านกาแฟลักษณะนี้มี อยู่เป็นจำนวนมาก และมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ซึ่ง ร้านกาแฟแบบ Coffee Stand นี้ เป็นร้านกาแฟของ ผู้ประกอบการรายย่อยที่เจ้าของลงทุนและบริหารจัดการเอง มีสัดส่วนร้อยละ 40 ของร้านกาแฟทั้งหมด และภายใต้ภาวะการแข่งขันที่รุนแรงในธุรกิจร้านกาแฟ ทำให้ร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่ไม่มีฐานลูกค้า และมีเงินทุนหมุนเวียนต่ำ อีกทั้งร้านกาแฟที่เป็น

ผู้ประกอบการรายใหม่ และอยู่ในสภาพแวดล้อมของการแข่งขันที่สูงและมีความซับซ้อน (ศูนย์ข้อมูลอัจฉริยะอุตสาหกรรมอาหาร, 2558) อาจไม่สามารถอยู่รอดได้และจำเป็นต้องออกจากธุรกิจไปเป็นจำนวนไม่น้อย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่ถือเป็นธุรกิจดาวรุ่งควบคู่ไปกับการขยายตัวของธุรกิจบริการของคนไทย หากผู้ประกอบการธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ต้องการอยู่รอดในธุรกิจ ควรต้องมีคุณลักษณะและการดำเนินธุรกิจอย่างไรที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัลดิสรปชัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ตามลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการ
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการและส่วนประสมการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันจะมีสถานะความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่แตกต่างกัน
2. คุณลักษณะของผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาด มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชัน

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of research)

ในการวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ซึ่งมีขอบเขตดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการหรือผู้แทนร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเพื่อตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดจำนวน

ตัวอย่าง ด้วยการใช้สูตรของ Cochran (1977) ในการคำนวณหาจำนวนประชากร โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ($\alpha = .05$) และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างตามสะดวก จากจำนวนประชากร จำนวน 385 ตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชัน โดยมีตัวแปรดังนี้ คือ

ตัวแปรอิสระ คือ 1) คุณลักษณะของผู้ประกอบการ โดยจำแนกเป็นตัวแปรอิสระคือ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ จำแนกเป็น 7 ประเด็น คือการมุ่งมั่นในความสำเร็จ ภาวะผู้นำ กล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การสร้างสรรค์นวัตกรรม การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และจริยธรรมทางธุรกิจ 2) ส่วนประสมการตลาด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ

ตัวแปรตาม คือ ความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชัน

การทบทวนวรรณกรรม

คุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial characteristics) หมายถึง ลักษณะของผู้ที่จะมาเป็นผู้ประกอบการ (Potential entrepreneur) หรือผู้ที่เป็นผู้ประกอบการอยู่แล้ว (Existing entrepreneur) ควรจะพัฒนาให้เกิดขึ้นกับตัวเอง เพื่อจะได้เป็นเครื่องชี้นำทางนำไปสู่เป้าหมายและเกิดความสำเร็จในการประกอบการ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการของ นอร์ตัน ชนาพรธนะ (2550), พัชรินทร์ เพชรช่วย และคณะ (2563), Covin Green & Slevin (2006), Dess, Lumpkin & Taylor (2005), และ Allen (2006) ร่วมกันอธิบายคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จมากที่สุด 7 อันดับ ที่นำมาใช้ในงานวิจัย ดังต่อไปนี้ 1) การมุ่งมั่นในความสำเร็จ 2) ภาวะผู้นำ 3) กล้าเสี่ยงและกล้า

ตัดสินใจ 4) ความรับผิดชอบ 5) การสร้างสรรค์นวัตกรรม 6) การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และ 7) จริยธรรมทางธุรกิจ

ส่วนประสมทางการตลาดบริการ 7P's

เครื่องมือทางการตลาดที่ใช้สำหรับธุรกิจบริการเพื่อให้เกิดการบริหารคุณภาพรวมทั้งจะสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าโดยคำนึงถึงความพึงพอใจของลูกค้าประกอบด้วยปัจจัย 7 ประการ (7Ps) คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ (Kotler, 1997)

ความอยู่รอดของธุรกิจ เป็นโอกาสในการประกอบธุรกิจที่สามารถบ่งบอกถึงแนวโน้มในการประกอบธุรกิจต่อไปหรือล้มเลิกกิจการ ซึ่งสามารถใช้ข้อมูลจากอัตรากำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี ร่วมกับภาระหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ มาใช้ในการพยากรณ์ความอยู่รอดของผู้ประกอบการ (นันทพงษ์ บุญปိုင် และคณะ, 2560)

ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ ปิยวดี ไชวิศุรกิจ (มปป.) และสำนักงานพัฒนาธุรกิจ (องค์การมหาชน) (2562) ได้กล่าวถึงการบริหารความเสี่ยงอย่างมืออาชีพในยุคดิจิทัล-ดิจิทัล ว่า การบริหารความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยทั้งภายนอกภายในที่กระทบองค์กร จึงต้องคำนึงถึงความไม่แน่นอนของเหตุการณ์หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแล้วส่งผลเสียหายต่อองค์กรด้วยเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสามารถบริหารจัดการเพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ การตระหนักถึง “การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)” จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีในการรับมือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้องค์กรสามารถก้าวข้ามไปสู่การดำเนินภารกิจได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งธุรกิจต้องจัดการให้เกิดการอยู่รอดในระยะยาวด้วยผลการประกอบการที่ดี มีภาวะความผันผวนของรายได้ที่ลดลง การสูญเสียเสื่อมโทรมลงของทรัพย์สิน มีธรรมาภิบาล และมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

วิธีการดำเนินการวิจัย (Methodology)

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างตามสะดวกจำนวน 385 ตัวอย่าง เพื่อตอบแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดและปลายปิด ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และโดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการนำแบบสอบถามที่มีประเด็นการศึกษาที่ใกล้เคียงกันมาปรับปรุงใช้ แบบสอบถามเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อสอบถามคุณลักษณะทั่วไป คุณลักษณะของผู้ประกอบการ ส่วนประสมทางการตลาด และความอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชัน โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทั่วไปของการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยจำนวนพนักงานในร้าน ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ มูลค่าของสินทรัพย์ และเงินลงทุน โดยคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ จำนวน 34 ข้อ และส่วนประสมทางการตลาด จำนวน 46 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert (1967) โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลสถานการณ์อยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ด้วยข้อมูลสัดส่วนของกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขาย และสัดส่วนภาระหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเพื่อการอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชัน

วิธีการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ด้วยการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงของเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่ามากกว่า 0.60 ในทุกข้อคำถาม และค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องได้ 0.60 - 1.00 และการตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเพื่อทดสอบความคงเส้นคงวาในการวัดของแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient, α) (Cronbach & Shavelson, 2004) ซึ่งค่า α มีค่ามาก บ่งบอกถึงแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือมาก โดยได้ค่า $\alpha = 0.853$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรัปชัน ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ดำเนินการโดยการลงพื้นที่สำรวจสภาพทางกายภาพของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand โดยการสังเกตและบันทึกสภาพพื้นที่โดยทั่วไป และทำการแจกแบบสอบถามในรูปแบบ Google Form ทำการเก็บแบบสอบถามจากร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ตามภูมิภาค 6 ภูมิภาคของประเทศไทย และรอการตอบกลับจนครบจำนวน 385 ตัวอย่าง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) อันประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจร้านกาแฟในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ จำแนกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยการใช้แบบบันทึกและแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

จัดระเบียบข้อมูล ประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นให้สอดคล้องใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การศึกษาความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand โดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทั่วไปของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม 2566 นำมาวิเคราะห์จำแนกตามความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาพรรณนาและเปรียบเทียบโดยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3. ปัจจัยของคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรัปชัน โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และความอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรัปชัน ที่เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม 2566 โดยวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเชิงพหุ

4. ปัจจัยของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรัปชัน โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยส่วนประสมทางการตลาด และความอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรัปชัน ที่เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม 2566 โดยวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเชิงพหุ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายลักษณะทั่วไปของธุรกิจร้านกาแฟ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ และ ความอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานในการศึกษาความอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชัน คือ F - Statistics ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิเคราะห์หาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Sheffe และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ แบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัย

ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบกิจการด้วยตนเอง และรวมแล้วมีพนักงานในร้านไม่เกิน 3 คน มีระยะเวลาในการดำเนินกิจการ ตั้งแต่เป็นผู้ประกอบการรายใหม่

ไม่เกิน 3 ปี ร้านกาแฟมีมูลค่าของสินทรัพย์ไม่เกิน 300,000 บาท และมีเงินลงทุนไม่เกิน 300,000 บาท

คุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรปชัน สามารถแสดงได้ดังตาราง 1 พบว่า โดยรวมผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand มีคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ดี ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีจริยธรรมการประกอบธุรกิจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.40) ส่วนอีก 6 คุณลักษณะอยู่ในระดับมาก คือ ความมุ่งมั่นในความสำเร็จ ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.33) มีความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.47) มีภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.40) มีความกล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.58) มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.56) และมีการสร้างนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ตาราง 1 คุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านกาแฟ แบบ Coffee Stand (n=385)

คุณลักษณะของผู้ประกอบการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
ความมุ่งมั่นในความสำเร็จ	4.41	.32582	มาก	2
ภาวะผู้นำ	4.24	.39794	มาก	4
กล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ	4.20	.58299	มาก	5
ความรับผิดชอบ	4.38	.46810	มาก	3
สร้างสรรค์นวัตกรรม	4.18	.71768	มาก	7
การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	4.20	.56018	มาก	5
จริยธรรมทางธุรกิจ	4.67	.39876	มากที่สุด	1
รวม	4.33	.37548	มาก	

เมื่อสอบถามถึงการให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ในการประกอบการร้านกาแฟได้ให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดอย่างมาก ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาส่วนประสมทางการตลาดเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญด้านกระบวนการให้บริการเป็นลำดับแรก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.48) โดยมีประเด็นที่ผู้ประกอบการ เห็นว่ายังมีส่วนที่ควรให้ความสำคัญมากขึ้น คือ การสร้างความ

ผูกพันให้กับลูกค้า รองลงมาคือด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.55) ซึ่งส่วนที่ควรให้ความสำคัญมากขึ้นคือ การมีพนักงานที่มีทักษะการให้บริการออนไลน์ที่ดี ต่อมา คือ ด้านราคา ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.55) ซึ่งมีส่วนที่ควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการกำหนดราคาอาหารว่างและเครื่องดื่มให้เหมาะสมกับคุณภาพและลูกค้า ด้านลักษณะทางกายภาพของร้าน ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.73) ซึ่งมีส่วนที่ควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการสร้างจุดเด่นภายในร้านให้ลูกค้าได้ถ่ายภาพ และใช้ในการสร้างเนื้อหาเพื่อลง

ในโซเชี่ยล และการมีสัญญาณ WIFI ไร้คอร์ดให้บริการลูกค้า ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานที่ตั้ง ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 0.82) ซึ่งมีส่วนที่ควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการจำหน่ายสินค้าผ่านทางเพจหรือไลน์ทางการหรือการจำหน่ายสินค้าผ่าน Delivery ด้วยตนเอง ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{x}$ = 3.91, S.D. = 0.61) ปลอดภัย ($\bar{x}$ = 3.76, S.D. = 0.80) ซึ่งมีส่วนที่ควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการมีอาหารว่างที่มีรสชาติและคุณภาพดี มีความ

หลากหลาย รวมทั้งการสะสมของที่ระลึกที่เป็นลักษณะเฉพาะของทางร้าน และด้านการส่งเสริมการตลาดที่ผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญในลำดับสุดท้าย ($\bar{x}$ = 3.45, S.D. = 1.23) ซึ่งมีส่วนที่ควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการมีระบบสมาชิก การร่วมสนุกกับทางร้านและผ่านระบบออนไลน์ รวมทั้งการเข้าร่วมโครงการของรัฐเพื่อกระตุ้นยอดขาย ดังตาราง 2

ตาราง 2 การให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand (n=385)

ส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
ด้านผลิตภัณฑ์	3.76	.80363	มาก	6
ด้านราคา	4.26	.54643	มาก	3
ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานที่ตั้ง	4.02	.81617	มาก	5
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.45	1.22973	ปานกลาง	7
ด้านบุคลากร	4.36	.54847	มาก	2
ด้านกระบวนการให้บริการ	4.46	.47655	มาก	1
ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.23	.73132	มาก	4
รวม	4.08	.64066	มาก	

สถานะของการประกอบการของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand พบว่า สัดส่วนของกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขายโดยเฉลี่ยในช่วงเดือนมีนาคม 2566 คือร้อยละ 37.00 ซึ่งมีแนวโน้มคงตัวในช่วงไตรมาสแรกของปีพ.ศ. 2566 และมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับสัดส่วนของกำไรจากการดำเนินงาน

ต่อยอดขาย ในปีพ.ศ. 2565 และสัดส่วนภาระหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ยในช่วงเดือนมีนาคม 2566 คือ ร้อยละ 27.50 ซึ่งมีแนวโน้มที่สูงขึ้นค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับไตรมาสแรกของปีพ.ศ. 2566 และตลอดปีพ.ศ. 2565 ดังตาราง 3

ตาราง 3 สถานะของการประกอบการของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand (n=385)

สถานะของการประกอบการ	มี.ค. 2566	ม.ค.-มี.ค. 66	ปี 2565
สัดส่วนของกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขาย(ร้อยละ)	37.00	38.33	32.71
สัดส่วนภาระหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(ร้อยละ)	27.50	24.47	24.29

จากการทดสอบสมมติฐานลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันจะมีสถานะความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่แตกต่างกัน พบว่าจำนวนพนักงานในร้าน ระยะเวลาดำเนินการ มูลค่าสินทรัพย์ และเงินลงทุนที่แตกต่างกัน จะมีสถานะความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่แตกต่างกันที่ระดับ

นัยสำคัญทางสถิติ .01 ดังตาราง 4 โดยกลุ่มตัวอย่างร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีจำนวนพนักงานในร้านคนเดียว (หรือเจ้าของเป็นผู้ดำเนินการเอง) จะมีสถานะของความอยู่รอดที่สูงกว่าร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีจำนวนพนักงานที่สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีระยะเวลาดำเนินการ 1-3 ปี

จะมีสถานะของความอยู่รอดที่สูงกว่าร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 1 ปี และระยะเวลาดำเนินการ 4-5 ปี และกลุ่มตัวอย่างร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีระยะเวลาดำเนินการ 1-3 ปี และมากกว่า 5 ปี จะมีสถานะของความอยู่รอดที่สูงกว่าร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีระยะเวลาดำเนินการ 4-5 ปี กลุ่มตัวอย่างร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีมูลค่าของสินทรัพย์ 100,000 – 300,000 บาท และ มากกว่า 1 ล้านบาท จะมีสถานะของความอยู่รอดที่สูงกว่าร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีมูลค่าสินทรัพย์ในช่วงอื่น ๆ และกลุ่มตัวอย่างร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีมูลค่าเงินลงทุน 300,000 – 500,000 บาท จะมีสถานะของความอยู่รอดที่สูงกว่าร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่มีมูลค่าเงินลงทุนไม่เกิน 100,000 บาท และ 500,001 – 1 ล้านบาท ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method) คำนวณหาความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้ประกอบการ

ร้านกาแฟ แบบ Coffee Stand ต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชัน พบว่าความมุ่งมั่นในความสำเร็จ ภาวะผู้นำ กล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ ความรับผิดชอบ สร้างสรรค์นวัตกรรม การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และจริยธรรมทางธุรกิจ มีอิทธิพลต่อความอยู่รอด ของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชัน โดยภาวะผู้นำส่งผลทางบวกต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชันมากที่สุด รองลงมา คือ การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และความรับผิดชอบต่อความกล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ ส่งผลทางลบต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชันมากที่สุด รองลงมาคือสร้างสรรค์นวัตกรรม ความมุ่งมั่นในความสำเร็จ และจริยธรรมทางธุรกิจ และค่าปัจจัยทั้ง 7 ตัว สามารถรวมกันอธิบายความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชัน ได้ร้อยละ 31.10 ดังตาราง 5

ตาราง 4 ค่า สถิติ F และ ค่า p-value ในการทดสอบสมมติฐานลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการกับสถานะความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand

ค่าสถิติ F และค่า p-value จำแนกตามคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	จำนวนพนักงานในร้าน	ระยะเวลาดำเนินการ	มูลค่าสินทรัพย์	เงินลงทุน
ความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand	24.412** (.000)	5.487** (.001)	68.755** (.000)	71.817** (.000)

หมายเหตุ : ** แทนระดับนัยสำคัญ .01

ตาราง 5 คำนวณหาความสำคัญของคุณลักษณะของผู้ประกอบการต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชัน

Factors	Beta	B	t	p-value
ค่าคงที่		3.912	3.223	.001
ความมุ่งมั่นในความสำเร็จ	-.330	-1.434	-4.632**	.000
ภาวะผู้นำ	.672	2.392	5.340**	.000
กล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ	-.818	-1.985	-5.991**	.000
ความรับผิดชอบ	.274	.830	3.365**	.001
สร้างสรรค์นวัตกรรม	-.379	-.748	-3.126**	.002
การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	.527	1.332	3.267**	.001
จริยธรรมทางธุรกิจ	-.172	-.611	-2.473*	.014

$R^2 = .324$ Adjusted $R^2 = .311$ $F = 25.794^{**}$

หมายเหตุ * คือ ระดับนัยสำคัญ .05 ** คือ ระดับนัยสำคัญ .01

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method) คำนวณหาความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้น พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และสถานที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ ส่งผลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้น

โดยปัจจัยด้านบุคลากรส่งผลบวกต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้นมากที่สุด รองลงมาคือด้านราคา ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานที่ตั้ง และค่าปัจจัยทั้ง 7 ตัวสามารถรวมกันอธิบายความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้นได้ร้อยละ 50.00 ดังตาราง 6

ตาราง 6 คำนวณหาความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้น

Factors	Beta	B	t	p-value
ค่าคงที่		2.480	4.261	.000
ด้านผลิตภัณฑ์	.670	1.179	7.781**	.000
ด้านราคา	.840	2.953	15.441**	.000
ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานที่ตั้ง	.338	.586	3.864**	.000
ด้านการส่งเสริมการตลาด	.769	.886	5.913**	.000
ด้านบุคลากร	.886	3.319	10.584**	.000
ด้านกระบวนการให้บริการ	.780	3.120	9.261**	.000
ด้านลักษณะทางกายภาพ	.387	.750	4.318**	.000

$R^2 = .509$ Adjusted $R^2 = .500$ $F = 55.891$ **

หมายเหตุ ** คือ ระดับนัยสำคัญ .01

อภิปรายผล

ความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้นนั้น ควรประกอบไปด้วย การให้บริการลูกค้าที่เหมาะสมและเข้าถึงกลุ่มลูกค้า โดยมีบุคลากรที่ให้บริการที่มีความสามารถในการจัดเตรียมสินค้า และการให้บริการลูกค้าอย่างพึงพอใจ และมีกาแฟ เครื่องดื่ม และเบเกอรี่ที่มีราคาที่ไม่สูงเกินไป เหมาะสมกับความสามารถในการจ่ายของลูกค้า ด้วยการจัดการร้านกาแฟอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความมุ่งมั่นในการจัดการร้าน เพื่อความสำเร็จ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้น พบว่า คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการมีอย่างมากในการประกอบธุรกิจ คือ การประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความสำเร็จให้กับร้านกาแฟ และมีความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการธุรกิจของตน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของการประกอบธุรกิจในยุคดิจิทัลของ ปิยะวัติ โชวิฑูรกิจ (มปป.) ที่ว่า ธุรกิจต้องมีการจัดการกับความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ โดยเน้นไปที่การมีธรรมาภิบาลในการประกอบธุรกิจ การมีความรับผิดชอบต่อสังคม ลูกค้า และการสร้างผล

ประกอบการที่ดีเพื่อความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของธุรกิจ ในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการยังมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการประกอบการธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ไม่มากนัก ทั้งนี้การนำนวัตกรรมมาใช้ในร้านกาแฟเพื่อสร้างเครื่องดื่มและอาหารว่างที่ตรงใจลูกค้า และมีความแปลกใหม่ อาจมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการลงทุนที่สูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดของการประกอบธุรกิจของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ซึ่งชุตินา เชยชุ่ม และคณะ (2565) ได้กระตุ้นเตือนผู้ประกอบการไว้ว่าการมีเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นถึงจุดที่สร้างนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นได้ทั้งผลิตภัณฑ์แพลตฟอร์ม หรือโมเดล อาจเกิดผลกระทบต่อมูลค่าของสินค้า บริการ หรือผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในตลาด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัลได้

ปัจจัยส่วน ประสมทางการตลาดนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand มองว่าได้มีการจัดการร้านกาแฟได้ในระดับมากในทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้ในด้านการส่งเสริมการตลาด ถือเป็นประเด็นของส่วนประสมทางการตลาดที่ผู้ประกอบการธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ยังมีความสมบูรณ์ในด้านนี้น้อยที่สุดในส่วนประสมทางการตลาดทั้งหมด ซึ่งหากผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการตลาดมากขึ้น จะทำให้ธุรกิจร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดีขึ้นนั้นส่งผลที่ดีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของตน สอดคล้องกับการวิจัยของสโรชา นนทร์รักษานุกูล (2560) ที่ได้พบว่าปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญลำดับแรก ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของ CP Easy Snack และจะนำไปสู่ผลการประกอบการที่ดีขึ้น หากผู้ประกอบการสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์กับลูกค้าผ่านการสมัครเป็นสมาชิก การร่วมสนุกผ่านช่องทางทั้งหน้าร้านและออนไลน์ อีกทั้งการร่วมโครงการกับภาครัฐและเครือข่ายอื่น ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของธวัชรัตน์ วงศ์พุกษ์ และคณะ (2564)

ที่พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ (CRM) ส่งผลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานขององค์กร ในด้านการเงิน และด้านลูกค้า จะเป็นประโยชน์ทำให้ร้านกาแฟแบบ Coffee Stand อยู่รอดได้ในระยะยาว

การเป็นผู้ประกอบการที่มีความกล้าเสี่ยง และกล้าตัดสินใจจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัล-ดิจิทัลรับกันมากที่สุด โดยพบว่า ยิ่งผู้ประกอบการมีความกล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจในการประกอบธุรกิจร้านกาแฟมากเท่าไร จะยิ่งส่งผลให้ความอยู่รอดของธุรกิจร้านกาแฟลดลงมากเท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหากผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand มีการตัดสินใจที่ยอมรับความเสี่ยงได้สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลที่รับกันที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีความไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ ยากแก่การคาดการณ์ ตามหลักความท้าทายของเจ้าของธุรกิจ VUCA World โดยวิฑูรย์ สิมะโชคดี (2560) และ VUCA-WORLD (2565) ที่กล่าวถึงการตัดสินใจของผู้ประกอบการเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ ควรประกอบขึ้นด้วยกระบวนการและแนวคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ก่อให้เกิดปัญญาสะสม (Collective Intelligence) ที่ทำให้ผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดีขึ้นสามารถดำรงธุรกิจให้อยู่รอดอย่างยั่งยืนต่อไป

ส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลที่รับกันมากที่สุด โดยพบว่าถ้าร้านกาแฟมีบุคลากรที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีทักษะการขายและการสื่อสารออนไลน์ที่ดี มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ร้านกาแฟอยู่รอดได้ดีขึ้นในยุคดิจิทัลที่รับกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของสมรรถนะ (Competency) ของ McClelland (1973) ที่สามารถนำมาอธิบายได้ว่า บุคลากรร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ควรมีการสะสมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม อาหารว่าง ที่เหมาะสมกับลูกค้า

โดยฝึกฝนทักษะที่จำเป็นและไม่เหมือนใคร เพื่อสร้าง Signature ให้กับร้านกาแฟของตนเอง โดยให้บริการลูกค้าด้วยความสุภาพ มีความกระตือรือร้น เพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีที่ลูกค้าต้องการ เพื่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า ความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน มีปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความอยู่รอดที่ชัดเจน คือ การกล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ และการมีบุคลากรที่สมรรถนะให้บริการลูกค้าอย่างพึงพอใจ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ควรมีการพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจร้านกาแฟ แล้วทำการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นว่าผู้ประกอบการสามารถจะจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในรูปแบบใด ทั้งความเสี่ยงที่เกิดจากภาวะการแข่งขัน ความเสี่ยงจากการประกอบธุรกิจ ความเสี่ยงจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภค และวางแผนรับมือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ เพื่อศึกษาวิธีการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดผลต่อความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน

2. ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการ ควรมีการเพิ่มทักษะการชงกาแฟและเครื่องดื่มที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหลากหลาย และเหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าของตน รวมทั้งการเพิ่มทักษะการทำการตลาดผ่านช่องทางออนไลน์ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขายผ่านแพลตฟอร์มและการ Delivery

3. ผู้ประกอบการร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ควรสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าเพื่อให้เกิดความภักดีในตราสินค้า (Brand Loyalty) ด้วยการจัดทำบัตรสมาชิก หรือจัดกิจกรรมร่วมสนุกต่าง ๆ ให้กับลูกค้าได้แวะเวียนเข้ามาภายในร้านทั้งในรูปแบบหน้าร้านและหน้าร้านออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

- คอฟฟี่เพรส. (2563, 29 เมษายน). เหตุผลที่คนทั้งโลกหลงรักกาแฟ (ประโยชน์ของกาแฟที่คอกาแฟและสายสุขภาพต้องอ่าน). <https://coffeepress-thailand.com/2020/04/29/ประโยชน์ของกาแฟ>.
- ชุตินา เซยซุ่ม, ชาญเดช เจริญวิริยะกุล และ อัครมณี สมใจ. (2565). ความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ประโยชน์ และการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีและโมเดลธุรกิจแบบใหม่ (Digital Disruption) ให้ธุรกิจมีประสิทธิภาพ. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. 5(1), 120-130.
- ธวัชรัตน์ วงศ์พฤกษ์, เกตุวดี สมบูรณ์ทวี, วรพนธ์ วัฒนาร และณัฐภูมิ สมบูรณ์ทวี. (2564) อิทธิพลของการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ (CRM) ที่ส่งผลต่อ ผลการปฏิบัติงานขององค์กร กรณีศึกษา ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. *วารสารนวัตกรรมธุรกิจ การจัดการ และสังคมศาสตร์*. 2(2), 23 – 34.
- นวรรตน์ ชนาพรณ (2550). *การศึกษากลยุทธ์ในการดำเนินงาน ภูมิความรู้ความชำนาญเชาวันเชิงปฏิบัติ และความสำเร็จในการประกอบการธุรกิจอาหารแช่แข็งกลุ่มผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทพงษ์ บุญป่อง, อติชน ทองปน และวิศา ลิวนนทชัย. (2560). การวิเคราะห์ปัจจัยการกำหนดความอยู่รอดของผู้ประกอบการที่ขายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 6(12), 10 - 27.
- ปิยวดี ไชวิฑูรกิจ. (มปป.). *บริหารความเสี่ยง บริหารความสุข ในยุคดิจิทัล “ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ”*. https://www.oic.or.th/sites/default/files/institute/course/89369/public/erm_handout_vps_9_05.07.2019.pdf.

- พัชรินทร์ เพชรช่วย, ปลื้มใจ ไพจิตร และรัตติยาภรณ์ รอดสีเสน. (2563). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิทยาการจัดการ*. 8(1), 107-123.
- ร้านกาแฟ. (2566, มีนาคม). *Wikipedia*. <http://th.wikipedia.org/wiki/ร้านกาแฟ>.
- วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2560). *คุณภาพคือความอยู่รอด VUCA world*. www.matichon.co.th/news/624849.
- ศูนย์ข้อมูลอัจฉริยะอุตสาหกรรมอาหาร. (2565, เมษายน). ตลาดกาแฟในประเทศไทย ปี 2564. <http://fic.nfi.or.th/market-intelligence-detail.php?smid=364>.
- ศูนย์ข้อมูลอัจฉริยะอุตสาหกรรมอาหาร. (2558, สิงหาคม). *ธุรกิจร้านกาแฟในประเทศไทย*. <https://fic.nfi.or.th/market-intelligence-detail.php?smid=78>.
- สโรชา นนทรีรักษากุล. (2560). การส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ CP Easy Snack ในร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลเว่นในจังหวัดนนทบุรี [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (2562, 11 พฤศจิกายน). การบริหารความเสี่ยงอย่างมีอาชัพในยุค Digital Disruption. <https://www.dga.or.th/document-sharing/article/36379/>.
- Allen, K. R. (2006). *Launching new ventures: an entrepreneurial approaching*. (4th ed). Houghton Mifflin.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling techniques*. (3rd ed). John Wiley and Sons Inc.
- Covin, J.G., Green, K.M. & Slevin, D.P. (2006). Strategic process effects on the entrepreneurial Orientation-sales growth rate relationship. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 30, 57-81.
- Cronbach, L. J., & Shavelson, R. J. (Ed.). (2004). My Current Thoughts on Coefficient Alpha and Successor Procedures. *Educational and Psychological Measurement*. 64(3), 391-418.
- Dess, G. G., Lumpkin, G.T., & Taylor, M.L. (2005). *Strategic management: creating competitive advantage*. (2nd ed.). McGraw-Hill.
- International Coffee Organization. (n.d.). *Trade statistics* - December 2022. <https://www.ico.org/>
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: Analysis, planning, implementation, and control*. Prentice-Hall International, Inc.
- Likert, Rensis. (1967). *The method of constructing and attitude scale. Attitude theory and measurement*. Wiley & Son.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence Rather than for "Intelligence". *American Psychologist*. 28, 1-14.
- Van Dam, RM, Hu, FB, Willett, WC. (2020). Coffee, Caffeine, and Health. *N Engl J Med*. 383(4), 369-378.
- VUCA-WORLD. (2565). *Leadership Skill & Strategies – VUCA World*. <https://bit.ly/3UyK9b8>.

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจากเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา

Factors affecting the collecting income efficiency of the Agricultural Land Reform Fund from farmers used the agricultural land reform area
case study: Nakhonratchasima provincial land reform office

ปาไลดา เชษฐขุนทด (Palida Chetkhunthod) ¹ สำราญ บุญเจริญ (Samran Boonchareon) ²
 เกษจันทร์ทา ศรีวรมย์ (Katechanta Siwarom) ³ ปรียาณัฐ เอื้อยศิริเมธี (Preeyanat Eapsirimetee)⁴
 ขนันทสินี ฉัตรฐาธาร (Suknunsinee Chatchadatarn) ⁵

Received: January 20, 2023

Revised: February 25, 2023

Accepted: March 25, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจากเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ประชากร ได้แก่ เกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า

1. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุระหว่าง 31 – 45 ปี ประมาณการรายได้ตั้งแต่ 30,001 – 45,000 บาท และมีการติดต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มการเงินบัญชีและจัดเก็บผลประโยชน์

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรมจากเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจากเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ลำดับแรก คือ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านการเศรษฐกิจ และด้านการเกษตร

3. ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจากเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การจัดเก็บรายได้, เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

Abstract

The research purpose was to study the factors affecting the income collection efficiency of the Agricultural Land Reform Fund from the cultivators used the agricultural land reform area, case study: NakhonRatchasima Land Reform Office.

¹⁻⁴ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยนครราชสีมา
 Instructor, Nakhonratchasima College

The population was the cultivators used the agricultural land reform area of NakhonRatchasima Provincial; the sample group was the 322 cultivators. The research instrument was a questionnaire. The data analysis statistics were a frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The research findings were:

1. Most of the cultivators are female, aged between 31 – 45 years old, estimated income range from 30,001 – 45,000 Baht, and had contact with the NakhonRatchasima Provincial Land Reform Office in the Accounting and Revenue Section.

2. The factors affecting the income collection efficiency of the Agricultural Land Reform Fund from the cultivators used the agricultural land reform area, case study: NakhonRatchasima Land Reform Office found the overall was at a moderate level. The each aspect consideration by descending mean found the first was the environment aspect, followed by the economic aspect, and the agriculture aspect, respectively.

3. The income collection efficiency of the Agricultural Land Reform Fund from the cultivators used the agricultural land reform area, case study: NakhonRatchasima Land Reform Office had the positive correlation in the same direction; the overall was at a moderate level at .05 level of significance.

Keywords: Efficiency, Income collection, Agricultural land reform fund

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้โดยคำแนะนำ

และยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพในการเกษตร ที่ดินจึงเป็นปัจจัยและเป็นรากฐานเบื้องต้นของการผลิตทางเกษตร แต่ปัจจุบันปรากฏว่าเกษตรกรกำลังประสบความเดือดร้อน เนื่องจากต้องสูญเสียสิทธิในที่ดินและกลายเป็นผู้เช่าที่ดินต้องเสียค่าเช่าที่ดินในอัตราสูงเกินสมควร ที่ดินขาดการบำรุงรักษา จึงทำให้อัตราผลิตผลเกษตรกรรมอยู่ในระดับต่ำ เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมและเสียเปรียบจากระบบการเช่าที่ดินและการจำหน่ายผลิตผลตลอดมา ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะความยุ่งยากทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง และการเมืองของประเทศเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีที่รัฐจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยด่วนที่สุด โดยวิธีการปฏิรูปที่ดินเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมกับการจัดระบบการผลิตพืชผลเกษตรกรรมเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนองแนวนโยบายแห่งรัฐในการลดความเหลื่อมล้ำในฐานของบุคคลในทางเศรษฐกิจและสังคม ตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น ให้จัดตั้งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรียกโดยย่อว่า ส.ป.ก. ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเมื่อมีรายได้จากการปฏิรูปที่ดินให้นำส่งเข้าบัญชีกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2564, 12 สิงหาคม) โดย ส.ป.ก. มีหน้าที่หลักในการจัดหาและจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเล็กน้อย ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และผู้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและยังจัดซื้อที่ดินจากภาคเอกชนที่มีที่ดินจำนวนมากและไม่ได้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว เพื่อนำมาจัดให้แก่ผู้ไร้ที่ดินทำกิน โดยวิธีการเช่าหรือเช่าซื้อ ปัจจุบันมีผู้ไร้ที่ดินทำกินและเกษตรกรผู้มีที่ดินเล็กน้อย ไม่เพียงพอแก่การครองชีพ ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดสรรที่ดินทำ

กินจำนวนมาก อันเป็นผลสืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 ให้ ส.ป.ก. จัดหาและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร สภาประชาชน 4 ภาคที่เรียกร้องขอที่ดินทำกิน จากรัฐบาลและติดต่อผ่านหน่วยงานอื่นๆ ต่อมาผู้มายื่นคำขอขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. จำนวนมากและยังคงมีผู้มายื่นขึ้นทะเบียนเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาผู้ไร้ที่ดินทำกิน จึงกำหนดแผนงานการจัดซื้อที่ดินเอกชน เพื่อรองรับการจัดที่ดินให้กับเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินทำกินและตามโครงสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ ประกอบกับราคาที่ดินมีแนวโน้มสูงขึ้น เกษตรกรยากจนและผู้ไร้ที่ดินทำกินไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดิน อีกทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินบางพื้นที่ไม่ตรงตามศักยภาพของที่ดิน จึงมีนโยบายมุ่งเน้นที่จะจัดซื้อที่ดินที่มีศักยภาพทางการเกษตร เพื่อจัดให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ หากเกษตรกรไม่ต้องการทำการเกษตรแล้วจะต้องคืนหรือขายคืน เพื่อจัดให้เกษตรกรรายอื่นต่อไป ถือเป็นกลไกการคุ้มครองพื้นที่เพื่อเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2559: 7)

อีกทั้งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินยังได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน มีเกษตรกรสนใจเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากทำให้กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีจำนวนลูกหนี้เงินกู้ ทั้งรายบุคคลและรายสถาบันเพิ่มขึ้น ที่ผ่านมาผลจากการจัดเก็บหนี้เงินกองทุนปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดต่างๆ จัดเก็บได้ต่ำมาก สาเหตุอันเนื่องมาจากวิธปฏิบัติการจัดเก็บหนี้ที่แตกต่างกันตามศักยภาพของแต่ละจังหวัด และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมประกอบกัน จากข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างการรับรู้สู่ชุมชน ครั้งที่ 14/2563 วันที่ 16 เมษายน 2563 เรื่อง ส.ป.ก. ช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรค COVID-19 ซึ่งสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลลูกหนี้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีหนี้ครบกำหนดชำระในปีงบประมาณ 2563 จำนวน 37,855

สัญญา เป็นเงิน 453.92 ล้านบาท ประกอบด้วยลูกหนี้เงินกู้ ลูกหนี้ค่าเช่าที่ดินและลูกหนี้ค่าเช่าซื้อที่ดิน จึงได้กำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัส COVID-19 โดยลดภาระหนี้สินให้กับเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และได้ออกคำสั่งแสดงเหตุจำเป็นอื่นที่มีใช้ความผิดของเกษตรกรอันทำให้การประกอบเกษตรกรรมไม่ได้ผลหรือการสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรที่ได้ยื่นคำขอกู้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินในช่วงที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อให้เกษตรกรแบบเศรษฐกิจพอเพียง รวม 2 มาตรการ ได้แก่

1. มาตรการลดภาระหนี้สินให้กับเกษตรกรรายเดิมที่มีหนี้ครบกำหนดชำระในปี 2563 อาทิ การผ่อนผันการชำระเงินกู้รายงวด การขยายเวลาการชำระหนี้เงินกู้ การผ่อนผันการจัดเก็บค่าเช่าซื้อที่ดิน การขยายเวลาการจัดเก็บค่าเช่าซื้อที่ดิน การลดหรืองดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ของเงินรายงวดได้ไม่เกิน 1 ปี และการลดหรือยกเว้นค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2. มาตรการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกรรายใหญ่หรือเกษตรกรรายเดิมที่ไม่มีหนี้ค้างชำระ โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ให้อยู่ไม่เกิน 1% สำหรับวงเงินกู้ยืมรายละไม่เกิน 10,000 บาท โดยคิดอัตราดอกเบี้ยปีที่ 1 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ต่อปี ปีที่ 2 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี หลังจากนั้นใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี 2) เงินกู้ระยะปานกลาง สำหรับวงเงินกู้ยืมตั้งแต่ 10,001-30,000 บาทต่อราย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยปีที่ 1 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.50 ต่อปี ปีที่ 2 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี หลังจากนั้นใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี จากรายงาน ส.ป.ก. ช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรค COVID-19 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2564, 15 สิงหาคม)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ

การจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรและเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือใช้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับจัดเก็บรายได้ดังกล่าว จะช่วยให้สภาพคล่องทางการเงินในการบริหารเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเกิดการหมุนเวียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะหากสามารถแก้ไขปัญหาและสามารถจัดเก็บรายได้เงินกองทุนฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการสร้างมูลค่าและเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้านเศรษฐกิจ ด้านการเกษตร และด้านสภาพแวดล้อมที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกร โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 332 คน โดยเปิดตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยส่งผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล วันที่ 1 สิงหาคม 2564 – 30 เมษายน 2565

4. การวิจัยใช้วิธีการแบบผสม (Mixed research method) ทั้งแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 332 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970)

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาบทความแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 86-87) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.692 – 0.941 ประสิทธิภาพการจัดเก็บได้มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.687 – 0.978

การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยวิธีการบรรยายลักษณะ โดยใช้สถิติ ร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน F-test (ANOVA และ MANCOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlations Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 53.01 มีอายุระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.75 ประมวลการรายได้ตั้งแต่ 30,001-45,000 บาท จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.90 และมีการติดต่อ

ประสานงานกับกลุ่มการเงินบัญชี และจัดเก็บผลประโยชน์ จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 95.18

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.03$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.06$) รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x}=3.05$) และด้านการเกษตร ($\bar{x}=2.98$) ตามลำดับ

2.1 ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.15$)

2.2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 3 ด้าน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) สามารถแสดงผลการทดสอบได้ ดังตาราง

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชี

	1. ด้านเศรษฐกิจ				2. ด้านการเกษตร				3. ด้านอื่นๆ					
1. ด้านเศรษฐกิจ	1													
	0.35**	1												
	0.33**	0.19**	1											
	0.06**	0.18**	-0.06**	1										
	-0.08**	-0.05**	0.17**	0.33**	1									
2. ด้านการเกษตร	0.13**	0.10**	0.21**	0.15**	0.22**	1								
	0.10**	0.24**	0.24**	0.32**	0.20**	0.30**	1							
	0.10**	0.18**	0.33**	0.20**	0.28**	0.31**	0.21**	1						
	0.17**	0.32**	0.17**	0.32**	0.13**	0.17**	0.33**	0.07**	1					
	0.23**	0.32**	0.31**	0.10**	0.12**	-0.08**	0.06**	0.32**	0.14**	1				
3. ด้านอื่นๆ	0.35**	0.29**	0.05**	0.16**	0.07**	0.14**	0.25**	0.06**	0.19**	0.24**	1			
	0.26**	0.32**	0.30**	0.23**	0.20**	0.23**	0.33**	0.26**	0.32**	0.32**	0.37**	1		
	0.19**	0.26**	0.35**	0.14**	0.13**	0.10**	0.12**	0.22**	0.26**	0.31**	0.23**	0.25**	1	
	0.14**	0.33**	0.12**	0.34**	0.18**	0.16**	0.19**	0.20**	0.23**	0.20**	0.03**	0.14**	0.16**	1
	-0.03**	0.23**	0.16**	0.35**	0.26**	0.26**	0.30**	0.37**	0.21**	0.07**	-0.05**	0.08**	0.14**	0.28**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ภายในของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้

เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินมีค่าอยู่ระหว่าง -0.03 - 0.37 โดยตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาไว้ จำนวน 3 สมมติฐาน คือ

สมมติฐานที่ 1 การรวบรวมข้อมูลสามารถนำมาเป็นสารสนเทศในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ ผลการทดสอบ ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 การรวบรวมข้อมูลมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาด้านปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้เป็นอย่างดี ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับจัดเก็บรายได้เงินกองทุนเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมช่วยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ยอมรับสมมติฐาน

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเกษตร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีศึกษา: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลสูงสุดต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเกษตร ตามลำดับ

1. ด้านสภาพแวดล้อม เช่น วิธีการเดินทางมา ส.ป.ก อายุของเกษตรกร ระยะเวลาในการเดินทาง

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บโดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรที่เข้ามาใช้งานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านสภาพแวดล้อมควรให้ข้อมูลที่เข้าถึงง่ายให้สอดคล้องกับอายุของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรให้ความรู้แบบเข้าใจง่าย และเหมาะสมกับเกษตรกร โดยไปให้บริการนอกสถานที่เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการเดินทางมาที่ ส.ป.ก. เพื่อให้สะดวกต่อเกษตรกรและควรเพิ่มมาตรการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 สอดคล้องกับการศึกษาของ ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และทีมวิจัย (2564) ที่ศึกษาผลกระทบ COVID-19 ระบาดรอบ 2 ต่อเนื่องรอบ 3 กับทิศทางตลาดแรงงานไทย พบว่า โดยภาพรวมระหว่างปี 2561 กับ ปี 2562 กลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน แต่มีงานประจำมีเพิ่มขึ้นทุกไตรมาส (% YoY) และจากการเปรียบเทียบการระบาดถึง 2 รอบในปี 2563 (%YoY ปี 2562 กับปี 2563) พบว่าจำนวนผู้ไม่ได้ทำงานแต่มีงานประจำเพิ่มขึ้นทุกไตรมาสเช่นกัน ตั้งแต่ 17.8%, 479.0%, 220.2% และ 28.3% จากไตรมาส 1 ถึงไตรมาส 4 ตามลำดับ ซึ่งการระบาดของโควิด-19 ถึง 2 รอบในปีเดียว ทำให้ผู้ที่ไม่ได้ทำงาน แต่มีตำแหน่งงานเพิ่มขึ้นรุนแรงกว่าในสภาวะปกติเป็นอย่างมาก เช่น ปี 2562 ในแต่ละไตรมาสมีคนไม่ได้ทำงานอยู่ในช่วง 0.15-0.62 ล้านคน แต่ปี 2563 เมื่อมีการระบาดรอบ 2 มีคนไม่ได้ทำงานเพิ่มสูงขึ้นถึง 0.39-2.52 ล้านคน แตกต่างกันในแต่ละไตรมาส

2. ด้านเศรษฐกิจ จากการสำรวจ พบว่าเกษตรกรที่เข้ามาใช้บริการงานกองทุนปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดนครราชสีมา ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการคิดอัตราค่าเช่า/เช่าซื้อที่ดินของ ส.ป.ก เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้กู้ยืมเกษตรกรมีภาระค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตค่อนข้างมาก ต้นทุนในการทำเกษตรไม่สัมพันธ์กับรายได้ ภาระค่าใช้จ่ายด้านเศรษฐกิจที่เกษตรกรต้องเสียไปนั้นอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากเกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากสำนักงานที่ดินได้อย่างทั่วถึง การลงทุนมีต้นทุนที่สูงเกินไป จึงทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกคนจึงอาจจะต้องลด

ภาระค่าใช้จ่ายตรงนี้เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงทุกคน สอดคล้องกับการศึกษาของรพีพงษ์ จันทกานนุรักษ์ ศุภพร ไทยภักดี และ พันธจิตรต์ สีเหลือง (2558) ที่ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรกับการพัฒนาการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลวิจัย พบว่าเกษตรกรมีปัญหาภาระหนี้สิน ที่ส่วนใหญ่เกิดจากภาคการเกษตร ซึ่งมีจำนวนภาระหนี้สินที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับรายได้และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการออมเงิน รวมถึงรูปแบบการจำหน่ายผลผลิตส่วนใหญ่ที่ยังคงขาดการรวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต ซึ่งราคาซื้อผลผลิตถูกกำหนดโดยผู้รับซื้อผลผลิต และเกษตรกรไม่มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเกษตร พบว่า จำนวนพื้นที่เช่า รูปแบบการชำระค่าเช่า และอัตราค่าเช่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเกษตรที่ระดับนัยสำคัญ .05 รวมถึง ภาระหนี้สินภาคเกษตรและการดำเนินกิจกรรมอันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ ส.ป.ก. เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ดังนั้นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังกล่าว ได้แก่ การแก้ไขปัญหา หรือบรรเทาปัญหาสถานะหนี้สินของเกษตรกร เพื่อให้การพัฒนาต่างๆ สามารถดำเนินต่อไปได้ พร้อมทั้งให้ความรู้ในด้านการบริหาร สอดคล้องกับการศึกษาของ ศักดิ์ศิริ ฐปวงค์ (2555) ที่ศึกษาสภาพการถือครองการใช้ประโยชน์ที่ดิน: กรณีศึกษาเขตปฏิรูปที่ดิน ตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุเฉลี่ย 45.34 ปี ร้อยละ 78.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้สุทธิครัวเรือนต่อปีระหว่าง 30,001-70,000 บาท และ เกษตรกรร้อยละ 87.5 มีภาระหนี้สิน โดยเป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของรัฐ เฉลี่ย 141,482.81 บาท สถาบันการเงินเอกชน เฉลี่ย 98,916.67 บาท และเป็นหนี้ในระบบ เฉลี่ย 56,762.71 บาท การศึกษาสภาพการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 76.4 เป็น ผู้ถือครองที่ดินเดิม มีเนื้อที่ถือครองโดยเฉลี่ย 23.54 ไร่ มีช่วงระยะเวลาในการถือครองที่ดิน เฉลี่ย 15.16 ปี ร้อยละ 91.1 ทำประโยชน์

ในที่ดินเอง และเกษตรกร ร้อยละ 55.0 มีแหล่งเงินทุนในการทำเกษตรจากครอบครัวและกู้ยืม ลักษณะดินที่ใช้ในการทำประโยชน์ ร้อยละ 57.5 เป็นดินร่วนปนทราย การใช้น้ำในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 57.5 มีน้ำสำหรับ ทำการเกษตรเพียงพอ เฉพาะฤดูฝน มีรายได้เฉลี่ยต่อปีจากพืช 61,152.58 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อปีจากสัตว์ 30,745.78 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อปีจากรายได้เสริม (ทั้งในและนอกภาคการเกษตร) 49,059.20 บาท เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม มีปัญหาที่ตั้งที่ดินอยู่ไกลแหล่งน้ำ ดินไม่อุดมสมบูรณ์/ดินเสื่อมโทรม ขาดแคลนแหล่งน้ำ บ่อบาดาล สระน้ำประจำไร่นา ถนนเข้าพื้นที่ทำการ เกษตรไม่สะดวก ไม่มีถนนเข้าแปลงที่ดิน และขาดแคลนแหล่งทุนทำการเกษตร แหล่งทุนดอกเบี้ยวต่ำ เกษตรกรต้องการให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือหน่วยงานราชการอื่นๆ ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการถือครองและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของเกษตรกร

3. ด้านการเกษตร จากการสำรวจ พบว่าประชาชนที่เข้ามาใช้งานกองทุนปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของเกษตรกรเพื่อทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ส่วนมากมีความคิดเห็นว่าผลผลิตที่ได้จากการทำเกษตรเป็นที่ต้องการและกำลังซื้อของผู้บริโภค มีกำลังการผลิตเพียงพอต่อการทำเกษตรและรูปแบบการทำเกษตร มีความเหมาะสมกับพื้นที่สภาพอากาศและฤดูกาล พบว่าด้านการเกษตรนั้น ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ทั้งด้านการบริการเพื่อให้เกษตรกรได้รับประสบการณ์ในการทำเกษตรเพื่อให้อยู่ในระดับความพึงพอใจที่มากกว่าระดับปานกลาง เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรอยู่ในระดับมาก เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและผู้บริโภค มีกำลังซื้อและเข้าถึงด้านการเกษตรมากกว่านี้ สอดคล้องกับการศึกษาของปทุมยาพร ปรางบาง และคณะ (2562) ที่ศึกษาการรับรู้และการปรับตัวของเกษตรกรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย พบว่า รูปแบบการปรับตัวของเกษตรกรส่วนใหญ่เลือกปรับตัวโดยการใช้พันธุ์พืชที่มีความต้านทานต่อความแห้งแล้ง หาอาชีพอื่นนอกเหนือจากการเกษตร ขุดบ่อน้ำเพิ่มเติม ระบบชลประทานที่มี

ประสิทธิภาพ การประกันผลผลิตจากภัยธรรมชาติ และเพาะปลูกให้มีความหลากหลาย นอกจากนี้ยังพบว่า แหล่งน้ำสำรอง จำนวนหนี้สิน รายได้อื่น นอกเหนือจากการทำนา พื้นที่เพาะปลูกและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของเกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกาญจน์ อนันต์เอื้อ และคณะ (2561) ที่ศึกษา โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเกษตรสำหรับ เยาวชน พบว่า โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการเกษตรเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์ ของการส่งเสริมด้านการเกษตร โดยมีทรัพยากรบุคคล เทคโนโลยี การจัดการความรู้ด้านเกษตร การสนับสนุนจากผู้สอนและผู้ปกครองเป็นปัจจัยนำเข้า ผ่านกระบวนการยอมรับนวัตกรรม โดยใช้หลัก PSMMCY เป็นกรอบในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ หลักการเรียนรู้ ผู้ส่งสาร ตัวสาร วิธีการเรียนรู้ และช่องทางการเรียนรู้ไปยังเยาวชนผู้รับ เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ด้านการเกษตร มีเจตคติที่ดี ต่ออาชีพเกษตรและสามารถนำไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวันหรือใช้ประกอบอาชีพได้ ส่งผลให้เกิด การพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนในด้านสังคม และวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนสำคัญของโมเดลคือ การถ่ายทอดความรู้ไปสู่ เยาวชนผ่านหลักการสื่อสาร ทั้งในส่วนของผู้ส่งสาร หมายถึงผู้สอน ตัวสารซึ่งหมายถึงความรู้ที่ผู้สอน ต้องการส่งให้แก่เยาวชนหรือผู้รับ และช่องทาง ที่เยาวชนจะได้รับทราบถึงความรู้ เพื่อให้มีการศึกษา พัฒนาความรู้ด้านการเกษตรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการ จัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม กรณีศึกษา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครราชสีมา โดย บุคลากรด้านจัดเก็บรายได้ ควรประเมินภาระค่าใช้จ่ายและรายได้ของเกษตรกร อย่างแท้จริงเพื่อการจัดเก็บอย่างยุติธรรมและยืดหยุ่น ตามสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน ควรมีการส่งเสริม ให้บุคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี เข้ารับการ

อบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน จัดเก็บอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากวิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บรายได้ และการปฏิบัติงาน ควรให้มีการหมุนเวียนการ ปฏิบัติงานในช่วงเวลาพักกลางวันหรือให้บริการนอก เวลาราชการซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บ รายได้

สถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ ควรจัดให้มีสถานที่ จอดรถที่กว้างขวางเพียงพอแก่ผู้มาใช้บริการและ ติดต่อชำระค่าเช่า / เช่าซื้อที่ดิน สำนักงานควรสะอาด พร้อมให้บริการและควรจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แสดง รายละเอียดขั้นตอนและช่วงเวลาในการจัดเก็บรายได้ ไว้อย่างชัดเจน ควรจัดให้มีการรับชำระค่าเช่า / เช่าซื้อ ที่ดิน นอกเวลาราชการ และให้สามารถชำระได้หลาย ช่องทาง เช่น ทางไปรษณีย์ การโอนเงินผ่านธนาคาร ตลอดทั้งจัดให้มีป้ายประกาศวิธีคิดค่าเช่า / เช่าซื้อที่ดินเผยแพร่ให้ประชาชนทราบอย่างชัดเจน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงวิธีการ และบทกำหนดโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการ หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าเช่า/เช่าซื้อที่ดิน เช่น การมี หนังสือแจ้งเตือนประชาชนผู้เสียค่าเช่า / เช่าซื้อที่ดิน เมื่อใกล้ถึงกำหนด เพื่อให้การจัดเก็บรายได้ตรงตาม เป้าหมายที่หน่วยงานได้ประมาณการไว้ในแต่ละ ปีงบประมาณ ส่วนค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ ควรมีการประเมินอัตราค่าเช่า/เช่าซื้อที่ดินให้มีความ เหมาะสมตามสัดส่วนของรายได้ที่ครอบครองอย่างเป็น ธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจุบันที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรมในเขตจังหวัดอื่น เพื่อเป็นข้อเปรียบเทียบ นำมาปรับปรุงผลการปฏิบัติงานต่อไป
3. ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานจัดเก็บ รายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564, 12 สิงหาคม). พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2519 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2532. https://www.moac.go.th/law_agri-preview-391991791802.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564, 15 สิงหาคม). ส.ป.ก ช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรค COVID. https://covid.nakhonpathom.go.th/files/com_standard/2020-05_a0d08fa6f4fc63f.pdf

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 13). บิสมิเนสอาร์แอนด์ดี.

บุญชม ศรีสะอาด. 2545. วิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.

ปณยาพร ปรางบาง และคณะ. (2562). การรับรู้และการปรับตัวของเกษตรกรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย. วารสารเกษตรพระวรุณ. 16(1), 105-119.

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และทีมวิจัย. (2564, 13 สิงหาคม). ผลกระทบ COVID-19 ระบาดรอบ 2 ต่อเนื่องรอบ 3 กับทิศทางการตลาดแรงงานไทย. <https://tdri.or.th/2021/04/covid-19-2-3-affected-thai-labor-market/>

รัฐพงษ์ จันทกณานุรักษ์ ศุภพร ไทยภักดี และพันธ์จิตต์ สีเหนียง. (2558). ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรกับการพัฒนาการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากรสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. 8(3), 314-328.

ศักดิ์ศิริ ฐปวงค์. (2555). สภาพการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน: กรณีศึกษา เขตปฏิรูปที่ดินตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. เอกสารงานวิจัยฉบับที่ 202.

ศิริกาญจน์ อ่อนน้อม และคณะ. (2561).

โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเกษตรสำหรับเยาวชน. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากรสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. 11(3), 2531-2550.

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (2559).

คู่มือการขอและพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. เอกสารเผยแพร่ฉบับที่ 538. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

ปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้า อากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

Factors influencing the perceived change and acceptance of the project to change the aerial cable to the underground power cable in the major cities of the Provincial Electricity Authority

พงษ์ศักดิ์ จันท์พงษ์ (Pongsak Junpong)¹ ณัฐพล พันธุ์ภักดี (Nuttapon Punpugdee)²

Received: February 11, 2023

Revised: February 20, 2023

Accepted: March 01, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าเหนือดินเป็นระบบจำหน่ายไฟฟ้าใต้ดินที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกำหนดให้ดำเนินการ จำนวน 400 ราย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไม่ต่างกัน และการรับรู้การเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน ได้แก่ ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ ด้านการรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน ด้านทัศนคติ

เกี่ยวกับความไม่สะดวกระหว่างการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดิน ด้านการพัฒนาชุมชนเมืองและด้านการสนับสนุนโครงการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดิน มีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

คำสำคัญ: การยอมรับการเปลี่ยนแปลง, การเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดิน, สายไฟฟ้าอากาศ, สายไฟฟ้าใต้ดิน

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the factors affecting perceived changes and acceptance of the overhead cable conversion project in the major cities areas of the Provincial Electricity Authority. The sample used in this study consisted of 400 people involved in the construction of the improvement of the overhead power distribution system to the underground power distribution system specified by the Provincial Electricity Authority to be carried out by using an online questionnaire as a tool for data collection. The level of statistical significance was set at .05. The results showed that people with different ages and educational levels had similar acceptance of

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โครงการปริญญาโท สำหรับผู้บริหาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Graduate Student, Executive MBA Program, Faculty of Business Administration, Kasetsart University

² ภาควิชาการจัดการการผลิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Department of Operations Management, Faculty of Business Administration, Kasetsart University

the project of converting aerial cables to underground cables in metropolitan areas of the Provincial Electricity Authority and changes in the conduction of aerial cables underground that are perceived in terms of perceived benefits; Perceiving the effects of changing the aerial cable underground Attitude about the inconvenience during the underground power line. urban development and support for the project to bring the wires to the ground Influencing the acceptance of the project of converting overhead cables to underground cables in major cities of the Provincial Electricity Authority.

Keywords: Change acceptance, Change of aerial electrical cables to underground electrical wires, Aerial electrical wires, Underground electrical wires

บทนำ

ในปัจจุบันระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าแบบเหนือดิน การจัดจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัย ธุรกิจ และอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ 74 จังหวัดทั่วประเทศ ยกเว้น 3 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ซึ่งมีการใช้พลังงานไฟฟ้าและจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีจำนวนเสาไฟฟ้าและสายไฟฟ้าเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสายจำหน่ายแต่ละวงจรที่จ่ายไฟฟ้าให้ผู้ใช้ไฟฟ้าที่ต้องการพลังงานไฟฟ้าจะพาดบนเสาไฟฟ้าทั้งหมดรวมทั้ง หม้อแปลงไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงจำเป็นต้องมีการลงทุนดำเนินการปรับปรุงระบบไฟฟ้าที่อยู่เหนือดินเป็นระบบไฟฟ้าใต้ดินโดยการนำสายไฟลงดิน รวมถึงการเพิ่มเสถียรภาพการจ่ายไฟเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถรองรับและตอบสนอง ต่อแผนการพัฒนาประเทศของรัฐบาล ในการพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างเหมาะสมเพียงพอ จึงได้จัดทำ

โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้าในเมืองใหญ่ระยะที่ 1 (คพญ.1) (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2562)

โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้าในเมืองใหญ่ระยะที่ 1 (คพญ.1) ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2560 - 2565 วงเงินลงทุนทั้งโครงการจำนวน 11,660 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์หลักในการก่อสร้างและปรับปรุงระบบไฟฟ้าพร้อมทั้งติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าเพิ่มเติมในพื้นที่ 4 เมือง (เมืองเชียงใหม่ นครราชสีมา พัทยาและหาดใหญ่) ให้มีระบบไฟฟ้าที่มั่นคงและเชื่อถือได้เพิ่มขึ้น ลดปัญหาอุปสรรคด้านการปฏิบัติการบำรุงรักษาระบบไฟฟ้า และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามยิ่งขึ้น โครงการฯ มีปริมาณงานก่อสร้างปรับปรุงระบบไฟฟ้าชนิดเหนือดินให้เป็นระบบไฟฟ้าชนิดใต้ดิน แบ่งเป็นก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายให้เป็นระบบจำหน่ายใต้ดินรวม 4 เมือง มีปริมาณงานงานก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าจำนวน 119 วงจร-กิโลเมตร ประกอบไปด้วยภายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ปรับปรุงเป็นปริมาณจำนวน 34 วงจร-กิโลเมตร เทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ปรับปรุงเป็นปริมาณจำนวน 19 วงจร-กิโลเมตร เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ปรับปรุงเป็นปริมาณจำนวน 46 วงจร-กิโลเมตร และเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปรับปรุงเป็นปริมาณจำนวน 20 วงจร-กิโลเมตร โดยวงเงินลงทุนด้านการปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าเหนือดินให้เป็นระบบจำหน่ายไฟฟ้าใต้ดินคิดเป็นวงเงินประมาณการจำนวน 7,300 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 63 ของวงเงินลงทุนทั้งโครงการ โดยต้นทุนด้านราคาค่าก่อสร้างปรับปรุงระบบไฟฟ้าเหนือดินเป็นระบบไฟฟ้าใต้ดินโดยเฉลี่ยมีมูลค่าประมาณ 40 ล้านบาทถึง 70 ล้านบาทต่อหนึ่งวงจร-กิโลเมตร การบริหารโครงการด้านการก่อสร้างนั้น สามารถดำเนินการได้โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการจ้างเหมาเอกชน

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงมักจะมีความเห็นต่างของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ โดยอาจจะแสดงออกด้วยการต่อต้านของประชาชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศ

เป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
3. เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบปัจจัยด้านหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างที่

มีผลต่อการบริหารโครงการพัฒนาระบบไฟฟ้าในเมืองใหญ่ในการก่อสร้างการปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าเหนือดินเป็นระบบจำหน่ายไฟฟ้าใต้ดิน และการออกแบบระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินการตามโครงการไม่แล้วเสร็จตามเป้าหมาย และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปแก้ไขปัญหาการวางแผนโครงการที่จะดำเนินงานในรูปแบบเดียวกันให้สอดคล้องมีคุณภาพที่ดีขึ้น ป้องกันการร้องเรียนจากผู้ได้รับผลกระทบจากงานก่อสร้าง และปัญหาการล่าช้าของโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ และโครงการในอนาคตที่จะดำเนินการต่อไป

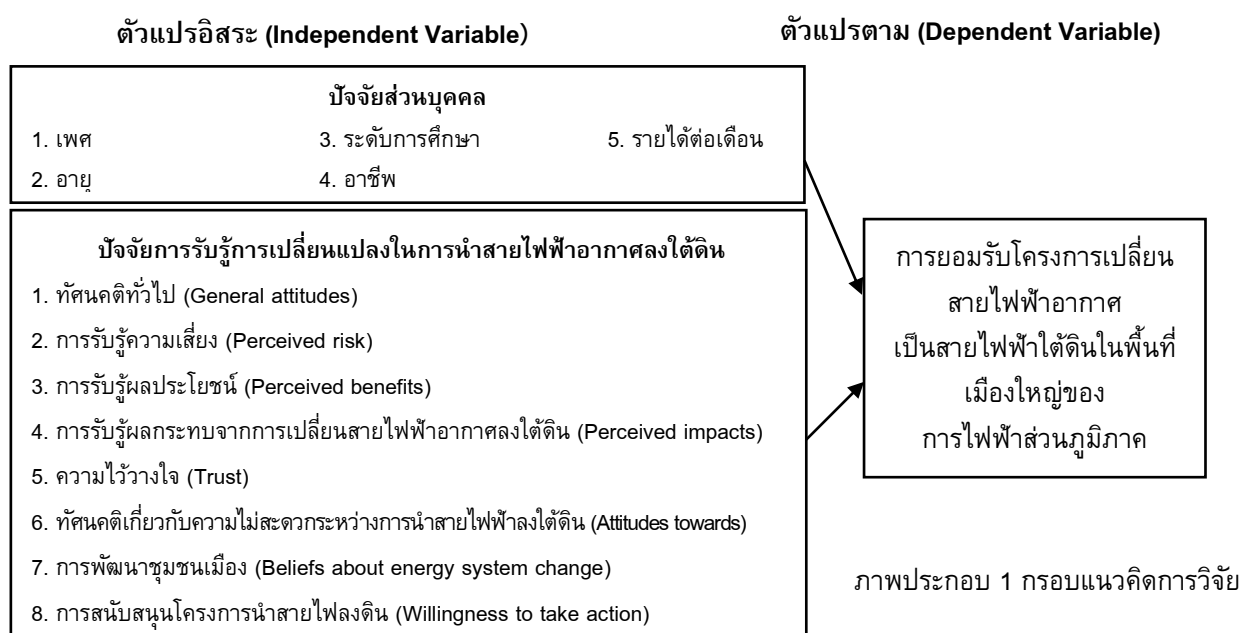
สมมติฐานการศึกษา

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ได้ศึกษาแนวคิด รายการศึกษา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากเอกสาร รายงานการศึกษา และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำตัวแปรมากำหนดเป็นกรอบแนวความคิดได้ดังนี้

วิธีการศึกษา

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าเหนือดิน ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าเหนือดิน เป็นระบบจำหน่ายไฟฟ้าใต้ดินที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกำหนดให้ดำเนินการ ได้แก่ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่เมืองใหญ่ที่ดำเนินการโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารโครงการและการออกแบบระบบไฟฟ้า จำนวน 400 ราย กรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนใช้สูตรของยามาเน (Yamane, 1973) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น และเลือกวิธีสุ่มตัวอย่างแบบ สะดวกเลือกตัวอย่าง และใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลด้วยการส่งลิงค์ที่ส่งผ่านช่องทางไลน์ (Line) ไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้แบบสอบถามมารวบรวมแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าความถี่ และอัตราส่วนร้อยละ ส่วนที่ 2

การวิเคราะห์ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่รับรู้ ใช้สถิติค่าความถี่ อัตราส่วนร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ใช้สถิติค่าความถี่ อัตราส่วนร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เป็นการทดสอบสมมติฐานกับกลุ่มตัวอย่างระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม ประกอบด้วย สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต่างกัน ใช้วิธีวิเคราะห์ค่า t-test และ One-way ANOVA และสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่รับรู้มีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2561)

ผลการศึกษา

ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 64.55 มีอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 38.64 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.05 เป็นนักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ ร้อยละ 27.95 และมีรายได้ต่อเดือน 20,001-40,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 34.77

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเห็นด้วยของปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน

ปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน	Mean	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ทศนคติทั่วไป (General attitudes)	4.13	0.763	มาก
2. การรับรู้ความเสี่ยง (Perceived risk)	4.23	0.757	มากที่สุด
3. การรับรู้ผลประโยชน์ (Perceived benefits)	4.32	0.687	มากที่สุด
4. การรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน (Perceived impacts)	3.64	1.057	มาก
5. ความไว้วางใจ (Trust)	4.04	0.793	มาก
6. ทศนคติเกี่ยวกับความไม่สะดวกระหว่างการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดิน (Attitudes towards)	3.93	0.819	มาก

ปัจจัยการรับรู้การเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้า อากาศลงใต้ดิน	Mean	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
7. การพัฒนาชุมชนเมือง (Beliefs about energy system change)	4.31	0.738	มากที่สุด
8. การสนับสนุนโครงการนำสายไฟลงดิน (Willingness to take action)	4.12	0.765	มาก
รวม	4.09	0.652	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ส่วนใหญ่ให้ระดับความเห็นด้วยของการเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ การรับรู้ผลประโยชน์ (Perceived benefits) การพัฒนาชุมชนเมือง (Beliefs about energy system change) และการรับรู้ความเสี่ยง (Perceived risk) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32, 4.31 และ 4.23 และอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ทศนคติทั่วไป (General attitudes) การสนับสนุนโครงการนำสายไฟลงดิน (Willingness to take action) ความไว้วางใจ (Trust) ทศนคติเกี่ยวกับความไม่สะดวกระหว่างการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดิน (Attitudes towards) และการรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนสายไฟฟ้า

อากาศลงใต้ดิน (Perceived impacts) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13, 4.12, 4.04, 3.93 และ 3.64 ตามลำดับ

ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ส่วนใหญ่ให้ระดับการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยรวมอยู่ในระดับยอมรับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับยอมรับอย่างมากที่สุด คือ การสนับสนุนโครงการอย่างเต็มที่ การได้เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียแล้วโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย ความต้องการให้เกิดโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดินให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และการบอกต่อกับเพื่อนบ้านถึงข้อดีเกี่ยวกับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน ตามลำดับ

ตาราง 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

การยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อเดือน
1. การสนับสนุนโครงการอย่างเต็มที่	.022*	.368	.023*	.003*	.063
2. การบอกต่อกับเพื่อนบ้านถึงข้อดีเกี่ยวกับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน	.038*	.045*	.542	.005*	.023*
3. การได้เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียแล้วโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย	.000*	.277	.250	.017*	.061
4. ความต้องการให้เกิดโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดินให้ครอบคลุมทุกพื้นที่	.008*	.169	.678	.061	.021*
รวม	.003*	.148	.229	.005*	.018*

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ซึ่งแสดงผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ที่มีเพศ (ค่านัยสำคัญ .003) อาชีพ (ค่านัยสำคัญ .005) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ค่านัยสำคัญ .018) ต่างกัน มีการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน ส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ

(ค่านัยสำคัญ .148) และระดับการศึกษา (ค่านัยสำคัญ .229) ต่างกัน มีการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2

การรับรู้การเปลี่ยนแปลงในการนำ สายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน	การยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้า ใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค				
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.228	0.140		1.622	.106
X1 ทศนคติทั่วไป (General attitudes)	0.029	0.046	0.029	0.616	.538
X2 การรับรู้ความเสี่ยง (Perceived risk)	-0.009	0.056	-0.009	-0.153	.879
X3 การรับรู้ผลประโยชน์ (Perceived benefits)	0.370	0.062	0.339	5.992*	.000
X4 การรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนสายไฟฟ้า อากาศลงใต้ดิน (Perceived impacts)	-0.125	0.029	-0.176	-4.318*	.000
X5 ความไว้วางใจ (Trust)	0.083	0.048	0.088	1.732	.084
X6 ทศนคติเกี่ยวกับความไม่สะดวกระหว่างการนำ สายไฟฟ้าลงใต้ดิน (Attitudes towards)	0.113	0.041	0.123	2.743*	.006
X7 การพัฒนาชุมชนเมือง (Beliefs about energy system change)	0.195	0.047	0.192	4.167*	.000
X8 การสนับสนุนโครงการนำสายไฟลงดิน (Willingness to take action)	0.296	0.042	0.303	7.009*	.000

R Square = 0.673, Adjusted R Square = 0.667, Std error of the Estimate (SE) = 0.431,

F = 111.086, Sig. = .000

จากตาราง 3 ซึ่งแสดงผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า การเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดินที่รับรู้ได้แก่ ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ (Perceived benefits) ด้านการรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน (Perceived impacts) ด้านทัศนคติเกี่ยวกับความไม่สะดวกระหว่างการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดิน (Attitudes towards) ด้านการพัฒนาชุมชนเมือง (Beliefs about energy system change) และด้านการสนับสนุนโครงการนำสายไฟลงดิน (Willingness to take action) มีอิทธิพลต่อการยอมรับ

โครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่ากับร้อยละ 67.30 ส่วนตัวแปรการเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดินที่รับรู้ได้แก่ ด้านทัศนคติทั่วไป (General attitudes) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง (Perceived risk) และด้านความไว้วางใจ (Trust) ไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ (Perceived benefits)

มีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ตระหนักว่าโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะทำให้ภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมมีความสวยงามมากขึ้น สามารถช่วยให้ได้ความสะดวกสบายมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาไฟฟ้าดับน้อยลง และเชื่อว่าหลังจากทำโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแล้วนักท่องเที่ยวจะมาเที่ยวในพื้นที่มากขึ้นเป็นสำคัญจึงทำให้ด้านการรับรู้ผลประโยชน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เวนคาเทช และคณะ (Venkatesh et al., 2003) กล่าวว่า การรับรู้ประโยชน์เป็นระดับที่แต่ละบุคคลให้ความสำคัญกับเรื่องนั้น ๆ ว่ามีบทบาทมากน้อยเพียงใด การที่ความคิดเห็นหรือการกระทำต่าง ๆ ที่ได้รับผลจากคนอื่น ส่งผลให้มีการทำตามคล้อยตาม หรือมีผลต่อการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงยศ หวันสมาน และ วรณวิทย์ แต้มทอง (2563) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุความล่าช้าในการก่อสร้างท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดินของสถานีไฟฟ้าย่อยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ประโยชน์จากการดำเนินการวางท่อร้อยสายใต้ดินของสถานีไฟฟ้าย่อยในพื้นที่กรุงเทพมหานครจะช่วยลดปัญหาเรื่องคุณภาพไฟฟ้า เพิ่มประสิทธิภาพในการจ่ายไฟแล้วและช่วยเพิ่มทัศนียภาพของเมือง

ด้านการรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน (Perceived impacts) มีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจาก ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ตระหนักว่าในช่วงการดำเนินโครงการจะไม่ทำให้เกิดปัญหาการขัดขวางการจราจร ได้รับความสะดวกจาก

พื้นที่ก่อสร้างและสภาพแวดล้อมภายนอก และในการดำเนินการไม่มีความล่าช้าของการก่อสร้าง เป็นสำคัญจึงทำให้ด้านการรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดินมีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดย วุฒิชัย มูรดา (2556) กล่าวว่า ผลกระทบเป็นประโยชน์หรือผลเสียอันตรายอันเกิดขึ้นหรือเป็นผลที่ตามมาจากผลงานหรือผลผลิตหรือผลจากการกระทำเรื่องใด เรื่องหนึ่งโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lienert (2015) ที่ศึกษาการยอมรับของประชาชนต่อการขยายและดัดแปลงสายไฟฟ้าแรงสูงในบริบทของการเปลี่ยนแปลงพลังงาน พบว่า การยอมรับของผู้ที่ได้รับผลกระทบในบริเวณที่มีการก่อสร้างยอมรับได้กับการก่อสร้างหากได้รับการประชาสัมพันธ์ข้อดีของโครงการที่จะมาก่อสร้างในพื้นที่

ด้านทัศนคติเกี่ยวกับความไม่สะดวกระหว่างการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดิน (Attitudes towards) มีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ตระหนักว่า การยอมรับได้ถึงความไม่สะดวกในการใช้ไฟฟ้าที่อาจเกิดขึ้นได้ และความไม่สะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันในระหว่างการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน การยินดีที่จะให้ผู้ดำเนินการใช้ที่ดินในการวางอุปกรณ์ในระหว่างการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน และการยอมรับความไม่เป็นที่เรียบร้อยของการตั้งหาบเร่แผงลอยและการจอดรถยนต์ริมถนนที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการนำสายไฟฟ้าลงดินเป็นสิ่งสำคัญ จึงทำให้ด้านทัศนคติเกี่ยวกับความไม่สะดวกระหว่างการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดินมีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงยศ หวันสมาน และวรณวิทย์ แต้มทอง (2563) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุความล่าช้าในการก่อสร้างท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดินของสถานีไฟฟ้าย่อยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ความไม่สะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น พุดบาท ทางเท้า ไหล่ทาง

บนพื้นที่ถนน เป็นต้น ไม่สามารถใช้งานได้เหมือนเดิม เป็นความไม่สะดวกที่ได้รับระหว่างการก่อสร้างท่อร้อย สายไฟฟ้าใต้ดินของสถานีไฟฟ้าย่อยในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

ด้านการพัฒนาชุมชนเมือง (Beliefs about energy system change) มีอิทธิพลต่อการยอมรับ โครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดิน ในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่ง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ตระหนัก ว่า การนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดินทำให้การวางผัง เมืองมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม สามารถ รองรับความเจริญเติบโตของชุมชนที่มีความต้องการ พลังงานไฟฟ้ามากขึ้น และสามารถพัฒนาธุรกิจและ อุตสาหกรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเป็นสิ่งสำคัญ จึงทำให้ด้านการพัฒนาชุมชนเมืองมีอิทธิพลต่อการ ยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็น สายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lienert (2015) ที่ศึกษาการยอมรับของประชาชนต่อการขยายและ ดัดแปลงสายไฟฟ้าแรงสูงในบริบทของการเปลี่ยนแปลง พลังงาน พบว่า ประชาชนมีความต้องการใช้พลังงาน ไฟฟ้ามากขึ้น และการตอบสนองต่อการยอมรับการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของระบบไฟฟ้าจะส่งผลเชิงบวกต่อ โครงการก่อสร้าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Devine-Wright and Batel (2017) ที่ศึกษาอิทธิพล และความกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในการยอมรับทางสังคมของโครงสร้างพื้นฐานด้าน พลังงาน พบว่า ประชาชนมีความผูกพันอย่างแน่น แฝมในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก เติม ใจที่จะลดความต้องการพลังงานมากที่สุด เพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศในการยอมรับ ทางสังคมของโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน

ด้านการสนับสนุนโครงการนำสายไฟลงดิน (Willingness to take action) มีอิทธิพลต่อการ ยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้า ใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่ง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ตระหนัก ว่า การยินดีที่จะสนับสนุนการดำเนินการนำสายไฟฟ้า

ลงดิน รวมถึงอำนวยความสะดวกการดำเนินการนำ สายไฟลงดิน และเต็มใจที่จะจ่ายค่าไฟฟ้าสูงขึ้น หลังจากดำเนินงานนำสายไฟลงดินเสร็จแล้ว เป็นสิ่งสำคัญ จึงทำให้ด้านการสนับสนุนโครงการนำ สายไฟลงดินมีอิทธิพลต่อการยอมรับโครงการเปลี่ยน สายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมือง ใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ วราห์วรัตน์ ทองเชื้อ (2559) ที่ศึกษา การเมืองกับโครงการสายไฟฟ้าลงใต้ดิน กรณีศึกษา จังหวัดลพบุรี พบว่า การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ และทำต่ออย่างเนื่องตลอด โครงการและทำให้ประชาชน รู้และเข้าใจ ในโครงการ อย่างชัดเจนเพื่อลดผลกระทบให้การดำเนินโครงการ ให้น้อยที่สุด และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยช่วยกันหาทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับส่วนรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baruah et al. (2012) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลสำหรับ ค่าใช้จ่ายในตำแหน่งพื้นที่ที่ดำเนินการก่อสร้างสถานี ไฟฟ้าย่อย พบว่า การเตรียมความพร้อมพื้นที่ก่อสร้าง มีอิทธิพลสำหรับ ค่าใช้จ่ายในตำแหน่งพื้นที่ที่ ดำเนินการก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ (Perceived benefits) พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ของการศึกษานี้ส่วนใหญ่ให้ระดับการรับรู้อย่างมาก ในการเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน ดังนั้นผู้ดำเนินโครงการควรปรับปรุงภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อมของโครงการให้มีความสวยงามขึ้น เพื่อช่วยให้ประชาชนได้ความสะดวกสบาย ในการเดินทางมากขึ้น ดำเนินโครงการเปลี่ยน สายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินเพื่อให้เกิดปัญหา ไฟฟ้าดับน้อยลง และหลังจากทำโครงการเสร็จ ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเที่ยว ในพื้นที่มากขึ้น

1.2 ด้านการรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยน สายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน (Perceived impacts) พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ส่วนใหญ่ ให้ระดับการรับรู้การเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้า

อากาศลงใต้ดิน ดังนั้นผู้ดำเนินโครงการควรปรับรูปแบบการก่อสร้างให้ประชาชนได้รับความสะดวกจากพื้นที่ก่อสร้างและสภาพแวดล้อมภายนอก ในช่วงการดำเนินงานจะไม่ทำให้เกิดปัญหาการขัดขวางการจราจร และในการดำเนินงานไม่มีความล่าช้าของการก่อสร้าง

1.3 ด้านการสนับสนุนโครงการนำสายไฟลงดิน (Willingness to take action) พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ส่วนใหญ่ให้ระดับการรับรู้การเปลี่ยนแปลงในการนำสายไฟฟ้าอากาศลงใต้ดิน ดังนั้นผู้ดำเนินโครงการควรมีการแจ้งและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจนทั่วถึงในระยะเวลาการดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนยินดีที่จะสนับสนุนการดำเนินการนำสายไฟฟ้าลงดินอำนวยความสะดวกการดำเนินการนำสายไฟฟ้าลงดินและเต็มใจที่จะจ่ายค่าไฟฟ้าสูงขึ้นหลังจากดำเนินการนำสายไฟฟ้าลงดินเสร็จแล้ว ตลอดจนในขั้นตอนการดำเนินการควรมีการแจ้งข่าวสารและประชาสัมพันธ์เป็นระยะ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบในรายละเอียดของโครงการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะมองเห็นเพียงภาพกว้าง ๆ ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น การศึกษาในครั้งต่อไปควรเพิ่มเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant participation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นต้น ควบคู่ไปกับการแจกแบบสอบถามเพื่อหาความคิดเห็นของการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพื่อศึกษาในเชิงลึกของกลุ่มตัวอย่าง ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข กระบวนการทำงานของโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีความสอดคล้องต่อความต้องการของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2562). ความเหมาะสมของโครงการพัฒนาระบบไฟฟ้าในเมืองใหญ่. <https://www.pea.co.th>.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2561). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS FOR WINDOWS. พิมพ์ครั้งที่ 14. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงยศ หวันสมาน และวรรณวิทย์ แท้มทอง. (2563). สาเหตุความล่าช้าในการก่อสร้างท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดินของสถานีไฟฟ้าย่อยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. [สารนิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วราหวัรัตน์ ทองเชื้อ. (2559). การเมืองกับโครงการสายไฟฟ้าลงใต้ดิน กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี. [สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วุฒิชัย มรดา. (2556). ผลกระทบที่มีต่อประชาชนจากการขยายตัวของคอนโดมิเนียมเพื่อการพักอาศัยในเขตพื้นที่ชุมชนบางแสนบน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. [สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป]. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- หทัยกาญจน์ วรรณสิทธิโชค. (2551). สาเหตุความล่าช้าในการก่อสร้างท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดินของสถานีไฟฟ้าย่อยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. [สารนิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Arens, W. F. (2004). *Contemporary advertising*. (9th ed.), McGraw-Hill.
- Belch, G. E. & Belch, M. A. (2007). *Advertising and promotion, an integrated marketing communications perspective*. (7th ed.), McGraw-Hill.
- Baruah et al. (2012). Analysis of Influencing Factors for Costs on Substation Siting Based on DEMATEL Method. *Procedia Engineering*. 38(2012), 2564 – 2571.

- Devine-Wright, P. & Batel, S. (2017). "My neighborhood, my country or my planet? The influence of multiple place attachments and climate change concern on social acceptance of energy infrastructure". *Global Environmental Change*. 47, 110–120.
- Lienert, L. (2015). "Public acceptance of the expansion and modification of high-voltage power lines in the context of the energy transition." *Energy Policy*. 87, 573–583.
- Rogers, E. M. (2004). *Diffusion of Innovation*. The Free Press.
- Vakatesh, V., Morris, M. G. & Davis, F. D. (2003). User acceptance of information technology: Toward a unified view. *MIS Quarterly*, 27(3), 425-478.
- Vanday, F. & Lawrence, G. (1995). *The environmental imperative: ecosocial concerns for Australian agriculture*. Rockhampton: Central Queensland University Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Harper & Row.

ตัวแบบกิจกรรมการพัฒนางานองค์กรของร้านขายยาในเมืองพัทยา

Organization development activities model of drug stores in Pattaya City

พิทยา ภิรมย์อัน (Pittaya Piromon) ¹ ประชันทน์ เจริญอารมณ์วัฒนา (Paratchanun Charoenarpornwattana) ²ระพิน ชูชื่น (Rapin Chuchuen) ³

Received: January 18, 2023

Revised: January 28, 2023

Accepted: January 30, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนางานองค์กรของร้านขายยาในเมืองพัทยา และ (2) เสนอตัวแบบกิจกรรมการพัฒนางานองค์กรของร้านขายยาในเมืองพัทยา การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งในการวิจัยนี้เป็นการศึกษาในระยะเวลาที่ 2 โดยนำตัวแปรมาจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะเวลาที่ 1 โดยเก็บข้อมูลจากพนักงานร้านขายยาในเมืองพัทยาจำนวน 300 คน และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นเจ้าของร้านขายยามากกว่า 10 ปี ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมพัฒนางานองค์กรร้านขายยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 3.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับที่ 1 คือ การดำเนินการตามกลยุทธ์กิจกรรมพัฒนางานองค์กร ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) ลำดับที่สอง คือ การประเมินกิจกรรมการพัฒนางานองค์กร ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$) ลำดับที่สาม คือ การวิเคราะห์องค์กรภายนอก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$) และลำดับที่ 4 กลยุทธ์กิจกรรมพัฒนางานองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.57$)

และลำดับที่ 5 คือ การวิเคราะห์ภายในองค์กร ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00$) และผลการวิจัยจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวแบบกิจกรรมการพัฒนางานองค์กร ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ภายในองค์กร 2) การวิเคราะห์ภายนอกองค์กร 3) กลยุทธ์กิจกรรมการพัฒนางานองค์กร 4) การดำเนินการตามกลยุทธ์กิจกรรมการพัฒนางานองค์กร 5) การประเมินกิจกรรมการพัฒนางานองค์กร

คำสำคัญ: การพัฒนางานองค์กร, กิจกรรมการพัฒนางานองค์กร, ร้านขายยา

Abstract

The objectives of this study were: (1) To study the opinion about the organization development activity of the drug stores in Pattaya City; and (2) To propose the model of the organization development activity of the drug stores in Pattaya City. The research design followed by mixed-methods research approach. This research was the second phase in which the researcher uses the result from the qualitative research in the first phase. Data collection with 300 employees of the drug store in Pattaya and collecting data by interview with 7 participants as the owners who have had drug store business for more than 10 years. It was found that the level of opinions of organizational development activities in drug stores in an overall was at a high level with a total mean of 3.97 when considering each aspect, the first order was the

¹ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาระบบบริหาร มหวิทยาลัยบูรพา

Ph.D. in HRD Student, Burapha University

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหวิทยาลัยบูรพา

Advisor, Burapha University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม มหวิทยาลัยบูรพา

Co-advisor, Burapha University

implementation of the organizational development activity strategy. The average was at a high level ($\mu = 4.09$). The second was organizational development activity evaluation. The average was at a high level ($\mu = 4.06$). The third was the external organization analysis. The average was at a high level ($\mu = 3.65$) and the fourth was the organization development activity strategy. The average was at a high level ($\mu = 3.57$), and the fifth was the analysis of the internal organization analysis. The mean is moderate ($\mu = 3.00$). Also the focus group presents the organization development activity model including: 1) Internal organization analysis, 2) External organization analysis, 3) Organization development activity strategy, 4) Implementing organization development activity intervention, and 5) Organizational development activity evaluation.

Keywords: Organization development, Organization development activity, Drug store business

Background and significance of the problem

Organization development (OD) is a tool used to manage and develop an organization so that the organization could adapt and solve problems in time to change and be ready to strengthen the organization in a more systematic and concrete way. It should develop and must apply OD by applying social and human understanding and principles to bring about change in the desired direction. The expansion and change of the external environment such as economy, society, culture, politics, technology, and globalization, as well as operating environments such as customers, and competitors have influenced the existence of the organization. Therefore, every business entrepreneur should have a strategy that can handle the change (Marshak and Bushe, 2018).

A drug store which is the pharmaceutical business generates more income for the country. Was shown in 2018 that the number of modern drug stores requesting a license to operate the business at the office of the Food and Drug Administration (FDA) including 15,359 drug stores, an increase of 27% compared to 2017 which has a total of about 12,123 pharmacies. The total number of modern drug stores is expected to be large operating drug stores or chain stores, approximately 10% of the total number of modern drug stores. And the remaining 90 percents are still single-drug stores (stand-alone), most of which are drug stores of SME entrepreneurs who graduated in pharmacology and open their own businesses. Since most owners in the industry are pharmacists, organizational development in this area is the development of drug knowledge to be reliable (Kasikorn Research Center, 2019).

However, most of the drug stores lack organization development activity which leads to unsystematic operation of the business. In terms of the survival of traditional drug stores, it must be adapted by paying more attention to organizational development activity which is an important issue that will lead the drug store business to survive. From the above information, the researcher is interested in studying the organization development activity of drug stores in Pattaya City in order to be able to develop a model for the organization development activity of drug stores in Pattaya City.

Research questions

1. What is the opinion about the organization development activity of the drug stores in Pattaya City?
2. What does organization development activity look like?

Research Objectives

1. To study the opinion about the organization development activity of the drug stores in Pattaya City.
2. To propose the model of the organization development activity of the drug stores in Pattaya City.

Research Methodology

This study attention to the organizational development activity of drug stores in Pattaya City by collecting data from 300 employees of drug stores in Pattaya City and the focus group, collecting data with 7 participants as owners who have had business with drug stores for more than 10 years.

This research is quantitative research. The research instrument used to collect data was a questionnaire. The instrument was divided into 3 parts including; Part one: Demographic data, Part two: Organization development activities of the drug store, and Part three: Additional comments, plus the factors that are expected to be present in organization development. Also used the focus group to confirm the research results of the quantitative research part.

Data Collection

The study was conducted by using a questionnaire as a tool with a population of 300 employees from drug stores in Pattaya City and conducting a focus group discussion using an interview form collecting data with 7 participants as owners who have had the business in drug stores for more than 10 years.

Data analysis

These activities include:

1. Internal Organization Analysis, which covers areas such as organisational strategy, organizational structure, organization style, organization system, human resource, human resource skills, and core values.
2. External Organization Analysis, which covers areas such as the economy, society,

government policy, technology, and consumer behaviour.

3. Organization Development Activity Strategy, which covers areas such as organization structure, work process, operation system, human resource development, and organization development policy and goals.

4. Implementing Organization Development Activity Intervention, which covers areas such as good leadership, effective human resource management, participation of all organization members, effective communication, work motivation, and fair performance evaluation.

5. Organizational Development Activity Evaluation, which covers areas such as data collection from all involved parties, setting criteria for organization development, providing feedback to supervisors, colleagues, and subordinates, and performance evaluation.

Research Results

1. The results of the analysis of the personal information of all 300 respondents, which can be classified by gender, age, marital status, education level, work experience, position, income, and expense found that the majority of drug store employees are females 86.70%, aged between 36-40 years 28.70%, married 50%, Bachelor degree 71%, work experience in a period of 4 years or more 45.30%, shopkeeper 31%, income more than 29,000 bath 67%, expenses of more than 29,000 Baht 50.70%.

2. Results of the organizational development activities of the drug stores in Pattaya City are as follows:

Table 1 Results of the Organizational Development Activities of the Drug Stores in Pattaya City

Organizational development activities	μ	S.D.	Level
Internal organization analysis	3.00	1.08	Moderat
External organization analysis	3.65	0.90	High
Organization development activity strategy	3.57	0.98	High
Implementing organization development activity intervention	4.09	0.87	High
Organization development activity evaluation	4.00	0.90	High
Total	3.97	0.77	High

From Table 1, it was found that the level of opinions on organizational development activities in drug stores. Overall, it was at a high level with a total mean of 3.97. Considering each aspect, the first order was the implementation of the organizational development activity intervention. The average was at a high level ($\mu=4.09$). The second was organizational development activity evaluation. The average was at a high level ($\mu=4.06$). The third was the external organization analysis. The average was at a high level ($\mu=3.65$). The fourth was the organization development activity strategy. The average was at a high level ($\mu=3.57$) and the fifth was the analysis of the internal organization analysis. The mean is moderate ($\mu=3.00$).

3. The details of the study results appear with a total of 5 organization development activities as follows

Figure 1 Organization development activities model

Discussion

In response to the research question one "What is the opinion about the organization development activity of the drug stores in Pattaya City?"

It was found that the level of opinions of organizational development activities in pharmacies. Overall, it was at a high level, when considering each aspect, the first order is the implementation of the organizational development strategy (high level). The second was the assessment of organizational development (high level). The third was the analysis of the external problems of the organization (high level). The fourth was the organization's development strategy (high level). And the fifth was the analysis of the internal problems of the organization (moderate level). It was consistent with Suwannurak, Chaianit, and Samart (2020) supported that in organization development, the overall result of each aspect is at a high level which includes strategy, structure, management, human resource, the analysis of the internal and external organization, and evaluation. Moreover, Tongnak, Cain, and Tavachalee (2016) found that for the process of organization development activity, the most important step is to find out the solution to solve the problem at the highest level, implementation with high level, planning, and analysis with high level, data collection with high level, and follow up and evaluation with high level.

For the hypothesis testing, drug store employees in Pattaya City with demographic data classified by gender, age, marital status, education level work experience position, duties, income, and expenditure found that 1) Different genders, no different organizational development activities, 2) Different age, different organization development activities, 3) Different marital status, no different organizational development activities, 4) Different education level, no different

organizational development activities, 5) Different work experience, no different organizational development activities, 6) Different job position, different organizational development activities, 7) Different income, no different organizational development activities, and 8) Different expense, no different organizational development activities. It was summarized that for different ages and job positions, organizations should provide different organization development activities. Because it requires different activities to fulfill their need in the organization's development activities. However, to ensure the effectiveness of the organization's development activity, the organization should ensure all factors that affect the activities.

In response to research question two "How are organization development activity look like?"

For the focus group results, it was found that all participants agree with all the organization development activities model including 1) Internal Organization Analysis, 2) External Organization Analysis, 3) Organization Development Strategy, 4) Implementing Organization Development Intervention, and 5) Organizational Development Evaluation. This study result was supported by Tongnak, Cain, and Tavachalee (2016) proposed the process of organizational development activity including the process of planning to establish the system, the organization development activity strategy, implement the organization development activity by using the information technology to support the organization development activity, and monitoring and evaluating the organization development activity to assess the success of organization development activity. As Swanson and Holton (2001) suggested the step of the organization development process as 1) Analyze/contract, 2) Diagnose/feedback, 3) Plan/develop, 4) Implement, and 5) Evaluate/institutionalize.

As well as, Anderson (2012) proposed the organization development process including 1) Entry and contracting, 2) Data gathering – to analyze the problems, and 3) Diagnosis and feedback – assessment, analysis, and interpretation. Moreover, Wongnaree (1976) suggested the organization development process and focus on problem analysis including 6 steps, 1) Problem awareness, 2) Data gathering, 3) Diagnosis, 4) Planning, 5) Intervention, and 6) Evaluation. Furthermore, Davis and Newstorm (1984) highlighted the organization development process with 7 steps, 1) Diagnosis, 2) Data gathering, 3) Data verifying, 4) Planning, 5) Team building, 6) Group relationship, and 7) Evaluation of group relationship. Cummings and Worley (2009) stated that the organization development process should include 1) Entering and contracting, 2) Diagnosis organizations, 3) Diagnosis groups and jobs, 4) Collecting and analyzing diagnosis information, 5) Feedback on diagnosis information, 6) Leading and managing change, and 7) Evaluating and institutionalizing organization development interventions. Finally, Janjamras (2006) summarized the organization process with 1) Organization development needs, 2) Accept and needs, 3) Data gathering and problem diagnosis, 4) Planned change, 5) Implementation and intervention, and 6) Evaluation. However, we found that some steps were different, maybe because it was in a different context. The drug stores had their own specific which other businesses cannot compare.

Recommendations

The researcher recommended that when the drug store develops its organization development activity, it should ensure that it was followed by: 1) Internal Organization Analysis, 2) External Organization Analysis, 3) Organization Development Activity Strategy, 4) Implementing Organization Development Activity Intervention, and 5) Organizational Development Activity Evaluation. Moreover, it should use this model as the

guideline and checklist to develop the organization development activity in the drug store. However, this research was conducted in the drug store business only, the limitation was that it could not be generalized to another industry.

Reference

- Anderson, D. L. (2001). *Organization development*. (2nd ed). Sage.
- Cummings, T. G., & Worley, C. G. (2009). *Organization development and change*. South-Western Cengage learning
- Davis, K., & Newstorm, J. W. (1984). *Human behavior at work: Organizational behavior*. (7th ed.). McGraw-hill.
- Jamjamras, N. (2006). *Organization development*. (4th ed.). Human Capital Center.
- Kasikorn Research Center. (2019). *Pharmacy or drug store*. Kasikorn Research Center.
- Marshak, R. J., & Bushe, G. R. (2018). Planned and generative change in organization development. *OD PRACTITIONER*, 50(4), 10.
- Suwannurak, K., Chainit, A., & Samart, P. (2020). Development model of organization efficiency: a case study of bureau of higher education standards and evaluation office of the higher education commission bangkok. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(11), 147–165.
- Swanson, R., & Holton III, E. F. (2001). *Foundation of human resource development*. Berrett-Koehler Publishers.
- Tongnak, P., Cain, P. M., & Tavachalee, Y. (2016). Approaches to Improve Organisation Development Planning Process of Sang Kho Subdistrict Administration Organisation, Phu Phan, Sakon Nakorn. *Political Science and Law Journal, Kalasin Rajabhat University*, 2(2), 114-131.
- Wongnaree, M. (1976). *Concept-Practice in organization development* Mongkon Printing.

การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผล กับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566

People's perceptions of factors affecting the selection of members of the house of representatives in 2023

ระวีวรรณ ชินอ่วม¹ (Rawiwan Cinaum) เสรี ทองแถม² (Seri Thongchaem)

จารุวัฒน์ ดิงหงะ³ (Jaruwut Tingnga)

Received: March 30, 2023

Revised: May 29, 2023

Accepted: May 31, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ. 2566 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566, เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 ของประชาชน ซึ่งประชากรที่ศึกษาคือ ประชาชน ที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 52,554,955 คน และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 1,083 คน โดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน ผลของการวิจัย พบว่า การรับรู้ของประชาชนจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับมาก และระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566

ไม่แตกต่างกัน เมื่อทำการสังเคราะห์ผลการวิจัย ทำให้ทราบว่านอกจากปัจจัยพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ บุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างมาก เพราะเปรียบเสมือนการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกนายกรัฐมนตรีทางอ้อม

คำสำคัญ: การรับรู้ของประชาชน, ปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือก, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

Abstract

This study aimed to study people's perceptions on factors affecting the selection of members of the House of Representatives in 2023, to compare people's perceptions of factors affecting the selection of members of the House on Representatives in 2023, and as a suggestion for the decision to elect members of the House of Representatives in the year 2023 of the people. The study population included 52,554,955 people who have the right to vote and the samples in the study were 1,083 people using Krejcie & Morgan. The results of the research found that people's perceptions on factors affecting the selection of members of the House of Representatives in 2023 were at a high level and level of people's

¹ อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Lecturer, in Business Administration and Public
Western University

² นักวิจัยอิสระ

Independent researcher

³ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Lecturer, Phuket Rajabhat University

perceptions on factors affecting the selection of members of the House of Representatives in 2023 had no significantly difference. When synthesizing the research results, it was revealed that, apart from political party factors, and candidates for election, another important factor is the person who will serve as a prime minister will greatly affect the selection of members of the House of Representatives. Because it is like choosing members of the House of Representatives, it is indirectly electing the prime minister.

Keywords: People's perceptions, Factors affecting the selection, Members of the House of Representatives

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองแบบหนึ่งซึ่งประชาชนพลเมืองเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเลือกผู้ปกครองซึ่งทำหน้าที่ออกกฎหมายโดยประชาชนอาจใช้อำนาจของตนด้วยตนเองหรือผ่านผู้แทนที่เลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้ หรือที่เรียกว่าเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.2476 และในปี พ.ศ.2562 มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งครั้งที่ 28 หลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ให้คำมั่นสัญญาหลายครั้ง การเลือกตั้งครั้งนี้ถูกวิจารณ์ว่ามีการเอื้อประโยชน์แก่พรรคพลังประชารัฐมาตั้งแต่การออกแบบระบบเนื่องจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ร่างขึ้นหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ระบุให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งมีสิทธิออกเสียงเลือกนายกรัฐมนตรีได้ การคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่มีการกำหนดสูตรชัดเจน และมีการใช้มาตรา 44 เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแก้ไขเขตเลือกตั้งก่อนที่จะประกาศเพียงไม่กี่วัน ผลการลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีหลังการเลือกตั้งปรากฏว่า ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้า คสช. ได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีต่ออีกสมัย และมีการจัดตั้งรัฐบาลผสมที่

นำโดยพรรคพลังประชารัฐ พลเอกประยุทธ์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่ 2 เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2562 (วิกิพีเดีย, 2565) ซึ่งวันสิ้นสุดวาระของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ในสมัยที่ 2 จะหมดลงในวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2565 และในปี พ.ศ.2566 จะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 29 เพื่อสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นตัวแทนของประชาชนมาบริหารประเทศต่อไป

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่กำลังมีการปฏิรูปการเมืองมุ่งสู่การเป็นประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน ซึ่งงานวิจัยหลายเรื่องในหลายพื้นที่ ในปัจจุบันแสดงให้เห็นว่าเป็นยุคที่ประชาชนมีการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมากประชาชนมีบทบาทและส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยการศึกษาคุณสมบัติผู้แทนราษฎรที่ตนสนใจ และมีพรรคการเมืองที่อยู่ในใจ เพราะเชื่อว่าผู้สมัครจะนำความเจริญ มาสู่ท้องถิ่นของตน ทั้งทางด้านการคมนาคม การศึกษา และการมีอาชีพที่มั่นคง เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นความเข้าใจว่าประชาธิปไตยไม่เพียง แต่ทำให้ประชาชนมีอิสระ เสรี มีการอยู่ดีกินดีและมีสิทธิความเป็นมนุษย์มากขึ้น ซึ่งการเป็นหรือมีประชาธิปไตยมากขึ้นย่อมหมายถึงการมีจิตสำนึกในส่วนร่วมมากขึ้นเช่นกัน (พิไลวรรณ กนกทัศน์, 2560)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกิจกรรมที่สะท้อนถึงความต้องการระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน คุณภาพของพรรคการเมืองในการนำเสนอโยบายสาธารณะ รวมทั้งความจริงใจของรัฐที่จะร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ส่วนการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ อันจะเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติข้อ 21(1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) สรุปใจความสำคัญได้ว่า “เจตจำนงของประชาชน ย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาลผู้ปกครองเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่จะรับประกันในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรี”

(กระมล ทองธรรมชาติ อ้างถึงใน จิรัชยา เคล้าดี, 2564)

การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรีต้องเปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจทั้ง ในแง่ของผู้สมัครและผู้ออกเสียงทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมไม่มีการชี้นำหรือบังคับให้เลือกโดยประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศแต่ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันยอมเป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ปกครองประเทศพร้อมๆ กัน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้โดยเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าประโยชน์แก่ส่วนรวมตามแนวทางที่ตนต้องการโดยพิจารณา จากนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคของผู้สมัครดังนั้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงมีความสำคัญต่อคนไทยทุกคนที่ต้องไปทำหน้าที่เพื่อมอบอำนาจอธิปไตยของตน โดยการเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์และดูแลทุกข์สุขของประชาชน รวมทั้งบริหารงบประมาณของประเทศชาติ (สุขุม นวลสกุล อ้างถึงใน อติศักดิ์ จันทร์วิทัน, 2559)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสำคัญต่อคนไทยทุกคนที่ต้องไปทำหน้าที่เพื่อมอบอำนาจอธิปไตยของประชาชนโดยการเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์และดูแลทุกข์สุขของประชาชน รวมทั้งบริหารงบประมาณของประเทศชาติที่มูลค่ามหาศาลในแต่ละปี ดังนั้นการเลือกผู้แทนที่เป็น "คนดี" มีความซื่อสัตย์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนให้เข้าไปทำงานทางการเมืองจะทำให้สามารถใช้งบประมาณทุกบาททุกสตางค์ที่มาจากเงินภาษีของประชาชนไปพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566

คำถามการวิจัย

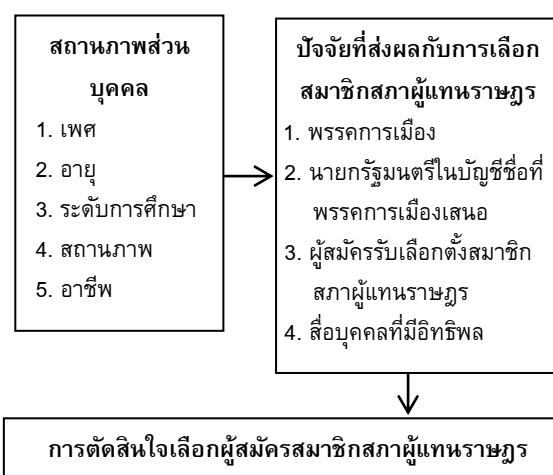
1. การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างไร
2. การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน มีการรับรู้แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ปัจจัยใดที่ประชาชนใช้ในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองสากลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นรูปแบบการปกครองที่มีข้อเสียเหน้อยที่สุดในบรรดารูปแบบการปกครองทั้งปวง แต่จากสภาพความเป็นจริงในสังคมไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยังไม่สมบูรณ์ จากการศึกษางานวิจัยของ พิมพ์ชนา คำขำ (2560) และปิยะรัตน์ สนแจ้ง (2561) ได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566 ประโยชน์ที่จะได้รับในครั้งนี้ คือ

1. การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้เป็นช่องทางสื่อสารข้อมูลข่าวสารถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

2. ทำให้ทราบว่าประชาชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกันมีปัจจัยในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 อย่างไร

นิยามศัพท์

ในการวิจัยเรื่อง การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 ผู้วิจัยให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

การรับรู้ของประชาชน หมายถึง การรับรู้ของประชาชนต่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566 ที่ถูกส่งออกมาเพื่อนำมาพิจารณาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเป็นการรับรู้การสื่อสารทางการเมือง

ปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง ปัจจัยที่มีสิทธิเลือกตั้งใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้กำหนดไว้ 4 ด้าน ได้แก่ พรรคการเมือง นายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสื่อบุคคลที่มีอิทธิพล

พรรคการเมือง หมายถึง พรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัด

นายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ หมายถึง คุณสมบัติส่วนตัวของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สื่อบุคคลที่มีอิทธิพล หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลที่จะจูงใจให้ประชาชนตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปในปี พ.ศ.2566

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ พรรคการเมือง นายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสื่อบุคคลที่มีอิทธิพล

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 52,554,955 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 1,083 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 คือ พรรคการเมือง นายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสื่อบุคคลที่มีอิทธิพล

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษารวม 4 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566 และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 ของประชาชนเป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจ (Survey Method) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 52,554,955 คน (สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,083 คน ใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) จากตารางสำเร็จรูป เมื่อประชากรมีขนาดใหญ่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,083 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มจากผู้ที่เข้ามาตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) ที่มีความสมบูรณ์ จนครบจำนวน 1,083 คน หรือคิดเป็น 100 % แบ่งตามภูมิสำเนา ดังนี้

1. กรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 181 คน
2. ภาคกลาง จำนวน 181 คน
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 181 คน
4. ภาคตะวันออกจำนวน 180 คน
5. ภาคเหนือ จำนวน 180 คน
6. ภาคใต้ จำนวน 180 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) โดยแบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วย คำถามแบบปลายเปิด และคำถามแบบปลายปิด แบ่งโครงสร้างคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ, อายุ, สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน รวม 20 ข้อ ประกอบด้วย

1. พรรคการเมือง จำนวน 5 ข้อ
2. นายกรัฐมนตรีที่พรรคเสนอชื่อ จำนวน 5 ข้อ
3. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 5 ข้อ
4. สื่อบุคคลที่มีอิทธิพล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยเป็นลักษณะแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended

questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้อย่างอิสระในการแสดงความคิดเห็น

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1 ใช้เป็นค่าถาม

2. สถิติทดสอบวัดความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.871

3. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean: $\bar{x}$)

4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

5. การทดสอบสมมติฐาน

5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (t-test) ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่ม เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

5.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test

5.3 วิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจ (Survey Method) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลตามลำดับ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ พบว่า เป็นเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 612 คน เป็นเพศชาย จำนวน 471 คน มีอายุ 18-30 ปี มากที่สุด จำนวน 458 คน มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 714 คน มีสถานภาพโสดมากที่สุด จำนวน 491 คน มีอาชีพพนักงานเอกชนมากที่สุด จำนวน 357 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกับการ

เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.28 ซึ่งพรรคการเมือง และนายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.31 อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 โดยอันดับที่ 3 คือ ผู้สมัครรับเลือก ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.25 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ สื่อบุคคลที่มีอิทธิพล มีค่าเฉลี่ยที่ 4.23 อยู่ในระดับมาก ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 ในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. พรรคการเมือง	4.31	0.74	มาก
2. นายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ	4.31	0.78	มาก
3. ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	4.25	0.80	มาก
4. สื่อบุคคลที่มีอิทธิพล	4.23	0.83	มาก
เฉลี่ย	4.28	0.79	มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลปรากฏ ดังนี้

ด้านพรรคการเมือง พบว่า ปัจจัยคุณสมบัติส่วนบุคคลของหัวหน้าพรรคและบุคลากร มีการรับรู้เป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 2 เป็นพรรคการเมืองที่ตนเองให้ความสนใจชื่นชอบ อันดับที่ 3 คือ เป็นพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ มีคุณธรรมและนโยบายของพรรคมีประโยชน์ต่อประชาชน อันดับที่ 4 มีผลงานดีในอดีตที่ผ่านมาเป็นพรรครัฐบาลมาก่อน และอันดับสุดท้าย คือ เป็นพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่ และเป็นที่รู้จักของประชาชน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 ด้านพรรคการเมือง

ปัจจัยด้านพรรคการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. เป็นพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ มีคุณธรรม และนโยบายของพรรค มีประโยชน์ต่อประชาชน	4.28	0.74	มาก
2. เป็นพรรคการเมืองที่ตนเองให้ความสนใจชื่นชอบ	4.35	0.72	มาก
3. คุณสมบัติส่วนบุคคลของหัวหน้าพรรคและบุคลากร	4.40	0.70	มาก
4. เป็นพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่ และเป็นที่รู้จักของประชาชน	4.25	0.77	มาก
5. มีผลงานดีในอดีตที่ผ่านมา/เป็นพรรครัฐบาลมาก่อน	4.28	0.79	มาก
เฉลี่ย	4.31	0.74	มาก

ด้านนายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ พบว่า ปัจจัยความมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีการรับรู้เป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 2 มีภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ ทันสมัย และเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม/เคยเป็นข้าราชการ ดำรง ทหาร ฯ มีการรับรู้เท่ากัน อันดับที่ 4 มีภาพความซื่อสัตย์ โปร่งใส และอันดับสุดท้าย คือ ผลงานที่ผ่านมา ดังตาราง 3

ตาราง 3 ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566 ด้านนายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ

ปัจจัยด้านนายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ความมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์	4.42	0.76	มาก
2. มีภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ ทันสมัย	4.33	0.75	มาก
3. เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม / เคยเป็นข้าราชการ ดำรง ทหาร ฯ	4.33	0.77	มาก
4. มีภาพความซื่อสัตย์ โปร่งใส	4.19	0.78	มาก
5. ผลงานที่ผ่านมา	4.18	0.86	มาก
เฉลี่ย	4.31	0.78	มาก

ด้านผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ปัจจัยนโยบายของผู้สมัคร มีการรับรู้เป็น

อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 คือ คุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัคร อันดับที่ 3 คือ ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร อันดับที่ 4 คือ วิธีที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียง เช่น การติดแผ่นป้าย การประชาสัมพันธ์ การหาเสียงตามบ้าน เป็นต้น และอันดับสุดท้าย คือ การจูงใจในสิ่งตอบแทน/ผลประโยชน์สิ่งตอบแทน ดังตาราง 4

ตาราง 4 ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ. 2566 ด้าน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยด้านผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร	4.22	0.80	มาก
2. นโยบายของผู้สมัคร	4.34	0.78	มาก
3. วิธีที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียง เช่น การติดแผ่นป้าย การประชาสัมพันธ์ การหาเสียงตามบ้าน เป็นต้น	4.20	0.82	มาก
4. การจูงใจในสิ่งตอบแทน/ผลประโยชน์สิ่งตอบแทน	4.17	0.87	มาก
5. คุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัคร	4.30	0.77	มาก
เฉลี่ย	4.25	0.80	มาก

ด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพล พบว่า ปัจจัยบุคคลในครอบครัว/ญาติ มีการรับรู้ เป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 2 คือ เพื่อนสนิท/กลุ่มเพื่อนที่ทำงาน อันดับที่ 3 คือ ผู้นำชุมชนที่เคารพนับถือ อันดับที่ 4 คือ ครู/อาจารย์ และอันดับสุดท้าย คือ เพื่อนบ้าน ดังตาราง 5

ตาราง 5 ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ. 2566 ด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพล

ปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. บุคคลในครอบครัว/ญาติ	4.35	0.79	มาก
2. เพื่อนสนิท/กลุ่มเพื่อนที่ทำงาน	4.27	0.80	มาก
3. ผู้นำชุมชนที่เคารพนับถือ	4.21	0.85	มาก
4. ครู/อาจารย์	4.19	0.86	มาก
5. เพื่อนบ้าน	4.18	0.86	มาก
เฉลี่ย	4.23	0.83	มาก

ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 พบว่าระดับการรับรู้ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีระดับการรับรู้ต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ.2566 ไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกันต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566

ระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกัน			
	t	F	p
1. เพศ	2.192		.337
2. อายุ		0.148	.964
3. ระดับการศึกษา		0.235	.872
4. สถานภาพ		0.249	.862
5. อาชีพ		0.117	.976

ตาราง 7 ผลการศึกษาการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างการรับรู้ของประชาชน ที่มีต่อการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566

ตัวแปรอิสระการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566	B	S.E	beta	T	p
พรรคการเมือง	0.095	0.073	0.090	1.311	.192
นายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ	0.086	0.076	0.084	1.129	.261
ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	0.084	0.078	0.080	1.088	.279
สื่อบุคคลที่มีอิทธิพล	0.174	0.050	0.216	3.502	.001*
R=0.899 R Square = 0.809, Adjuster R Square =.825					
Std. Error of the Estimate = 0.29417, Sig. = .000					

จากตาราง 7 ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้ของประชาชนต่อการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 ได้ร้อยละ 80.90 เมื่อพิจารณาตัวแปรแล้วมีเพียงตัวแปรเดียว คือ สื่อบุคคลที่มีอิทธิพล มีค่าเบต้าเท่ากับ 0.216

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ.2566 ที่ผลการศึกษาปรากฏว่าระดับการรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับมากนั้น อาจเนื่องจากการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในปัจจุบันสามารถรับรู้และเข้าถึงได้โดยง่ายจากสื่อต่าง ๆ และสามารถค้นหาผลงานและประวัติภูมิหลังของพรรคการเมือง นายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำมาเป็นข้อพิจารณาในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สอดคล้องกับการศึกษาของ จิรัชยา เคล้าดี (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอำเภอหาดใหญ่ ที่พบว่าค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จิรัชยา เคล้าดี (2564) และ ปิยะรัตน์ สนแจ้ง (2561) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562 ที่พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านพรรคการเมือง และด้านนายกรัฐมนตรีในบัญชีชื่อที่พรรคการเมืองเสนอที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันปีพ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเสนอชื่อของพรรคการเมือง จึงมีผลให้การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสมือนเป็นการเลือกนายกรัฐมนตรีอีกด้วย จึงทำให้การรับรู้ปัจจัยพรรคการเมืองที่เสนอรายชื่อใคร และปัจจัยนายกรัฐมนตรีมาจากการเสนอชื่อของพรรคการเมืองเป็นใคร จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ. 2566 มากที่สุด

ผลการศึกษาการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างการรับรู้ของประชาชน ที่มีต่อการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 พบว่าการรับรู้ของประชาชน อธิบาย ต่อการเลือก

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 เมื่อพิจารณาตัวแปรแล้วมีเพียงตัวแปรเดียว คือ สื่อบุคคลที่มีอิทธิพล มีค่าเบต้าเท่ากับ 0.216 แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ของประชาชนด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพล มีความสัมพันธ์ ส่งผลต่อการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายได้ว่าการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนได้มีการรับรู้ถึงสื่อบุคคลที่มีอิทธิพล เป็นปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566 ตัวอย่าง เช่น ถ้าเลือกผู้สมัครท่านนี้แล้วมีโอกาสที่จะได้นายกรัฐมนตรีเป็นใคร และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้มีสภาวะในการรับรู้ข่าวสารเพิ่มขึ้น จึงทำให้มีการตัดสินใจในการเลือกตั้ง

องค์ความรู้จากการวิจัย

เจตจำนงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับการเลือกตั้งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับก่อนหน้า พุทธศักราช 2560 กล่าวคือ ฉบับก่อนหน้าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงเป็นเพียงการมอบอำนาจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพรรคการเมืองที่เลือกไปใช้อำนาจในการจัดตั้งรัฐบาลและสรรหานายกรัฐมนตรีแทนประชาชนเจ้าของอำนาจ (คนที่ใช่ พรรคที่ชอบ) แต่ฉบับปี พ.ศ.2560 ได้มีการระบุให้พรรคการเมืองเสนอตัวบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไว้ล่วงหน้าซึ่งฉบับก่อนหน้าไม่ได้กำหนดไว้ ทำให้ข้อพิจารณาของประชาชนถึงปัจจัยในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีการเปลี่ยนแปลงไปซึ่งก่อนหน้านี้การตัดสินใจเลือกเพื่อวัตถุประสงค์ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนเลือกสังกัดพรรคที่เลือกได้จัดตั้งเป็นคณะรัฐบาล แต่การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเปลี่ยนไป คือ เป็นการเลือกเพื่อมอบอำนาจให้บุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามที่ประชาชนผู้มีสิทธิต้องการมอบความชอบธรรม ให้มาบริหารและพัฒนาประเทศต่อไปใน 4 ปีข้างหน้า ซึ่งข้อประจักษ์ที่พบคือ ประชาชนบางคนตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรที่ไม่เคยรู้จัก หรือพรรคการเมืองที่ไม่ขึ้นขอบ
เพียงแต่สังกัดพรรคการเมืองที่เสนอชื่อนายกรัฐมนตรี
ตามที่คุณเลือกต้องการให้เป็นนายกรัฐมนตรีเท่านั้น
เช่น การเลือกพรรคพลังประชารัฐที่เป็นพรรคใหม่
ยังไม่มีผลงานเพราะต้องการให้ พลเอกประยุทธ์
จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี หรือ สส.หน้าใหม่ของ
พรรคอนาคตใหม่ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิด
ขึ้นมาก่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยที่ปรากฏในงานวิจัยฉบับนี้ทำให้เราทราบว่า การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกนายกรัฐมนตรีโดยอ้อมอีกด้วย ดังนั้นประชาชนผู้เป็นเจ้าของสิทธิจึงต้องเพิ่มระดับการรับรู้ปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อการพิจารณาถึงปัจจัยทางเลือกในการตัดสินใจ ซึ่งจะมีผลต่อการชื่อนาคตประเทศชาติได้

1.2 การเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีของพรรคการเมืองต้องมีการพิจารณาถึงผลกระทบถึงปัจจัยคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีเพื่อบริหารประเทศ และเป็นการเลือกอนาคตของพรรคอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้คำตอบและรายละเอียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยข้อคำถามอาจไม่ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2566 ได้ทั้งหมด

2.2 ควรมีการศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง รูปแบบที่ใช้ในการหาเสียง และรูปแบบของการใช้สื่อต่างๆ ของประชาชนในการรับรู้ปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น ใน Social Network เพื่อที่จะสร้างการรับรู้ต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีพ.ศ. 2566 ให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิรัชยา กลบตี. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนอำเภอหาดใหญ่. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 15(41), 259-272.
- ปิยะรัตน์ สนแจ้ง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ. *การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: กรณีศึกษาชาวกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562*. [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง]. มหาวิทยาลัยเกริก.
- พิมพ์ชนา คำข้า. (2560). *การเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ส. ของตระกูล พ.ต.อ.ตันเจริญ*. [การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิไลวรรณ กนกทัศน์. (2560). *จิตสำนึกทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลห้วยเหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิกิพีเดีย. (2565). *การเลือกตั้งทั่วไปสภาผู้แทนราษฎรไทย พ.ศ. 2566*. <https://shorturl.asia/b07XM>.
- สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2565). *จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง*. <https://www.bora.dopa.go.th/>
- อดิศักดิ์ จันทรวิทัน. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: การศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2559. [สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง]. มหาวิทยาลัยเกริก.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. Harper & Row.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607–610.

แนวทางการสืบทอดและพัฒนากาของเพลงพื้นบ้านไห่เหมินในยุคใหม่

Guidelines for the inheritance and development
of folk songs Haimen in the new eraหวัง หย่านร่ง (Wang Yanrong)¹ รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ (Rungkiat Siriwongsuwan)²

Received: April 12, 2023

Revised: May 05, 2023

Accepted: May 08, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสืบทอดและพัฒนากาของเพลงพื้นบ้านไห่เหมิน วิจัยมีการทบทวนวรรณกรรม มีการสำรวจลงภาคสนาม และมีการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง นักวิชาการด้านดนตรี ศิลปินนักแสดงผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้านไห่เหมิน และผู้บริหารหลักสูตร รวมทั้งหมด 3 คน

การศึกษานี้พบว่า ผลมาจากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาจากทิศทางของเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัยของผู้คน รวมทั้งการพัฒนา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งผลทำให้การสืบทอดเพลงพื้นบ้านไห่เหมิน มีจำนวนผู้ที่ชื่นชอบเพลงพื้นบ้านและผู้ร้องเพลงพื้นบ้านที่ค่อยๆ ลดลง เนื่องจากสถานที่การแสดงของนักดนตรีลดลง รวมทั้งผู้ฟังแนวทางการสืบทอดและการพัฒนาของเพลงพื้นบ้านไห่เหมินกำลังเผชิญกับสถานการณ์ที่มีปัญหา

ดังนั้นในการศึกษาแนวทางการพัฒนากาของบทเพลงในยุคปัจจุบัน จะเป็นการพัฒนาและสร้างแนวทางการสืบทอด โดยการสร้างฐานข้อมูลเพลงพื้นบ้านไห่เหมินเพื่อใช้ปรับปรุงการเข้าถึงของ

สาธารณชนในสังคมปัจจุบัน สื่อสมัยใหม่ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการสอนในโรงเรียน และปรับปรุงพัฒนาผลการปฏิบัติของวัฒนธรรมดนตรีของนักเรียน และการใช้ทรัพยากรเพลงพื้นบ้านของไห่เหมิน เพื่อส่งเสริมการสืบทอดของเพลงพื้นบ้านไห่เหมิน

คำสำคัญ: การสืบทอด , การพัฒนาของเพลงพื้นบ้านไห่เหมิน

Abstract

The purpose of this research was to study the inheritance and development of Haimen folk songs. The research method was reviewed. Field surveys and interviews were conducted. The target group of interviewees, music scholars actor who inherits Haimen Folk Song, and course administrator, totaling 3 people.

The study found that the result of changes and development from the direction of the economy change of environment people's housing including the development cultural diversity: As a result, the heritage of folk songs of Haimen is that the number of folk song lovers and folk singers is gradually decreasing due to the decrease in the venue of musical performances. The listeners, development, and transmission of Haimen folk songs are also in a

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Student, Master of Philosophy Program in Performing Arts, Suan Sunandha Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Advisor, Suan Sunandha Rajabhat University

very bad situation. Therefore, in the study of the development of modern songs, the development and inheritance of Haimen folk songs should be built to build a database of Haimen folk songs to improve them. Publicly available modern media effective today, including the development of curricula in schools, and enhancing the practical effect of students' musical culture and the use of Haimen folk song resources to promote the succession of Haimen folk songs. The benefit of this research lies in this research. Gain a deeper understanding of the local music culture Haimen folk song and knowledge of the methods of folk song inheritance and development also provided a new perspective on the inheritance and development of Haimen folk songs.

Keywords: Inheritance, Development of Haimen Folk song

Introduction

Folk songs often intentionally or unintentionally shape the cultural landscape and cultural ecology of a region in the process of being passed on. As a musical performance of orally transmitted Haimen folk songs, they originated on the north bank of the lower Yangtze River. It's a wonderful music culture shaped by people who have worked throughout their long working lives. Haimen's folk music is sweet and simple, fresh and smooth, and has a strong local influence. It is a small boat in the midst of various traditional music. Haimen folk songs have spread to the shores of the Yellow Sea with regional variations.

Traditional folk songs are incompatible with modern life. Is it necessary to protect them all in one way or is it protected and inherited according to the differences between regions and different cultural figures? It is worth noting that the succession and development of Haimen folk song studied in this project differs from the intangible heritage of other

regions since the 20th century, after societal changes and state regime changes especially since the founding of the People's Republic of China. The People's Republic of China has retained a certain degree of original vitality in accordance with its own cultural resources and the changes and influences of the surrounding environment. Haimen Mountain Opera Cultural Environment has become one of the main players in the succession of Haimen Mountain Song and has become a famous opera. Compared to intangible cultural heritage in remote areas, it is more insightful than from towing. Self-development law with the changes in social production and livelihoods and the impact of multicultural patterns. It still exists and survives. Attracted the author's great attention.

There are two reasons why Haimen's folk songs can retain their regionally unique artistic style and character. Haimen's folk songs annotated in the Wu language, not only is it a component of "Culture enclave" is also the highlight of the similarity of there is a "gradual blending" and "interpolation" of the local customs of the residents north of the Yangtze and the immigrants of the south of the Yangtze. Immigrated to Haimen's ancestors, reorganized and settled down. Folk songs also became a means of recreation and entertainment for the Haimen's ancestors to work and rest. In this sense, the development of the Haimen folk songs was not just a sign of the historical change in the sand tribes and the change in language traditions. Only locally but also one of the manifestations of Jianghai culture and an important part of Nantong folk literature.

Given the overwhelming information fog and the impact of multiculturalism.

During the interview, Song Weixiang, who inherited the Haimen folk song, a national intangible cultural heritage, the author learned about the changes in social production and lifestyle and the

impact of various art forms. The author faces communication and development problems, and gradually loses the traditional performance platform and survival ground. Contemporary people are unfamiliar with and have no cultural background associated with Haimen's folk songs. The number of users and recipients is getting smaller and smaller. The difficulty of singing and recording reflects the difficulty of adopting folk songs from Haimen. Foreign cultures affect all cultural markets differently. If Haimen's folk songs want to remain permanent, they had to make appropriate changes and improvements to rebuild vibrancy and liveliness. In the new era, Haimen's folk songs face new opportunities and challenges. Only by clarifying the relationship between preservation and change can see the creative legacy and innovative development of Haimen folk songs.

Objective

1. To study the inheritance and development of Haimen folk songs.
2. To create guidelines for the inheritance and development of folk songs Haimen in the new era.

Scope

Review of relevant literature and relevant research.

Main informant: The researcher collects data to obtain information by interviewing 3 experts as follows.

- 1) Professor Qian Jianming, Nanjing University of the Arts, PhD Supervisor. (Expert scholar)
- 2) Song Weixiang, a national first-class actor Haimen folk song successor. (Artist)
- 3) Cai Jianhua, Director of the Curriculum Reform Office of Haimen Middle School, club leader. (Course administrator)

Regional scope

Haimen - Yangtze River Delta Region
Introducing Haimen's special geographical location, facing the Yangtze River in the south and the Yellow Sea in the east. Haimen culture is a branch of Jiangnan culture, cultural differences and dialects in northern Henan Province. Haihe Min Haimen gave rise to completely different dialects and customs.

Time boundary

2022.2 - 2023.2

Methodology

1. Literature method

It is the most extensive collection method and the method most used in this article to study the inheritance method of Haimen folk songs by visiting libraries and museums to extract relevant documents for consultation. Consult, read, collect and sort documents and materials and comprehensively complete relevant questions from field studies.

Related research documents studied such as Song Weixiang researched The Mountain Song is an Ageless River and the aim of the study is to show the diversity and historical genesis of Haimen's mountain songs by telling the story from a singer's perspective. Yu Xinqi and Lu You have studied the National Intangible Cultural Heritage - Haimen Shangs, which aims to summarize the four development stages of Haimen Shangs, and the results show great hopes for the future development of Haimen Shangs.

2. Field work study.

Through planning, observation, and individual interviews, the author selects the key performance activities related to Haimen folk songs to film, record, and sort.

3. Interview method.

Both indigenous musicians specializing in traditional music and contemporary pop singers

need to know and master basic information about themselves and music culture through numerous interviews. As for folk music, it is also necessary to interview older people who have musical ability and experience in the interview.

4. Interview

Interview form in the form of talk or Conversation according to the objectives of this research. The interview form has already been passed by qualified experts.

Expected Benefits

1. Gain a deeper understanding of local music culture Haimen folk song and methods of inheriting folk songs
2. Encourage listeners of Haimen folk music in colleges and universities.
3. Should content about development of folk songs Haimen in the new era.

Research results

1. Changes in the follow-up mode of Haimen folk songs.

1.1 Changed vocal style and location.

Ford once said: The living environment does not only limit the culture, but also in the field of cultural development. Influences the predecessors and trends of development, and attitudes towards new ideas and things from overseas (Stewart, 2013). When studying Haimen folk songs from the perspective of cultural ecology, the first thing to pay attention to is the natural environment and social environment of Haimen folk songs. As well as the adaptation and variability of the environment, it shows that geography, history, nationality and culture are indispensable factors in the formation of cultural ecology in the region. Like most folk songs, the development of Haimen folk songs went through three phases. The first level is the field level. Most of them sing freely when working in the field. The second stage is an indoor stage. Most of them are

sung in one place. The first two phases reflect scenes of work and real life. It is unconscious behavior that has the qualities of rightness. Musical behavior in the second stage, from "real" to "virtual," reflects "constructed" life as conscious and integrated behaviors. By promoting the creation of mass culture the stage has become one of the most important means of bequeathing Haimen's folk songs in modern times.

1.2 Changes to the content and function of the song.

In his treatise "Philosophy of Art", the famous French scholar Danal states that "to understand art and artists, it is necessary to accurately imagine the spirit and customs of the era" (Liu, 2010). The rise and fall of folk song culture also reflect the people's lives and social history of the Haimen region. Secular folk songs include labor songs, wedding songs, mourning songs, etiquette songs, etc. There are religious prayers. In the field interview, Song Weixiang, the successor, said that in the daily singing and stage performances, the number of religious folk songs is less and the frequency of use is also less. It can be said that with the advancement of material production with the development of the times, the religious content of Haimen folk songs also withdrew from the historical arena, thus "the trajectory of sound is linked to politics" (Yu, 2003), conveying the sound of the times. For example, the Haimen Mountain Opera "Green Dragon Corner" and "Hope in the Fields" combine serious social problems and the harsh realities of life, with a simple but beautiful rural life, interpret deep care for real life. Changing the function of Haimen folk song means that we should make full use of the enlightenment and entertainment function of folk song, and use bright dramatic language to define popular roles.

2. Creating a multidimensional mode of inheritance of Haimen folk songs.

2.1 Creating market inheritance mode

Currently, the construction of the Haimen folk song market inheritance mode should be based on inheritance and protection, and oriented towards economic benefits according to market demand. Choose the economical way of working that suits you, and produces Haimen folk song cultural products that meet the contemporary background and people's needs. In the economic age, due to the competition of the market economy, it is difficult to carry on the natural legacy of Haimen folk songs, and relying on one's own cultural development is not enough. Based on this, we can establish a market inheritance mode for folk songs. Haimen can be drawn from the following points: First, help, excavation and protection should be considered as the form and basis of the production and reproduction of Haimen folk song culture. Second, we should integrate cultural resources. Haimen Volkslieder Offers new aesthetics and content ideas and meets the needs and expectations of people in the new era for spiritual culture. Follow the traditional traditions of the official Haimen folk song. Show modern interpretations and changes of the original ecological scene of Haimen folk songs and pay to watch on new media platforms like Tiktok, Bilibili and Toutiao Today. Third, cultural resources are also a kind of tourist consumption resources. According to Adorno, the cultural industry is "Market-Oriented Mass Culture" (Wei & Wang, 2011)

2.2 Creating a school succession mode

According to the 2011 Music curriculum standards for Compulsory Education, "National excellence in traditional music should be regarded as an important content of music teaching" (Ministry of Music Education of the People's Republic of China, 2011). Aesthetic and the cultural traditions

contained in traditional music culture are irreplaceable excellent local human resources. 'Inheritance of folk culture' the singing venues, audience groups, and performance styles of modern folk songs are very different from the traditional society. Heritage areas are no longer limited to families and villages, and the school is the new place of heritage. Fully playing the role of Haimen folk music in education is an important way to preserve Nantong folk music. Early in 2014, Haimen Tongyuan Elementary School and Haimen Hainan Middle School started. Continuing research on creating a school-based curriculum of folk songs, Haimen develops school curriculum and edits a collection of lesson plans. To improve the model of building a better school heritage, we can consolidate folk song resources and expand teaching content in large, middle, small and medium schools. The diversity and stratification reflect the construction of Haimen folk song curriculum resources, and schools with local culture. There are courses that are unique, reflect identity nationality, style and know, in practice, improve the practical effect of students' musical culture and use of Haimen folk song resources to promote the inheritance of Haimen folk song at a dynamic level at the discipline level.

3. Develop countermeasures for inheritance and innovation of Haimen folk songs.

3.1 Build a database of Haimen folk songs to improve public awareness.

Results of the analysis. Summary intelligent modern media efficient and many dimensions have a profound effect on daily life compared to traditional protection methods such as writing and dictation the emergence of digital methods has given rise to a new storage method for collecting and arranging Haimen's folk songs. So in the research process we should not by means of field surveys only and there should be a lot of effort,

there should be factual and unbiased information. Sound and video recordings should be used in all aspects. The establishment of a Haimen folk song database is an effective method for preserving Haimen folk songs, digitizing data, photographs and manuscripts of Haimen folk songs. Use digital models, 3D images, and other methods, to render, create and render realistic scenes of Haimen folk songs and truly reproduce Haimen's traditional folk songs.

3.2 Build a digital display platform and enhance communication.

In the information age, traditional display platforms have resulted in poor communication. The prosperity of the digital exhibition hall is more pleasing to the public. Unlike traditional physical exhibition halls a virtual digital museum can integrate Haimen folk songs in various media formats. Completely use modern science and technology methods to break through the constraints of time and space through new media platforms. The vivid expression style and good interactive experience can satisfy the public's spiritual needs and entertainment needs in various ways. Photosynthesis and shadow audio interpretation video collection and physical modeling can create a virtual space in addition to the exhibition hall. And the general public can enjoy the charm of Haimen folk songs without leaving their homes. With a variety of expression styles and interactive experience, digital platforms can greatly mobilize public enthusiasm. Login to the digital platform and everyone can become a disseminator and receive Haimen's folk song culture.

3.3 Haimen's innovative adaptation of folk songs to create high-quality programs.

Compared to pop music Haimen's traditional folk songs are difficult to adapt to the currents of the modern age. Therefore, the innovation and adaptation of folk music with the characteristics of

the time is an urgent task of Haimen folk music to release Haimen folk music works that are more in line with public aesthetics. The industry therefore has two different perspectives. On the one hand, Haimen's original folk songs should be preserved, while another believes that the new adaptation can stimulate the innovative power of Haimen folk songs. From self-entertainment of traditional Haimen folk songs to modern stage performances, the development of Haimen folk songs must adapt to the changing social context.

Conclusion

The purpose of this research was to study the inheritance and development of Haimen folk songs, have an interview the target group of interviewees, music scholars artist and performer who inherits Haimen Folk Song and course administrators.

This study found that the effect of change and development from the direction of the economy change of environment people's housing including the development cultural diversity. As a result, the inheritance of Haimen folk songs, the number of people who love folk songs and those who sing folk songs is gradually decreasing due to the location. The performance of the musicians has decreased, as well as the listener's approach to the succession and development of folk songs, Haimen is facing a problematic situation.

Therefore, in the study of the development of music in modern times should develop and create a way of succession by creating a database of folk songs Haimen to improve public access in today's society, effective modern media including the development of teaching curriculum in schools, build Haimen folk song database, build a digital display platform and improve communication to improve public awareness more.

References

- Liu, Y. (2010). *Film writers" in real context, Class 6 (1991 - 2000)*. Master's Thesis of Fudan University.
- Ministry of Education of the People's Republic of China Music. (2011). *Compulsory education curriculum standards*. Beijing Normal University Press.
- Stewart, J. (2013). *About cultural change*. Guiyang: Guizhou People's Publishing House.
- Wei, Z. & Wang, Z. (2011). Adorno's research on new music theory as a music critic. *Journal of Wuhan Conservatory of Music*. (3), 66-70.
- Yu, A. (2003). *History of ancient Chinese music*. Shanghai People's Publishing House.

ปัจจัยอิทธิพลของการถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อ สมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย

The influencing factor of knowledge transfer and learning organization to the competency rate of first line manager in Thai processed fruit industry

อนุรักษ์ เอกพยงค์ (Anurux Eakpayong)¹ เกียรติชัย วีระญาณนนท์ (Keitchai Veerayannon)²

อนันต์ ธรรมชาลัย (Anan Thamchalai)³

Received: February 14, 2023

Revised: February 18, 2023

Accepted: March 1, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องปัจจัยอิทธิพลของการถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตภายใต้บังคับบัญชาโดยผ่านความคิดและมุมมองจากตัวแทนของผู้บริหารระดับที่สูงกว่าจากโรงงานในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ทั่วประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 500 โรงงาน ด้วยการใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยการถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งผลอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ โดยการถ่ายโอนความรู้ส่งอิทธิพลถึงสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ย .801 ซึ่งมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ย .605 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

คำสำคัญ: การถ่ายโอนความรู้, การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้, สมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น, อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย

Abstract

This research on the influencing factors of knowledge transfer and learning organization on the competency of first line manager in Thai processed fruit industry has the purpose to study the influence of knowledge transfer and learning organization on the competency of first line manager. The population and samples were the first line managers in the production sector through the perspective of middle managers and top managers from 500 processed fruit factories in Thailand. The research tool was a 5-scale rating questionnaire and statistics used to analyse the data were percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient. Research results found that the factors of knowledge transfer and learning organization influencing the competency of first line manager in Thai processed fruit industry by the correlation coefficient of .801 and .605, respectively with a statistical significance at the .05 level.

¹ นักศึกษา, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Ph.D. Student in Management, Faculty of Political
Science, North Bangkok University

^{2,3} อาจารย์ที่ปรึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Advisor, North Bangkok University

Keywords: Knowledge transfer, Learning organization, Competency rate of first line manager, Thai processed fruit industry

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีพื้นฐานของเศรษฐกิจของประเทศจากภาคเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ อันเนื่องมาจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติในประเทศ จึงทำให้ประเทศไทยมีผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย อาทิ ผัก ผลไม้ ธัญญาหาร และมีปริมาณผลผลิตที่มากในฤดูกาลออกผล เกิดเป็นการจัดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร พัฒนากลายเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปทั้งอาหารและผลไม้ สร้างมูลค่าเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย

จากข้อมูลสถิติของกรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2562 พบว่า มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยรวม 948 โรงงาน ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อันดับแรกของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารที่มีจำนวนเงินลงทุนสูงเป็นหัวอันดับแรก มีจำนวนแรงงานรวมทั้งสิ้น 73,560 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ของอัตราการจ้างงาน และมีเครื่องจักรในภาคการผลิตรวมทั้งสิ้น 12,588,276 แรงม้า (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2562) แสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยนั้นมีความสำคัญ และยังคงต้องอาศัยแรงงานในภาคการผลิตเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามจำนวนเม็ดเงินลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยนั้นก็ยังมีมูลค่าที่สูงมากเช่นเดียวกัน และยังคงต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนในภาคการผลิตอีกด้วย

เมื่อพิจารณาจากค่าแรงเฉลี่ยของแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยเฉพาะประเทศที่มีพิกัดตำแหน่งใกล้เคียงกับเส้นศูนย์สูตรนั้นจะมีอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ที่มีการแข่งขันที่สูง ทั้งการส่งออกสินค้าผลไม้สดและผลไม้แปรรูป เช่น ประเทศไทย และเวียดนาม พบว่าประเทศไทย มีอัตราค่าแรงอยู่ที่ 340 บาท สูงเป็นอันดับหนึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน ในขณะที่ประเทศเวียดนามนั้นกลับมีอัตราค่าแรงที่ 190 บาท คิดเป็นอันดับที่ 5 ในอาเซียน (Asean Briefing, 2022) ภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนการผลิตด้วยแรงงานเป็นการใช้เทคโนโลยีในการผลิต และ

เนื่องจากสินค้าผลไม้แปรรูปเป็นสินค้าที่มาจากรธรรมชาติเป็นหลัก กระบวนการบางอย่างที่ใช้ในการผลิตหรือแปรรูปสินค้า ต้องมีการปรับเปลี่ยนไปเป็น การใช้เทคโนโลยีดังนั้นการสร้างความรู้ใหม่ การถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคลากรในองค์กร และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงเป็นปัจจัยสำคัญและส่งอิทธิพลถึงสมรรถนะของผู้บริหารในภาคการผลิตซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย

เพื่อให้เครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการดำเนินการต่อไปได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยสมรรถนะทั่วไป (General competency) สมรรถนะตามหน้าที่ (Functional competency) และสมรรถนะเพื่อการบริหาร (Managerial competency) ของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต เพื่อให้เกิดเป็นสมรรถนะขององค์กร และการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในภาคการผลิต ดังนั้นผู้บริหารระดับต้นจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ แนวทางการจัดการกับความรู้ (Knowledge management) และการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge transfer) เพื่อเพิ่มสมรรถนะต่อทั้งกับตัวเองและองค์กร สำหรับตอบโจทย์เป้าหมายขององค์กรรวมไปถึงการสร้างองค์กรให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) (พะเยาว์ สุตรัก, 2559; สุทธิศักดิ์ แก้วจินดา, 2564)

จากข้อมูลข้างต้นความสำคัญของการผลิตอยู่ที่การจัดการกับความรู้เพื่อสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และหน้าที่ที่ต้องถ่ายทอด ควบคุม ดูแลความรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับต้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอิทธิพลของการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge transfer) และการสร้างองค์กรให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) ของผู้บริหารระดับต้น ที่ส่งผลถึงสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย และเพิ่มโอกาสทางการแข่งขันกับนานาชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของการถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารระดับต้นของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยสามารถพัฒนาสมรรถนะของตนเองจากการวิเคราะห์การถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้
2. อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยสามารถนำข้อมูลการทดสอบการวัดสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตไปพัฒนาต่อยอดในผู้บริหารระดับต้นของแผนกอื่นๆ ในองค์กรได้
3. อุตสาหกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย สามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตได้

สมมติฐานการวิจัย

การถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะตามหน้าที่ และสมรรถนะเพื่อการบริหารของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของงานวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. การถ่ายโอนความรู้ (Knowledge transfer: KT)
2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization: LO)
3. สมรรถนะทั่วไป (General competency)
4. สมรรถนะตามหน้าที่ (Functional competency)
5. สมรรถนะเพื่อการบริหาร (Managerial competency)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารระดับ

ต้นภาคการผลิตภายใต้บังคับบัญชาผ่านมุมมองของตัวแทนของผู้บริหารระดับกลางและสูงจากโรงงานอุตสาหกรรมผลไม้แปรรูปทั่วประเทศไทย ประชากรจากจำนวน 500 โรงงาน กลุ่มตัวอย่างจากโรงงาน 948 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 100

นิยามศัพท์เฉพาะ

อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย (Processed fruit industry) หมายถึง การผลิต แปรรูป จัดจำหน่าย สินค้าประเภทผลไม้ที่มีวัตถุดิบจากการเกษตรประเภทผลไม้

ผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต (First line manager of production department) หมายถึง ผู้บริหารระดับล่างสุดในภาคการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการ ใกล้เคียงและสั่งการโดยตรงกับพนักงาน

การถ่ายโอนความรู้ (Knowledge transfer) หมายถึง กระบวนการจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรในองค์กร แล้วเปลี่ยนให้เป็นความรู้ใหม่จนเกิดการพัฒนการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) หมายถึง การเรียนรู้ในองค์กรเป็นขั้นตอนในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ขั้นตอนในการปฏิบัติงานขององค์กรโดยผ่านความรู้มาจากการประสบการณ์ในความผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้น นำมาเป็นแนวทางในการเรียนรู้

สมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น (First line manager competency) หมายถึง การชี้วัดบุคคลจากประสิทธิภาพส่วนบุคคล ซึ่งแสดงออกถึงความสามารถต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ สมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตสามารถแบ่งออกได้เป็น สมรรถนะทั่วไป (General competency) สมรรถนะตามหน้าที่ (Functional competency) และ สมรรถนะในการบริหาร (Managerial competency)

สมรรถนะทั่วไป (General competency) หมายถึง สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น เพื่อที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตาม

วัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ คือสมรรถนะในงาน ประกอบด้วย การตระหนักรู้ (Awareness) และการสื่อสาร (Communication)

สมรรถนะตามหน้าที่ (Functional competency) หมายถึง คุณลักษณะในการทำงานที่ผู้บริหารระดับต้น ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย สมรรถนะตามหน้าที่ประกอบด้วยความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และความสามารถ (Ability)

สมรรถนะเพื่อการบริหาร (Managerial competency) หมายถึง สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของผู้บริหารระดับต้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรประกอบด้วย การเป็นผู้นำ (Leadership) และการวางแผน (Planning)

กลุ่มโรงงานขนาดเล็ก (Micro enterprises) หมายถึง โรงงานในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยที่มีจำนวนผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตอยู่ระหว่าง 1-3 คน

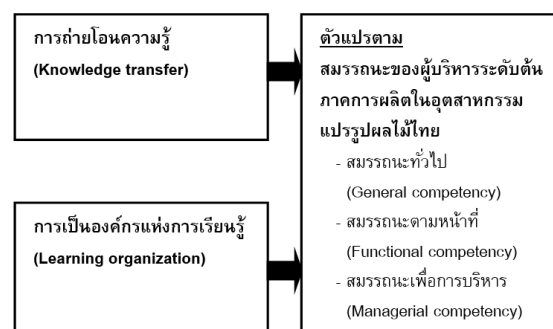
กลุ่มโรงงานขนาดเล็ก (Small enterprises) หมายถึง โรงงานในอุตสาหกรรมแปรรูปไทยที่มีจำนวนผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตอยู่ระหว่าง 4 – 10 คน

กลุ่มโรงงานขนาดกลาง (Medium enterprises) โรงงานในอุตสาหกรรมแปรรูปไทยที่มีจำนวนผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตอยู่ระหว่าง 11 – 20 คน

กลุ่มโรงงานขนาดใหญ่ (Enterprises) โรงงานในอุตสาหกรรมแปรรูปไทยที่มีจำนวนผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตมากกว่า 20 คน ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับผู้วิจัยได้ใช้กับปัจจัยการถ่ายโอนความรู้ และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ต่อการเพิ่มสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต ในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย แล้วนำมากำหนดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจพื้นฐานมาจากเกษตรกรรม จึงทำให้ในการพัฒนาภาคเศรษฐกิจต้องพึ่งพาภาคอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หนึ่งในนั้นคืออุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย ซึ่งประเทศไทยนับได้ว่าเป็นผู้ผลิตผลไม้หลักของโลกเพื่อรองรับการบริโภคในประเทศและส่งออกสร้างรายได้ให้กับประเทศ (ธัญมัย เจริญกุล, 2559) ด้วยในปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยมากขึ้น จึงส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการแปรรูปผลไม้ไทย ตลอดจนรูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป (ภรณ์ แยมพันธ์, 2559) และยังส่งผลถึงสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต ซึ่งเป็นหัวหน้างานที่มีความใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงานมากที่สุด โดยมีหน้าที่ในการกำกับและควบคุมการปฏิบัติงานทั้งในส่วนของคุณภาพและในส่วนของผลผลิต ผู้บริหารระดับต้นจึงต้องมีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญ ทั้งงานที่รับผิดชอบ และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงานได้

การถ่ายโอนความรู้ Nonaka and Takeuchi (1995) มองความรู้ของคนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit) และความรู้ฝังลึก (Tacit) โดยความรู้ทั้งสองนั้นคือปัจจัยหลักของการถ่ายโอนความรู้ในองค์กรตาม SECI model ซึ่งประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) การรวบรวมความรู้ (Combination) และการผนึกฝังความรู้ (Internalization)

อีกทั้งความรู้คือความเป็นไปได้ และความได้เปรียบทางการแข่งขันที่มั่นคงที่สุด ดังเช่นประโยคที่ว่า “In an economy where the only certainty is uncertainty, the one sure source of lasting competitive advantage is knowledge” โดยยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy) จะต้องอาศัยความรู้ในการขับเคลื่อนให้องค์กรสามารถดำเนินต่อไปโดยให้ความสำคัญกับทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ เช่น ทักษะ ประสบการณ์ เทคโนโลยี ความรู้และความรู้ก็เป็นทรัพย์สินที่มีค่ามากที่สุด ลักษณะเฉพาะของความรู้ก็คือ ไม่มีขีดจำกัด ยิ่งใช้ก็ยิ่งมีเพิ่มมากขึ้น และถ้ายิ่งใช้มากก็จะมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ Senge (1990) มองการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแนวทางและหลักการที่บุคคลและองค์กรควรใช้ในการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎี The five disciplines of learning organizations เป็นหลักการบริหารเรื่องการเรียนรู้ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยความรู้รอบรู้แห่งตน (Personal mastery) แบบแผนความคิดอ่าน (Mental models) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) การเรียนรู้ของทีม (Team learning) และการคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking) โดยจะเห็นได้ว่าการถ่ายโอนความรู้เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลเชิงบวกถึงสมรรถนะของผู้บริหาร (ปาริฉัตร หิรัญสาย, 2559) และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สามารถส่งผลถึงสมรรถนะของผู้บริหารในทางที่เพิ่มขึ้นได้ (เพียวร์ สุตรัก, 2559)

สมรรถนะของผู้บริหาร สำหรับสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น หรือขีดความสามารถของผู้บริหารระดับต้นซึ่งอาจมีส่วนเหมือนหรือคล้ายคลึงกันในบริบทที่ใกล้เคียงกัน จากทฤษฎี The power of KM: Harnessing the extraordinary value of knowledge management ของ Hunter (2016) ทฤษฎี The achievement motive ของ McClelland (1973) และ ทฤษฎี Competence at work ของ Spencer, & Spencer (1993) ได้จำแนกแบ่งสมรรถนะของผู้บริหารเป็น 3 ประเภทคือ สมรรถนะทั่วไปประกอบด้วย ทัศนคติและการสื่อสาร สมรรถนะตามหน้าที่ ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และความสามารถ และ

สมรรถนะเพื่อการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยการเป็นผู้นำและการวางแผน ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสำหรับผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตได้เป็นอย่างดี

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของปัจจัยการถ่ายโอนความรู้ และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารรวมถึงเป็นแนวทางในการเพิ่มสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตให้กับอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการถ่ายโอนความรู้ และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตภายใต้บังคับบัญชาผ่านมุมมองของตัวแทนของผู้บริหารระดับกลาง (Middle manager) และผู้บริหารระดับสูง (Top manager) จากโรงงานอุตสาหกรรมผลไม้แปรรูปทั่วประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 948 โรงงาน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ Comrey and Lee (1992) ซึ่งกำหนดไว้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ขนาดตัวอย่างและความเหมาะสมของการวิเคราะห์

ขนาดตัวอย่าง	ความเหมาะสมของการวิเคราะห์
50	ไม่ควรใช้ (very poor)
100	น้อยเกินไป (poor)
200	ปานกลาง (fair)
300	ดี (good)
500	ดีมาก (very good)
มากกว่า 1,000	ดีที่สุด (excellent)

ที่มา: Comrey & Lee (1992)

ผู้วิจัยเลือกใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ 500 คน ($n = 500$) ตามวิธีของ Comrey and Lee (1992) ซึ่งมีผลทำให้ความเหมาะสมของการวิเคราะห์อยู่ในระดับดีมาก (very good) จากนั้นผู้วิจัยการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายชั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่หนึ่ง การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) เป็นการแบ่งประชากรเป็นหน่วยย่อยซึ่งจะมีลักษณะเหมือนกัน (homogeneous) ตามตาราง 2 และขั้นตอนที่สอง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) ในการรวบรวมข้อมูลของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในแต่ละโรงงาน ผ่านมุมมองของผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งมากกว่าผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตหนึ่งชั้น หมายถึงถึงผู้บริหารระดับกลาง (Middle manager) หรือผู้บริหารระดับสูง (Top manager) จำนวนโรงงานละ 1 คน

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มประชากรในงานวิจัยนี้โดยแบ่งตามชั้นภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน (โรง)	อัตรา (ร้อยละ)	หน่วย : คน
			จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	278	29	147
ภาคกลาง ตะวันออก และ ตะวันตก	183	19	95
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	292	31	153
ภาคเหนือและใต้	195	21	105
รวม	948	100	500

ที่มา: สถิติสะสมจำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานตาม พ.ร.บ. 2535. (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2562)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Checklist questionnaire) โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert scales เพื่อใช้ในการประเมินหาค่าความพึงพอใจ 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรน่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับกลาง หรือระดับที่สูงกว่าผู้บริหาร

ระดับต้นภาคการผลิตเป็นผู้ตอบคำถามแบบสอบถามนี้ โดยทางผู้วิจัยได้ชี้แจงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับ จำนวน 530 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้รับข้อมูลกลับมาจำนวน 500 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อทราบระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการถ่ายโอนความรู้ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการถ่ายโอนความรู้ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตที่ประกอบด้วย สมรรถนะทั่วไป สมรรถนะตามหน้าที่ และสมรรถนะเพื่อการบริหาร

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 โรงงาน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในโรงงาน		
- โรงงานขนาดย่อย (1 – 3 คน)	266	53.2
- โรงงานขนาดเล็ก (4 – 10 คน)	185	37.0
- โรงงานขนาดกลาง (11 – 20 คน)	47	9.4
- โรงงานขนาดใหญ่ (มากกว่า 20 คนขึ้นไป)	2	0.4
รวม	500	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. การศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต		
- ต่ำกว่า วุฒิปวส.	1	0.2
- วุฒิปวส.	190	38.0
- วุฒิปริญญาตรี	306	61.2
- สูงกว่าวุฒิปริญญาตรี	3	0.6
รวม	500	100
3. ประสบการณ์ในการทำงานขั้นต่ำของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต		
- น้อยกว่า 2 ปี	193	38.6
- 2 – 5 ปี	252	50.4
- 6 – 10 ปี	52	10.4
- มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3	0.6
รวม	500	100

จากตาราง 3 พบว่า อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย มีสัดส่วนลำดับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ด้านจำนวนผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต มีสัดส่วนดังนี้ มีโรงงานขนาดย่อย จำนวน 266 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 53.2 มาเป็นอันดับแรก มีโรงงานขนาดเล็ก จำนวน 185 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 37.0 เป็นอันดับรองลงมา และมีโรงงานขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 0.4 เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตมีสัดส่วนดังนี้ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 มาเป็นอันดับแรก มีการศึกษาระดับ ปวส. จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 เป็นอันดับรองลงมา และมีการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับ ปวส. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตมีสัดส่วนดังนี้ มีประสบการณ์ 2 – 5 ปี มีจำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 มาเป็นอันดับแรก มีประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 เป็นอันดับรองลงมา และมี

ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 เป็นอันดับสุดท้าย

2. การวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการถ่ายโอนความรู้ (Knowledge transfer, KT) จาก SECI model ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของปัจจัยการถ่ายโอนความรู้ (n=500)

ปัจจัยการถ่ายโอนความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization)	4.15	.590	มาก	2
2. การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization)	3.59	.696	มาก	3
3. การรวบรวมความรู้ (Combination)	3.56	.734	มาก	3
4. การผนึกฝังความรู้ (Internalization)	4.24	.643	มาก	1
โดยรวม	3.88	.666	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัจจัยการถ่ายโอนความรู้ (KT) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .666) จำแนกเป็นรายข้อได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการผนึกฝังความรู้ (Internalization) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .643) เป็นอันดับแรก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .590) เป็นอันดับรองลงมา และมีการสกัดความรู้จากตัวคน (Externalization) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = .696) กับ การรวบรวมความรู้ (Combination) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = .734) เป็นอันดับสุดท้าย

3. การวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization, LO) ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ
ความคิดเห็นของปัจจัยการเป็นองค์กรแห่งการ
เรียนรู้

(n=500)

ปัจจัยการเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น	ลำดับ
1. ความรอบรู้แห่งตน (Personal mastery)	3.14	.696	ปานกลาง	5
2. แบบแผนความคิดอ่าน (Mental model)	4.34	.624	มาก	3
3. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision)	4.59	.473	มากที่สุด	1
4. การเรียนรู้ของทีม (Team learning)	4.54	.484	มาก	2
5. การคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking)	3.36	.786	มาก	4
โดยรวม	3.99	.613	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัจจัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .613) จำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .473) มาเป็นอันดับแรก ต่อการเรียนรู้ของทีม (Team Learning) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = .484) เป็นอันดับรองลงมา และต่อความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = .696) เป็นอันดับสุดท้าย

4. การวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต (Competency) ทางด้านสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะตามหน้าที่ และสมรรถนะเพื่อการบริหารด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ
ความคิดเห็นของสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น
ภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย

(n=500)

สมรรถนะของ ผู้บริหารระดับต้น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น	ลำดับ
1. สมรรถนะทั่วไป (General competency)				
- ความตระหนักรู้ (Awareness)	3.62	.868	มาก	2
- การสื่อสาร (Communication)	4.17	.629	มาก	1
โดยรวม	3.89	0.749	มาก	
2. สมรรถนะตาม หน้าที่ (Functional competency)				
- ความรู้ (Knowledge)	3.64	.894	มาก	3
- ทักษะ (Skill)	4.20	.637	มาก	1
- ความสามารถ (Ability)	3.90	.659	มาก	2
โดยรวม	3.91	0.730	มาก	
3. สมรรถนะเพื่อการบริหาร (Managerial competency)				
- ภาวะผู้นำ (Leadership)	3.20	.830	ปานกลาง	1
- การวางแผน (Planning)	2.83	.925	ปานกลาง	2
โดยรวม	3.02	.878	ปานกลาง	

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัจจัยการเป็นสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น (Competency) ดังนี้

ทางด้านสมรรถนะทั่วไป (General competency) มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .749) จำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้ การสื่อสาร (Communication) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .629) มาเป็นอันดับ

แรก และความตระหนัก (Awareness) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = .868) เป็นอันดับสุดท้าย

ทางด้านสมรรถนะตามหน้าที่ (Functional competency) มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = .730) จำแนกเป็นรายข้อได้ดังนี้ ทักษะ (Skill) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = .637) มาเป็นอันดับแรก ความสามารถ (Ability) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = .659) เป็นอันดับรองลงมา และความรู้ (Knowledge) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = .894) เป็นอันดับสุดท้าย

ทางด้านสมรรถนะเพื่อการบริหาร (Managerial competency) มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$, S.D. = .878) จำแนกเป็นรายข้อได้ดังนี้ ภาวะผู้นำ (Leadership) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.20$, S.D. = .830) มาเป็นอันดับแรก และการวางแผน (Planning) ด้วยค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = .925) เป็นอันดับสุดท้าย

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายโอนความรู้ (KT) และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) ต่อการสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น (Competency) โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ดังตาราง 7 - 8

ตาราง 7 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่างการถ่ายโอนความรู้ และสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต

ตัวแปร	General competency	Functional competency	Managerial competency	$\bar{x}$
KT	.841*	.826*	.737*	.801*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยการถ่ายโอนความรู้ ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นโดยภาพรวม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ย .801 มีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 แบ่งเป็นสมรรถนะทั่วไป มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .841 มาเป็นอันดับแรก สมรรถนะตามหน้าที่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .826 เป็นอันดับรองลงมา และสมรรถนะเพื่อการบริหาร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .737 เป็นอันดับสุดท้าย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ตาราง 8 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิต

ตัวแปร	General competency	Functional competency	Managerial competency	$\bar{x}$
LO	.646*	.615*	.554*	.605*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยการถ่ายโอนความรู้ ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นโดยภาพรวม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ย .605 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แบ่งเป็นสมรรถนะทั่วไป มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .646 มาเป็นอันดับแรก สมรรถนะตามหน้าที่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .615 เป็นอันดับรองลงมา และสมรรถนะเพื่อการบริหาร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .554 เป็นอันดับสุดท้าย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ดังนั้น สามารถสรุปตามสมมติฐานที่ว่า การถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพล ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทยทั้งสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะตามหน้าที่ และสมรรถนะเพื่อการบริหารที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ความเชื่อมั่น .05

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายโอนความรู้ และสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้

พบว่า ปัจจัยการถ่ายโอนความรู้ส่งอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย ทั้งสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะตามหน้าที่ และสมรรถนะเพื่อการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ คงมาลัย และ อัญญา ดิษฐานนท์ (2562) และปาริฉัตร หิรัญสาย (2559) ที่ศึกษาการถ่ายโอนความรู้ต่อสมรรถนะของระดับผู้บริหารในองค์กร และยังสอดคล้องกับแนวคิดของโนนากะและทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995) ที่มองความรู้ของคนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit) และความรู้ฝังลึก (Tacit) โดยความรู้ทั้งสองนั้นคือปัจจัยหลักของการถ่ายโอนความรู้ในองค์กรตาม SECI model อธิบายกระบวนการถ่ายทอด หรือการถ่ายโอนความรู้ว่า ความรู้ใหม่ ๆ จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เมื่อบุคคลนั้นแปรเปลี่ยนความรู้ฝังลึกออกมาเป็นความรู้ใหม่ ๆ บุคคลนั้นก็จะเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ โดยจะมีการสลับเปลี่ยนความรู้แฝงกับความรู้ชัดแจ้งกันไปมา

ผลจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ พบว่าปัจจัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย ทั้งสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะตามหน้าที่ และสมรรถนะเพื่อการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพยาว์ สุดรัก (2559) และสุทธิศักดิ์ แก้วจินดา (2564) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักของผู้บริหารกับประสิทธิผลการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990) ที่มองการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแนวทางและหลักการที่บุคคลและองค์กรควรใช้ในการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ในองค์กรเป็นขั้นตอนในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ขั้นตอนในการปฏิบัติงานขององค์กรโดยผ่านความรู้มาจากการสังเกตในความคิดพลาดที่เคยเกิดขึ้น นำมาเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เกิดการแบ่งปันประสบการณ์ แบ่งปันความรู้ สร้างความเข้าใจในโลกทัศน์ร่วมกันในองค์กร ตามหลักวินัย 5 ประการในการเรียนรู้ของ Senge

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัจจัยอิทธิพลของการถ่ายโอนความรู้ และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย ดังนั้นควรมีขยายผลสู่ปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ เช่น ปัจจัยการสนับสนุนขององค์กร เป็นต้น และควรมีการขยายผลถึงผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมอื่นๆ อาทิ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยา อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ เป็นต้น

2. เนื่องจากสมรรถนะการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง จึงเสนอว่าโรงงานควรเพิ่มสมรรถนะนี้หรือไม่ในการบริหารองค์กร ซึ่งจะเป็นสาระที่ต้องศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2562). สถิติสะสมจำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานตาม พ.ร.บ. 2535. <https://www.diw.go.th/webdiw/static-fac/>
- ธัญมัย เจียรกุล. (2559). พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผลไม้แปรรูปของไทยของวัยรุ่นชาวจีน ที่มาศึกษาในประเทศไทย. วารสารธุรกิจปริทัศน์. 8(1): 43 – 60.
- ปาริฉัตร หิรัญสาย. (2559). สมรรถนะของบุคลากรและการถ่ายโอนความรู้ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร บริบทธนาคารพาณิชย์ไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพยาว์ สุดรัก. (2559). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ภรณ์ แยมพันธ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ
ซื้อผลิตภัณฑ์ ผักและผลไม้แปรรูปตราดอยคำ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทธิศักดิ์ แก้วจินดา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่าง
สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิภาพการ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่จังหวัด
อุบลราชธานี. การประชุมวิชาการระดับชาติ
วิทยาลัยนครราชสีมา
- อรพรรณ คงมัลย์ และ อัญญา ดิษฐานนท์. (2560).
Corporate governance model in Thai state-
owned enterprises: structural equation
modelling approach, *Corporate Governance*
(Bingley). 17(4): 613 - 628.
- Asean Briefing. (2022). เทียบค่าแรงขั้นต่ำ 10 ชาติ
อาเซียน. SingaporeLegalAdvice.com
- Comrey, A., & Lee, H. (1992). *A first course in
factor analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Hunter, B. N. (2016). *The power of KM: harnessing the
extraordinary value of knowledge management*.
Spirit rising productions.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence
rather than for "intelligence". *American
Psychologist*. 28(1): 1-14.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art &
practices of the learning organization*.
London: Random House Business Books.
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993).
*Competence at work: Models for superior
performance*. John Wiley & Sons, Inc.

การพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (Executive Function: EF) โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้
การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
Development of executive function (EF) using knowledge inquiry thinking
skills instructional model for preschool children

อภิสร่า พันจันดา (Apisara Panjanda)¹ อัญชลี ไสยวรรณ (Unchalee Saiyawan)²

พัชรารณ พุทธิกุล (Patcharaporn Puttikul)³

Received: April 19, 2023

Revised: May 24, 2023

Accepted: May 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ: 1) เปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และ 2) ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการคิดเชิงบริหารระหว่างใช้รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุ 4-5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่1 ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2565 ที่โรงเรียนไขศรีปรางค์อนุสรณ์ จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 22 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง 1 ห้องเรียน คือเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 จำนวน 11 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลอง ใช้แบบแผนการทดลองแบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว ระยะเวลาในการทดลอง 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1 และแบบสังเกตการ

คิดเชิงบริหาร มีค่าความเชื่อมั่น .80 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า: 1) การคิดเชิงบริหารระหว่างใช้รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ 2) การคิดเชิงบริหารระหว่างใช้รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น

คำสำคัญ: การคิดเชิงบริหาร, รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were to: 1) compare executive function before and during using knowledge inquiry thinking skills instructional model for preschool children, and 2) study changing trends of executive function during using knowledge inquiry thinking skills instructional model for preschool children. The population used in this research were 22 preschool children, boys and girls from 2 classrooms, aged between 4-5 years, studied in Kindergarten year 1 in the first semester of academic year 2022 at Khaisripramoch Anusorn

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

M.Ed.Student, Phranakhon Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Advisor, Phranakhon Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Advisor, Phranakhon Rajabhat University

school. The samples of 11 preschool children from Kindergarten year 1 room 2 were selected using cluster random sampling. This was a quasi-experimental research with one - group time series - design. The experiment lasted for 9 weeks with 4 days a week. The research instruments comprised of lesson plans of knowledge inquiry thinking skills instructional model for preschool children with the IOC between 0.67-1 and the executive function observation form with the reliability of .80. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation, and repeated measure ANOVA.

The research results revealed that: 1) The executive function during using knowledge inquiry thinking skills instructional model for preschool children was higher than before the experiment with the statistical significance level of .05. 2) The changing trends of executive function had increased during using knowledge inquiry thinking skills instructional model for preschool children.

Keywords: Executive function, Instructional model, Knowledge inquiry thinking skills, Preschool children

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ได้ทำให้โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาการคิดเชิงบริหารเป็นหนึ่งในกระบวนการที่สร้างโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ฝึกฝนทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะทักษะด้านภาษา สติปัญญา อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ การที่เราจะสร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และมีความสุขเป็น พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงบุคคลผู้นั้นควรได้รับการฝึกฝนการคิดเชิงบริหาร (Executive Function: EF) เป็นการบริหารจัดการพัฒนาของกระบวนการทางความคิดการทำงานของสมองส่วนหน้าที่เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ เป็นความสามารถของสมองที่ใช้บริหารจัดการชีวิต

ในเรื่องต่าง ๆ ช่วยให้สามารถตั้งเป้าหมายในชีวิต รู้จักการวางแผน มีความมุ่งมั่นจดจำสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถยังคิดไตร่ตรอง ควบคุมอารมณ์ได้ ยืดหยุ่นความคิดเป็น สามารถจัดลำดับความสำคัญในชีวิต รวมทั้งรู้จักริเริ่มและลงมือทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนจนบรรลุความสำเร็จ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ: สสส., 2563) เมื่อมีความสุข ความเครียดก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเด็กปฐมวัยที่ว่า “งานของเด็ก คือ การเล่น” การเรียนรู้ผ่านการเล่นเป็นกิจกรรมที่สนุก น่าสนใจ ทำให้เด็กเกิดความสุข เกิดทักษะชีวิตอย่างรอบด้านไม่ว่าจะเป็นทักษะการสื่อสาร ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะทางสมองเพื่อจัดการชีวิตให้สำเร็จที่มนุษย์เราทุกคนต้องใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ สุภาวดี หาญเมธี (2559) กล่าวว่า การคิดเชิงบริหารไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนต่อเนื่อง เป็นขั้นตอน เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงที่หลากหลาย มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนรู้ที่เด็กได้ลงมือกระทำ มีการบูรณาการผ่านการเล่นและสอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก ถ้าพัฒนาได้ดีเต็มศักยภาพก็จะทำให้เด็กเป็นคนที่ “คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และมีความสุขเป็น” ซึ่งช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เติบโตอย่างเข้มแข็งสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคเห็นอกเห็นใจผู้อื่น กำกับตนเองในการดำเนินชีวิต ดังนั้นผู้ทำงานกับเด็กปฐมวัยควรพัฒนาการคิดเชิงบริหารตั้งแต่ปฐมวัยเพราะเป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้และพัฒนาอย่างรวดเร็วเพื่อก้าวทันสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สภาพปัญหาการพัฒนาการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ลดลง ปรากฏผลจากการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลทั้งภาครัฐและเอกชน ของ นवलจันทร์ จุฑาทักติกุล และคณะ (2560) ซึ่งเสนอในบทสรุปผู้บริหาร ว่า พฤติกรรมการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยอายุ 2 - 6 ปี มีประมาณเกือบ 30% ของเด็กในแต่ละช่วงอายุแยกตามเพศ เด็กแสดงพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารลดน้อยลงเรื่อย ๆ ตามวัยที่โตขึ้น เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการการคิดเชิงบริหารล่าช้า

กว่าวัย หรือมีปัญหาพฤติกรรมที่เป็นความบกพร่องของการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีปัญหาในการกำกับตนเอง หุนหันพลันแล่น ทำโดยไม่คิด ใจร้อน รอคอยไม่เป็น สมาธิสั้น วอกแวกง่าย ในระยะยาว มีแนวโน้มส่งผลเสียต่อการเรียน การทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สอดคล้องกับเพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์ (2560) ที่กล่าวว่า มีเด็กเกือบร้อยละ 30 มีปัญหาพฤติกรรมในการกำกับตนเอง ทำโดยไม่คิด ใจร้อน รอคอยไม่เป็น วอกแวกง่าย ไม่สามารถทำงานยากให้สำเร็จ “เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมในระยะยาว จะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในด้านการเรียน การทำงาน การดำรงชีวิตอยู่ ผู้วิจัยได้ทำ การสังเกต พฤติกรรมผู้เรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาทั้ง 4 ห้อง พบว่า เด็กปฐมวัยไม่มีความอดทน ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งใช้ของแล้วไม่เก็บเข้าที่ แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีปัญหาด้านการยังคิดไตร่ตรอง ด้านการยืดหยุ่นความคิด ด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการวางแผนการจัดการ และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนให้ความเห็นว่า การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไม่ใช่เพียงแค่พัฒนา ด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ต้องอาศัยการเรียนรู้ในด้านอื่นร่วมด้วย เช่น การวางแผนในการทำงาน การเริ่มลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง การทำงานให้สำเร็จ ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พึงตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และควรให้ความสนใจเป็นพิเศษและควรส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมความคิดเชิงบริหารโดยเร่งด่วน

สาเหตุของปัญหาการพัฒนาการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ มีนักการศึกษา แสดงความคิดเห็น อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ(สสส.) และสถาบัน อาร์ แอล จี รัฎฐกุล เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป (2561) กล่าวว่า การดูแลและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านมามีข้อผิดพลาดบางประการและถูกปฏิบัติมายาวนานคือ การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กด้าน IQ เป็นสำคัญเน้น การท่องจำเนื้อหา แข่งขันด้วยการสอนตั้งแต่อนุบาล ขาดการเอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ การกำกับตนเอง สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้วิจัยได้ศึกษา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนโดยวิเคราะห์จากแผนการจัดประสบการณ์ของปีที่ผ่าน ๆ มา

พบว่า ให้ความสำคัญกับวิชาการเน้นในการเขียน การอ่าน การท่องจำเป็นส่วนใหญ่ และยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2580) ได้กล่าวไว้ว่า คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดี ในทุกช่วงวัย มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงความเหมาะสม ความ ต้องการของแต่ละวัย จัดตามความสนใจ หรือให้เด็กได้ แสดงออกตามความคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดความ สงสัยอยากรู้ พยายามสืบค้นข้อมูล วางแผนการจัดการ วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปหาข้อมูล ควรเปิดโอกาสให้เด็ก ได้คิด และได้ปฏิบัติ โดยการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติทำใน สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการทำให้เด็กเกิดความคิด แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดเชิงบริหารมี หลากหลาย อาทิ การจัดกิจกรรมดนตรี การเคลื่อนไหว และจังหวะ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหา ความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับ พัฒนาการเด็ก และช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหา ความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดสภาพการเรียน การสอนที่เน้นให้เด็กเรียนรู้ โดยใช้ทักษะการคิดเป็น เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ตามระดับพัฒนาการ ของเด็ก ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่1 การเริ่มต้นคิด ขั้นที่2 การสร้างความคิด ขั้นที่3 การประมวลผลความคิด และขั้นที่4 การขยายความคิด สร้างขึ้นโดย อัญชลี ไสยวรรณ ในปี พ.ศ. 2548 รูปแบบ การเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีแนวคิดที่เชื่อว่า การแสวงหาความรู้เริ่มต้น ที่ความอยากรู้อยากเห็น การคิดเกิดจากกระบวนการ ทำงานของสัมผัสทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ และทฤษฎีพื้นฐานประกอบด้วย ทฤษฎีพัฒนาการทาง สติปัญญาของพียาเจต์ (Piaget's Theory of Intellectual Development) ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการ ประมวลผลข้อมูล (Information Processing Theory) คลอส เมียร์ (Klausmeier) ทฤษฎีประวัติศาสตร์ทางสังคมของ ไวกอตสกี (Vygotsky's Sociohistorical Theory) ทฤษฎี การเรียนการสอนของบรูเนอร์ (Bruner's Theory of

Instruction) รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีลักษณะที่สนองความต้องการของเด็กปฐมวัย เพราะธรรมชาติของเด็ก มีความอยากรู้อยากเห็น สนใจค้นหาสิ่งที่ตนอยากรู้ เด็กต้องการโอกาสในการเรียนรู้ด้วยการวางแผน ลงมือกระทำเพื่อสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง เด็กต้องแสดงความคิดเห็นอย่างซื่อสัตย์ในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น เด็กต้องการโอกาสในการตรวจสอบความคิดของตนเอง เมื่อเด็กมีปัญหาเด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่เพื่อจะช่วยให้เด็กแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เด็กต้องการโอกาสในการคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ นอกจากนี้ ธนพร มะยมหิน (2556) ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาพฤติกรรม การสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิด แสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรม การสื่อสารของเด็กปฐมวัยระหว่างการใช้รูปแบบการเรียน การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สูงกว่าก่อนการทดลอง และระหว่างใช้รูปแบบการเรียน การสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสื่อสารสูงขึ้น

จากแนวคิด และเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการคิดเชิงบริหารด้านการยังคิด ไตร่ตรอง ด้านการยืดหยุ่นความคิด ด้านการควบคุม อารมณ์ และด้านการวางแผนการจัดการ โดยใช้รูปแบบ การเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งผลการศึกษาก็คือเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้นำผล การศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ของเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

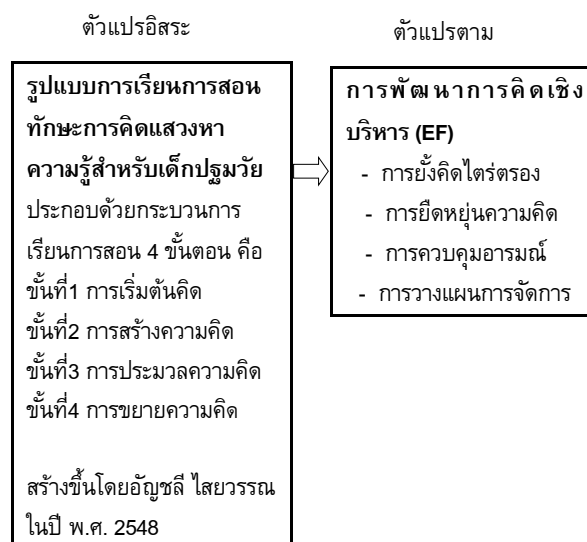
1. เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารก่อน และ ระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิด แสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการคิด เชิงบริหารระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะ การคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็ก ปฐมวัยชายและหญิงอายุระหว่าง 4 – 5 ปี ซึ่งกำลัง ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนไขศรีปรางค์ขอนแก่น กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ซึ่งกำลัง ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 1/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนไขศรีปรางค์ขอนแก่น กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 11 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่ม แบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยทั้งสองห้องเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยมีการคิดเชิงบริหารระหว่างใช้รูปแบบ การเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะ การคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

2. แบบสังเกตการคิดเชิงบริหาร

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

2. สร้างแผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการเริ่มต้นคิด วันจันทร์ 2) ขั้นตอนการสร้างความคิด วันอังคาร 3) ขั้นตอนการประมวลความคิด วันพุธ 4) ขั้นตอนการขยายความคิด วันพฤหัสบดี ประกอบด้วย 9 หน่วยการเรียนรู้ (1) หน่วยถุงผ้า (2) หน่วยโควิด-19 (3) หน่วยล้างมือ (4) หน่วยขยะที่มีราคา (5) หน่วยรักษาคอลงแสนสบ (6) หน่วยส้มตำ (7) หน่วยน้ำปั่นผลไม้ (8) หน่วยสีสวยจากธรรมชาติ (9) หน่วยต้นไม้ของฉัน

3. หาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพวิเคราะห์ความสอดคล้องของสาระสำคัญ จุดประสงค์ สาระที่ควรรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล จากนั้นรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4. นำแผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสังเกตการคิดเชิงบริหาร

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบริหาร ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการคิดเชิงบริหาร ศึกษาแบบสังเกตต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสังเกตการคิดเชิงบริหาร มีการกำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางการสังเกต การให้คะแนนแบบสังเกต เสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ จากนั้นรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและฝึกผู้ช่วยผู้วิจัย ดังนี้

2.1 ให้ผู้ช่วยผู้วิจัยศึกษาและทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการสังเกต

2.2 ให้ผู้ช่วยผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะของแบบสังเกตการคิดเชิงบริหารให้เข้าใจตรงกันเพื่อสามารถบันทึกแบบสังเกตได้ตรงกัน

2.3 ฝึกการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตการคิดเชิงบริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวมผู้สังเกต จำนวน 2 คน สังเกตและบันทึกแบบสังเกตการคิดเชิงบริหารจากการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการคิดเชิงบริหาร วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต นำผลการสังเกตการคิดเชิงบริหารกับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยร่วมกันทำการสังเกตการคิดเชิงบริหารและบันทึกแบบสังเกตการคิดเชิงบริหาร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา (Cronbach, 1970)

4. นำแบบสังเกตการคิดเชิงบริหารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวและใช้แบบแผนการวิจัยแบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว (One - group

time - series design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อน ทดลอง	ระหว่างการทดลอง
O ₀	X ₁ , O ₁ , X ₂ , X ₃ , O ₂ , X ₄ , X ₅ , O ₃ , X ₆ , X ₇ , O ₄ , X ₈ , X ₉ , O ₅

เมื่อ O₀ แทน สังเกตการคิดเชิงบริหารก่อนการทดลอง

X₁, X₂, X₃, ..., X₉ แทน การดำเนินกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

O₁, O₂, O₃, ..., O₅ แทน สังเกตการคิดเชิงบริหาร

การดำเนินการตามแผนการทดลอง

1. การดำเนินการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี จำนวน 11 คน เป็นเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 นาที

2. ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในการทำวิจัย

3. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน (Baseline Data) โดยผู้วิจัยทำการสังเกตการคิดเชิงบริหาร โดยใช้แบบสังเกตการคิดเชิงบริหารในช่วงเวลากิจกรรมเสริมประสบการณ์ 1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง ตั้งแต่วันจันทร์ถึงพฤหัสบดี วันละ 30 นาที ตั้งแต่เวลา 09:30 – 10:00 น.

4. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยกับกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยดำเนินการเป็นเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ใช้เวลาวันละ 30 นาที ซึ่งได้ทำการประเมินผลสัปดาห์เว้นสัปดาห์ แต่ละครั้งผู้วิจัย ทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตการคิดเชิงบริหาร โดยใช้แบบสังเกตการคิดเชิงบริหารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลวิจัย โดยการบันทึกแบบสังเกตการคิดเชิงบริหารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน

การบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง ช่วยในการบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกมาสำหรับการนำไปใช้ในการวิเคราะห์

2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและเก็บข้อมูลการคิดเชิงบริหาร โดยใช้แบบสังเกตการคิดเชิงบริหารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาก่อน การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลก่อนการทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารในแบบสังเกตการคิดเชิงบริหารขณะดำเนินการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ใช้ระยะเวลาการทดลอง 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันละ 30 นาที เกณฑ์การประเมินเป็นระดับคะแนน คือ 3, 2 และ 1 ตามคู่มือการประเมิน

4. เมื่อดำเนินการทดลองครบ 9 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตการคิดเชิงบริหารไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาสถิติพื้นฐานของการคิดเชิงบริหารก่อนการทดลองและระหว่างทำการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การคำนวณในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบแต่ละช่วงเวลา โดยใช้เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนและระหว่างการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – way Repeated Measures ANOVA)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการคิดเชิงบริหารก่อนการทดลอง และระหว่างการทดลอง โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของการคิดเชิงบริหาร ทั้ง 5 ครั้ง ของเด็ก

ปฐมวัยก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดปรากฏดังตาราง 2 ตาราง 3 และตาราง 4

ตาราง 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การคิด เชิง บริหาร	ก่อน การ ทดลอง	ระยะเวลา (สัปดาห์)				
		ระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัย				
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
$\bar{x}$	4.96	5.64	7.70	9.76	10.92	11.28
S.D.	0.77	0.87	0.88	0.83	0.83	0.73

จากตาราง 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการคิดเชิงบริหารแตกต่างกัน คือ ก่อนใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยของการคิดเชิงบริหารเท่ากับ 4.96 และระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยแต่ละครั้ง (ครั้งที่ 1 - ครั้งที่ 5) มีค่าเฉลี่ย 5.64, 7.70, 9.76, 10.92, และ 11.28 ตามลำดับ แสดงว่าระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยการสังเกตการคิดเชิงบริหารครั้งนี้ได้นำการสังเกตการคิดเชิงบริหารก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยช่วงสัปดาห์ที่ 1, 3, 5, 7 และ 9 มาวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำของการสังเกตการคิดเชิงบริหารก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างเงื่อนไข	4636.822	1	4636.822	1909.872	.000
ความคลาดเคลื่อน	24.278	10	2.428		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่าการคิดเชิงบริหารก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าค่าเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ และการคิดเชิงบริหารระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สูงกว่าก่อนการทดลอง

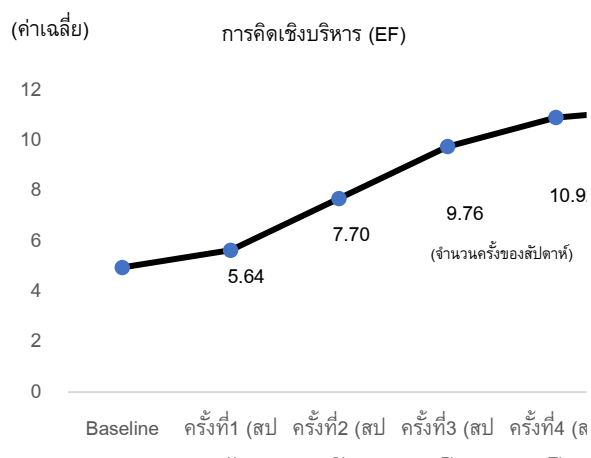
ตาราง 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการคิดเชิงบริหารแยกรายด้านก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การคิดเชิงบริหาร รายด้าน		ก่อน การ ทดลอง	ระยะเวลา (สัปดาห์)				
			ระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัย				
			ครั้ง ที่1	ครั้ง ที่2	ครั้ง ที่3	ครั้ง ที่4	ครั้ง ที่5
การยั้งคิด	$\bar{x}$	1.39	1.59	2.17	2.65	2.97	2.97
ไตร่ตรอง	S.D.	0.34	0.37	0.21	0.29	0.09	0.09
การยืดหยุ่น	$\bar{x}$	1.21	1.30	1.88	2.54	2.82	2.91
ความคิด	S.D.	0.22	0.22	0.35	0.29	0.21	0.11
การควบคุม	$\bar{x}$	1.27	1.59	2.11	2.52	2.60	2.76
อารมณ์	S.D.	0.32	0.28	0.24	0.29	0.38	0.30
การวางแผน	$\bar{x}$	1.08	1.16	1.53	2.03	2.52	2.68
จัดการ	S.D.	0.24	0.26	0.36	0.24	0.34	0.37

จากตาราง 4 พบว่าผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการคิดเชิงบริหารแยกรายด้านแตกต่างกัน คือ ระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อน

ใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้
สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 การแสดงเส้นภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการคิดเชิงบริหาร เพื่อให้เห็นภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมาเขียนเป็นเส้นภาพผลปรากฏดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 เส้นภาพแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
หมายเหตุ Baseline หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานก่อนใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

จากภาพประกอบ 2 พบว่า เด็กปฐมวัยมีการคิดเชิงบริหารระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึง 5 ค่าเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดระยะเวลาจากการสังเกต 5 ครั้ง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารก่อน และระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และ

ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการคิดเชิงบริหารระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า การคิดเชิงบริหารระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างจากก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กปฐมวัยมีการคิดเชิงบริหารระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สูงกว่าก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดสภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กเรียนรู้โดยใช้ทักษะการคิดเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ตามระดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองทำให้เด็กได้รับการประสบการณ์โดยตรง จึงส่งผลให้เด็กได้เกิดการพัฒนาการคิดเชิงบริหาร สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ที่มีความเชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนเกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นผู้พร้อมที่จะมีกิจกรรมหรือเริ่มลงมือกระทำ (Active) (สรวงศ์ ใคว์ตระกูล, 2564) และสอดคล้องกับทฤษฎีของ Bruner ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์หรือความรู้เดิม การเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้ข้อมูลข่าวสารจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสำรวจสิ่งแวดล้อม ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ คือ การเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่าง ๆ การลงมือกระทำช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี (ทิตนา แคมมณี, 2563) ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สร้างขึ้นโดยอัญชลี ไสยวรรณ ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งผู้สร้างอธิบายว่ารูปแบบการเรียนการสอนนี้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กใช้ทักษะการคิดเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตามระดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เด็กได้เริ่มต้นคิด สร้างความคิด ประมวล

ความคิดและขยายความคิด ซึ่งเด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง และเป็นเครื่องมือสำหรับครูนำไปใช้เป็นการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ถูกออกแบบและพัฒนาโดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีการสอนที่ยึดถือได้ และได้รับการทดสอบแล้วว่าสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ช่วยอำนวยความสะดวกในการวางแผนการเรียนการสอนของครู ไม่ต้องลองถูกลองผิด ทำให้ประหยัดเวลา และมีผลต่อการพัฒนาผลการเรียนรู้ของเด็กได้หลากหลายด้านตามความต้องการของครูผู้สอน (อัญชลี ไสยวรรณ, 2548) สอดคล้องกับผลวิจัยของ ธนพร มะหิณยม (2556) ที่ทำการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดกิจกรรมเด็กแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสื่อสารสูงขึ้น นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ลุ่มลึกเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ได้มากกว่าการสอนตามปกติผู้เรียนมีความสามารถในการคิดและเจตคติต่อการเรียนที่ดี เรียนรู้อย่างมีความสุข และ ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2564) อธิบายว่า การคิดเชิงบริหารเกิดขึ้นและพัฒนาตียิ่งขึ้นเมื่อเด็กพบสถานการณ์ท้าทายที่ต้องการ การวางแผนซับซ้อน การคิดเชิงบริหารมิได้เกิดขึ้นจากการนั่งเรียนหนังสืออย่างเดียว การคิดเชิงบริหารจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการลงมือทำด้วยตนเอง เพราะการทำงานด้วยมือเท่ากับการกระตุ้นนิ้วมือทั้งสิบและประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งจะไปกระตุ้นสมองส่วนอื่น ๆ ทั้งหมดเป็นองค์รวม

2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยช่วงเวลาระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 4 - 5 ปี ผลการวิจัยพบว่า การคิดเชิงบริหารระหว่างใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึง 5 ค่าเฉลี่ย การคิดเชิงบริหารมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดระยะเวลาจากการสังเกต 5 ครั้ง แต่ละครั้งของการเก็บข้อมูลมีระยะห่างกัน 1 สัปดาห์ ซึ่งการคิดเชิงบริหารในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น

4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการยังคิดไตร่ตรอง 2) ด้านการยืดหยุ่นความคิด 3) ด้านการควบคุมอารมณ์ 4) ด้านการวางแผนการจัดการ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านพบว่า การคิดเชิงบริหารทุกด้านมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดระยะเวลาจากการสังเกต 5 ครั้ง เช่นกัน รายละเอียดของการคิดเชิงบริหาร

1) ด้านการยังคิดไตร่ตรอง พบว่าขณะที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรม เด็กสามารถฟังนิทานจนจบ ไม่พูดแทรกในขณะที่มีผู้อื่นกำลังพูด และเด็กสามารถทำกิจกรรมได้จนสำเร็จ เมื่อครูสอบถามให้เด็กแสดงความคิดเห็นเด็กสามารถคิด แล้วแสดงความคิดเห็นออกมาด้วยความตั้งใจ ไม่คิดเรื่อยเปื่อยในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง

2) ด้านการยืดหยุ่นความคิด พบว่าระหว่างการทดลองเด็กสามารถแสดงออกถึงการเปลี่ยนความคิด ไม่ยึดติดกับความคิดเดียว คิดนอกกรอบ เช่น การล้างมือด้วยสบู่เปลี่ยนมาใช้เจลล้างมือ การเปลี่ยนวัตถุดิบขึ้นใหม่จากตำส้มตำจากมะละกอเปลี่ยนเป็นตำมะม่วง การเปลี่ยนสถานที่ใหม่จากเรียนในห้องเรียนเป็นเรียนนอกห้องเรียน หรือครูนัดเด็กเล่นที่สนามเด็กเล่น แต่เล่นไม่ได้ สนามเด็กเล่นชำรุดเปลี่ยนเป็นเล่นลูกบอลในสนาม

3) ด้านการควบคุมอารมณ์ พบว่า ระหว่างการทดลองเด็กสามารถควบคุมอารมณ์ให้แสดงออกด้วยความมั่นใจ ไม่แสดงอาการกลัว ไม่ให้ตนเองตื่นเต้น เพื่อให้ตัวเองแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เช่น สามารถออกไปแสดงหน้าชั้นให้ครูและเพื่อน ๆ ดูด้วยความมั่นใจ กล้าสอบถามบุคคลที่ตนเองไม่คุ้นเคย กล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

4) ด้านการวางแผนจัดการ พบว่า ระหว่างการทดลองเด็กสามารถวางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรมของตนเอง บอกเล่าประสบการณ์จากการปฏิบัติกิจกรรมสรุปสาระสำคัญจากการปฏิบัติกิจกรรมบอกลำดับขั้นตอนในการวางแผนการทำกิจกรรมได้ เช่น เด็กสามารถคิดวางแผนการทำกิจกรรมจากสิ่งที่ได้สังเกต ส้ม ผัก ไข่ต้ม ชิมรส ลงมือปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมาย รู้จักค้นหาวิธีแก้ปัญหาจากสิ่งที่ผิดพลาดปรับปรุงให้ดีขึ้น ออกแบบโดยการวาดภาพหรือบอกกำหนดขั้นตอนการทำกิจกรรมด้วยตนเอง การคิดเชิงบริหารเป็นการทำงานของสมองที่มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ ซึ่ง สุภาวดี หาญเมธี(2559) อธิบายว่า การคิดเชิงบริหารเป็นทักษะของสมองที่เป็นชุดกระบวนการคิดทำงานในสมองส่วนหน้า (Prefrontal

Cortex) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการคิด การรู้สึกและการกระทำของมนุษย์ ช่วยให้มนุษย์เราคิดเป็น มีเหตุผล ยับยั้งชั่งใจได้ กำกับอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้ วางแผนทำงานเป็น มุ่งใจจดจ่อ ทำอะไรไม่วกแวก จำคำสั่งและจัดการกับงานหลาย ๆ อย่างให้ลุล่วงเรียบร้อยได้ จัดลำดับงานเป็นขั้นเป็นตอน ยึดเป้าหมายแล้วทำไปเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ การพัฒนาการคิดเชิงบริหารในประเทศไทยที่ผ่านมาประสบปัญหา ซึ่งนวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กไทยพบว่า พบเด็กวัย 2 - 6 ปี จากกลุ่มตัวอย่าง 2,965 คนทั่วทุกภาคของประเทศไทยในช่วงปี 2558 - 2559 ด้วยแบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย พัฒนาโดยมหาวิทยาลัยมหิดลภายใต้โครงการวิจัยที่สนับสนุนโดยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) เด็กปฐมวัยอายุ 2 - 6 ปี มีปัญหามากกว่าร้อยละ 30 ที่มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารล่าช้าและมีปัญหาพฤติกรรมที่เป็นความบกพร่องของการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยจะมีปัญหาในการกำกับตนเอง หุนหันพลันแล่น ทำโดยไม่คิด ใจร้อน รอคอยไม่เป็น สมาธิสั้น วอกแวกง่าย ส่งผลต่อการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่ง จุฑามาศ แหนจอ (2564) อธิบายว่าหน้าที่บริหารจัดการของสมอง (Executive function of the brain: EFs) หมายถึงความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการทำงานขั้นสูงของสมองในการยังคิด มีความจำใช้งาน แก้ปัญหา ปรับตัวอย่างยืดหยุ่น ควบคุมอารมณ์ สังเกตตนเอง วางแผน จัดการอุปสรรคและทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับ เด็ก ปฐมวัย มาใช้วิจัยเพื่อพัฒนาการคิดเชิงบริหาร ซึ่งผลการวิจัย พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เด็กปฐมวัยมีการคิดเชิงบริหารระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับปฐมวัยสูงเรื่อยๆ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐยา เกตุลิริ (2564) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (EF) ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีกับการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ผลการวิจัยพบว่า การคิดเชิงบริหาร (EF) ของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีกับการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สูงกว่าก่อนการทดลอง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการคิดเชิงบริหาร (EF) ของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีกับการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มีแนวโน้มสูงขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับปฐมวัยส่งผลให้พัฒนาการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับปฐมวัยจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้ดียิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้ แสดงความคิดเห็นสืบค้นหาสิ่งที่อยากรู้ ด้านการวางแผนการจัดการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยมีการวางแผนออกแบบการทำกิจกรรม การจัดลำดับขั้นตอนในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาด้านการวางแผนการจัดการของเด็กปฐมวัยต่อไป

1.2 ครูผู้สอนและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้เพื่อพัฒนาให้เด็กเกิดพฤติกรรมในการสื่อสาร การรู้หนังสือขั้นพื้นฐาน รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตามได้อีกด้วย

1.3 ครูสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไปปรับใช้กับวิธีการสอนของตนเองเพื่อพัฒนาให้เด็กมีการคิดเชิงบริหารได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาหาแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาการคิดเชิงบริหาร ด้านการวางแผนการจัดการให้สูงขึ้น เพื่อช่วยเด็กรู้จักจัดการกับกิจวัตรประจำวัน การวางแผนที่ไม่ซับซ้อนได้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กรู้ว่าเขาต้องทำอะไรบ้าง จะต้องเริ่มต้นทำอะไรก่อน-หลัง มีกรอบระยะเวลาการทำงานเป็นอย่างไร

2.2 ควรศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อ

นำไปใช้ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

2.3 ครูผู้สอนควรตั้งเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมกับวัยและมีความชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ แหนจอน. (2564). จิตวิทยาการรู้คิด. (พิมพ์ครั้งที่ 3). แกรนด์พอยท์.
- ณัฐยา เกตุลิริ. (2564). การพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (EF) ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีกับการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ทิตนา แคมมณี. (2563). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 24). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนพร มะยมหิน. (2556). การพัฒนาพฤติกรรมการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์). [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ. (2560). การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย. ศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุลมหาวิทยาลัยมหิดลและสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2564). เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF. (พิมพ์ครั้งที่ 14). บริษัท มรินทร์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- เพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์. (2560, 27 พฤศจิกายน). เด็กไทยร่วม 30% มีปัญหาการคิดเชิงบริหาร. <https://www.dailynews.co.th/education/612594>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส). (2563, 28 มกราคม). EF ทักษะฝึกสมองบ่มเพาะลูกน้อย. <https://shorturl.asia/z3X2v>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) และสถาบัน RLG รักลูก เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป. (2561). พัฒนาทักษะสมอง EF สำหรับครูปฐมวัย. บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน).
- สุภาวดี หาญเมธี. (2559). พัฒนาทักษะสมอง EF ด้วยการอ่าน. บริษัท ไอทีอีแอลดิจิทัลพริ้นท์ จำกัด.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2564). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 13). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2548). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. [ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. Harper & Row.

คำแนะนำสำหรับการส่งบทความตีพิมพ์

นโยบายและวัตถุประสงค์

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย รวมทั้งกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนางานความรู้ในสาขาต่างๆ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ อันเป็นการเปิดโลกกว้างทางการเรียนรู้ โดยกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 31 ตุลาคม ของทุกปี)

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 30 เมษายน ของทุกปี)

บทความที่ส่งมาเผยแพร่ ต้องเป็นบทความใหม่ ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์

1. งานวิจัย (Research Papers) เป็นผลงานจากการค้นคว้าทดลองหรือวิจัยทางวิชาการที่ผู้เขียนหรือกลุ่มผู้เขียนได้ค้นคว้าวิจัยด้วยตัวเอง
2. บทความวิชาการ (Articles) ซึ่งอาจแยกเป็นบทความปริทัศน์ (Review Articles) และบทความเทคนิค (Technical Articles) ซึ่งเรียบเรียงจากการตรวจสอบเอกสารวิชาการในสาขานั้นๆ
3. บทความอื่นๆ ที่คณะผู้จัดทำเห็นสมควร เช่นงานแปล รวมถึงจดหมายถึงบรรณาธิการ (Letters to Editor)

การเตรียมต้นฉบับ

ผลงานวิชาการที่รับพิจารณาตีพิมพ์ ต้องพิมพ์บนกระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว เว้นขอบซ้าย 1.25 นิ้วและขอบขวา 1 นิ้ว ความยาวไม่เกิน 15 หน้า ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point จำนวน 1 ชุด และควรแนบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกลงแผ่นซีดี (CD-ROM) พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word หรือโปรแกรมที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. ใบสมัครขอส่งบทความลงตีพิมพ์ จำนวน 1 ชุด

2. บทความที่เป็นบทความวิจัย ต้องมีองค์ประกอบเรียงตามลำดับ ดังนี้

2.1 บทคัดย่อ (Abstract) ให้เขียนนำหน้าตัวเรื่อง เป็นการสรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการและผลสรุป ไม่ควรเกิน 250 คำ หรือร้อยละ 3 ของตัวเรื่อง และให้ระบุคำสำคัญ (Key word) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษท้ายบทคัดย่อ จำนวนไม่เกิน 3 คำ และไม่ควรใช้คำย่อในบทคัดย่อสำหรับบทความที่ต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ ต้องส่งบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

2.2 บทนำ ครอบคลุมความสำคัญ และที่มาของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการทดลอง

2.4 สรุปและอภิปรายผล

2.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.6 กรณีมีรูปภาพ และกราฟ กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล JPEGs หรือ Tiffs เท่านั้น ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับ จะไม่รับภาพประกอบบทความที่เป็นการถ่ายสำเนาจากต้นฉบับและภาพสแกน เนื่องจากจะมีผลต่อคุณภาพในการพิมพ์ และจะลงภาพสีเมื่อจำเป็น เช่น แสดงสีของดอกไม้ เป็นต้น ในกรณีที่เปลี่ยนรูปถ่ายให้ขาดโดยใช้หมึกสีดำที่มีเส้นคมชัด หมายเลขรูปภาพ และกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง และอยู่ด้านล่างกึ่งกลางของรูปภาพและกราฟ

2.7 การพิมพ์ตาราง กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง อยู่ด้านบนชิดซ้ายของตาราง

2.8 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง ให้อ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (Author – date on text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีที่พิมพ์ไว้ข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง รวมทั้งให้มีการอ้างอิงท้ายเล่ม (Reference citation) โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนอ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น และจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง

หมายเหตุ: นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ จะต้องมีคำรับรองจากประธาน หรือ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาผลงานพิมพ์เผยแพร่

การติดต่อในการจัดส่งบทความ

1. ทางไปรษณีย์: บรรณารักษ์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กทม.10220
2. ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: nbu.journal@northbkk.ac.th หรือ nbu.journal@gmail.com
3. ทางโทรศัพท์ สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย 0-2972-7200 ต่อ 502-503
4. ผู้สนใจส่งบทความให้ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม และใบสมัครได้ที่ <http://www.northbkk.ac.th/journal/>
5. การชำระค่าพิจารณาบทความ ให้โอนเงินเข้าบัญชี ออมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาสะพานไหม-ดอนเมือง เลขที่ 134-5567-992 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 2”

ใบสมัครส่งบทความลงตีพิมพ์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
(การกรอกใบสมัครโปรดใช้วิธีการพิมพ์)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย):

.....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ):

.....

ผู้เขียน (ชื่อที่ 1)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 2)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 3)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ประเภทบทความที่นำเสนอ

- ☐ บทความวิชาการ (Academic article)
- ☐ บทความวิจัย (Research article)
- ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)
- ☐ บทความปริทัศน์ (Review article)

คำรับรองจากผู้เขียน

“ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิ์พิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กรณีมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ให้เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมแต่เพียงฝ่ายเดียว”

.....ลายมือชื่อ

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบรับรองการพิจารณาบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

วันที่

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ตามที่ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว
นักศึกษาระดับ หลักสูตร
ขอส่งบทความวิจัยเรื่อง.....
.....
.....

โดยมี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มาเพื่อขอ
พิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่ได้ ส่งบทความวิจัยเรื่อง
เดียวกันนี้ไปลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ
(.....)
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของนักศึกษาตามรายชื่อข้างต้นจริง และได้
พิจารณาบทความดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรให้ลงพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้

ลงชื่อ
(.....)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

วันที่ เดือน พ.ศ.

■ Contents

บทความวิชาการ

1	หนังสือเสียดัง: สื่อการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น	■ ณัฐญา นาคะสันต์ ■ ขวัญรัฐ นาคะสันต์
11	เทคนิคการเลือกตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	■ ไพฑูรย์ โพธิสาร ■ สุนันท์ ศลโกสุม
บทความวิจัย		
21	แนวทางการจัดการการให้บริการผู้สูงอายุติดเตียงในประเทศไทย	■ เกรียงไกร กลิ่นทอง ■ อนันต์ ธรรมชาลย์ ■ ณัฐภัสสร ธนาบวรพาณิชย์
38	สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์	■ ขอบฟ้า จันทรเจริญ ■ พิทักษ์ พลคชา ■ จักรพันธ์ จันทรเจริญ
50	แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชนบทกรณศึกษา อำเภอรังปอง จังหวัดเพชรบูรณ์	■ ขวฤทธิ โยศรีคุณ ■ นฤชล ธนจิตชัย ■ ปริญญ์ โกวิทวิวัฒน์
58	อิทธิพลของแรงจูงใจ การจัดการโลจิสติกส์ และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามของกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ในประเทศไทย	■ นันทิดา ศิริการดีกุล ■ อติลา พงศ์ยี่หล้า ■ ศิริเดช คำสุพรหม
71	การพัฒนาารูปแบบการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด	■ ประจวบ จันทร ■ ไสภณา เสวตคชกุล ■ ชัยวัฒน์ อุทัยเสน
80	ความอยู่รอดของร้านกาแฟแบบ Coffee Stand ในยุคดิจิทัลดิสรบัน	■ ปัญญวัฒน์ จุฑามาศ
93	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจากเกษตรกรผู้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม กรณีศึกษา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา	■ ปาลิดา เขมฐัฐนท ■ สำราญ บุญเจริญ ■ เกษจันทร์ทา ศรีวะระมย์ ■ ศรินธร เอียบศิริเมธี ■ สุนันท์สินี ฉัตรชฎาธาร
102	ปัจจัยที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่รับรู้และการยอมรับโครงการเปลี่ยนสายไฟฟ้าอากาศเป็นสายไฟฟ้าใต้ดินในพื้นที่เมืองใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	■ พงษ์ศักดิ์ จันทรพงษ์ ■ ณัฐพล พันธุ์ศักดิ์
112	ตัวแบบกิจกรรมการพัฒนาองค์กรของร้านขายยาในเมืองพัทยา	■ พิทยา ภิรมย์อัน ■ ปรัชนันท์ เจริญอาภรณ์วัฒนา ■ ระพีณ ชูชื่น
118	การรับรู้ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2566	■ ระวีวรรณ ชินอ่วม ■ เสรี ทองแถม ■ จารุวัฒน์ ดิงหงะ
127	แนวทางการสืบทอดและพัฒนาการของเพลงพื้นบ้านไท่หมิ่นในยุคใหม่	■ หวัง หย่านทรง ■ รุ่งเกียรติ ลีวิงษ์สุวรรณ
134	ปัจจัยอิทธิพลของการถ่ายโอนความรู้และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นภาคการผลิตในอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ไทย	■ อนุรักษ์ เอกพยงค์ ■ อนันต์ ธรรมชาลย์
145	การพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (Executive Function: EF) โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	■ อภิสรพา พันจันดา ■ อัญชลี ไสยวรรณ ■ พชรภากรณ์ พุทธิกุล

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
NORTH BANGKOK UNIVERSITY

■ วิทยาเขตสะพานใหม่ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220 Tel. 0-2972-7200 Fax. 0-2972-7751

■ วิทยาเขตรังสิต 59 ถ.รังสิต-นครนายก (คลอง 3) อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130 Tel. 0-2533-1000 Fax. 0-2533-1020

■ ศูนย์การศึกษานนทบุรี 49/178 หมู่ 8 ถ.รัตนวิเศษ ต.บางกระสอ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000 Tel. 0-2589-1133 ต่อ 534 Fax. 0-2589-5808

